Székhely: 4743 Csengersima, Kodály köz 2.
Postacím, Tanügyi iroda: 4400 Nyíregyháza, Család u. 69.
OM: 201048
Tel.szám: 42/400508
Fax szám: 42/500023
E-mail cím: freedanceiskola@gmail.com

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

és

HELYI TANTERVE

CSENGERSIMA
OM: 201048
2025.

„A művészet varázs, mely átalakít. A könnycseppet persze gyöngyszemmé nem. Az embert emberré azonban igen.”

Poszler György

BEVEZETÉS

Ennek a pedagógia programnak az a célja, hogy a közoktatásról szóló törvényben meghatározott feladatok megvalósításának módját határozza meg.

Ennek megfelelően tartalmazza:

- Az intézmény működését érintő jogszabályokat
- A művészeti iskolában folyó nevelés és oktatás céljait, funkcióit
- A tehetségkutatást és gondozást a művészeti iskolában
- Versenyek, fesztiválok, találkozók pedagógiai funkcióját
- Tanulóink munkájának, szorgalmának értékelését, ellenőrzését
- A művészeti iskola magasabb évfolyamába lépés feltételét
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján a művészeti iskola egyes tanszakain, azon belül évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tantárgyak rendszerét, azok óraszámait, az előírt tanagyagot és követelményeit
- Az intézmény tanszakainak főbb jellemzőit, feladatait

Figyelembe veszi:

- A fenntartó elvárásait
- A művészeti iskola alapító okiratát
- A tanulók és a szülők jogos igényeit
- Társadalmi elvárásokat

Épít:

- A művészeti iskola és a kihelyezett tagozatok hagyományaira
- A települések oktatási intézményeinek művészeti nevelésére
- A kialakult kulturális tevékenységre, különös tekintettel az amatőr művészeti csoportok tevékenységére
- A tantestület tagjaira

Az alapfokú művészeti iskola a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet területei iránt érdeklődő tanulóink számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Amióta iskola van, mindig is odafigyeltek a pedagógusok a tehetséges gyerekekre, megpróbáltak számukra külön lehetőségeket biztosítani a fejlődéshez. A kutatások azonban világszerte azt bizonyították, hogy nem elég csak a nyilvánvalóan tehetséges gyerekekkel foglalkoznunk külön programban, hanem fontos az iskoláskor kezdetétől alapozni a tehetségek kibontakozását. Annál több tehetséges gyerek fog megjelenni, minél hatékonyabban végezzük ezt a széleskörű alapozó és feltáró munkát.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztő pedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag, eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás, a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető szakosított pedagógiai tartalmaknak egységesen és arányosan kell érvényesülni. A művészeti iskolák a központilag elfogadott és kiadott tantervi irányelvek alapján dolgoznak. Az egységesítést szolgáló közös alapra építjük pedagógiai programunkat és tantervünket, melyeket a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmaztunk meg, minél szélesebb lehetőséget biztosítva gyermekeink ez irányú érdeklődésének.

PEDAGÓGIAI HITVALLÁSUNK MEGFOGALMAZÁSA

" Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának. Csak az a miénk igazán, amiért megdolgozunk, esetleg megszenvedünk."

Kodály Zoltán

A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. Alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. Fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

A művészetek sajátos közlésformái, kifejezésmódjai - zene, mozgás, képzőművészet - az emberiség által használt "közös nyelv". Elsajátítása segítséget nyújt az európai humanista értékrend elfogadásához, az Európához tartozásunk erősítéséhez. A művészet egyike azoknak a műveltségi területeknek, amely a közös nyelv birtokában nagyobb nehézségek nélkül képes más népek hagyományainak, kultúrájának megismerésére.

A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek Feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

Feladatunk: megalapozni a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. Az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által hozzájárulni az akarati, az alkotó- alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez

AZ ISKOLA HELYZETMEGHATÁROZÁSA

AZ INTÉZMÉNY MŰKÖDÉSÉT ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK

Az oktatást érintő alapvető törvények:
A közoktatással kapcsolatos általános jogszabályok:

- 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

Az alapfokú művészetoktatási intézmények struktúrájával, cél- és feladatrendszerével, tartalmi szabályozásával kapcsolatos jogszabály:

- 2020-as NAT tartalmazza az alapfokú művészetoktatás követelményeit és tantervi programját

Az oktatás szabályozását, az intézmény működését közvetlenül érintő jogszabályok mellett fontos az önkormányzatokról, az éves költségvetésről a pedagógus –továbbképzésről és az államháztartásról szóló jogszabályok ismerete is.

A művészeti oktatás helye a magyar oktatási intézmények rendszerében
A rendszerváltás döntő fordulatot hozott ezen a területen is. Az 1993- as Oktatási Törvény, a magyar közoktatás részeként ismerte el, az alapfokú művészetoktatási intézményt.
Maga az új megnevezés – művészetoktatás – már jelzi a fejlődés új irányát is, hiszen a zeneiskolák egyre nagyobb számban fordultak a más művészeti ágak felé is, így pl.: a képző és iparművészet és elsősorban a táncművészet felé. Kísérleti tantervek jelentek meg ezeknek a tárgyaknak az oktatására, mellek aztán rohamosan terjedtek az országban.
A művészetek semmihez nem fogható embernevelő szerepe fontos az országnak, a helyi közösségeknek, a szülőknek, a gyerekeknek. Az ilyen iskolák nem csak azokat a gyerekeket alakítják, akik az óráikat látogatják, hanem teljes környezetükre hatással vannak.

Az iskola szellemisége, saját iskolánk alapvető pedagógiai célkitűzései
Az előbbiekben vázolt nemes és jövőt meghatározó céloknak és feladatoknak jelen kell lenniük minden magyar művészetoktatási intézményben, de különösen fontosak a mi iskolánk számára. Tantestületünk tagjai hisznek, és képviselnek olyan alapvető pedagógiai elveket, mint:

- a művészet embernevelő, értékközvetítő szerepe, hatása,
- a tanuló személyiségének kibontakoztatása,
- a foglalkozás során az egyéni képességek figyelembevétele, fejlesztése,
- példaadással való nevelés.

Munkánk során ezeket figyelembe véve törekszünk arra, hogy a tudás elsajátítása mellett, a hozzánk járó gyerekek egész személyiségét fejlesszük. Nyissuk ki szemüket a művészetekre, teremtsünk olyan közeget, ahol a művészetek szeretete természetes, értékes tulajdonság.

Munkánk középpontjában két dolog áll:

- a gyermek személyiségének a fejlesztése a művészeten keresztül,
- értékközvetítés.

Ennek a két célnak az eléréséért tevékenykedünk. A miéntjére sok lehetőség adódik, mely függ a tantestület a tanulók összetételétől, és bizonyos mértékig függ az anyagi lehetőségektől is. A célok azonban világosak, melyek mentén tevékenykedni kívánunk.

Az iskola	
Jogi státusza:	Önálló jogi személy
Gazdálkodása:	Önálló gazdálkodó

1. A költségvetési szerv neve: Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola

2. A költségvetési szerv székhelye: **4743 Csengersima Kodály köz 2.**

Az intézmény telephelyei:

4441 Szorgalmatos, Közép u. 11.
4450 Tiszalök, Kossuth u. 43.
4972 Gacsály, Petőfi u. 23.
4975 Méhtelek, Sport u. 1.
4971 Rozsály, Kossuth u. 37.
4765 Csenger, Ady E. u. 13-15
4371 Nyírlugos, Debreceni u. 2.
4355 Nagyecsed, Rózsás u. 1.
4355 Nagyecsed, Rákóczi u. 12.
4562 Vaja, Leiningen u. 1.
4522 Nyírtass, Árpád u. 42.
4600 Kisvárda, Mártírok útja 8.
4517 Gégény, Rákóczi F. u. 42.
4556 Magy, Tompa M. u. 2.
4931 Tarpa, Kossuth u. 19/f
4931 Tarpa, Kossuth u. 25/b
4492 Dombrád, Kossuth u. 43.
4555 Levelek, Kossuth u. 3.
4461 Nyírtelek, Iskola u.12.
4822 Nyírparasznya, Rákóczi u. 88
4962 Nagyszekeres, Toldi u. 7.
4944 Túristvándi, Móricz Zsigmond u. 2.
4764 Csengerújfalu, Kossut Lajos u. 59-61.
4763 Ura, Kossuth Lajos u. 39.
4029 Debrecen, Domb u. 1.
4400 Nyíregyháza Család u. 69.
4551 Nyíregyháza - Oros, Zsurló u. 38

3. A költségvetési szerv alapítója: Krétakör Oktatási és Kulturális Közhasznú Alapítvány
4334 Hodász Széchenyi u. 10.

4. A költségvetési szerv fenntartója: Krétakör Oktatási és Kulturális Közhasznú Alapítvány

5. A költségvetési szerv ellátandó alaptevékenysége, évfolyamok száma

Alapfokú művészetoktatás:12 évfolyam
- zeneművészeti ág,
- képző –és iparművészeti ág,
- táncművészeti ág,
- színművészeti - bábművészeti ág,

6. A költségvetési szerv típusa: Alapfokú művészeti iskola

7. A költségvetési szerv gazdálkodási jogköre: Önállóan gazdálkodó költségvetési szerv

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

Pedagógiai alapelveink:

- A pedagógiai légkör kialakításában a nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül, a növendék aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében;
- Az alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét;
- A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarati jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk;
- A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítunk;
- A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét;
- Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését;
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő tovább tanulási irány, illetve életpálya kiválasztását;

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai:

- Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja a társas kapcsolatok értékeire való nevelés, szeretet, elfogadás, megbecsülés, az emberi méltóság tisztelete.
- A tanítási-tanulási folyamat során strukturált tudást közvetítünk: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás, a magasabb művészeti szintű illetve új körülményekhez való alkalmazkodás képességének kialakításával (kreativitás);
- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati, esztétikai).
- A tanulási tevékenység közben és a tanulók közösségi élete során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját; toleranciáját.
- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll, hogy továbbfejlesszük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit;
- Törekszünk arra, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom;
- Biztosítjuk a tehetséges növendékeink számára a kognitív, érzelmi és szociális szükségleteket.
    - kognitív: lehetőség az önálló, önirányított tanulásra, lehetőség tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására;
    - érzelmi: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázatvállalásra;
    - szociális: tolerancia, empátia, szolidaritás, felelősség másokért, készség a konfliktusok kezelésére;
- Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, szociokulturális háttérrel rendelkező növendékeinket - képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsük fel a továbbtanulásra és a konstruktív életvezetésre. Másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére, minél több művészeti ág iránti érdeklődésre, nyitottságra.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés álljon, az egyéni képességek kibontakoztatása;
- Fejleszteni kell a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelemvilág gazdagodását;
- Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését;
- Ki kell alakítani növendékeinkben a közösségi magatartás elemi szabályait.
- Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.
- Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és egyetemes értelemben is késztetni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;

A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

- Kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz;
- Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük **érési** folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk;
- Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat;
- Erősítjük a kortárskapcsolatokat;
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai módszerei, eszközei

A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempont:

- minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembevételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani;

Arra törekedünk, hogy nevelési módszereink:

- a nevelés céljainak és feladatainak megvalósulását szolgálják;
- a tanulók aktivitásának és önálló tevékenységének kibontakozására irányuljanak;
- segítsék a közösségi szervezés eredményességét;
- megválasztásakor vegyük figyelembe a tanulók személyiségét, annak megbecsülését, tiszteletét, egyéni és életkori sajátosságokat;
- legyenek rugalmasak, mindig együttesen, rendszerként fejtsék ki hatásukat;
- formálják a tanulók valósághoz való viszonyát.

Intézménytípusunkban az alábbi csoportosításban az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:

A) A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei;
B) A tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés-értékelés, játékos módszerek, gyakorlás;
C) A magatartásra ható módszerek:
   - ösztönző módszerek: helyeslés, bíztatás, elismerés, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás
   - kényszerítő módszerek: felszólítás, eltanácsolás
   - gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás

A nevelési módszerek különböző formái, változatai közül az alábbiakat alkalmazzuk leginkább:

a) nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet: szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos;

b) nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, test-helyzet, mozdulatok

Oktatási módszereink, eszközeink

Az oktatási módszereink sajátos, tervszerű pedagógiai eljárások, amelynek lényeges jegyei

- a nevelés és oktatás céljából való meghatározottság;
- az oktatási tartalomtól való meghatározottság;
- a nevelő munkájának eredője,
- vagy a nevelő és a tanulók közös munkájából származik,
- vagy a tanuló önálló munkájából fakadó eljárás;
- az oktatási folyamat minden mozzanatában a nevelőnek egy-egy konkrét didaktikai feladatot kell megvalósítania.

Oktatási módszerek

1. **Szóbeli közlés**
   Elbeszélés, leírás, előadás, közlés, megbeszélés
2. **Bemutatás**
   Szemléltetés, kísérlet
3. **Tanulók önállómunkája**
   Önálló megfigyelés, kísérlet, gyakorlatitevékenység, csoportos vagy páros feladatok, kooperatív tevékenység
4. **Ismeretek alkalmazása**
   Gyakorlás, ismétlés,
5. **Ismeretek számonkérése**
   Ellenőrzés, értékelés, önellenőrzés
6. **Projektoktatás:**
   - ***tananyagot*** vagy annak ***egyrészét*** feldolgozhatja olyan **témaegységekre**, amelyeknek középpontjában a mindennapi élet valamely, a tanulók által megtervezhető és kivitelezhető feladata áll.
   - a tanulók produktív, gyakorlati jellegű tevékenysége
   - a tevékenység tudatos kapcsolódása a társadalmi valósághoz.

   A projektoktatás technikái

   Tanulói kezdeményezésre épülő technikák
   - Beszélgetés
   - Vita kezdeményezése
   - Felidézés, élmény beszámoló
   - Problémafelvetés
   - Ötletbörze
   - Programválasztás
   - Kreativ műhelymunkák választása
   - Önálló adatgyűjtés
   - Új útvonalak kitalálása
   - Eredeti helyszínek felkeresése

   Együttműködésre késztető technikák
   - Játékok (népi, szerepjáték, dramatizálás)
   - Bábozás
   - Dramatikus helyzetgyakorlatok
   - Gyűjtés (illatok, szagok, hangok)
   - Céhalapítás
   - Csoportalakias (névválasztás, címer- es zászlókészítés)
   - Vetélkedő, verseny
   - Alkotás

Kreativ felfedeztető, kutató technikák

- Szakirodalom feltárása
- Interjú az adatközlőkkel
- Poszter készítése
- Kiállítás rendezése
- Papírkészítés, vízvizsgálat
- Vizsgálódás es mintavétel
- Képeslapkészítés
- Térképkészítés,térképhasználat
- Hangtérkép
- Tantúra

Projektszakaszok

- Témaválasztás, célmeghatározás
- Tervezés, szervezés
  - Célok és feladatok megfogalmazása
  - A komplex téma kezelhető egységekre bontása
  - Tanulócsoportok megszervezése
  - A munkavégzés helyszíneinek kiválasztása
  - Munkaformák meghatározása - tanulói tevékenység
- Kivitelezés
  - Adatgyűjtés
  - A téma feldolgozása
  - Menet közben szükséges korrigálás / visszacsatolások alapján
  - A produktum összeállítása
- A projekt / produktum bemutatása
- A projekt értékelése, tanulságok összegzése

Projektoktatás parancs szavai

Hagyományos iskola	**Projektoktatás**
Figyelmesen hallgass!	Érdekeljen a munkád!
Kövesd a tanárt!	Légy önálló!
Engedély nélkül ne mozogj az osztályban!	Légy szabad, kísérletezz és kutass!
Engedély nélkül ne beszélj!	Vitass meg dolgokat a többiekkel!
Engedély nélkül ne nevess a tanórán!	Örülj a munkádnak!
Igyekezz példamutatóan dolgozni!	Igyekezz a legjobbnak lenni!
Igyekezz felülmúlni a többieket!	Igyekezz az egész osztálynak segíteni!
Ne segíts az osztálytársaidnak!	Különösen a gyengéknek segíts!
Ne vedd igénybe osztálytársaid segítségét!	Fogadd el az erősebbek segítségét!

A belső értékelés lehetséges szempontjai

- Mi tetszett a legjobban és a legkevésbé az érintetteknek?
- Mit sikerült elérni a közös tervhez képest?
- Milyen problémák, konfliktusok hátráltatták a munkát?
- Milyen szervezési problémák adódtak?
- Hogyan lettek úrrá a problémákon, konfliktusokon?
- Milyen tőlük független körülmények nehezítették a munkát?

• Milyen változtatásokra van szükség a következő projekt sikere érdekében?
• Mi legyen a tárgyi eredményeinek a sorsa?

A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások - egymással szoros kölcsönhatásban - együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok négy területre bonthatók:

a) az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
b) segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
c) egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
d) a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első és a negyedik terület kap nagyobb hangsúlyt.
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés célja, feladata
Az iskola a család után a második szocializációs szintér, ezért a gyerekek személyiségformálásában jelentős a szerepe.
Olyan készségek fejlesztéséről van szó, amelynek a pedagógus ismeretközlő tevékenységében kell megjelennie, az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez igazítva.
Közösségfejlesztő tevékenységünk célja a személyiségfejlesztése mellett, a tanulók sikeres szocializációja.

Célunk, hogy pedagógusaink vegyék figyelembe az életkori jellemzőket, éljenek a tudatosítás, az értelmi ráhatás eszközeivel. Segítsék a tanulóinkat az értékek és a normák közötti eligazodásban. Tegyenek különbséget a magatartási zavar és az életkorból adódó viselkedésforma között. A gyermekek alkalmazkodás képességének fejlesztésére is hangsúlyt kell helyezni.

Feladataink

- Követendő (példaértékű) viselkedésminta közvetítése a pedagógus részéről.
- A gyerekek életkorának, fogalmi szintjének figyelembevétele az erkölcsi normák megfogalmazásában, az ezen alapuló viselkedésminták, jártasságok, készségek kialakításában.
- Az elfogadott érzelmi kifejezési formák megismertetése. Az indulatok megfelelő mederbe tartásának és levezetésének gyakoroltatása, alkalmazása.
- Az egymás közötti, valamint a felnőttekkel szembeni kulturált beszéd, emberhez méltó kommunikáció elsajátíttatása, megkövetelése.
- Törekszünk a harmonikus tanár-diák viszony kialakítására, amelynek eredménye a kamasz személyiségfejlődésének helyes irányba terelése.
- A meggyőzésre épülő vitakészség kialakítására, toleranciára nevelés.
- Önismeretre nevelés, előítéletek felismerésének képessége.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó csoportközösség, a társas kapcsolatok kialakítása.
- Együttműködni tudó közösségek szervezése.
- Hagyomány ápolás a művészetoktatás keretein belül.

Az iskola szereplőinek együttműködése
Célunk a folyamatos, kétoldalú információcsere, a tájékoztatás és tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése. Feladatunk a kapcsolattartás hagyományos formáinak megtartása, esetleges bővítése és rendszeres alkalmazása.
Az iskola szereplőinek együttműködését *a Kapcsolattartás formái és rendje* című fejezetben fejtjük ki részletesen.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység
Törekszünk arra, hogy a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulókat a számukra legmegfelelőbb módon segítsük nehézségeik leküzdésében. A nevelési tevékenység sokoldalúsága az egyik feltétele a hatékonyságnak.
A sajátos nevelési igényű tanulóink integrált (a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban történő) nevelésével és oktatásával kapcsolatos feladatellátás fejlesztése során a következő **célokat** igyekszünk egyidejűleg érvényre juttatni:

- A sajátos nevelési igényű tanulók számára optimális feltételeket biztosítsunk a művészetoktatásban.
- A nem fogyatékos gyermekeknek, tanulóknak, akiknek oktatásba való bekapcsolódása beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségük vagy szociális helyzetük miatt indokolt megfelelő nevelési-oktatási forma biztosítása.

Nélkülözhetetlen a tanulók alapos ismerete (családi háttér, személyes élettörténet, releváns személyek az életében, társas kapcsolatai). A gyermek megnyilvánulásait nem egyszerűen „zavaró körülménynek" tekintjük, hanem jelzésként, tünetként kezeljük. A beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő tanulók és a problémás magatartású nehezen nevelhető gyerekek esetében fő feladatunk: a gyerek bekapcsolása az osztály életébe.
Alkalmazott módszereink:

- a tanuló számára érdekes vagy játékos feladat adása, padtárs kiválasztása, páros- és csoport munkában való foglalkoztatás,
- az osztálytársak bevonása,
- a magatartási probléma közös, órán történő megbeszélése,
- a család megnyerése, együttműködésre való kérés,
- nevelési tanácsadás igénybevétele

A tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása céljából **képesség-kibontakoztató felkészítést** szervezünk. Versenyek, fesztiválok, kiállítások szervezése, melynek keretei között a tanulók egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, a fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, a többi tanulóval együtt, csoportban folyik.

A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Intézménytípusunk alapvető funkciója:
A tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az "utat", amelyen elmélyülten és eredményesen törhetnek előre és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.
A tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén eltérnek az átlagtól. A tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, csökkentett mértékű alkalmazkodás, az elnyomás és a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása jellemző.

A tehetséggondozásban **nincs egy igazi út,** amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni. Ezek:

- az érintett gyerek, gyerekek kora
- milyen szinten állnak, mit tudnak?
- milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük?
- mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani?
- mennyiben lehet számítani a családi háttér támogatására?
- milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus?
- mennyi időt és energiát tud és akar befektetni ebbe a munkába a pedagógus?
- milyen elismerés és kik részéről várható, a nevelő extra teljesítményéért?

Módszerek

Mindezek tisztázása után a növendék(ek), szülők bevonásával a lehetséges mód-szereket közösen megválaszthatjuk. Ezek:

1. Zenei tagozaton: **a "B" tagozatra irányítás** 2. évfolyamtól
   Egyéb művészeti tanszakokon: az ún. **"minőségi" csoportba irányítás**
   (egyénenként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
2. **Évugratás, vagy léptetés:** amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
3. **Gazdagítás, dúsítás:** hogy a tanévi anyagot rövidebb idő alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal foglalkoznak.

Tevékenységi formák

A művészi képességek (rajz, zene, tánc, színművészet) rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészi tehetség. A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas **tevékenységi formák** az alábbiak:

Zenei tagozatokon:

- munkaközösségi szinten történő bemutatkozás, a növendék haladásának figyelemmel kísérése,
- félévi, év végi előadások: tanszaki tanárok előtt;
- növendékhangversenyek: szülők, tantestület, kortársaik előtt;
- rendszeres külső rendezvényeken (hangverseny, egyéb műsoros esten) való részvétel;
- meghívott vendégtanárok előtti bemutatkozás;
- szakmai találkozásokon való megmutatkozás;
- zenei táborokban való részvétel;
- versenyeken való rendszeres szereplés: helyi, városkörzeti, megyei, országos, nemzetközi;
- iskolai, városi rendezvényeken, ünnepségeken történő fellépés.

Egyéb művészeti tanszakokon:

- pályázatokon, versenyeken (rajz, festészet, grafika, tánc, színjátszás) való részvétel;
- hagyományőrző tevékenység megalapozása, és megtartása;
- külső rendezvényeken, fesztiválokon (más iskolai, városi, külföldi) való szereplés (tánc, színjátszás);
- gálaesteken, jótékonysági, iskolai rendezvényeken történő fellépések (tánc, színjátszás);
- bekapcsolódás a települések életébe;
- helyi tárlatokon való bemutatkozás (festészet, rajz, tűzzománc);
- szaktáborokban való részvétel;
- nyílt nap;
- év végi művészeti gála.

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően

A tehetséggondozás feltételei:
- a tehetségek kutatása, felismerése;
- megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása;
- napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók-nevelők között;
- olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdi a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.);
- a kreatív pedagógusok, melyek nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

A tanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik - a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden ember egyedi és megismételhetetlen.
"A szakmát mívelők személyisége és erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk".

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerést szolgáló tananyag

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók a célnyelvi civilizáció tanítási órán ismerik meg a településen élő nemzetiségek kultúráját, – az alábbi területekre fordítva kiemelt figyelmet.

a) *A kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája*
   - nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat;
   - vizuális kultúra (építészeti emlékek, képző-, ipar-, nép-, filmművészet);
   - ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék);
   - hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek;
   - szociológiai és település-földrajzi viszonyok.

b) *A kisebbség történelemformáló és kultúraformáló szerepe, civilizációja*
   - a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országi történelem és irodalom korszakai, az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza;
   - az oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor;
   - a kisebbségek más országokban élő csoportjai.

c) *Kisebbségi és állampolgári jogok*
   - a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer;
   - a kisebbségek intézményrendszere;
   - nemzetközi kapcsolatok.

A tanulók vegyenek részt a településen működő nemzetiségi önkormányzat által szervezett, az általános iskolai korosztálynak megfelelő programokon (pl. táncház, kézműves foglalkozás, ünnepségek stb.)

Az iskola környezeti nevelési programja

Helyzetkép

1. Belső környezet: az iskola

A telephelyi iskolák helyi adottságai kitűnőek, az épületeket udvar veszi körül, amelyekben a meglévő környezeti értékek megóvása, illetve ezeknek a pótlása kiemelt feladat. Az iskolákhoz sportpálya tartozik, ami a diákok egészséges életmódra való nevelését szolgálja

2. Az iskola közvetlen környezete

Iskoláink családi házakkal körülvett szépen rendezett környezetben vannak, ahol a lakók és a Polgármesteri Hivatalok is nagy gondot fordítanak a környezet esztétikus és rendezett megjelenésére. Ez a külső tényező is nagyban befolyásolja a tanulóink környezettel szembeni igényességét.

3. Erőforrások

3.1. Személyi erőforrások

- Az iskolában dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét. Munkájukhoz szükséges, hogy legyen lehetőségük továbbképzéseken részt venni, ahol a környezeti neveléshez is kapcsolható különféle tanórán belüli és tanórán kívüli módszereket is elsajátíthatnak
- A környezeti nevelés hagyományai között megtaláljuk az önkéntességet, amire a mi iskolánkban is építeni szeretnénk.
- A belső erőforrás fontos tényezője az átlagosan 150 fő tanuló.

3.2. Anyagi erőforrások

- A jövőben pályázatok segítségével a nyári táborozást, terepgyakorlatokat, környezetvédelmi tábort stb. próbáljuk megvalósítani.
- A helyi források bevonásában szorosabban együtt kell működni más oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel.
- A helyi szolgáltató cégek támogatását – mind anyagi, mind természetbeli – célszerű elnyerni.

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

1. A környezeti nevelés célja

- az emberben eredendően benne rejlő természetes erények kibontakoztatása,
- természet- és embertisztelő szokásrendszer kialakítása,
- a belső késztetések esztétikai, érzelmi, erkölcsi megalapozása,
- a szokásrendszerek elmélyítése intellektuális és érzelmi hatások által
- s mindezeknek eredményeképpen kialakul az ökológiai gondolkodás és a környezettudatos szemlélet.

Alapelv az egyetemes természetnek (a világegyetem egészének) mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak maga alkotta környezetével és kultúrájával együtt.

2. Célok a 7-14 éves korosztály esetében

- fenntarthatóságra való nevelés (élethosszig tartó) az ökológiai szemléletmód segítségével
- rendszerszemléletre való nevelés,
- holisztikus (a világ oszthatatlan egész) és globális szemléletmód kialakítása, a szerves kultúra fontossága
- tolerancia és segítő életmód, az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése, kialakítása
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek vizsgálata
- helyzetfelismerés, ok–okozati összefüggések, problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése
- fogyasztás helyébe életminőség helyezése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása

3. Helyi célok, értékek

- természeti, épített, szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. faültetés, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, iskolai büfé “zöldítése”, energiatakarékosság stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok, a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- pozitív értékrend, egészséges életvitel iránti igény alakítása

- a nevelés fontossága – ami nem helyettesíthető a képzéssel

4. Konkrét célok és feladatok

Célok:

- A tanórán kívüli tevékenységek előtérbe helyezése, melyek fontosak a közösségformálás, az értékrend, a hagyományok tisztelete, az azonosságtudat kialakítása szempontjából a család, az iskola, a település és a nemzet színterén.
- A környezettudatos szemlélet, magatartás és életvitel kialakítása

Konkrét feladatok:

- A település, illetve annak környezetének megismerése
- A település környezetvédelemmel foglalkozó cégeinek bemutatása
- Pozitív értékrend, reális énkép, önbizalom, pozitív önértékelés megvalósítása, döntéshozatali, konfliktuskezelői képességek fejlesztése
- A házirend illemtár részében a viselkedéskultúrát kiemelni, tudatosítani; tartalmazzon "zöld" fejezeteket is
- Környezetvédelmi vetélkedők tartása
- Zöld szervezetekkel való intenzív kapcsolattartás
- A tantermek esztétikusabbá, hangulatosabbá tétele kiemelt feladat. A szaktantermekbe még több megfelelő témájú plakát kellene.

A KÉPZÉS RENDJE

Beiskolázás
Korhatára: 6. évet betöltött, 22 **évet** be **nem** töltött tanuló.
Képzési idő
12 év (maximálisan)
A képzés szakaszai (tagolódása)
- előképző: 2 év
- alapfok: 6 év
- továbbképző: 4 év

Tanszakok
- zeneművészeti ág
  - Klasszikus zene:
  - billentyűs tanszak: zongora,
  - vonós tanszak: hegedű,
  - fafúvós tanszak: furulya,
  - akkordikus tanszak: gitár,
  - kamarazene tanszak: kórus, kamarazene
  - Elektroakkusztikus műfaj:
  - billentyűs tanszak: szintetizátor-keyboard
  - népzene műfaj:
  - pengetős tanszak: citera, tamburák, koboz
  - akkordikus tanszak: népi harmónika
- táncművészeti ág
  - néptánc tanszak
  - társastánc tanszak
  - moderntánc tanszak
- színművészeti - bábművészeti ág
  - színjáték tanszak
- képző- és iparművészeti ág
  - képzőművészeti tanszak
  - grafika és festészet tanszak
  - fotó és film tanszak
  - Népművészet műfaj: fazekas tanszak

A képzés formái
Zenei tanszakokon:
- hangszeres képzésnél egyéni oktatás
- szolfézs és kötelező tárgyak esetén csoportos oktatás

Egyéb művészeti tanszakokon:
- valamennyi tanszakon csoportos oktatás

A csoportalakítás szempontjai
Zenei tanszakokon: azonos vagy különböző évfolyamú növendékek alkothatnak csoportot. Csoporthatár (törvényi); 6 fő (minimum létszám), 8 fő (átlaglétszám), 15 fő (max. létszám).
Egyéb művészeti tanszakokon: a jelentkezők számának függvényében, lehet homogén vagy heterogén a csoport, a korosztályok figyelembevételével.
Csoporthatár (törvényi):
Néptánc: 10 fő (minimum létszám), 18 fő (átlaglétszám), 24 fő (max. létszám).
Moderntánc, társastánc, képző- és iparművészeti, báb- és színművészeti: 8 fő (minimum létszám), 10 fő (átlaglétszám), 20 fő (max. létszám). A mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően változhat a csoport létszáma. A nevelési-oktatási intézmény a fenntartó engedélyével eltérhet az átlag és a maximális létszámtól, azonban nem lépheti át a törvény által engedélyezett kereteket.

Az osztályokra megállapított létszámot legfeljebb 20 százalékkal lehet átlépni a nevelési év, illetőleg a tanítási év indításánál.

A képzés kimenetei
a) művészeti alapvizsga: az alapfok befejeztével.
b) művészeti záróvizsga: a továbbképző befejeztével

TANULÓI JOGVISZONY

Belépés
Tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel, jelentkezés alapján történik. Mindkettőről az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

Felvétel és átvétel helyi szabályai

- A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.
- A jelentkezési lap benyújtásának ideje: április- május hónapban, továbbá szeptember 1-30. között.
- A beiratkozás időpontját a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban nyilvánosságra kell hozni.
- A beiratkozáshoz biztosítva van a tanulmányi rendszer e-ügyintézési moduljának on-line beiratkozási szolgáltatása az iskola honlapján, de ebben az esetben is szükség van papír alapú jelentkezési lap kitöltésére.
- Az intézményben tanulókat és azok szüleit május utolsó hetében és a tanévkezdés első hetében nyilatkoztatjuk (írásban) a tanulmányok folytatásáról. Ezen dokumentum birtokában tudjuk felvételi keretszámunkat megállapítani.
- A felvételre jelentkezőket bizottság minősíti, majd javaslatot tesz az igazgatónak a kérelem elbírálásához és arra, hogy melyik évfolyamra vegyék fel.
- A felvétel eredményéről (írásban vagy szóban) értesítjük a tanulót, vagy a szülőt, gondviselőt.
- Ha a tanuló az intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.
- Az iskola felveheti azon tanulókat a telephelyre, akik más oktatási intázménybe(más telephelyen) folytatják tanulmányaikat, a jogszabályban meghatározott létszámnormák figyelembevételével.

Tanuló átvételének szabályai
Más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező tanulók átvétele történhet:
- az elvégzett évfolyamok figyelembevételével, a bizonyítvány alapján, a következő évfolyamra történő felvétellel
- ha a tanuló tanulói jogviszonya nem volt folyamatos, akkor fevételi vizsga alapján sorolljuk évfolyamba

Továbbhaladás, magasabb évfolyamra lépés feltételei
- Az alapfokú művészeti iskola felsőbb évfolyamába az a növendék léphet, aki a közvetlenül megelőző osztály minimális követelményeinek eleget tett, fő-tárgyból és kötelező tárgyból eredményes vizsgát tett és mindezekről bizonyítványt kapott. Ha bármilyen elfogadható ok miatt a tanuló a beszámolón nem vett részt, osztályzatát a szaktanár állapítja meg.
- Elégtelen érdemjegy esetén a tanuló évfolyamot ismételhet.

- A növendék az adott évfolyamra előírt követelményeket egy tanévnél rövidebb idő alatt is teljesítheti, vagy egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben is teljesítheti. Ebben az esetben osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. (2011. évi CXC tv. 57§ 3. bekezdése).
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen (20/2012. EMMI rendelet 51§,7. bekezdésének e.pontja).
- Felmentés vagy egyéb ok miatt a tanuló szolfézs (kötelező tárgy) és főtárgyi évfolyama egymástól eltérő is lehet. Ezt a bizonyítványba és a törzslapon is fel kell tüntetni. Ebben az esetben a felsőbb osztályba lépésnél a hangszeres osztályt kell figyelembe venni.
- "A" tagozatról "B" tagozatra (zenei tanszakokon) ill. minőségi csoportba (néptánc, rajz) irányítható a növendék az adott tanszaki munkaközösség ill. a szaktanár javaslata alapján.
- Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.
- A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam, ill. továbbképző évfolyam befejezését követően alap- valamint záróvizsgát tehet. Az alap- és záróvizsgát a jogszabályban meghatározottak szerint tanszakonként, művészeti áganként kell meghatározni és elvégezni. A továbbképző évfolyamba lépés feltétele az alapfok hatodik évfolyam befelyezése és az alapvizsga letétele.

Évfolyamismétlés
- Évfolyamismétlésre akkor kerül sor, ha a tanuló az iskola meghatározott évfolyamáról nem lép tovább, hanem újrakezdi, mert nem teljesítette az évfolyam követelményeit, vagy igazolt és igazolatlan mulasztásai meghaladják az összesített óraszám 1/3-át, és nem tesz ostályozó vizsgát. Ez esetben a tanulói jogviszony folyamatos.
- A tanuló részére az iskola igazgatója engedélyezheti az iskola évfolyamának megismétlését abban az esetben is, ha egyébként sikeresen teljesítette az adott évfolyam követelményeit, és magasabb évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt. (1. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését.)

Tanunulmányok alatti vizsgák

Művészeti iskolába való beiretkozásnak nem feltétele az **alkalmassági vizsga**. A tanulmányok alatti vizsgát vizsgabizottság előtt lehet letenni.

Különbözeti vizsga
- Különbözeti vizsgát tehet az a tanuló, aki magasabb évfolyamba kéri a felvételét.
- A különbözeti vizsga képességfelmérésből, az előző évfolyamanyagának számonkéréséből áll.
- A különbözetivizsgáról jegyzőkönyv készül.
- A különbözeti vizsga eredményét a bizonyítványba a különbözeti vizsga dátumával kell bejegyezni és a megjegyzés rovatba a különbözeti vizsga tényét bekell jegyezni.
- Különbözeti vizsgákat a tanév első hetében kell megszervezni.

Osztályozó vizsga
- Ha a tanuló a tanítási év közben a tananyagot hamarabb teljesítette, lehetőség van a differenciált oktatás elvei szerint a következő év tananyagát tanulni. Ebben az estben a tanuló, év végén két év anyagából összevont vizsgát tehet.

- A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tenni, ha
    - felmentették a tanóra foglalkozásokon való részvétele alól
    - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.
    - a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és az igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanév végén nem minősíthető, de a nevelőtestület engedélyezi számára, hogy osztályozó vizsgát tegyen.
- Az osztályozó vizsgát a félévi és év végi zárást megelőző egy hétben kell megszervezni.

Alap és záróvizsgák

- Alap és záróvizsgák időpontját az igazgató jelöli ki a törvényi előírásoknak megfelelően. Alapfok hatodik évfolyam végén tehet a tanuló alapvizsgát. Amennyiben tesz alapvizsgát, folytathatja tanulmányait továbbképző évfolyamon. Továbbképző évfolyamok elvégzése után zárhatja művészeti tanulmányait záró vizsgával.

Vizsga szervezés szabályai

- vizsga időpont kiírása- munkatervben meghatározott
- három fős vizsgabizottság felállítása
- vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az igazgató készíti elő
- vizsgajegyzőkönyv készítése
- vizsga követelménye a helyi tantervben meghatározott, az adott tanév anyaga
- vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerü és jogszerü megtartásáért
- a vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdődhet és legfeljebb húsz óráig tarthat

A tanulói jogviszony megszűnése

- Az alapfokú művészeti iskolában akkor szűnik meg a tanuló jogviszonya, ha a szülő illetve a nagykorú tanuló bejelenti, hogy kimarad az iskolából. A megszűnés a bejelentésben megjelölt napon történik.
- Megszűnik továbbá a jogviszony az utolsó alapfokú évfolyam utolsó napján, ha a növendék nem tesz művészeti alapvizsgát, illetve ha nem tesz záróvizsgát, akkor az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján.

AZ ISKOLA ÉLET- ÉS MUNKARENDJE

Az intézmény tanítási szünetekben ügyeleti rend szerint tart nyitva. Az iskolát szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon - rendezvények hiányában - zárva kell tartani. A szokásos nyitvatartási rendtől való eltérés - iskolai rendezvények, szülői értekezletek, tanulói összejövetelek - alkalmával. Egyéb esetekben az igazgató ad engedélyt kérelem alapján a nyitva tartásra.

A tanév rendje

A tanév rendjét minden évben rendelet határozza meg. Így a szorgalmi idő kezdetét és végét, az évkőzi szünetek kezdő és záró napját, az első félév végét, a tanítás nélküli munkanapok számát.
Intézménytípusunkban a szorgalmi idő első és utolsó napját - a tanítási év első és utolsó hetének keretében - az igazgató határozza meg.
Vizsgát szervezni a szorgalmi idő utolsó három hetében lehet. A vizsga időpontját szintén az intézmény vezetője határozza meg.

Az intézmény munkájának megtervezése

A munkaterv

Az intézmény munkatervét az igazgató készíti elő megvitatásra, az igazgatóhelyettesek, tanszakvezető, valamint a nevelőtestület határozatainak, javaslatainak figyelembevételével.
A munkaterv végleges kialakításáról és elfogadásáról a nevelőtestület határoz. A munkaterv egy tanévi programot tartalmaz.

A munkaterv tartalma kiterjed:
- a nevelő-oktató munkával kapcsolatos feladatok konkrét megfogalmazására;
- az irányítás, az ellenőrzés folyamatára,
- az iskola személyzeti és gazdasági feladataira;
- munkaközösségi programokra; továbbképzés feladataira,
- egyéb iskolai rendezvényekre, programokra.

A feladatokat határidőkkel, a felelősök megnevezésével, az évenként ismétlődő feladatokat pedig időrendi sorrendben tartalmazza. Az iskolavezetés a munkaterv egy példányát a fenntartónak küldi meg.

A tantárgyfelosztás
A pedagógusok tantárgyfelosztás alapján dolgoznak. A tantárgyfelosztás alapja az adott tanszakok évfolyamonként lebontott óratervi óráinak száma, valamint a tanulói létszám és a tanulócsoportok száma.

A tanulók tantárgyválasztásával, annak módosításával kapcsolatos eljárási rend

Az intézményben a tantárgyválasztás elvei a művészetoktatásban a következő képen jelenik meg:

- Az intézményben a művészetoktatás tantárgyainak kiválasztását a pedagógiai programban és a helyi tantervben megfogalmazott tartalmak határozzák meg. Befolyásoló tényező a csoport összetétele,/ összevont osztályoknál mely évfolyamok kerülnek egy tanuló csoportba/, valamint a mindenkori törvényi előírásnak megfelelés, csoport alakítás illetve csoport összevonás során.
- Tanszakváltást lehetővé tesszük a tanuló számára a szülő kérésére. Tanszakváltás esetén a csoport besorolása határozza meg a tanított tantárgyat, azaz mely évfolyamra nyert felvételt a tanuló.

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei
Az oktatás eredményessége érdekében a hagyományos megoldás mellett alkalmazzuk az osztály kereteket időlegesen fellezító, átlépő megoldásokat.
Az egyéb foglalkozások megtartását rendeli el a pedagógusok számára úgy, hogy a nevelőtestületben egyenletes munkaterhelés alakuljon ki.
Az e célból elrendelhető egyéb foglalkozások körét a kormányrendelet tervezetének 17.§ (2) bekezdése tartalmazza az alábbiak szerint:
művészeti iskolában megvalósítható foglalkozások

- egyéni vagy csoportos tehetségfejlesztő foglalkozás,
- pályaválasztást segítőfoglalkozás,
- felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó egyéni vagy csoportos, közösségi fejlesztést megvalósító csoportos, a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos, a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni, foglalkozás,
- tanulmányi szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság,
- az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható programok

Az órarend
A pedagógusoknak a tantárgyfelosztással összhangban lévő heti órarendjét a tanév rendjében meghatározott első tanítási napokra kell elkészíteni. (első félév, második félév).
A növendékek beosztását a főtárgyi naplóba is mellékelni kell.
A tanulók létszámában bekövetkezett változásokat a pedagógusoknak 48 órán belül jelentenie kell az iskolavezetésnek.

A tanítási órák rendje
A növendékek óráit úgy osztjuk be, hogy ne ütközzenek általános iskolai órarendjükkel, összehangolva a többi művészeti tanszak időbeosztásával.
A csoportos órákat szünet közbeiktatásával tartjuk.
Az egyéni órák hossza
- “A" tagozaton: 30 perc
- “B" tagozaton: 45 perc.

A csoportos órák hossza valamennyi tanszakon 45 percesek, 10 perces szünet közbeiktatásával.
A főtárgyi órák beosztásánál ügyelünk arra, hogy a vidéken lakó tanulók óráit a kőtelező tárgyi órákhoz kapcsoljuk.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Szaktanári munkakörben az alábbi - a nevelő - oktató munkával, a tanulókkal összefüggő pedagógiai - **feladatokat** kell ellátni:

- a tanulókkal, csoportokkal, együttesekkel való közvetlen foglalkozás,
- a tananyag- tervezetek, tanmenetek előkészítése, kidolgozása és érvényesítése,
- szakmai - pedagógusi képesítésének állandó szinten tartása és fejlesztése,
- a tanítási órán minőségi munka végzése,
- a munkájához tartozó adminisztráció ellátása, a testületi értekezleteken való részvétel, a szülők fogadása stb.,
- félévi és év végi előadások, nyílt órák, versenyek, előkészítése és lebonyolítása,
- a megyei és körzeti versenyeken való részvétel, közreműködés, stb.
- a fentiekkel kapcsolatban helyi rendezési feladatok ellátása,
- az iskola tulajdonát képező, és a növendékeinél lévő eszközök, hangszerek naprakész dokumentálása, nyilvántartása,

- az órarend szerinti foglalkozásokon felül tanítási napnak számít a tanterv által előírt meghallgatások, tanév végi előadások időtartama, illetőleg a tanulók bemutatói, közös órái, ha azokon egyes tanulók részvétele kötelező,
- helyettesítés
- szülői értekezlet, fogadóóra tartása.

A pedagógus kötelezettségei

- Kísérje figyelemmel és segítse elő a tanulók fejlődését.
- A szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja.
- Az érdemjegyeket a Kréta tanulmányi rendszerben határidőre írja be.
- A szülő és tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- A nevelő –oktató tevékenységében a tanítás során a tájékoztatást és ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtsa.
- A gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Öt évenként legalább egy alkalommal - a törvényi előírások szerint továbbképzésen kell részt vennie. Ennek elmulasztása esetén a pedagógus munkaviszonya megszüntethető.
- Nem kell továbbképzésen részt vennie annak a pedagógusnak, aki pedagógus szakvizsgát vagy egyéb előírt vizsgát tett a vizsgák letétele utáni hét év során.
- Személyi adataiban történt változást (név, lakcím, szabadság idején a tartózkodási helyét) felettesének azonnal jelenti.
- Távolmaradása esetén előre értesíti felettesét és gondoskodik arról, hogy az oktatás eszközei a helyettesítő nevelő rendelkezésére álljanak.

- Betartja és a felügyeletére bízott tanulókkal betartatja a munka- és tűzvédelmi feladatok előírásait. A területén tapasztalt munka –és tűzvédelmi hiányosságokat jelezni köteles a megbízónak. A tanulókkal történt legkisebb balesetet is köteles jelenteni a megbízónak. Függetlenül attól, hogy a képzés ideje alatt v. óraközi szünetben, illetve az oktatási intézmény egyéb helyiségeiben (mosdók, folyosók stb.) történik.
- A fentieken kívül elvégzi azokat a feladatokat, amelyekkel az igazgató vagy közvetlen felettese megbízza.

A pedagógus jogai

- A pedagógiai program alapján a tananyagot a nevelés és tanítás módszereit megválaszthatja.
- A szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával megválaszthatja az alkalmazott taneszközöket, tankönyveket és tanulmányi segédleteket.
- Irányítsa és értékelje a tanulók munkáját.
- Minősítse a tanulók munkáját.
- Hozzájusson a szükséges ismeretekhez.
- A nevelőtestület tagjaként részt vegyen az iskola pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.
- Szakmai egyesületek, kamaráktagjaként vagy képviseletében vegyen részt helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában.
- Személyét, mint a pedagógus közösség tagját megbecsüljék, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői –oktatói tevékenységét elismerjék.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnök feladatai

- Aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.

- Tanórákon kívüli –szükség esetén –iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-,múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanítónevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen legalább havonta –tájékoztatja a szülőket.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti.
- Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlanmulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelő társakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

AZ ISKOLA SZERVEZETI EGYSÉGEI, KAPCSOLATAI – TANÍTÁSI ÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉG

Szakmai szervezetek: iskolavezetőség, nevelőtestület, szakmai team-ek. Érdekvédelmi szervezetek: diákönkormányzat, szülői szervezet, iskolaszék.

Az intézmény vezetője
Az iskola élén az igazgató áll, munkáját igazgatóhelyettesek segítik.
Az igazgatónak az intézmény vezetésében fennálló felelősségét, képviseleti és döntési jogkörét Nkt. alapján gyakorolja.

Az intézmény iskolavezetősége
Az igazgató döntés-előkészítő, véleményező, javaslattevő testülete.
Tagjai:

- az igazgató
- igazgatóhelyettesek
- gazdaságvezető

A vezetőség rendszeresen, a munkatervben rögzített időpontokban, rendes értekezleteket tart, melyről írásban emlékeztető feljegyzés készül.

Az intézmény nevelőtestülete
A nevelőtestület: a nevelési-oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.
A nevelőtestület tagjai a nevelési-oktatási intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő alkalmazottja.
A nevelőtestület nevelési-oktatási kérdésekben, a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos ügyekben, valamint a Nkt.-ben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslat tevő jogkörrel rendelkezik (20/2012(VIII.31.)EMMI rendelet 117§).

Szülői Szervezet
A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 119. § alapján a szülők meghatározott jogaik érvényesítésére, a kötelességük teljesítése érdekében szülői szervezetet hozhatnak létre.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban valórészvételi jogai gyakorlásának rendje – Diákönkormányzat
A Diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A tanulók érdekképviseleti szerve a Diákönkormányzat. A DÖK tevékenységét a telephelyeken megválasztott 1-1 képviselőből álló vezetőség irányítja, munkáját az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti, egyben ő látja el a képviseletet is.
Diákjaink részt vehetnek a diákközgyűlésen, amit az iskolánkban évente legalább egy alkalommal a diákönkormányzat szervez meg. A diákközgyűlésen a DÖK munkáját segítő pedagógus és DÖK elnöke beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, a tanulói jogok érvényesüléséről az iskola igazgatója tájékoztatást ad az iskolai élet egészéről, a házirendben meghatározottak végrehajtásáról, és egyéb a tanulókat érintő kérdésekről.

Kapcsolattartás formái és rendje
Iskolavezetés és nevelők közötti kapcsolattartási formák

- iskolavezetőségi ülés
- nevelői faliújság
- rendes és rendkívüli értekezletek
- rendes: tantestületi alakuló, tanévnyitó, félévzáró, tanévzáró, osztályozó
- nevelési értekezletek évente két alkalommal

Szülő és iskola közötti kapcsolattartási módok

- tájékoztatás az iskola pedagógiai programjáról: online felületek
- az érdemjegyek a Kréta tanulmányi rendszerben történő rögzítése, határidő minden hónap vége
- szülői értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- tájékoztató füzet a tanulók előmeneteléről
- iskolai rendezvények, hangversenyek, bemutatók
- faliújság
- alkalmi beszélgetések
- versenyekre való szülői kíséret

- jótékonysági rendezvények.

Növendék és nevelő közötti kapcsolattartási formák
- egyéni elbeszélgetések
- faliújság
- kirándulások
- közös rendezvények.

Intézmény partneri kapcsolattartás formái
- Személyes megbeszélés,
- egyeztetés,
- problémafeltárás kölcsönös biztosítása
- közös rendezvények, programok
- szakmai és módszertani egyeztetés a hátrányos helyzetű és a tehetséges tanulók előrehaladása érdekében.

Az intézményi működés alapfeltétele, sőt létfeltétele, hogy jó kapcsolatot tartson fenn a társintézmény vezetőkkel, hiszen az oktatás helyszínét bérleti szerződések megkötésével tudjuk biztosítani. A jó kapcsolat biztosítékai a kölcsönösség, a két intézmény érdekeinek egyidejű szem előtt tartása, a jó kommunikáció, személyes kapcsolatok, a másik intézmény értékeinek tisztelete, megbecsülése. Mindezek alapja a megbízhatóság, a tisztesség, a kiszámíthatóság és korrektség.
A fentiek miatt folyamatosan kell tájékozódnunk partnereink véleményéről, és azokat be kell építeni az iskola munkájába, nevelési programjába.

Az iskola rendszeresen kapcsolatot tart:
- a fenntartóval (igazgató, helyettesek)
- az iskolát támogató alapítvány kuratóriumával, támogató szervekkel (igazgató, helyettesek)
- a megye intézményeivel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- társművészeti intézményekkel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- művészeti szakközépiskolákkal (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- Magyar Táncművészeti Főiskolával (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- Művészeti Egyesületekkel (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- külföldi testvériskolákkal (igazgató)
- telephelyek vezetőivel, önkormányzataival (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- gyermekjóléti szolgálattal (igazgató, helyettesek, pedagógusok)
- pedagódiai szakmai szakszolgálattal (igazgató)

A tanórán kívüli tevékenységek színterei:

A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formái és azok rendje

Tanulmányi kirándulások, művészeti táborok, külföldi utak, tanulmányi versenyek, fesztiválok, szakmai rendezvények.
A művészeti iskolákban tanulmányi kirándulásnak minősülnek az iskolai csoportok, tanszakok kölcsönös látogatásai, előadásokon való részvétel.
A tanulmányi kirándulások a nevelő - oktató munka szerves részei, azokat munkatervben rögzíteni kell.
Tanítási napokon szervezett tanulmányi kirándulás esetében a tanulók részvételéhez a közismereti és a művészeti iskola igazgatójának hozzájárulása szükséges.
Tanulmányi kirándulások alkalmával annyi kísérőtanárt kell biztosítani, amennyi a zavartalan lebonyolításhoz szükséges, de 20 tanulónként legalább 1 főt. A kísérő tanárok felelősek a rendért és a tanulók testi épségéért. Ha a tanuló szereplésére is sor kerül, lehetőség biztosítani kell szaktanára részvételét.
Önként jelentkező szülők kísérőül bevonhatók, de a tanári kíséretet nem helyettesíthetik.
A kirándulás alkalmával - ha csoportok az iskola székhelyét elhagyják, - elsősegélyhez szükséges felszerelést magukkal kell vinni.

A kirándulások költségeit - a szülők meghallgatásával - úgy kell megállapítani, hogy azok a szülőket csak a legszükségesebb mértékben terheljék, a szükséges összeget lehetőleg élőtakarékossággal biztosítsák. Törekedni kell arra, hogy az állami gondozott tanulók anyagi ok miatt ne maradjanak távol a kirándulásokról, és a több gyermekes szülők anyagi megterhelése is minél kevesebb legyen.
Iskolai szünetben (nyári, téli, tavaszi) a művészeti iskola önállóan vagy más szervezetettel, intézményekkel közösen művészeti alkotó táborokat szervezhet.
A költségeket az iskola, a rendező szervek, illetve a résztvevők közösen viselik. A tanulók a kirándulásokon és a táborokban önkéntesen vesznek részt.
A tanulmányi, szakmai versenyek, diáknap része a tanév helyi rendjének, illetőleg az éves munkatervnek, amely meghatározza a szervezés feladatait és felelőseit.
A területi és országos fordulóra továbbjutott tanulókat a verseny idejére az igazgató mentesíti a tanítási órákon való részvétel alól.
Az igazgató gondoskodik arról, hogy az országos, körzeti, a helyi vagy házi versenyeken győztes, illetőleg helyezést elért tanulók eredményes szereplését az egész iskolaközösség megismerje. (pl. hirdetőtábla)
A kísérő tanárok, valamint a szakmai versenyeken, táborozásban és a továbbképzéseken (tapasztalatcseréken) résztvevő tanárok költségeiről az iskolának kell gondoskodnia. Ugyancsak az iskolaköteles gondoskodni a tanulmányi versenyeken, szakmai rendezvényeken, fesztiválokon tanulók költségeiről) útiköltség, részvételi díj). a művészeti csoportok estében az iskola anyagi lehetőségeinek arányában járul hozzá a költségekhez.

Cserekapcsolatok, belföldi és külföldi tapasztalatcsere látogatások
Az iskola igazgatója engedélyével az iskolai munkaterv alapján az iskola tanárai és tanulói tapasztalatcsere és közös tevékenység céljából cserelátogatásokat, hangversenyeket, közös fellépéseket szervezhetnek. Ennek költségeit a meghívó felek kölcsönös megállapodásainak alapján határozzák meg.
Amennyiben a belföldi és külföldi utazásra az irányító szerv, vagy impresszárió megbízása alapján kerül sor, a költségek térítése a megbízót terheli.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai
A házi feladatok – mind a szóbeli, mind az írásbeli – a tanítási órán feldolgozott ismeretek gyakorlását, elmélyítését szolgálják, ezért csak olyan jellegű feladatokat adhat a pedagógus, mely ennek a kritériumnak megfelel. Nem adható olyan házi feladat, melynek előkészítése a tanítási órán nem történt meg. Szintén nem adható házi feladatként a tanítási órán fel nem dolgozott anyagrész otthoni, önálló feldolgozásra. Az írásbeli házi feladatot érdemjeggyel nem értékeljük. A kiemelkedő gyűjtőmunka, szorgalmi házi dolgozat összeállítását érdemjeggyel jutalmazzuk.

a) A feladott kötelező szóbeli és írásbeli házi feladat együttes mennyisége annyi legyen, hogy ne haladja meg a napközis tanulmányi foglalkozás időtartamát.
b) A pedagógus a tanulók életkori sajátosságainak, képességszintjének és terhelhetőségének ismeretében szabadon alkalmazhatja a differenciált házi feladat (szóbeli vagy írásbeli) adásának elvét.
c) Hosszabb iskolai szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári) kötelező házi feladatot nem kaphatnak a tanulók. A pedagógus megfelelő motivációval „szorgalmi” jelleggel végezhető feladatot, gyűjtőmunkát adhat a szünetekre.

AZ ISKOLA ELLENŐRZÉSI- ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Az intézmény munkájának ellenőrzése
Az ellenőrzés célja a végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.
Az iskola belső ellenőrzésének feladatai:
I. Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok (nevelő-oktató munka ellenőrzése)
II. Gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatok (munkaerő-bérgazdálkodás, készlet- és energiagazdálkodás, tárgyi eszközgazdálkodás,)
A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola igazgatója a felelős.
A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét, az intézmény, mint költségvetési szerv egész tevékenységét és biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

Az ellenőrzésre jogosultak
- igazgató,
- igazgatóhelyettesek

Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség. Az ellenőrzési tervet az iskola éves munkatervében rögzítjük.

Az ellenőrzési terv az alábbiakat tartalmazza:
- az ellenőrizendő területeket, tanszakokat,
- az ellenőrzés célját
- az ellenőrzés jellegét;
- az ellenőrzés formáját;
- az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölését;
- az ellenőrzendő időszak megjelölését (kezdő és befejező időpontját);
- az ellenőrzési tervet kiadó vezető aláírását.

Az ellenőrzés formái változatosak, a bennük való választás függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától.
Az ellenőrzés formái:
- óralátogatás
- beszámoltatás;
- írásos dokumentumok vizsgálata;
- eredményvizsgálatok, felmérések;

Az ellenőrzés tapasztalatairól írásos feljegyzést készítünk, értékelve a pedagógus teljesítményét.
Az intézmény külső ellenőrzése
Az iskolai ellenőrzés külső eszközei:
- szakértői (szakmai)
- audit (átvilágítás, átvizsgálás, komplett)

A növendékek teljesítményeinek értékelése, azok formái:
- A tanulók tanulmányi munkájának értékelésekor a tanult tantárgyakkal összefüggő teljesítménye minden lényeges megnyilatkozását figyelembe vesszük. Tanszaktól függően, hol az elméleti tudás, hol a gyakorlati tevékenység értékelése a hangsúlyosabb.
- gyakorlati eredményeinek egybevetése alapján történik.
- Osztályzatot kap a növendék havonta, valamint félévkor és év végén, 1-5 fokozatú skálán.

- Az érdemjegyet havonta, félévkor és év végén a főtárgy tanár és a kötelező tárgyat oktató nevelő állapítja meg.
- Az előképzők (zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, színművészet és bábművészet) tanszakjain a növendékek csak szöveges értékelést kapnak. Tartalmuk: kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul.
- Az osztályzatokat félévkor a naplóba és az ellenőrzőbe (zenei tanszakok) vagy tájékoztató lapra (egyéb tanszakok), év végén a naplóba, az anyakönyvbe (törzslapba) és a bizonyítványba kell bejegyezni.
- Az érdemjegyről a tanuló szülőjét - felnőtt tanulók kivételével - tájékoztatni kell.
- Ha a növendék valamely kötelező tantárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor az ellenőrzőbe, tájékoztatóba, év végén a törzslapba, és a bizonyítványba az osztályzat rovatba “fm" rövidítéssel kell jelezni.
  A törvény által megadott záradékok alkalmazása.

Az értékelés célja:
- visszajelzés a tudásszintről a nevelő a tanuló és a szülő részére,
- a tanulás hatékonyságának ellenőrzése,
- a teljesítmény alapján a korrekció kijelölése,
- a növendék teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez.

Az értékelés helye a tanulási folyamatban:
- a tanórán rendszeres visszajelzés,
- téma zárásakor,
- félévkor, év végén.

Az értékelés alapja
- tanszakonként az alapfokú művészetoktatás tantervi követelményeinek teljesítése szintje,
- a foglalkozásokon történő részvétel mennyisége,
- a tanuló képességei, adottságai és tanulmányai során mutatott fejlődése.

A számonkérést, beszámoltatást végzők:
- szaktanárok,
- tanszakvezetők/ igazgatóhelyettesek,
- igazgató,
- kijelölt vizsgabizottság (igazgató vagy igazgató helyettes /tanszakvezető + főtárgy tanár + azonos vagy rokon tanszaki tanárok)

A számonkérés, beszámoltatás követelményei:
- rendszeres, folyamatos legyen,
- sokoldalú legyen (szóbeli, írásbeli, gyakorlati),
- kapjon nyilvánosságot.

A számonkérés, beszámoltatás formái
közös óra (versenyre való felkészítés alkalmával “B" tanszakos növendék kiválasztásakor)
- félévi bemutató, év végi művészeti bemutató (nyilvános vagy zártkörű a zenei tanszakokon és a táncművészet tanszakjain),
- havi teljesítmények összegzése félévkor, év végén (egyéb művészeti szakok).

A növendékek bemutatkozási, nyilvános szereplési lehetőségei
- tanszaki hangverseny (évente egyszer) a szülök számára
- növendékhangverseny (évente 1 alkalommal az iskola bemutatkozó hangversenye valamennyi zenei tanszak növendékeivel)
- pályázatokon a munkadarabokkal, alkotásokkal való részvétel (képző- és iparművészeti ág)

- kiállításokon, projektekben való részvétel (képző- és iparművészeti ág)
- városi szervezésű bemutatókon, oktatási intézmények különböző rendezvényein való fellépések (táncművészeti ág, színművészeti- bábművészeti ág)
- versenyeken való szereplés (táncművészeti ág, színművészeti- bábművészeti ág, képző- és iparművészeti ág, zeneművészeti ág)
- részvétel nyilvános színpadi előadáson legalább évente egy alkalommal (táncművészeti ág)

A mérés

A tanulási eredmények értékelésének 3 típusa közül (diagnosztikus, formatív, szummatív) intézményünkben a szummatív értékelés fog dominálni, melynek célja egy hosszabb tanulási szakasz eredményeinek megállapítása. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a teljesítendő, elvárható követelményeknek a tudását az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írja elő a tanulóktól, ezzel lehetőséget kíván adni a tudásuk elmélyítéséhez, az egyéni fejlődési különbségek, a gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

A szorgalom követelményei és minősítésének fokozatai

Valamennyi tanszakon és kötelező tárgyak esetén a szorgalmat folyamatosan havonként, félévkor, év végén értékelni kell.

A szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell használni:

példás:	Akinek tanulmányi munkájára az igényesség jellemző. Érdeklődő, céltudatos, kitartó. Munkavégzése rendszeres, pontos, megbízható.
jó:	Tanulmányi munkájában törekvő, munkavégzése nem mindig pontos, időközönként ösztönözni kell a tanulásra. Érdeklődése nem mindig rendszeres.
változó:	Tanulmányi munkája ingadozó, munkavégzése rendszertelen, hullámzó, önállótlan. Ritkán érdeklődő, felkészültsége felületes.
hanyag:	Munkavégzésében megbízhatatlan, pontatlan, gondatlan. Nem érdeklődő, felkészültsége folyamatosan felületes.

A szorgalom minősítését félévkor megfelelő szó (fentiek közül) megjelöléssel a naplóba, tájékoztató füzetbe, tanév végén pedig a naplóba, a törzslapba valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni.

A tanulmányi átlag bejegyzési formája a tanügyi dokumentumokban:

A tanulmányi átlag az egyes tantárgyakból nyert osztályzatok számtani közepe, egy tizedes jegy értékig számítva. A szorgalom osztályzatot nem kell beszámítani a tanulmányi átlagba. A tanulmányi átlagot számokkal kell bejegyezni.

- 5
- 4,5
- 4
- 3
- 2
- 1

A tanulók jutalmazásának elvei

A tanulói közösségek, vagy az egyes tanulók szorgalmában, tanulmányi munkájában elért kimagasló eredmények jutalmazása fontos pedagógiai motiváló eszköz.

A jutalmazás formái:

- szaktanári dicséret, (adható a tanévben több alkalommal a rendszeres, eredményes felkészülésért)
- igazgatói dicséret, (az iskolának dicsőséget jelentő országos, regionális, megyei vagy helyi versenyen elért kiemelkedő teljesítményért)
- nevelőtestületi dicséret (rendszeresen kimagasló eredményt elért tanulónak)

Fegyelmi intézkedések alkalmazásának elvei és formái

A fegyelmi intézkedés nem megtorló jellegű, hanem a súlyosabb fegyelemsértések megelőzésére szolgál, mint nevelési eszköz. A fegyelmi intézkedések alkalmazásánál a fokozatosság elve kell, hogy érvényesüljön, amelytől indokolt esetben - a vétség súlyára való tekintettel - el lehet térni.

A tanulóval szemben a következő fegyelmező intézkedés hozható:

- szaktanári szóbeli figyelmeztetés, (egy-két alkalommal felszerelés hiány)
- szaktanári írásbeli figyelmeztetés (foglalkozáson előforduló többszöri igazolatlan mulasztás, rendszeres felszerelés hiány)
- igazgatói írásbeli intés, (súlyos magatartási vétség, szándékos rongálás)

GYERMEK-, ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM SZOCIÁIS ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉG

Esélyegyenlőségi Terv

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény alapelvi szinten rögzíti, hogy minden ember elidegeníthetetlen joga, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, semmilyen módon hátrányos megkülönböztetés ne érhesse.

A törvényben foglaltak érvényre juttatásáért a Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola (továbbiakban: Iskola) az igazgató a felelős.

Az Iskola az esélyegyenlőségi feladatait az alábbiakban határozza meg:

- az Iskola működésében a nők és férfiak arányos képviseletének figyelemmel kísérése,
- az arányos képviselet eléréséhez szükséges javaslatok kidolgozása,
- az intézkedések eredményességének ellenőrzése,
- a nők arányos szerepvállalását sértő intézkedéseknek, és a megkülönböztetés megnyilvánulásainak feltárása, valamint ezek megszüntetéséhez szükséges intézkedések kidolgozása,
- a fogyatékkal élő tanulók esélyegyenlőségének előmozdítása,
- bármilyen (nemzeti, etnikai, vallási, szexuális stb.) kisebbsége {ill. hátrányos helyzetű csoportok} esélyegyenlőségének figyelemmel kísérése, a szükséges intézkedések kezdeményezése.

Az Iskola részére előírt törvényi kötelezettség {2003. évi CXXV. tv.} alapján az igazgató az alábbi Esélyegyenlőségi Tervet (továbbiakban: Terv) alkotja meg:

I. Alapvető célok

1. A Terv alapvető célja, hogy megelőzze, vagy megszüntesse az Iskola polgárainak közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetését. Tárgyi hatálya kiterjed a munkaerő-felvételre, az alkalmazásnál a munkabérek, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására, az áthelyezés, a felmondás, felmentés és egyéb, a foglalkoztatással, továbbá az oktatással összefüggő esetekre.
2. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik továbbá az iskolai munkavállalók és tanulók bárminemű – neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékossága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti megkülönböztetése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselethez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatti – diszkriminációja. {2003. évi CXXV. tv. 8., 9.§.}
3. A fentieken túl az egyenlő bánásmód elve megsértésének tekintendő a föntebb hivatkozott törvény 10.§. (1), (2), (3) bekezdése alapján:
    - a zaklatás,
    - a jogellenes elkülönítés,
    - a megtorlás,
    - valamint az ezekre adott utasítás.
4. Az esélyegyenlőségi terv elveinek érvényre juttatása nemcsak a hátrányos megkülönböztetés tilalmát feltételezi, hanem az Iskola munkavállalóit és tanulóit esetlegesen érintő egyenlőtlenség kiküszöböléséhez, mérsékléséhez szükséges pozitív, méltányos és rugalmas támogató – segítő intézkedések megtételét (pl.:

különböző szolgáltatások nyújtása: tehetséggondozás, akadálymentesítés stb.) is magában foglalja.

5. Az Iskola – lehetőségei és erőforrásai arányában – törekszik az előnyben részesítés elvének alkalmazására is, a hivatkozott tv. 11. §-ában meghatározott feltételek megléte esetén (az előnyben részesítés nem sérthet alapvető jogot, nem biztosíthat feltétlen előnyt, nem zárhatja ki az egyéni szempontok mérlegelését). Az Iskolával közalkalmazotti jogviszonyban álló alábbi csoportoknál alkalmazható az előnyben részesítés: a nők, a negyven évnél idősebb munkavállalók, a megváltozott munkaképességű személyek, a két vagy több nappali tagozaton tanuló gyermeket nevelő munkavállalók, a gyermeküket egyedül nevelők, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő munkavállalók.
6. A Terv által nyújtott kedvezmények igénybevétele és az ezekhez esetlegesen kapcsolódó (szociális helyzetre, származásra stb. vonatkozó) nyilatkozatok, adatlapok kitöltése önkéntes.
7. A Terv megvalósítása a fennálló helyzet körültekintő és sokrétű felmérését, a jelenlegi viszonyok, állapotok és igények megismerését feltételezi. A konkrét célok, eszközök és intézkedések, amelyek a feltárt hátrányok megszüntetését ill. az esélyteremtést szolgálják, csak ezt követően és ennek bázisán határozhatóak meg. Fentiekre tekintettel az Iskola a Terv megvalósítását a következő ütemezés szerint valósítja meg:
   - az intézményi követelmények megfogalmazása,
   - a helyzetfelmérés, a konkrét tények, problémák feltárása,
   - cselekvési programok (konkrét célok, eszközök, intézkedések) meghatározása, az intézményi rendszer kialakítása a kívánatos helyzet elérésére, az egyes célcsoportok érdekében.

II. Az intézményi követelmények

1. Az Iskola jelen dokumentumban kinyilvánítja, és intézkedéseivel erősíteni kívánja elkötelezettségét az esélyegyenlőségi politikát megalapozó általános etikai értékek, és a demokratikus közösségek számára mértékadó alapelvek iránt. Ilyenek: az emberi méltóság tisztelete, a szabadság, az egyenlőség, az igazságosság, a szolidaritás, a tisztességes bánásmód, az erőszakmentesség, a partnerség, a sokszínűség (diverzitás), a különbségek elfogadása, a tolerancia, az előítéletektől való mentesség.
2. A Terv intézményi követelménynek tekinti:
   - felhívni mind a munkáltató, mind a munkavállalók, tanulók és képviseletük figyelmét az esélyegyenlőség fogalmának, és a vele kapcsolatos követelmények fontosságára,
   - tudatosítani a jogsérelmet elszenvedett csoportokat vagy egyéneket megillető, törvényben biztosított jogokat, biztosítani a jogvédelmi és jogorvoslati eljárásokat a tisztességtelen bánásmóddal szemben; mindezzel erősíteni a munkavállalók, tanulók érdekérvényesítő képességét,
   - az egyenlő bánásmód elvének megsértése esetén – a külső konfliktusok elkerülése érdekében – olyan belső, munkahelyi eljárásrend kialakítását és biztosítását, amely útján a munkavállaló jogorvoslatot nyerhet mediátor, esélyegyenlőségi szakember, érdekvédelmi szervezet képviselőjének bevonásával,
   - azon intellektuális belátás kialakítását, hogy az esélyegyenlőségi politika elveinek gyakorlati érvényre juttatása, a humánerőforrással való érték-racionális gazdálkodás nemcsak a munkavállalók, tanulók javát, hanem az Iskola szervezeti előnyeit is szolgálja,
   - hozzájárulni ahhoz, hogy az esélyegyenlőségi követelmény jelenjen meg a vezetőkkel szemben támasztott elvárásokban,
   - hozzájárulni a munkahelyi vezetők és vezetettek szemlélet- és magatartás-módjának formálásához, tekintettel a vonatkozó törvény szellemére,

- elősegíteni azt, hogy a törvényt megalapozó értékek és szempontok kiegészítésként kerüljenek be az Iskola meghatározó dokumentumaiba. (Kollektív Szerződés, Etikai Kódex stb.)
- Annak elősegítését, hogy az esélyegyenlőségi törvény szempont- és értékrendszere épüljön be az Iskola szervezeti kultúrájába.

A föntebb megfogalmazott törekvések azt a célt szolgálják, hogy az esélyegyenlőségi törvény és szellemének megfelelően az iskolai élet valamennyi területén megelőzzék, és megszüntessék munkavállalóink, tanulóink hátrányos megkülönböztetését, és elősegítsék az egyenlő esélyek megteremtését az Iskola minden polgára számára.

3. Az Iskola – a föntebb megfogalmazott általános értékekre és célokra való tekintettel – fontos és folyamatos feladatának tekinti olyan munkafeltételek, és munkahelyi légkör megteremtését, valamint az oktatás ama feltételeinek kialakítását, amelyek az Iskola munkavállalóinak, tanulóinak önkiteljesítő tevékenységéhez, önbecsülése megtartásához, megerősítéséhez, testi-lelki épségéhez (komfortérzetéhez) meghatározó módon járulnak hozzá.

A Terv 2009. szeptember 1-jétől hatályos. Hatálya kiterjed az összes munkavállalóra, függetlenül az alkalmazás jellegétől, a munkaidőtől vagy az alkalmazás időtartamától, továbbá valamennyi tanulóra.

HELYI TANTERV

Az iskolánk Helyi Tanterve a 2020. évi NAT alapfokú művéseztoktatás alapprogramja alapján készült, mely tartalmazza az alapfokú művéseztoktatás követelményeit és tantervi programját.

AZ ALAPFOKÚ MÛVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény és tantervi program szerepe a mûvészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. Az alapfokú mûvészetoktatás a mûvészi kifejezõkészséget alapozza meg, elõsegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történõ felkészülést. A mûvészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megõrzésében, a különbözõ kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs mûvészet értõ befogadásában.
2. Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja a mûvészeti–kulturális mûveltség azon elemeit, továbbépíthetõ alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú mûvészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.
3. A követelmény és tantervi program a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen. Lehetõséget ad az iskolafenntartók, a szülõk, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetõvé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelõ idõvel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idõ keretében lehetõség nyíljon kiegészítõ tartalmak és követelmények meghatározására is.
4. A követelmény és tantervi program lehetõvé teszi különbözõ tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeiként kezel.

Alapelvek, célok

1. Az alapfokú mûvészetoktatási intézmény a zenemûvészet, táncmûvészet, képzõ– és iparmûvészet, valamint a színmûvészet és bábmûvészet területei iránt érdeklõdõ tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejezõ képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális mûvészeti készségek és ismeretek fejlesztését képezõ tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú mûvészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvetõ nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.
2. A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelezõ és alapvetõ tartalmakat, amelyek adott mûvészeti ágon belül az alapfokú mûvészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú mûvészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.
3. Az alapfokú mûvészetoktatás olyan fejlesztõpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történõ képesség– és személyiségfejlesztésen van. A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához, az esztétikai–mûvészeti tudatosság és kifejezõkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez. A

tananyag a különbözõ mûvészeti területek azon alapvetõ tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene–, a tánc–, a képzõ– és iparmûvészeti, valamint a szín– és bábmûvészeti mûveltség megalapozásához, a különbözõ kompetenciák fejlesztéséhez. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezõképességeinek fejlesztésében. A mûvészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlõdési jellemzõihez igazítja.
4. A mûvészetoktatás tantervi programja az egyes mûvészeti területek követelményeire, a mûvészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a mûvészeti nevelés tapasztalataira, a mûvészetpedagógiai és mûvészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar mûvészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül. Az alapfokú mûvészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében
5. Az alapfokú mûvészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentõ alkotás lehetõségét, a tehetséggondozást segíti elõ. A különbözõ mûvészeti területekkel összefüggõ gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerûvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A mûvészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
6. A mûvészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetõségét. A mûvészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerû tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a mûvészeti stílusok és irányzatok sokszínûségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zenemûvészetben, táncmûvészetben, képzõ– és iparmûvészetben, valamint a szín– és bábmûvészetben ötvözõdnek.
7. Az alapfokú mûvészeti nevelés feltárja a mûvészet megörökítõ, átörökítõ szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
8. A mûvészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a mûvészetek területén az eredményesség összetevõi.
9. A mûvészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó–alakító cselekvõképesség fejlesztéséhez.
10. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megõrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erõsítse a közösséghez való kötõdését. Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

A követelmény és a tantervi program
A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma. A követelmény és a tantervi program mûvészeti áganként határozza meg a nevelõ–oktató munka kötelezõ közös céljait, tartalmazza a nevelõ–oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendõ fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat
A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különbözõ területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a mûvészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különbözõ aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitûzött céljainak, alapelveinek megfelelõen kiválaszt, vagy összeállít.
Az alapfokú mûvészetoktatási intézményekben folyó nevelõ és oktató munka, illetve a helyi tanterv a 2020. évi NAT alapfokú művéseztoktatás alapprogramjaira épül.
Az alapfokú mûvészetoktatási intézmény a 2020. évi NAT alapfokú művéseztoktatás alapprogramja alapján készíti el. A helyi tanterv összeállításánál lehetõség van a helyi sajátosságok figyelembevételével történõ tantervfejlesztésre.

Követelmények
A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellõ elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetõvé tevõ jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthetõ képességeit, azok fejlõdését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelõen, egymásra épülõen határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák
A mûvészetoktatás során kialakítandó, megerõsítendõ és fejlesztendõ ismeretek, képességek, attitûdök rendszerének leglényegesebb, alapvetõ elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag
Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különbözõ módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása. A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésû is lehet, tanuló– és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülõ, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.
Tanszak Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a mûvészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.
Tantárgy A mûvészeti ágon belül választott tantervi program.
Fõtárgy Az elsõdlegesen kiválasztott tantárgy.
Kötelezõ tantárgy – kötelezõen választható tantárgy A fõtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.
Választható tantárgy A fõtárgy ismeretanyagát kiegészítõ tantárgy.
Óraterv A jogszabályokba foglalt tanulási idõ pedagógiai céloknak megfelelõ felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.
Tantervi program Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerûségének megalapozása, az oktatás alapvetõ tartalmi egységeinek meghatározása.
Tantervi tananyagtartalom A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az elsõ szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, mûveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúraközvetítés szempontjából relevánsak.
Taneszköz Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltetõ eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elõsegítõ tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói

munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

Vizsgakövetelmények Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú mûvészetoktatási intézményeket érintõen a jogszabályban rögzített a mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek. Az alapfokú mûvészetoktatás követelmény és tantervi program alkalmazásának, és a programfejlesztés gyakorlatának fogalmai

Oktatási program, (pedagógiai rendszer) a helyi tantervben A tanítás–tanulás megtervezését–megszervezését segítõ, dokumentumok, szakmai eszközök rendszere. A pedagógiai rendszer jellegzetes komponensei a következõk.

1. Tantervi program: tartalmazza a tantárgy tanításának céljait, fejlesztési feladatait, a követelményeket témákhoz, évfolyamokhoz vagy hosszabb ciklusokhoz rendelve, az értékelés elveit, továbbá kijelöli és az idõben elrendezi a tananyagot.
2. Pedagógiai koncepció, mely összefoglalja, elméletileg is megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul.
3. Modulleírások: részletes leírást adnak egy–egy téma feldolgozásának menetérõl, mindenekelõtt a tanulói tevékenységekrõl és az ajánlott eszközökrõl.
4. Eszközi elemek, amelyek lehetõvé teszik a tervezett tevékenységek megvalósítását:

a) információhordozók: tankönyvek, kották, szövegek, képek, filmek, hanghordozók, makettek, digitális adathordozók stb.,
b) feladathordozók: munkafüzetek, feladatlapok stb.,
c) a kettõ kombinációi: szoftverek stb.
d) Minden olyan további eszköz, mely a feladat megoldását, a tevékenység végzését lehetõvé teszi. (Pl. hangszerek, egyéb felszerelések.)

5. Értékelési eszközök, amelyek elõsegítik a tanulói teljesítmények javítását, növelését, amelyek a tanuló egyéni fejlõdését szolgálják.
6. Továbbképzési programok, melyek során felkészítik a pedagógusokat a program alkalmazására és továbbfejlesztésére.
7. Támogatás: tanácsadás és programkarbantartás külsõ szakértõ és az iskolavezetés részérõl.

A szóhasználatot differenciáltabbá tehetjük, ha oktatási programnak az (1), (2), (3) és (4) pontban felsorolt komponenseket nevezzük, programcsomagról akkor beszélünk, ha ezek kiegészülnek az (5) ponttal. A pedagógiai rendszer pedig a (6) és (7) pontokat is tartalmazza.

A programfejlesztés szintjei

1. A modulok szintje: a program elemi egysége a modul, azaz a tanítási (tanulási) egység, a pedagógiailag feldolgozott téma. Itt alapvetõen két feladat van: a témák azonosítása (azaz a tananyag kiválasztása) és a témák tanításának megtervezése. Egy modul több variációban készül el aszerint, hogy fiatalabb vagy idõsebb tanulóknak szánjuk.
2. Az adatbázis szintje: a modulokhoz eszközi elemeket kell kidolgozni: feladatokat, szemléltetõ és informatív anyagokat. Ezek azonban professzionális fejlesztés esetén nem kötõdhetnek kizárólagosan egyetlen modulhoz, külön adatbázisba szervezõdnek, amely háttérként szolgál a legkülönbözõbb modulok számára.
3. A rendszerek szintje: a modulok sorrendje és egymásra épülése természetesen az esetek többségében nem lehet véletlenszerû. A programoknak bejárási utakat kell kínálni (lehetõleg többes számban) a kidolgozott modulokhoz. Bizonyos eszközi elemek szorosan kötõdnek ezekhez a bejárási utakhoz. Ilyenek a tankönyvek, az értékelési eszközök, a továbbképzési programok, továbbá a tantervi programok.

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS CÉLJA, FELADATA

Bevezetés:

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola 2007-ben alakult. A program a gyermekek művészetek iránti érdeklődése, a pedagógusok szakmai törekvései és szülők kezdeményezése alapján került bevezetésre. Fő célunk a színes táncos hagyományokkal rendelkező településeken a néptánc újratanítása, a néphagyományok felelevenítése, az etnikumi csoportba tartozó tanulóink esélyegyenlőségének megteremtése és a kulturált szabadidő eltöltésére nevelés megvalósítása.

A művészeti nevelés általános célja

A művészeti nevelés a személyiség fejlesztés fontos része. Sajátos tulajdonságokat, képességeket fejleszt.
Épít a gyermek: - nyitottságára
- fogékonyságára
- esztétikum iránti érzékenységére
- alkotási vágyára

Ezt szem előtt tartva, speciális művészeti ismereteket nyújtva az alkotó munkával együtt járó , pozitív élmények segítségével hozzájárul egy harmonikus kreatív személyiség kialakításához. Ösztönzi a gyermeket a tolerális kapcsolattartásra, együttműködésre.

A művészeti területek közös általános követelményei

***Tanulóink tudják, ismerjék*:**
Művészeti emlékeink, hagyományaink ápolásának szokásrendszerét.
Nemzeti, nemzetiségi, etnikai kisebbségi művészet kulturális értékeit.
Európai és egyetemes művészeti kultúra jellemzőit, értékeit.
Kulturált beszéd és magatartási formákat.
Művészetekhez kapcsolódó kommunikációs és metakommunikációs jelrendszert.

***Fejlődjön a tanuló*:**
Kreativitása
Ízlése
Emlékezete
Képzelete
Improvizációs készsége a különböző művészeti területeken
Alkalmazkodó képessége, toleranciája
Gondolkodása
Figyelme
Koncentrációs képessége
Problémaérzékenysége

Alakuljon ki a tanulókban:
A művészetek iránti igény
Interpretáláshoz szükséges önfegyelem
Rendszeres munka iránti igény
A szabadidő kulturált eltöltése iránti igény

A pedagógusok felelősségteljes feladata felismerni a tehetségeket, tehetséggondozó versenyek szervezésével a tehetségek motiválása.
A művészeti iskolában megszerzett ismeretek segítik a pályaorientációt (pl. óvó-tanítóképzés, fotós, stb.)

Művészeti iskolánk siker kritériumai
Pedagógiánk alappillére a *gyermekközpontúság.* Célunk olyan légkör kialakítása, ahol a tanuló és a tanár egyaránt jól érzi magát. A diák és a pedagógus egységes alkotói a tanítási – tanulási folyamatnak.

Olyan egyéni élményekhez, sikerekhez juttatni a gyermeket, ahol *önálló művészi gondolatai megvalósulhatnak***.**
Célunk, hogy a tanuló *önmagához képest* az optimum szintre jusson el. Mindezt a tanítási órákon kívüli előadások, kiállítások, versenyek, találkozók megszervezése növeli.
A tananyag feldolgozása és az ezekhez kapcsolódó módszereket úgy választjuk meg, hogy az adott szakirány pedagógusa is tudja, hogy az itt folyó nevelés általános művészeti nevelés. Az itt tanuló gyerekek nagy része *művészeteket értő - és befogadó* felnőtté fog válni, nem pedig hivatásos művésszé.
Ösztönözni kívánjuk diákjainkat abban, hogy a programok tervezésének, szervezésének, megrendezésének *alkotó résztvevői* legyenek.

Olyan *problémamegoldó* egyénné nevelni, aki tudja, hogy a küzdeni tudás a legfontosabb.

Feltételrendszer
Tárgyi feltételek.
A tárgyi feltételeket „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” részletesen megfogalmazza. Rövid és hosszú távú tervünk, hogy eszközeinket folyamatosan bővítsük, hogy teljes eszköztárral rendelkezzünk, úgy ahogy a 11/1994.(VI.8.) MKM. 7. számú rendelet melléklete megkívánja. (részletes felsorolás mellékletben)

Személyi feltételek**.**
A művészeti iskola programjának megvalósításához elengedhetetlen, hogy az adott tanszakokon szakmailag felkészült és megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek tanítsanak. (oklevelek másolata a mellékletben)

Művészeti iskolánk szerkezeti felépítése
Hagyományaink, tárgyi és személyi feltételeink alapján a következő művészeti ágak és azok tanszakain kívánunk alapfokú művészeti oktatást indítani.

SZÍNMŰVÉSZETI ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG	TÁNCMŰVÉSZETI ÁG	KÉPZŐ - ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG	ZENEMŰVÉSZETI ÁG
TANSZAKOK			
- Színjáték	- Moderntánc - Társastánc - Néptánc	- Képzőművészeti - Grafika és festészet - Fotó és film - Fazekas	- Billentyűs - Pengetős - Akkordikus

A képzés struktúrája

A képzés ideje: 12 év minden művészeti ágban

Előképző: 1-2. évfolyam
Alapfok: 1-6. évfolyam
Továbbképző: 7-10. évfolyam

Tanórák időtartama 45perc/tanóra.

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Fejlessze
- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen
- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel
a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

NÉPTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetõsége révén felbecsülhetetlen mértékû segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elõsegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei tánchagyomány sokszínûsége tükrözõdik vissza az alapfokú mûvészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a mûvészi megtapasztalás élményét teszi lehetõvé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetõvé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentõs szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különbözõ táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történõ megjelenítésére. Elõtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsõdlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elõsegíti, hogy a különbözõ képességû tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történõ oktatás kereteit, lehetõségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsõsorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetõvé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetû gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlõdését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak
Fõtárgy:
Népi játék (1–2. elõképzõ évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)
Kötelezõ tantárgy:
Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképzõ évfolyamon)
Kötelezõen választható tantárgyak az összevont osztályokban:
Folklórismeret
Tánctörténet
Választható tantárgyak:
Népi játék (1–2. elõképzõ évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)
Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképzõ évfolyamon)

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	3	3	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen
szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az elsõ számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezõen elõírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy mûvészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák idõtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklõdés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák
A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
A hagyományos népi játékmód ismerete
Korszerû szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggõ rendszerének értelmezéséhez
A tánc általánosan jellemzõ vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerûségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelõ ismerete és tudatos alkalmazása
A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemzõ viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
A színpad általános törvényszerûségeinek megismertetése
Elõadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelõen
A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és mûvészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
Folyamatos ismeretbõvítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
A vizuális memória és a képzelõerõ fejlesztése
A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák
A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
A másság elfogadásának képessége
Az önálló döntéshozatal képessége
Kezdeményezõkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
A kapcsolatteremtõ képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása
A csoportnorma kialakítása
A segítõ életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése
A közösségi szemlélet kialakítása
A környezet megóvásának fontossága
Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák
Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A hatékony önálló tanulásra nevelés
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

AZ ÉRTÉKELSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolymoknál:

- **kiválóan teljesített-** Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.
- **jól teljesített-** Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.
- **megfelelően teljesített-** Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.
- **felzárkóztatásra szorul-** Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékeléséneksszempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

- JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.
- JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.
- KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus

(térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

- ELÉGSÉGES – A motívúmokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszeit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.
- ELÉGTELEN – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Mûvészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Mûvészeti záróvizsga

Néptánc

Tánctörténet

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként, illetve párban – helyezést ért el.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése

A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.

A mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntõ).

Amennyiben az intézmény elõrehozott mûvészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes mûvészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a mûvészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezõ készségének, kulturális tudatosságának, általános mûveltségének fejlesztéséhez. Elsõdleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Alapvetõ mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
– Az ugrás és forgás technikai elõkészítése
– A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elõsegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékmûveltség felmérése
A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
Az alapvetõ mozdulattípusok
Játéktípusok (sport–küzdõ karakterû népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvetõ zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (elõre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfûzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhetõ népi gyermekjátékokból)

a/ Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása

• altatók: Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
• kiolvasók: Mese, mese, mátka..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
• szerepjátszók: Lipem-lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
• fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
• párválasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
• fogyó-gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...
• vonulós-kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.
• küzdő: Adj király katonát...
• nemzetes
•fogó: fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
• pásztorjátékok: csülközés, kanászozás
• tréfás versengések: bakugrás, sótörés

Néptánc alaplépések

A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő,

galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfûzéseket.
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak elõtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre.

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
a ritmus fogalmát
a lépés és futás közti különbséget
a játék kötetlen jellégét
Fejlessze a tanuló
ritmusérzékét
mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
szabálytudatát
a játékban történő együttműködés képességét
koncentrációját
Ösztönözze a tanulót
önálló megnyilvánulásra
szabálykövetésre

KÖVETELMÉNYEK:
A tanuló ismerjen:
legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.
Legyen képes:
a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,
egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása), művészi előadás az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete, a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A mozgáskészség, alapvetõ kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése

– A játékmûveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezõképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
Az alapvetõ mozdulattípusok variációs lehetõségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
Az improvizációs tevékenység elõkészítése, a játékismeret bõvítése
Játéktípusok (sport–küzdõ karakterû népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvetõ zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (elõre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfûzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhetõ népi gyermekjátékokból)

a/ Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok és/vagy helyi játékok tanulása
• altatók: Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
• kiolvasók: Mese, mese, mátka..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
• szerepjátszók: Lipem-lopom a szőlőt..., Festékes, A csengeri piacon...
• fogócska: Ha én cica..., Katica szállj el..., Tüzet viszek...
• párválasztó: Három csillag..., Hajlik a meggyfa..., Elvesztettem zsebkendőmet...
• fogyó-gyarapodó: Járok egyedül..., Itt ül egy kis kosárban...
• vonulós-kapuzó: Új a csizmám..., Mért küldött az...,

b/ Népi sportjátékok
Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.
• küzdő: Adj király katonát...
• nemzetes
•fogó: fekete-fehér, fészekfogó, Itt a kettő...,
• pásztorjátékok: csülközés, kanászozás
• tréfás versengések: bakugrás, sótörés
Néptánc alaplépések
A játékokhoz fűződő lépések: szép, egyenletes járás, futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés páros lábon, stb.

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfûzéseket
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak elõtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelõ, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelõ népviseletek, lábbelik

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
a ritmus fogalmát
a lépés és futás közti különbséget
a játék kötetlen jellégét
Fejlessze a tanuló
ritmusérzékét
mozgáskészségét, mozgáskoordinációját
szabálytudatát
a játékban történő együttműködés képességét
koncentrációját
Ösztönözze a tanulót
önálló megnyilvánulásra
szabálykövetésre

KÖVETELMÉNYEK:
A tanuló ismerjen:
legalább 4 kiszámolót, 7 különböző típusú énekes, táncos gyermekjátékot, népi sportjátékot, a játékokhoz fűződő néptánc alaplépéseit, ill. 6 népdalt.
Legyen képes:
a játékokat és a néptánc alaplépéseket szépen előadni,
egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4*2/4-es).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult játékfűzés (koreográfia bemutatása), művészi előadás az adott évfolyam gyermekjátékainak ismerete, a megtanult néptánc alaplépések stílusos előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

NÉPTÁNC
A néptáncoktatás tantervi programja lehetõvé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és mûvészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az idõgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérzõ képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményezõ készségét, kulturális tudatosságát, általános mûveltségét. Lehetõséget nyújt a tanulók mozgásmûveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvõ biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemzõ fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban

történõ oktatás megvalósításához, lehetõséget teremt a különbözõ életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelõ szintû képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncmûvészeti pályára illetve az amatõr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncmûvészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetõséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelõ táncmûvészeti kultúra, mûveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bõvítése, az alapvetõ táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játék központi szerepének megtartása
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A játékbátorság, a kezdeményezõkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
– Az éneklési kedv, a társak elõtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltõ játékok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc elõkészítése: Dancs Lajos gyűjteseiből játékok tanítása
Táncgyakorlat:
– Az ugrós és a csárdás tanítását elõkészítõ táncos mozdulatok megismertetése
– Ugrós táncok elõkészítése csoportos formában
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
– Eszközhasználat elõkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga:
somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok
Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
somogyi dallamok**:** Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege, cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tüdő; Erdő is van
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományõrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai:
Dancs Lajos gyűjteseiből játékok tanítása
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása
Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a nyugati dialektus tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra
Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrások különbözõségeinek, hasonlóságainak összevetése
– A fizikai kontaktus megteremtésének elõsegítése
– A csárdás mozgáselemeinek elõkészítése
– A zenei lüktetésrendhez történõ igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
– Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játékbátorság, a kezdeményezõkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtõ képesség és az eszközhasználat fejlesztése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– Az éneklési kedv, a társak elõtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
<u>Táncelõkészítõ gimnasztika</u>
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bõvítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc elõkészítése: Dancs Lajos gyűjteseiből játékok tanítása

<u>Táncgyakorlat:</u>
– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetõségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
– A Dunai táncdialektus ugrós táncai (csoportos, páros):
somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok
Kiegészítő anyag:
sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók
és/vagy
rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó
és/vagy
– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül táncanyag bevezetése (szóló): somogyi eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok:
somogyi dallamok**:** Erre gyere; Hej, Dunáról; Érik a szőlő; Papp Vendelnek; Télen nagyon; Cinege,cinege; Házasodik a tücsök; Csóri kanász; Félre tüdő; Erdő is van
Kiegészítő anyag:
sárközi dallamok: Hol jártál az éjjel cinegemadár, Arra alá…, Uccudárom madárom, Kerülik a kertek alját
és/vagy
rábaközi dallamok: Sej a szanyi híd; Szélről legeljetek; Cifra szűröm; Töltsd tele pajtás; Ez a lábam; Ez a kislány (verbunk)
és/vagy
Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetõségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus fõbb jellemzõi
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
Hagyományõrzés:
Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét

• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot. Ismerjen legalább 10 népdalt.
A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelõ fizikai és szellemi erõnléttel való részvételre.
Legyen képes négy- és kétnegyedes ritmusképletet visszaadni tapssal, dobogással.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult motívumok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelõen
– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetõségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
– Az eszközhasználat lehetõségeinek bõvítése
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelõ táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történõ igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötõdés erõsítése, a másságot elfogadó attitûd valamint a nemi identitás erõsítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bõvítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok elõkészítése: Dancs Lajos gyûjtéseiből játékok tanítása

Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bõvítése
somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok
Kiegészítő anyag:
sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók
és/vagy
rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó
és/vagy
dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
szatmári lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, rida
Kiegészítő anyag:
nyírségi lassú és friss csárdás motívumok: fenthangsúlyos csárdás, hegyező és bokázó variációk, fonás előre- hátra, forgás, kifordítás, lányoknak forgás, fiúknak egyszerűbb csapások
– A verbunk elõkészítése, a szatmári verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése: hegyező, bokázó, elővevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének:
- a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zörög az akácfalevél
- somogyi ugrós dallamok: pl. Papp Vendelnek

kiegészítő anyag:
- nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. A kállói szőlőbe

és/vagy
- dél-alföldi népdalok: pl. Túl a Tiszán

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlõdése, formái, a csárdás jellemzõ vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzõi, tánckezdõ szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományõrzés:

Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása

nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy
cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása

és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját

Alakítsa ki a tanulókban

• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló

• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót

• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt

• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekbõl csoportosan és párban történõ improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására. Legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult motívumok és tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A körtáncok technikai elõkészítése
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetõségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelõ táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történõ igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötõdés erõsítése, a másságot elfogadó attitûd valamint a férfi és nõi szerepbõl adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erõsítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltõ játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncainak elmélyítése:
somogyi ugrós motívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztezőfutó, vonulós-dudálós motívumok
kiegészítő anyag.
sárközi ugrós motívumok: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók
és/vagy
rábaközi ugrós motívumok: kopogó, sarkascifra, ugrócsapó, és variánsai, terpeszcsapó
és/vagy
dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó – cifra, futó- kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökkelős dobogó.
A Tiszai táncdialektus szatmári vagy nyírségi csárdás ismeretének bõvítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetõségeinek megismertetése: lassú és friss csárdás motívumok: különböző csárdás lépések: egyes, kettes csárdás és variációi, cifra és variációi, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztező, fonás előre, hátravágó, átvető, andalgók, lezárók, rida, lábfelhúzós, csizmaverő, páros forgó, kar alatti kiforgatás, forgatás, lányoknak forgások, fiúknak csapások
– A Tiszai táncdialektus: szatmári verbunk tánc bevezetése: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk
– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal: somogyi karikázó: kapuzó, ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó, rida, ridaváltó.
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerõ) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus
Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
a szatmári tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok: pl. Zúg az erdő, zúg a mező
- somogyi karikázó dallamok: pl. Kerekibe lakom, Még egy kicsit

Kiegészítő anyag:
- nyírségi gyermekjátékok és népdalok: pl. Már ezután
és/vagy
- dél-alföldi népdalok: pl. A szegedi halastó

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlõdése, formái, jellemzõ vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzõi, tánckezdõ szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés:
Dancs Lajos gyűjtéseiből játékok tanítása
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy
cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzõit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történõ improvizálásra

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Összefoglaló és rendszerezõ gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
– A legényes és a forgós–forgatós táncok elõkészítése
– A táncrend fogalmának kialakítása
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetõségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelõ táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történõ igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
– Az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötõdés erõsítése, a másságot elfogadó attitûd valamint a férfi és nõi szerepbõl adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erõsítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltõ játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A Dunai–dialektus csárdása bevezetése: Somogyi lassú és friss csárdás: összekapaszkodás módja,lépő,csalogatás, egy és kettes csárdás, páros forgás,, lippentős-mártogatós motívumok.
Kiegészítő anyag:
sárközi csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.
és/vagy
dél-alföldi csárdás: séta, séta-ugró, séta-lengető, páros forgó, forgó váltó (huppanós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is), előre-hátra haladó.
– A Tiszai dialektus verbunk bõvítése: szatmári verbunk: hegyező, bokázó, előrevágó, hátravágó, csizmaverő, sarkascifra, csapó, sűrűcsapó, csapásvariációk
– A Dunai dialektus verbunk bevezetése: Kónyi verbunk Rábaköz: tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező.
– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bõvítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése: somogyi karikázó ismétlése, bővítése
Ismerkedés az északi körtánc dialektussal: palóc karikázó motívumok: összefogódzás, kettes csárdás ingamozgással, haladó ingamozgás egylépéses- kétlépéses csárdással, Far-Öer lépés, futólépés (sergés)
Kiegészítő anyag:
sárközi karikázó: 5/8 – os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások
északi körtánc: mezőföldi karikázó: egyes és kettes csárdás rugózva, sarkas, sarkas-höcögő, lengető-höcögő és variánsai, futó – tükörcsárdás.
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzõi, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötõdõ dalok
sárközi népdalok pl. A leány se lehet, Érik érik …, Hej kikirics
kónyi verbunk pl. Ez a kislány barna kislány
mezőföldi karikázó pl. Éva szívem, Gyere be rózsám, Béres vagyok, Haragszanak a batai gazdák
dél-alföldi népdalok: pl. Új a csizmám
Táncfolklorisztika: a verbunk fejlõdése, formái, jellemzõ vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés:
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat.
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történõ improvizálásra.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az összefoglaló és rendszerezõ gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag
<u>Táncelõkészítõ gimnasztika</u>
Tánctechnika: alapvetõ mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltõ játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok,

összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:
– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bõvítése: sárközi ugrós: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók ,
– A csárdások ismétlése, táncismeret bõvítése: sárközi csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.
– A verbunkok ismétlése, táncismeret bõvítése: decsi verbunk
– A körtáncok ismétlése, táncismeret bõvítése: sárközi karikázó: 5/8 – os lépő,rezgő, csárdás, keresztező, futó, jobbra-balra váltások
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dûvõ és az esztam kíséret jellemzõi, tánctípusok és kíséretmódok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötõdõ dalok ismétlése, bõvítése
sárközi népdalok pl. A leány se lehet, Érik érik …, Hej kikirics, Leégett, leégett,
Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemzõ vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés:
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzõket
A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelõ táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú mûvészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az alapfok hatodik évfolyamon félévi beszámolón és év végén alapvizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,

a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A tájegységek táncaihoz kötõdõ alapvetõ földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
A táncszerkesztés elveit, a jellemzõ összekapaszkodási módokat
A tájegységre jellemzõ öltözködési, viselethordási szabályokat
A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerûségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
A színpadi törvényszerûségeket.
A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
A táncalkalmaknak megfelelõ magatartás– és viselkedésmódokat
A tanuló legyen képes
Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
A megszerzett ismeretekrõl beszélni
A térben történõ eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
A környezet értékeinek megõrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elõ

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként, illetve párban: 2–3 perc
A vizsga tartalma
Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplõ tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelõ szerepben kettõ elõadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

Témakörök:
- Dunai dialektus táncai: Somogyi ugrós és eszközös
  Somogyi lassú és friss csárdás
  Sárközi ugrós és csárdás
  Decsi verbunk
  Rábaközi verbunk

-	Tiszi dialktus táncai:	Kónyi verbunk Dél-alföldi csárdás Szatmári verbubk Szatmári lassú és friss csárdás

A vizsga értékelése
– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttmûködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentõségének tudatosítása
– A forgás technikai megvalósítása a különbözõ lábfõrészeken
– Az erdélyi táncokra jellemzõ partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelõ táncos magatartás kialakítása
– A táncstílusok jellemzõ vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elõsegítése
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erõnlét fejlesztése
– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminõség javítása

Tananyag
<u>Táncelõkészítõ gimnasztika</u>
Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata
<u>Táncgyakorlat:</u>
– Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bõvítése a helyi tanterv alapján
– Az Erdélyi dialektus területérõl kiválasztott táncrend, az alapfokon elõkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve:
széki táncrend:
négyes és csárdás: bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgó.
lassú: szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben, fordulva, előre-hátra haladva.
és/vagy
kalotaszegi táncrend
és/vagy
mezőségi táncrend
– A pontszerkezet, a táncot kísérõ kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzõi, aszimmetrikus lüktetés
Népi ének: a tanult táncokhoz kötõdõ dalok ismétlése, bõvítése, táncbéli kiáltások, táncszók
széki népdalok: pl. Erdő, erdő, Bonchidai menyecskék, Nem loptam én életemben, Ez az utca Molnár utca plusz csujjogatások
Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az adatközlõk megismerése
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés: nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját

• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bõvítése
– A forgástechnika fejlesztése különbözõ lábfõrészeken
– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése

– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, elõadói készség, ritmusérzék, fizikai erõnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelõ táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különbözõ területein
– A táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminõség javítása

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelõen
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok elõadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
Az Erdélyi dialektus területérõl kiválasztott táncrend tananyagának bõvítése
széki porka- hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, lány kiforgatása, csapás díszítés.
és/vagy
mezőségi táncrend
és/vagy
kalotaszegi táncrend
A Dunai dialektus területérõl kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Sárközi táncrend:
karikázó: 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások
ugrós: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók...
verbunk: cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező, csizmaverő
csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók
és/vagy
somogyi táncrend
karikázó
ugrós
lassú és friss csárdás
Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérõ hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötõdõ dalok ismétlése, bõvítése
Sárközi dalok: A leány se lehet, Érik, érik a…, Hej kikirics
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés:
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy

nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép" műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
Ismerje a tanult táncrendek zenéjét, népdalait, min. 10 dal. A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.
Legyen képes alkalmazni a tanult táncrendeket improvizáció szintjén és a koreográfiákban, valamint rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában. Legyen képes felismerni a különbségeket és a hasonlóságokat a helyi táncanyagokban gyakorlati és elméleti síkon is.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bõvítése
– A forgástechnika fejlesztése különbözõ lábfõrészeken
– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, elõadói készség, ritmusérzék, fizikai erõnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelõ táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különbözõ területein
– A táncok, stílusok jellemzõ vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása

– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminõség javítása

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelõen
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok elõadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bõvítése
széki sűrű és ritka tempó: bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák
és/vagy
mezőségi táncrend
és/vagy
kalotaszegi táncrend
– A Tiszai táncdialektus területérõl kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
szatmári táncrend
szatmári verbunk
lassú és friss csárdás
és/vagy
nyírségi táncrend
– Az évfolyam célkitûzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzõknek megfelelõ tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedû, ütõgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésû táncok kíséretmódja
Népi ének: a tanult táncokhoz kötõdõ dalok ismétlése, bõvítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés:
nagyecsedi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása és/vagy cigánytánc és a hozzá kapcsolódó dallamanyag tanítása
és/vagy
nyírségi fenthangsúlyos csárdás lépésanyagának és népdalainak tanítása

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját

• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• a továbbképző folytatására
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:

Ismerje a különböző táncrendek zenéjét, népdalait, min. 10 dalt tudjon. A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.
Legyen képes alkalmazni a tanult táncrendeket improvizáció szintjén és a koreográfiákban.
Legyen képes felismerni a ritmikai és motívumbeli különbségeket és hasonlóságokat a helyi táncanyagokban gyakorlati és elméleti síkon is.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése,
év végi művészeti bemutató: a tanult motívumfűzés, koreográfia bemutatása, művészi előadása.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bõvítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
– Az összefoglaló és rendszerezõ, elemzõ gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképzõ évfolyamok ismeretanyagán keresztül – Az improvizációs készség, az elõadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
– Az eredeti filmekrõl történõ tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
– A vizsgahelyzetre való felkészítés
– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminõség javítása

Tananyag
Táncelõkészítõ gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelõen
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok elõadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bõvítése, összegzése, rendszerezése
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötõdõ dalok ismétlése, bõvítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemzõ viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományõrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élõ nemzetiségek tánchagyományát is

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval
• a hagyományos népi játékokat
• a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit
• a mozgásanyag variációs lehetőségeit
• a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet
• a néptánc tudomány sajátos megközelítési módját
• a folklórkutatás tárgyának, Az alávetett társadalmi rétegek, a „nép" műveltségének sajátos helyét Az egyetemes emberi kultúrában
• a táncművészi és közhasznú formáit
• a társasági táncélet alkalmait
• a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
• Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
• Azt egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulókban
• a rendszeres munka természetes igényét
• a megfelelő munkafegyelmet
• a munkájuk tudatos kontrollálását
• a művészi előadásmód kivitelezését
• Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi
• Az esztétikai érzéket
• fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására

Fejlessze a tanuló
• mozgáskultúráját
• fizikai állóképességét
• ritmusérzékét
• hallását
• zenéhez való alkalmazkodását
• tér-, forma- és stílusérzékét
• mozgásmemóriáját
• koncentráló képességét
• improvizációs készségét
• ízlését, kritikai érzékét
• a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét
• vizuális memóriáját
• a képzelőerejét

Ösztönözze a tanulót
• a közösségi alkotás öröme, a közösség kultúra értékei iránt
• a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására
• a rendszeres múzeumlátogatásra
• a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
• a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére
• Az aktív részvétel igényét Az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények)
• a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése)

Tudatosítsa a tanulóban
• a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, Az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen Az előadóművészetek iránt

Hívja fel a tanulók figyelmét
• a korévfolyamuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra

Tegye nyitottá
• a tanuló személyiségét a folklór iránt

Irányítsa a tanulót
• szakirányú továbbtanulásra
• Az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

KÖVETELMÉNY:
Ismerje a különböző táncrendek zenéjét, népdalait, min. 20. Ismerje a koreográfiákat, az ahhoz kapcsolódó népdalanyagot és legyen képes improvizálni a különböző táncrendekből. Legyen képes minimális összehasonlításokat végezni a különböző területek főbb tánctípusai között (hasonlóságok, különbségek).

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi záróvizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult tánctípusok bemutatása, improvizálása, népdalok eléneklése.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
A stílusjegyek, a színpadi törvényszerûségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerûségek alkalmazását a gyakorlatban
A tanult koreográfiákat
A tanuló legyen képes
A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelõ magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelõen
A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklõdés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama

Néptánc, 8–10 perc
A vizsga tartalma
– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeibõl a szaktanár állít össze tételsort
– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melybõl a vizsgázó a nemének megfelelõ szerepben improvizál
– Elõször a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérõ zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

Témakörök:

- Dunai dialektus: Somogyi táncrend- ugrós, csárdás és verbunk
  Sárközi táncrend- ugrós, lassú és friss csárdás
- Tiszai dialektus: Szatmári táncrend- verbunk, lassú és friss csárdás
  Nyírségi táncrend
- Erdélyi dialketus: Széki táncrend - négyes és csárdás, lassú
  -széki polka és hétlépés
  -sűrű és ritkatempó
  Kalotaszegi táncrend
  Mezőségi táncrend

A vizsga értékelése
– a táncrend ismerete, stílusos elõadása,
– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelõ, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelõ népviseletek, lábbelik

<u>Ajánlott irodalom</u>
Dancs Lajos: Kör kör ki játszik Megyei és Városi Művelődési Központ Nyíregyháza 1982
Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok, NPI
Pesovár–Lányi: A magyar nép táncművészete, NPI
Bihari gyermekmondókák, Bukarest, 1982.
Gyermekjátékok Hévízgyörkön, Szentendre, 1980.
Kerényi György: Gyermekjáték dalok, Bp., 1957., 1975
Kerényi György: Magyar énekes népszokások, Gondolat Kiadó
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény, Bp., 1891.
Magyar néprajz VI., Népzene–néptánc–népi játék, Akadémiai Kiadó, 1990.
Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok, Akadémiai Kiadó
Megy a gyűrű vándorútra 1–2., Bp., 1982.
Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

• Az oktatást segítő anyagok:

Foltin Jolán–Tarján Katalin: Játék és tánc Az óvodában, NSzH–MMI
Foltin–Karcagi–Neuwirth–Salamon: Játék és tánc Az iskolában I–IV. o.
Kötetei: Motívumfűzések; Játékok, játékfűzesek; Tanmenet, NSzH–MMI
Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játékok, Bp., 1990.
Forrai Katalin: Ének Az óvodában, Bp., 1974., 1990.
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása, MTF

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó és videó anyagai
• kazetták:
Motívumfűzés hangzómelléklete
Hangfelvételek néptáncoktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl
Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld
• videokazetták:
Motívumfűzések videó melléklet
Játékfűzések videó melléklet

FOLKLÓRISMERET
A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók elõtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak
formai és tartalmi összetevõit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori
történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerûvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fûzõdõ hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok
3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és idõbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más mûvészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Gyerekszületés, gyermekkor
– Jósló praktikák a gyermek születése elõtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelõ
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka
A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötõdõ játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
– A játszó helyszíne, idõpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnõttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)
Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Advent, Szent Miklós napja
– Jézus születésének története, Karácsony

– Óévbúcsúztató és évkezdõ szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvéti készülődés, Húsvét vasárnapjának és hétfõjének szokásai, hímes tojás motívumai
– Pünkösdi királynéjárás

Fejlessze a tanuló
világszemléletét
népi kultúra iránti elhivatottságát
nyitottságát a tradicionális értékék iránt
Ösztönözze a tanulót
kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
néprajzi műsorok megtekintésére
a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak elõtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények ismerete.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és idõbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más mûvészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló elõzõ évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bõvítése
A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
A táncalkalmak jelentõségének megismertetése a párválasztás során
Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
– Munkavégzés a serdülõ korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei, párválasztás
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynézõ, háztûznézõ, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi elõkészületek
– Lakodalmi tisztségviselõk, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok
Legények és lányok játék– és táncalkalmai
– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti idõszak (tavaszköszöntõ játékok és a böjti karikázó)

– Bálok idõpontja, helyszíne, bálrendezés
Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
– Luca kettõs alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különbözõ technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Fejlessze a tanuló
világszemléletét
népi kultúra iránti elhivatottságát
nyitottságát a tradicionális értékék iránt
globális látásmódját
beleélő képességét
felelősségérzetét saját hagyományai iránt
Ösztönözze a tanulót
kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
néprajzi műsorok megtekintésére
a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
a szokások újraélesztésére

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplõit
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak elõtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények ismerete.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és idõbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más mûvészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló elõzõ évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bõvítése
A rituális cselekmények szerepe, a felnõtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Felnõttek, idõsek és az elbúcsúztatás szokásai
– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idõsek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban

– Elõjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról
A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelõ, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)
Felnõttek az évkör ünnepein
– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– A regölés (idõpontja, jelmezek, hangszerek, szereplõk)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

Fejlessze a tanuló

- világszemléletét
- népi kultúra iránti elhivatottságát
- nyitottságát a tradicionális értékék iránt
- nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt
- globális látásmódját
- beleélő képességét
- felelősségérzetét saját hagyományai iránt
- Ösztönözze a tanulót
- kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására
- néprajzi műsorok megtekintésére
- a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
- a szokások újraélesztésére
- múzeumlátogatásra

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnõtt– és idõskor jeles eseményeit, szokásait, a különbözõ életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak elõtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények ismerete.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzõinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és idõbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más mûvészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzõi

Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes nõi körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
– Erdélyi legényes táncok

Küzdõ karakterû páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
– Az új táncréteg jellemzõi
– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk
– A szóló verbunk
– Szabályozott szerkezetû verbunkok

Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzõi
– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Fejlessze a tanuló

világszemléletét
népi kultúra iránti elhivatottságát
nyitottságát a tradicionális értékék iránt
nyitottságát a tradicionális gondolkodásmód és értékrend iránt
globális látásmódját
beleélő képességét
felelősségérzetét saját hagyományai iránt

Ösztönözze a tanulót
kultúrtörténeti és néprajzi ismereteinek gyarapítására
néprajzi műsorok megtekintésére

a megismert szokásanyag alkalmazására saját életterében
a szokások újraélesztésére
múzeumlátogatásra
más népek hagyományainak megismerésére

Követelmények
A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a fõbb jellemzõiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak elõtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények ismerete.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok idõpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfõbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fûzõdõ mondákat, a parasztság hiedelemvilága fõbb szereplõit, funkcióit

A tanuló legyen képes
A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idõ összefüggéseinek felismerésére
A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
Az azonosságok és különbözõségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Folklórismeret
Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma
– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökbõl áll
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök
Jeles napok

Munkavégzõ ünnepek
Az emberélet fordulói
Táncdialektusok
A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése
Szóbeli vizsga
– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történõ értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)
Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.
Dömtör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.
Dömtör Tekla: Régi és mai magyar népszokások. Budapest, 1986.
Filep Antal–Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1975.
Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz. Budapest, 1990.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982.
Népcsoportok (Szöveggyűjtemény) NSzH

Kötelező olvasmány
Balassa Iván– Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979. (értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)

A tanításhoz ajánlott irodalom
Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Budapest, é. n.
Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd. Budapest, 1976.
Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I–II. Budapest, 1977.
Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig. Győr, 1996.
Barsi Ernő: Néprajz Az általános iskola kezdő szakaszában. Budapest, 1992.
Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1978.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 0981
Magyar népzene tára I., Gyermekjátékok. Budapest, 1951.
Magyar Népzene Tára II., Jeles napok. Budapest, 1953.
Magyar Népzene Tára III., Lakodalom. Budapest, 1955–56. (Különös tekintettel Az I. kötet bevezőjére)
Magyar Néprajz V. (Népköltészet), Budapest, 1988.
Magyar Néprajz VII. (Népszokás • Néphit • Népi vallásosság) Budapest, 1990.
Ortutay Gyula: Magyar népköltészet. Budapest, (több kiadás mint szöveggyűjtemény)
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet. Budapest, 1994.
Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991.

TÁNCTÖRTÉNET
A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erõsítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlõdéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklõdés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák

használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncmûvészet iránti érdeklõdéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

A tantárgy feladata
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncesemények en való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Továbbképzõ évfolyamok
9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedõ események, alkotók megismertetése és meghatározó mûveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncmûfajok iránti érzékenység fejlesztése
– Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncmûfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és mûvészi mozgás, közhasznú és mûvészi tánc
Az õskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa mûvészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére
A reformkori magyar „színpadi” táncmûvészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentõsebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények
A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a mûvészeti ág fejlõdésében jelentõs szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, mûveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A XX. századi táncmûvészet jelentõsebb állomásainak, a mûfajok közti átjárhatóság lehetõségeinek felismertetése
– A táncház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncmûfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a mûvészetben, a mûvészi mozgás fajtáinak esztétikája
A XX. század elejének táncmûvészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
A XX. századi magyar mozdulatmûvészet megújítói
A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
Mûvészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Mûvészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván),
Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Mûvészegyüttes (Náfrádi László)
A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncmûvészetre
A koreográfusnemzedékek jelentõsebb alkotói és kiemelkedõ mûveik a színpadi táncmûvészetben
A mûvész– és a jelentõsebb amatõr együttesek napjaink magyar táncmûvészetében
A táncos szakma jelentõsebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
A legjelentõsebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncmûvészet jeles képviselõit, meghatározó mûveiket, a színpadi néptáncmûvészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmû, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc mûfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
Az egyetemes tánctörténet során a mûvészeti ág fejlõdésében jelentõs szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, mûveket, a magyar táncmûvészet jeles képviselõit, meghatározó mûveiket, a színpadi néptáncmûvészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:
Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmû, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc mûfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

<u>A mûvészeti záróvizsga követelményei</u>
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészbõl áll

A vizsga tantárgya és idõtartama
Tánctörténet
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökbõl áll
A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

<u>Választható témakörök:</u>
Az õskor táncmûvészete
A középkor jellemzõ táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom
Amatõr és hivatásos együttesek Magyarországon
Hazánk jeles alkotói és mûveik
A táncos szakma jelentõsebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése
Szóbeli vizsga
– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK
A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképzõ évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibõvítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez.
Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerû ismereteket a jellegzetes népi hangszerekrõl, hangszer–együttesekrõl, zenekarokról. Segítse elõ a komplex látásmód kialakulását, az elemzõ gondolkodást, az összefüggések felismerését.
Nyújtson bõvebb ismereteket a vokális népzene jellemzõirõl, segítse elõ a népi éneklési technika elsajátítását.
A közösségi éneklés élménye és hangulata erõsítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerû, érthetõ és kifejezõ szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
– Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése

Tananyag
Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ népdalok
A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzõit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdõhanghoz történõ igazodásra, a ritmusértéke , ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A népi éneklési technika kialakítása
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerû, érthetõ és kifejezõ szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
– A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bõvítése
– Az elõéneklés szabályainak, az elõénekeshez történõ igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
– A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
A dudaritmus
A kanásztánc ritmus
5–6 hangterjedelmû dallamok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ népdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
Az elõénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
Népi hangszerek: duda

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzõit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdõhanghoz való igazodásra, a tanult dal elõéneklésére, az elõénekeshez történõ bekapcsolódásra

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõadásmód jellemzõ vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
– A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
– Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
– A hangképzési technika és a megfelelõ légzéstechnika elsajátítása
– A népi éneklési technika fejlesztése
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es zenei lüktetés
A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerõ, klarinét

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzõit
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdõhanghoz történõ igazodásra, az elõénekeshez történõ bekapcsolódásra

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az elõadásmód jellemzõ vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– A népi éneklési technika fejlesztése.
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelõ hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es lüktetés
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
A giusto elõadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: hegedû, brácsa, bõgõ
A dallamhangszerek, kísérõ hangszerek, játékmód
Az esztam és dûvõ kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, a giusto elõadásmód jellemzõit, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdõhanghoz való igazodásra, az elõénekeshez történõ bekapcsolódásra

A számonkérés formája

Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei egységek érzékelésének elõsegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
– A giusto és a parlando, rubato elõadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
– A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
– A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
– A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése

– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelõ légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A periódus, zárlat, félzárlat
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto elõadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdõhanghoz való igazodásra, az elõénekeshez történõ bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
– A dallam díszítéstechnika fejlesztése
– Az ismeretek szintetizálásának elõsegítése
– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az elõadásmód fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A szinkópa
Az aszimmetrikus zenei lüktetés
Az 5/8–os lüktetésrend
A periódus, a pontszerkezet
A parlando, rubato és a giusto elõadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
Zenefelismerés

Követelmények
A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvetõ ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különbözõ elõadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdõhanghoz való igazodásra, az elõénekeshez történõ bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok elõadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzõinek azonosítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerûsítése
– A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az elõadásmód fejlesztése
– A különbözõ népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A „jaj–nóták” jellemzõi
Az aszimmetrikus lüktetés
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatások
Az periódus és a tánc összefüggései
A sánta dûvõ kíséret
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlõk

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása
A tanuló legyen képes a „jaj–nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok elõadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintû ismeretének kialakítása
– A szólóéneklés közönség elõtti megvalósítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
– A táji dialektusokra jellemzõ hangszín technikájának elsajátítása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az elõadásmód fejlesztése
– A különbözõ népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelõen
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlõk (tájegységnek megfelelõen)
A siratók és keservesek jellemzõi
Táji dialektusokra jellemzõ hangszertársulások
Alapvetõ népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
A tanuló legyen képes az önálló, közönség elõtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
– Egyéni elõadói képességek fejlesztése
– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok elõadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– A táji dialektusokra jellemzõ hangszín technikájának elsajátítása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az elõadásmód fejlesztése
– A különbözõ népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelõen
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötõdõ, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlõk (tájegységnek megfelelõen)
Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedû, koboz, dob
Alapvetõ népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
A tanuló legyen képes az önálló, közönség elõtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok

– A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzõinek képességfejlesztése
– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek felismertetése
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az elõadásmód fejlesztése

Tananyag
A vokális és instrumentális népzene jellemzõinek összefoglalása, rendszerezése
A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
A tanult éneklési technikák gyakorlása
Hangszerfelismerés
Tánczene felismerés (tájegység, típus)
Az adatközlõk életútja
Neves gyûjtõk: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények
A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötõdõ népdalokat, az alapvetõ ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemzõ hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzõit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlõk, gyûjtõk életútját
A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított népdalok egyéni és csoportos előadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla, vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS–OLVASÁS
A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos idõbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erõfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerû motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképzõ évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozdulatelemzés három alaptényezõje (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása

– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése

– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése

– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfûzés

A mozdulatelemezés három alaptényezõje (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítõ jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezõit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplõ mozdulattípusok felismerésére, az egyszerû motívumok, folyamatok pontos leolvasására és elõadására

A számonkérés formája

Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.

Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:

Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Gyakorlati feladat megoldása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:

A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése

– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítõ fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése

– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással

– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítõ fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítõ jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása
Követelmények
A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
A tanuló legyen képes a különbözõ tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos elõadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos elõadására

A számonkérés formája
Az elsajátított ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Gyakorlati feladat megoldása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
1 db tábla, vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Kézikönyvek, lexikonok

MODERNTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ MODERNTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánckultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkezõ ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülõ mozgás megnyilvánulási formái elõsegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetõségének megélését
A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkezõ, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értõ közönséget nevel, miközben biztosítja a hívatásos pályaorientációt
A technikai képzés elõsegíti az oktatási folyamatban résztvevõk számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendezõdése lehetõvé teszi az összevont osztályokban történõ oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Fõtárgy:

Berczik–technika (1–2. elõképzõ évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)

Kötelezõ tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2. elõképzõ évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképzõ évfolyamon)

Kötelezõen választható tantárgy: az összevont osztályokban:

Tánctörténet
Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1–2. elõképzõ évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Berczik–technika (1–2. elõképzõ évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)
Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)
Lábán–technika (7–8. továbbképzõ évfolyamon)
Repertoár (7–10. továbbképzõ évfolyamon)
Graham–technika (9–10. továbbképzõ évfolyamon)
Improvizáció és kompozíció (9–10. továbbképzõ évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	1	1	3	3	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1-2	1-2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az elsõ számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezõen elõírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más mûvészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák idõtartama: 45 perc

A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése
A tér, idõ, energia rendszereinek, törvényszerûségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelõ ismerete és tudatos alkalmazása
A táncstílusok és technikák általánosan jellemzõ vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerûségeinek megismertetése
Tudatos elõadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az elõképzettségnek megfelelõen
A táncmûvészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és mûvészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
A mûvészetek és társmûvészetek megismerése iránti igény kialakítása

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
A zenei ízlésformálás
A tudatos és rendszeres munkára nevelés
Nyitottságra és mûvészi alázatra nevelés
Folyamatos ismeretbõvítés valamint analizáló és szintetizáló tudás kialakítása
A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

A csoport és a csoportnorma kialakítása
A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
A szabálytudat kialakítása
A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
Az egészséges életmódra nevelés
A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
A testtudat kialakítása

A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
Az ok–okozati összefüggések megértése
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A tehetséggondozás és pályaorientáció
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A Moderntánc tanszak célja: a modern- és kortárstánc technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

A tanszak feladata:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

kiválóan teljesített- Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

jól teljesített- Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

megfelelően teljesített- Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

felzárkóztatásra szorul- Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékelésének szempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:
JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.
JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.
KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.
ELÉGSÉGES – A motívúmokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszeit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.
ELÉGTELEN – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá
Vizsga tantárgyak
Mûvészeti alapvizsga
Jazz–technika
Limón–technika
Mûvészeti záróvizsga
Jazz–technika
Tánctörténet
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként illetve párban – helyezést ért el

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése
A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni
A mûvészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntõ)
Amennyiben az intézmény elõrehozott mûvészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni
Eredményes mûvészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette
Sikertelen a mûvészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

BERCZIK–TECHNIKA
A Berczik–technika olyan – értékes zenékre, azokkal teljes harmóniában végrehajtott és az esztétikai törvényszerûségeknek megfelelõ – gimnasztikai alapú mozgásanyag és tánctechnikai mozgásformák összessége, amely magában foglalja a szükséges és egészséges természetes mozgásfajtákat. Ízlés, jellem és személyiségformáló ereje a pozitív érzelmek felkeltésével kreativitásra, alkotásra, logikus gondolkodásra nevel
Olyan izomérzékelést fejleszt ki, amely késõbb megfelelõ önkontrollt biztosít és fokozott plaszticitáshoz vezet, egyben elõsegíti a formaérzék és formalátás kialakulását is.
Ismereteket ad át a tér, az idõ és az erõ összetevõirõl és a mozgással való kapcsolatukról
A zene és a mozgás összhangja, a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz való alkalmazkodás külön hangsúlyt kap.
A profilaxis, az alkatalakítás és a rekreáció módszere is. A képzés által olyan elõkészítést kap a test, amelyre késõbb bármely más tánctechnika is ráépíthetõ

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok

– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejû összehangolásának, a zenei mûveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
– Az alkat optimalizálása.
– A formaérzék kialakítása.
– A légzõizmok mûködésének tudatosítása.
– A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttmûködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
– Az erõ, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
– A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag
Alapgyakorlatok
Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben
A természetes járás, mint a mozgásformák változatainak alapja (Lábvezetés, testsúlyáthelyezés, törzs–, kar kísérõ kilengései)
A természetes testtartás, mint a testkidolgozás mozgásanyagának alapja, a helyes tartás kialakítása, tudatosítása, az eltérések korrekciója
Alapjárás, lábujjon–, sarkon–, külsõ talpélen, hajlított térddel–, nyújtott lábemeléssel járás, érintõjárás, futás térd/sarokemeléssel
Alaptartás, pihenõtartás állásban, ülésben
Középgyakorlatok fentrõl lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekbõl, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikus kivitelezésben
Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben: a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységekben történõ átmozgatása, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal kombinálva
Törzsdöntés, törzsdõlés, rész– és teljes törzshajlítás
Ülésmódok
Kar–, kéz– és ujjgyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
A lapocka és felkar, az alkar, a kézfej és az ujjak az anatómiai lehetõségek szerint végrehajtható mindenirányú foglalkoztatása: emelés, fordítás, körzés, hajlítás, nyújtás, távolítás, összezárás, takarás, a gyakorlatok segítése, az elõadásmód finomítása
Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben
A talp, a lábfej, az ujjak, az alsó lábszár, a felsõ lábszár izmainak megfelelõ erõsítése, a természetes tartás, a helyes járás kialakítása, a deformációk megelõzése, kiküszöbölése: átgördülés, körzés, behúzás–nyújtás, távolítás, hajlítás, emelés, körzés, fordítás
Szökdelõ gyakorlatok, lendületvételek
Kiegészítõ gyakorlatok és feladatok
Koordinációs és táncos feladatok
Népi játékok és néptánc egyszerû lépéseinek és dallamainak felhasználásával végzett gyakorlatok
Improvizáció, szabadtánc: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása a tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által keltett gondolatok táncban történõ kifejezése
Etûd: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása érdekében a tanár által készített etûd elsajátítása
Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
Tanévenként egy fõ szer választható: similabda, fél–karika, 2 db ritmusbot (kiegészítõ lehet a korong, a dob a négy évfolyamon végig)
Ismerkedés a mozgás esztétikai tényezõivel
Tér: a testrészek egyidejû egymáshoz való viszonya a térben

Mozdulatplasztika: a mozdulat iránya (a relatív fõ front, konkrét irányskála), magassági foka, hajlítási szöge
A mozgásfolyamat rendezettsége, a mozdulatok egymáshoz való viszonya: a moduláció, a térrajz
Idõ: a mozdulatok egyidejû idõbelisége, a mozdulat ritmikája: metrum, ritmus, tempó és összhangja
A mozgásfolyamat egymásutániságának idõbeli rendje. motívum, mondat, periódus
Erõ: a mozdulatrészek egyidejû egymáshoz való viszonya az erõadagolás szempontjából
A feszülõ skála erõváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítõ
A lazító skála erõváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés
Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás
A mozgásfolyamat egymásutániságának erõbeli rendje, hangsúlyelhelyezések, erõsítés–gyengítés.

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncmûvészet fõbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különbözõ technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetõségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
elõadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtõ képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncmûvészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelõ magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsõk alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerûségeit a korosztályának megfelelõ szinten
Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére, együttes, egyidejû összehangolására valamint az alap motorikus mozgásokra elõre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén. Határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek korosztályi szintnek megfelelõ, tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövetõ magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etûdök zenével összehangolt csoportos elõadására, társas együttlétre, mások elfogadására, fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája
A tanulók az Előképző 1-2 évfolyamán félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejû összehangolásának, a zenei mûveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
– Az alkat optimalizálása.
– A formaérzék kialakítása.
– A légzõizmok mûködésének tudatosítása.
– A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttmûködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
– Az erõ, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
– A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag
Bemelegítõ járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben, alapjárás, lábujjon, sarkon, külsõ talpélen, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintõjárás, passzé járás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térd emeléssel, sarokemeléssel
Középgyakorlatok fentrõl lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekbõl, kombinációkkal, variációkkal szimmetrikusan
Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben, térdelésben

A fekvõ– és ülõhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása térdelésben és rövid ideig állásban, nehezített változatban
A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelõ változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységeiben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával
Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan: lapocka és felkar, alkar, kézfej és ujjak
Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, rúdnál: talp, lábfej, ujjak, alsó lábszár, felsõ lábszár
Szökdelõ gyakorlatok, lendületek, ugrás–elõkészítõ gyakorlatok
Kiegészítõ gyakorlatok és feladatok
Koordinációs, táncos feladatok a magyar néptánc egyszerû lépései és dallamai felhasználásával
Improvizáció–szabadtánc: a test önálló „gondolatainak", érzéseinek a külsõ szemlélõ által észlelhetõ kifejezése az addig tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével
Etûdkészítés: a tanár által készített etûd elsajátítása és diktálásra bemutatása, önálló etûdkészítés számolásra, rövidebb, egyszerûbb zenei egységre készített „koreográfia" szólóban
Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
Tanévenként egy fõ szer választható: mûanyag labda, kiskarika, egy–két kisszalag, bot (kiegészítõ lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)
A mozgás esztétikai tényezõi: Tér, Idõ, Erõ

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,

az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsõk alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerûségeit
Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejû összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, elõre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövetõ magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etûdök zenével összehangolt csoportos elõadására
Legyen képes együttmûködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája
A tanulók az Előképző 1-2. évfolyamain félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság ós hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejû összehangolásának, a zenei mûveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
– Az alkat optimalizálása.
– A formaérzék kialakítása.
– A légzõizmok mûködésének tudatosítása.
– A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttmûködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
– Az erõ, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
– A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag
Bemelegítõ járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben, hintalépés elõre–hátra, hárrmaslépés, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külsõ talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintõjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, alap tánclépések
Az alsó végtag gyakorlatai rúdnál
Középgyakorlatok fentrõl lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekbõl, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikusan
Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban. A térdelõ–, fekvõ–, ülõhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása állásban, nehezített és kombinált formákban, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc– egységekben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával
Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban
Szökdelõ gyakorlatok, lendületek, ugrás–elõkészítõ gyakorlatok, egyszerûbb ugrások
Kiegészítõ gyakorlatok és feladatok
Koordinációs, táncos feladatok
A magyar néptánc egyszerû lépései és dallamai felhasználásával
Improvizáció–szabadtánc–etûdkészítés: számolásra szólóban, párban, rövidebb, egyszerûbb zenei egységre készített „koreográfia" szólóban, majd párban
Önálló feladatként csoportos etûd készítése „központilag adott" és szabadon választott zenére: 1–2 perces, az életkornak megfelelõ zenére való saját koreográfiák
Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
Tanévenként egy fõ szer választható, itt: mûanyag labda, karika, 3 m–es szalag, bot (Kiegészítõ lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)
A mozgás esztétikai tényezõi: Tér, Idõ, Erõ

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsõk alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerûségeit
A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejû összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, elõre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövetõ magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etûdök zenével összehangolt csoportos elõadására
Legyen képes együttmûködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
• a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
• a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
• kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
• kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejû összehangolásának, a zenei mûveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
– Az alkat optimalizálása.
– A formaérzék kialakítása.
– A légzõizmok mûködésének tudatosítása.

– A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttmûködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
– Az erõ, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
– A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.
– Önállóság, saját etûd–összeállítás bemutatásának képessége.

Tananyag
Bemelegítõ járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben: hintalépés elõre–hátra, hármaslépés, szökkenõ hármas, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külsõ talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintõjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, sasszé, alap tánclépések
Az alsó végtag és a törzs gyakorlatai rúdnál
Középgyakorlatok: fentrõl lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekbõl, kombinációkkal, variációkkal, aszimmetrikusan is
Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, támaszban, állásban. A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelõ változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc–egységekben, kombinációkban, variációkkal, a nehézségi szint, a tempó fokozódásával, változó dinamikával.
Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben és állásban szimmetrikusan és aszimmetrikusan
Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban, elmozdulásban
Diagonál gyakorlatok 1–4 fõs csoportokban
Szökdelõ gyakorlatok, lendületek, ugrás–elõkészítõ gyakorlatok, ugrások összekötõ lépésekkel
Kiegészítõ gyakorlatok és feladatok
Koordinációs, táncos feladatok
A magyar néptánc egyszerû lépései és dallamai felhasználásával
Improvizáció–szabadtánc–etûdkészítés: rövidebb, egyszerûbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban, csoportos etûd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére, 1–2 perces, az életkornak megfelelõ zenére való önálló koreográfiák
Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban és az etûdökben
Tanévenként egy fõ szer választható: mûanyag labda, 1 vagy 2 karika, 3–5 m–es szalag, bot (Kiegészítõ lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncmûvészet fõbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsõk alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerûségeit
A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejû összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, elõre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövetõ magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etûdök zenével összehangolt csoportos elõadására
Legyen képes együttmûködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos plasztikus végrehajtása
• a tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés kialakulása
• a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete és használata
• kreativitás a spontán, önálló feladatmegoldásokban
• kreativitás az improvizációban és etűdkészítésben

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz

Kísérõ ritmushangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tantárgyhoz használt, évfolyamonként választható eszközök: similabda, fél–karika, ritmusbot, mûanyag labda 2–3 méretben, mûanyag karika 2–3 méretben, kisszalag, 3–4 m–es szalag, kendõ/fátyol, tornabot, korong, dob, ugrókötél vagy más eszközök az iskola helyi tanterve szerint

KREATÍV GYERMEKTÁNC
A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történõ realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különbözõ játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a késõbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idõ, mint a zeneiség alkotóelemével. Megtanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttmûködés számtalan fatáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezõkészségének, önismeretének fejlesztéséhez.

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló mozgáskészségének fejlesztése
– A tanuló tér és formalátásának fejlesztése
– A tanuló önfegyelmének növelése
– A koncentrációkészség növelése
– A megfigyelõképesség kialakítása
– A kommunikációs képesség, játékbátorság, szabálytudat fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elõsegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
Ismerkedõ táncok
Ábrázoló táncok
Csoportos táncok
Ünnepi táncok
Izom puzzle/testtudati táncok
Kitalálós játékok
Ábrázoló és csoportjátékok
Anyaggal való játékok

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncmûvészet fõbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,

muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanév során ismertetett táncjáték–fajtákat.
A tanuló legyen képes az együttmûködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a pár– és csoportválasztásra, a játéktevékenységre.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények*:*
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
• a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
• kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A kreativitás fejlesztése
– A testrészek mozgáslehetõségeinek megismertetése
– A test térben való mozgáslehetõségeink feltárása
– A tempókülönbségek felismerése, alkalmazása

– Egyszerû ritmusképletek megszólaltatása
– A helyzetfelismerõ képesség fejlesztése
– A megoldási lehetõségek feltérképezése
– A döntésképesség növelése
– A mozgás kapcsolatteremtõ lehetõségeinek alkalmazása
– A szociális érzékenység fejlesztése

Tananyag
Energia levezetõ, összehangoló játékok
Koncentrációt növelõ játékok
A feladatok egyénileg, páros, kis és nagycsoportos formában
Alap mozgásformák elsajátítása, variálása, tudatosítása (kúszás, mászás, gurulás, lépés, járás, futás, ugrás)
Alapvetõ gyakorlattípusok használata:
Vezetés–követés: alárendeltség, fölérendeltség megtapasztalása
Másolás–tükrözés: szinkronicitás, kánonforma
Kontraszt variációk: mozgás–mozdulatalanság, kicsi–nagy mozgások, gyors–lassú mozgások tudatosítása
Akció–reakció: párbeszédformák, folytatáson alapuló játékok
Zenei táncjátékok
Bizalmi játékok
Fogócska és más, gyors reakciókészséget fejlesztõ játékok
Koncentrálós és kitalálós játékok
Ábrázoló és csoportjátékok
Anyaggal való játékok

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az alapvetõ gyakorlattípusokat (vezetés–követés, másolás–tükrözés, kontrasztvariációk, akció–reakció) és a tanév során elsajátított különbözõ táncjátékfajtákat. A tanuló legyen képes az alap mozgásformák szabad variálására, a tanult mozgásformák gyakorlati megvalósítására, az új kapcsolatteremtési formák felhasználására valamint a térbeli és ritmikai alapfogalmak gyakorlati alkalmazására.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények*:*
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
• a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
• kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Önálló, aktív, kreatív mozgássorok létrehozásának ösztönzése
– A testtudat fejlesztése, a központ tudatosítása, izolációja, koordinációja
– Release alapok: az ellazulás technikájának megismerése, a földön való sérülésmentes mozgás illetve a földre való érkezés sérülésmentes formáinak feltérképezése
– Imaginációs alapok: a tanult lépések, mozgássorok képzeletben történõ megjelenítésének kialakítása, képzettársítások összekötése a gyakorlati mozgással
– A mozgásmemória fejlesztése
– A problémák felismertetése elõre és utólag
– A tér–, ritmika–, dinamika az életkornak megfelelõ szintû alapelemek használata
– A kölcsönösségen alapuló szociális magatartás ösztönzése

Tananyag
Energia kiegyenlítõ, összehangoló játékok
Koncentrációt növelõ játékok

Alapmozgásformák: döntések, dõlések, esések, gurulások párban és egyénileg
Lendített, ejtett, vezetett, tartott mozdulatok variálása, adaptálása más szabályrendszerekhez
Térben haladás változatai, két– és háromdimenziós terek, térábrázolások megkülönböztetése
Többszereplõs térbeli képletek kialakítása, melyek megalapozzák a kompozíciókészítést
Csoport improvizáció a tanultak felhasználásával 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es metrum ismerete és mozgásban való alkalmazása
Hangok, szavak, énekhang játékos használata
A végtag ízületek szabadságfokának megismerése a fõ irányokban
Az érzékszervek adta világ felfedezése
A belsõ kép, tükörkép és a társak jelzései alapján kialakult énkép összevetése

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények:
A tanuló ismerje az alapmozgás formákat.
A tanuló legyen képes tudatosan játszani a gravitáció és a teste adta lehetõségek széles spektrumával mind egyénileg, mind kis és nagy csoportban. Legyen képes aktívan, jó helyzetfelismeréssel részt venni egy csoport improvizációban, felhasználva a ritmika és a tér új ismereteit.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények*:*
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
• a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
• kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az absztrakció értése, létrehozása, más kontextusba való helyezése
– A koordinációs készség fejlesztése
– A térlátás, térfelosztás, téralkotás, térforma alkotás képességének fejlesztése
– A zenei szövetek értelmezése és az azokhoz való viszony definiálása, variálása

Tananyag
Energia összehangoló játékok
Bemelegítõ, állóképesség javító, erõsítõ játékos gyakorlatok
Koncentráló képességet javító feladatok
A csont–, izom– és szalagrendszer feltérképezése, lehetõségeinek mozgásban való kipróbálása, a tapasztalatokból mozgásfolyamok alakítása
Térformák (kocka, mozgásgömb), egy, két és háromdimenzionális irányok használata
Az alap mozgásformák kötésének variációi, egyéni mozdulatsorrá való rögzítése
Testkapcsolatok (bodyhalf, diagonális kapcsolat, fejtetõ–farokcsont, ülõcsont–sarokcsont, tengelyek mentén való elválasztás illetve forgatás)
Zenei ritmusok, szerkezetek analizálása, megértése, ritmikai képletek variálása, kánon, felezés, kiegészítés
Etûdök készítése egyénileg és kiscsoportban
Imagináció: képzeletbeli mozgások, tárgyakra való mozdulati reflektálás
Mozgáselemzés, stíluselemzés
Csoportimprovizáció stílusok, irányzatok szerint

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,

a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje saját testének lehetõségeit és korlátait, tudatosan használja és koordinálja testrészeit. Otthonosan mozogjon a tér rendszerében, tudatosan formálja a teret maga körül, ismerje a zene alapvetõ alkotórészeit.
A tanuló legyen képes egy egyszerûbb zenemû szerkezetének felismerésére, mozgásfolyamok létrehozására és rögzítésére mind egyénileg, mind párban illetve kiscsoportban.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények*:*
• az adott évfolyam tananyagának ismerete
• a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái

• a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használata
• kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

JAZZ–TECHNIKA
A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülõ színpadi táncforma.
Jellemzõi az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthetõ, expresszív elõadásmódra
Az oktatási folyamat célja, hogy a tanulók, a táncpedagógus irányításával tudatosan koordinált, plasztikus, egészséges testet fejlesszenek. A tanulók képessé válnak a mûvészi munkára, melyben az izolációs technika által magas szintre fejlõdik koordinációs készségük és létrejön a dinamikai különbségekre épülõ tudatos, harmonikus mozgás
Az egyes évfolyamok számára összeállított tréningek a testi képességek, a fizikai erõ és a koncentrációs készség fejlesztését szolgálják. A képzés során képesség szintjérõl jártasság szintjére fejlesztik az izolációs technikát.
Tudatosítják a testközpont használatát, a kontrakciót és release–t. A tanulók megismerik és biztonsággal alkalmazzák a jazz–technika általános és stiláris jegyeit

Alapfokú évfolyamok
3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A helyes testtartás megismertetése és kialakítása, a központ helyének, valamint fontosságának megéreztetése.
– A jazz technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
– Az en dehors és a parallel lábtartás helyzetek begyakoroltatása balett és jazz karpozíciókat alkalmazva.
– Az alapgyakorlatok megismertetése, az alaptechnikai elemek alkalmazása.
– A jazz–technikára jellemzõ izolációs képesség kialakítása.
– A testrészek mozgáslehetõségeinek felismertetése, megtapasztalása.
– A térben való mozgás lehetõségeinek elõkészítése.
– A térhasználati képesség, készség kialakítása.
– Az alap szakkifejezések megismertetése és értõ alkalmazása.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális kihasználása
Elõször földön, majd folyamatosan építkezve álló helyzetben, kapcsolódva az elõzõ években tanultakhoz
Erõsítõ és nyújtó gyakorlatok az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Jazz karpozíciók és karvezetések
Klasszikus balett karpozíciók I., II., III.
Lábhelyzetek és pozícióváltások I., II., VI. pozícióban
Port de bras szögletes karpozíciókkal

Demi plié I., II., VI. pozícióban
Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva folyamatos átmenetekkel
Battement tendu parallel és en dehors lábfejgyakorlatba ágyazva
Passé parallel és en dehors pozíciókban
Degagé II. pozícióban parallel és en dehors pozíciókban
Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különbözõ irányokban
Flat back
Developpé elõször földön, majd álló helyzetben
Enveloppé elõször földön, majd álló helyzetben
Grand battement elõször földön, majd álló helyzetben
Izolációs gyakorlatok: a fej és váll izolálása kettõ majd négy irányba a középponton mindig áthaladva
Térbeosztás: térirányok
Összekötõ lépések:
Chaissé, Keresztlépés (pas croisé)
Jazzfutás csúsztatott lábbal, karral
Ugrások:
Két lábról–két lábra
Két lábról–egy lábra
Egy lábról–egy lábra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és lábpozíciókat valamint a technika szakkifejezéseit
A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére, a biztonságos térhasználatra, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Ismeretbõvítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történõ alkalmazása.
– A pozíciók és tempóváltások hangsúlyos alkalmazása.
– Az új tréning elsajátítatása, a koncentrációs idõ intervallumának bõvítése.
– A testrészek sokszínû mozgáslehetõségeinek kihasználása, bõvülõ mozgásrepertoár létrehozása.
– A forgások elõkészítése alapozó forgás elõkészítõ gyakorlatokkal.
– A térben való elmozdulás lehetõségének bõvítése a szintek és irányok kombinációja által.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális felhasználásával
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Demi plié, battement tendu parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
Port de bras IV. pozíció grand plié
Passé parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban
Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva karral
Twist elõkészítõ második pozícióból karral
Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különbözõ irányokban kar használattal
Flat back. Developpé álló helyzetben
Enveloppé álló helyzetben
Rand battement álló helyzetben

Izoláció: A fej és váll izolálása, egy–egy testrésszel négy irányba, ritmizálva, a középponton áthaladva és a körívek mentén
Térbeosztás: térirányok, fönt–lent helyzetek
Összekötõ lépések irányváltásokkal:
Féltalpon és féltalpról lassan legördülve
Pas de bourrée
Triplet
Forgás elõkészítõ gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva
Ugrások:
Két lábról–két lábra
Két lábról–egy lábra
Egy lábról–két lábra
Egy lábról–egy lábra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.
Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit
A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történõ alkalmazására, az izolációs technika értõ alkalmazására, a tanult

mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismeretbõvítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történõ alkalmazásával, hosszabb idõtartalmú tréningsorok által.
Az izolációs gyakorlatok pontos, ritmizált formában történõ alkalmazása.
Az elõkészített forgáselemek készség szinten történõ alkalmazása gyakorlatokba építve.
A szintváltások, dinamikai váltások biztonságos alkalmazása helyben és térben elmozdulva.
A testtudat kialakításának megalapozása.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális felhasználása
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
Port de bras gyakorlat
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
Developpé, enveloppé
Attitude
Adagio
Grand battement
Térben elmozduló grand–battement.
Twist
Hinge
Arch
Izoláció: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – legalább kettõ egy idejû alkalmazásával – alapirányokba a síkok mentén, a centrumon mindig áthaladva és ritmizálva
Összekötõ lépések: kombinálva más elemekkel féltalpon, pliében és féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Croisé–ból change
Triplet

Pivot
Tombé
Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva
Ugrások: a jazz stílusra jellemzõ törzs és kar használattal
Két lábról – két lábra
Két lábról – egy lábra
Egy lábról – két lábra
Egy lábról – egy lábra
Egyik lábról a másik lábra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modernművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzõit és gyakorlati alkalmazási lehetõségeit
A tanuló legyen képes az izolációs technika pontos, tudatos alkalmazására a trénig során elsajátított gyakorlatokon belül. A gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történõ alkalmazására, a tudatos munkára

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutatón anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásrepertoár bõvítése.
– A mozgásminõség javítása és a technikára jellemzõ stiláris jegyek tisztázása.
– A tréning kombinatív gyakorlatainak képesség szinten történõ elsajátítása.
– Az izolációs technika komplex formában történõ alkalmazása.
– A biztos forgástechnika kialakítása a helyben és térben való elmozdulás lehetõségeinek figyelembevételével.
– A tér és idõ, magasság–mélység és a dinamikai váltások biztonságos alkalmazása a kombinációkban.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális felhasználása
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
Port de bras gyakorlat
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
Developpé, enveloppé
Attitude
Adagio
Grand battement
Térben elmozduló grand–battement
Tilt
Twist
Hinge
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – legalább kettõ egy idejû alkalmazásával – alap irányokba, a síkok mentén, a köríveken is áthaladva és ritmizálva

Összekötõ lépések: kombinálva más elemekkel és különbözõ szintek használatával egy gyakorlaton belül féltalpon, pliében
Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Change
Triplet
Pivot
Tombé
Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva
Ugrások: a jazz stílusra jellemzõ törzs, kar és dinamika használattal
Két lábról – két lábra
Két lábról – egy lábra
Egy lábról – két lábra
Egy lábról – egy lábra
Egyik lábról – másik lábra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:

szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.
Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzõit és gyakorlati alkalmazási lehetõségeit
A tanuló legyen képes az jazz–technikára jellemzõ izolációs képesség elsajátítására, a stiláris jegyek képesség szintjén történõ alkalmazására, a tudatos munkára

A számonkérés formája
A tanulók a hatodik évfolyamon félévi bemutatón és év végi alapvizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapvizsga
Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
A tanult technika mozgásanyagát, rendszerét, szaknyelvét és fõbb stílusalkotó elemeit
A tanuló legyen képes
Az elsajátított anyagot biztonsággal alkalmazni a jazz–technika stílusára és összetevõire jellemzõ elõadásmód során.
Testi adottságait és azokból adódó erõsségeit–gyengéit elfogadni és tudatosan használni.
Rendelkezzen a technika végrehajtásához szükséges izomerõvel, lazasággal, gyakorlati biztonsággal és stílusosan alkalmazza a technika elemeit
Legyen képes a tréningsor és a tananyag mozgáselemeibõl építkezõ önálló vagy csoportos etûd, kombináció harmonikus bemutatására és színpadi formában történõ elõadására

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Jazz–technika
35–40 perc

A vizsga tartalma
A jazz–technika vizsga anyaga elõre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Témakörök
Parallel és en–dehors pozíciók
Balett és jazz karpozíciók
Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release
A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat–back, tilt, hinge, tour, tombe, pas de bourre, chassé, pivot

Izoláció: minimum két testrész egyidejû, összehangolt, izolált munkája
Ötféle ugrásfajta
A jazz–tecnika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelõen
A jazz–technika sajátosságainak megfelelõ, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása

A vizsga értékelése
A bemutatott tananyag pontos ismerete
A gyakorlatok technikai biztonsága
A jazz–technika sajátosságainak stílusos bemutatása

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõzõ évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bõvítése.
– A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
– A jazz–technikára jellemzõ stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
– A tanult mozgásanyag készség szinten történõ elsajátítása.
– A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
– A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
– A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történõ fejlesztése.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása és a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális kihasználása
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
Port de bras gyakorlat. Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal. Rond de jambe en l’air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva
Attitude parallel és en dehors
Grand battement parallel és en dehors pozíciókban
Térben elmozduló grand battement
Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l’air
Tilt
Twist
Hinge
Arche
Balance és offbalance helyzetek
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – kettõ, késõbb három egyidejû alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötõ lépések: kombinálva más elemekkel és különbözõ szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében, piqué, plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée

Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé
Soutenu
Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemzõ törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban
Ugrások: a jazz stílusra jellemzõ törzs, kar és dinamika használattal
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,

a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemzõ szakkifejezéseket
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minõségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különbözõ jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különbözõ, eltérõ dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid, improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõzõ évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bõvítése.
– A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
– A jazz–technikára jellemzõ stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
– A tanult mozgásanyag készségszinten történõ elsajátítása.
– A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
– A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
– A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történõ fejlesztése.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
Port de bras gyakorlat
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)
Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)

Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva
Attitude parallel és en dehors
Grand battement parallel és en dehors pozíciókban
Térben elmozduló grand battement
Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air
Tilt
Twist
Hinge
Arch
Balance és offbalance helyzetek
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – kettõ, késõbb három egyidejû alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötõ lépések kombinálva más elemekkel és különbözõ szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében, piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – as croisé
Triple
Pivot
Tombé
Soutenu
Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemzõ törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban
Ugrások a jazz stílusra jellemzõ törzs, kar és dinamika használattal
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemzõ szakkifejezéseket
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minõségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különbözõ jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különbözõ, eltérõ dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõzõ évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bõvítése és tovább mélyítése.
– A meglévõ mozgásanyag ismeret szintjén történõ elsajátítása.
– A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
– A jazz–technikára jellemzõ izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése.

– A szimmetrikus izolált mozgásformák mellett az aszimmetrikus izolált mozgás fejlesztése.
– A tudatosság, a dinamikus mozgásminõség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetõségére építve
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az elõzõ évek teljes lépésanyagát
Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemzõ törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
Az ok–okozati összefüggések megértetése, a dinamikai váltások alkalmazása
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – kettõ, késõbb három egyidejû alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötõ lépések kombinálva más elemekkel és különbözõ szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében
Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé
Soutenu
Glissade
Pas couru
Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemzõ törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal. Összetett forgás gyakorlatok kombinálva grand battement–nal vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
Ugrások a jazz stílusra jellemzõ törzs, kar és dinamika használattal
A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,

muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemzõ szakkifejezéseket
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minõségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelõ elõadásmódra a különbözõ jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különbözõ, eltérõ dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutatón anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõzõ évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bõvítése és tovább mélyítése.
– A meglévõ mozgásanyag jártasság szintjén történõ elsajátítása.
– A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
– A jazz–technikára jellemzõ izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése, az aszimmetrikus izolált mozgás, a tudatosság, a dinamikus mozgásminõség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása.

Tananyag
Bemelegítõ gyakorlatsor, az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetõségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetõségére építve
Erõsítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelõ speciális erõsítõ és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az elõzõ évek teljes lépésanyagát
Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemzõ törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípõ, kar, láb izolálása – kettõ, késõbb három egyidejû alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötõ lépések kombinálva más elemekkel és különbözõ szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében
Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé
Soutenu
Glissade
Pas couru
Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva
A stílusra jellemzõ törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal Összetett forgásgyakorlatok kombinálva grand battement–nal, vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
Ugrások a jazz stílusra jellemzõ törzs, kar és dinamika használattal
A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi egyszerû akrobatikus elemekkel kombinálva
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté
Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,

a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a moderntáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemzõ szakkifejezéseket
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minõségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelõ elõadásmódra a különbözõ jazz kombinációkban is
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különbözõ, eltérõ dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi záróvizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi

előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a jazztánc sajátosságainak megfelelő előadás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje és alkalmazza biztonsággal
A tanult technika mozgásanyagát, szaknyelvét, kifejezési formáit, stiláris jegyeit. Ismerje a zene és a tánc összhangját segítõ és kifejezõ ritmikai váltásokat: gyorsítások, lassítások, folyamatok, megállítások. A tanuló ismerje és folyamatosan fejlessze testi adottságait és ellensúlyozza azokból adódó hátrányait. Ismerje a technika táncosokra vonatkozó módszertanát, lássa és alkalmazza az ok–okozati összefüggéseket, valamint ennek ismeretében legyen képes az önfejlesztésre
A tanuló legyen képes
A magas szintû igényes technikai kivitelezésre, rendelkezzen a táncmûvészethez szükséges munkamorállal, a technika végrehajtásához szükséges izomerõvel és lazasággal. Biztonsággal tudja bemutatni az elsajátított anyagot, miközben a stiláris sajátosságait alkalmazza. Legyen képes belsõ motíváltságú, tudatos munkavégzésre, a harmonikus, esztétikus mozgásra. A technika sajátosságainak megfelelõ önálló és csoportos etûdök, bonyolult kombinációk, koreográfiák elõadására. Legyen képes felvállalni jó teljesítményét és hibáit, alkotóként beépülni a mûvészi alkotófolyamatba, miközben vállalja félelmeit, érzéseit, érzeteit

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Jazz–technika
35–40 perc
A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a szaktanár által összeállított és meghirdetett témakörökbõl áll, melynek ismeretérõl a tanulók egyénileg, párosan vagy csoportos formában adnak számot

Témakörök
Parallel és en–dehors pozíciók
Balett és jazz karpozíciók
Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release használata
A jazz–technika által használt speciális mozgáselemek: twist, flat back, tilt, hinge, tours, tombe, pas de bourré, chassé, pivot
A testsúlyáthelyezések különbözõ formái
Izoláció minimum három testrész egyidejû, összehangolt, izolált munkájával
Forgások helyben és térben elmozdulva
Térben elmozduló gyakorlat szintváltásokkal és irányváltásokkal
Ötféle ugrásfajta

A jazz–technika által használt balett technikai elemek – plié, tendu battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté – használata a jazz–technika sajátosságainak megfelelõen
A jazz–technika sajátosságainak megfelelõ, minimum három 1,5 perces kombináció bemutatása, melyek tartalmaznak rövid improvizációs részt is

A vizsga értékelése
A bemutatott tananyag pontos ismerete
A gyakorlatok tudatos alkalmazása
A jazz–technika sajátosságainak bemutatása
A mûvészi elõadásmód

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek, elektronikus hanglejátszó eszközök az iskola helyi tanterve szerint
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
Kézi dob és dobverõ

LIMÓN–TECHNIKA
A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltõ mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erõt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet
A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón–technika alapjait képezõ és a többi modern tánctechnikától eltérõ alapmozgás elveket tapasztalás útján és az alapelveket képesek legyenek alkalmazni egyszerû ülõ, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etûdökben. A Limón–technika nyelvezetének elsajátítása. A test tudatos használata és finom, érzékeny koordinációjának fejlesztése

Alapfokú évfolyamok
5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az alaptartás, testtartás megismertetése és kialakítása.
– A Limón–technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
– A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test izolált mozgásai közben.
– A gravitáció használatának elõsegítése.
– A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
– A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
– A Limón–technika nyelvezetének megismertetése.

Tananyag
Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:
A gerinc izolált mozgásai
Légzõ gyakorlatok
Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípõ–, térd–, bokaízületek) izolált mozgáslehetõségeinek feltárása és elsajátítása
Ülésben végzett gyakorlatok:
Folyamatos gerincgördülések elõre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással
Gurulások, kar támasz helyzetekkel

Láb pozíciók (elõkészítõ, elsõ, második pozíció) elsajátítása
Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetõségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
A gerincoszlop szakaszainak egymást követõ mozgatása folyamatos gördülések által elõször elõre, majd oldalirányban is
Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával
Gerincgördülések, vezetések különbözõ lábpozíciókban végrehajtva
Talajon végzett haladó gyakorlatok
A karok súlyátvevõ szerepének megismerése
A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása
A testközpont ereje lendületekben
Folyamatos gurulások fekvésben, ülõhelyzetekben
Ülésbõl fekvésbe érkezések lendületekkel
Kéz és lábtámasz helyzetek
Álló középgyakorlatok
Alaptartás helyzete
Kar, törzs és láb alap pozíciók
Kar és láb izolált mozgásai
Plié, parallel és en dehors pozíciókban függõleges nyugalomban lévõ törzs munkával
Plié, parallel és en dehors pozíciókban gerincgördítéssel, karlendítéssel, majd törzs– és karlendítéssel
A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
Törzsnyújtás, zuhanások, suspention
Lábfõ, boka, ízületek artikulációi
Diagonális–haladó gyakorlatok
Testsúlyáthelyezés siklásba, a testközpont folyamatos mozgása
Kis ugrások elõrehaladással, egy lábról egy lábra és egy lábról két lábra érkezéssel, parallel és en dehors pozíciókban

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerû gyakorlatait, a technikára jellemzõ kar, láb, törzs egyszerûbb koordinációját, a gravitáció mint erõ felhasználását (földhasználat és könnyedség), a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
A tanuló legyen képes az adott gyakorlatok, rövid kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelõ energia használatára és a tanult mozgásanyagból összeállított rövid etûd bemutatására

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutatón anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok
6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az alaptartás, testtartás tudatos használatának fejlesztése.
– Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásszótár és mozgásminõségek bõvítése.
– A Limón–technika gyakorlatainak képesség szinten történõ elsajátítása.
– A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test összetett mozgásai közben.
– A gravitáció használatának vizsgálata.
– A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
– A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
– A technikára jellemzõ összetett mozgássorok biztonságos alkalmazása rövid etûdökben.
– A Limón–technikára jellemzõ elõadásmód kialakításának elõsegítése.

Tananyag
Talajon fekvésben végzett gyakorlatok
A gerinc izolált mozgásai
Légzõ gyakorlatok végtag és törzsmozgásokkal koordinálva
Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípõ–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése
Mellkas emelés fekvõhelyzetbõl vállig, fejtetõig, majd ülésig
Ülésben végzett gyakorlatok
Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípõ–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése
A különbözõ alap láb és karpozíciók összekötve a gerinc szakaszainak egymást követõ mozgatásával (rugózás, gördülés és visszaépítés) elõre, oldalirányban, spirális helyzetekben
Törzszuhanások elõre és oldalirányokba
Talajon végzett haladó gyakorlatok
Gurulások központ és végtagindítással, lendületekkel
Ülésbõl, középhelyzetekbõl fekvésbe érkezések lendületekkel, esésekkel
Kéz és lábtámasz helyzetekben kitartások majd zuhanások
Álló középgyakorlatok
Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok
Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyeinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)
A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
Törzsnyújtás, zuhanások és körkörös irányok különbözõ lábpozíciókban
Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban
Egyszerû tendu gyakorlatok, kar– és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan
Láblendítések, lengetések, karmozgással összekötve
Egyszerû támadások különbözõ térirányokba
Támadások karejtéssel
Diagonális–haladó gyakorlatok
Siklás elõre, oldalra, hátra haladással, kar– és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal
Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal
Kis ugrások elõrehaladással, ritmikai változtatásokkal
Láblengetések elõrehaladással
Egyik lábról a másikra történõ átugrások
Etûdökkel, rövid koreográfiák
Egyszerû talajon végzett etûdök támaszhelyzetekkel, lendületekkel
Etûdök álló helyzetben, térbeli elmozdulás nélkül és haladással
Rövid koreográfia dinamikai váltásokkal, nehezebb zenei beosztásban

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncmûvészet fõbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetõségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,

előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerû gyakorlatait, a technikára jellemzõ kar, láb, törzs összetett koordinációját és variációs lehetõségeit, a gravitáció, mint erõ felhasználását (földhasználat és könnyedség), a tér használatát, a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
A tanuló legyen képes összetett gyakorlatok, hosszabb kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelõ energia használatára, a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére a kombinációkban, valamint rövid koreográfia meggyõzõ elõadására.

A számonkérés formája
A tanulók minden évfolyamon félévi bemutatón és év végi alapvizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában bizottság előtt történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Az érékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Limón-technika stílusának megfelelő előadásmód

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje

A Limón–technika alapjait képezõ és a többi moderntánc–technikáktól eltérõ alapmozgás elveket, a technika jellemzõ gyakorlatait és térhasználatát
A tanuló legyen képes
Finom, koordinált mozgásra, a megfelelõ súlyhasználatra és a gravitáció érzékelésére, az alapelvek megfelelõ alkalmazására ülõ, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etûdökben. Legyen képes a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére kombinációkban, és rövid koreográfia meggyõzõ elõadására

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgyai és idõtartamuk:
Limón–technika
Csoportban 30–40 perc

A vizsga tartalma:
A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerû majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etûd kis csoportokban történõ bemutatása

Témakörök:
Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:
- A gerinc izolált mozgásai
- Légzõ gyakorlatok
- Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípõ–, térd–, bokaízületek) izolált mozgáslehetõségeinek feltárása és elsajátítása

Ülésben végzett gyakorlatok:
- Folyamatos gerincgördülések elõre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással
- Gurulások, kar támasz helyzetekkel
- Láb pozíciók (elõkészítõ, elsõ, második pozíció) elsajátítása
- Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetõségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
- A gerincoszlop szakaszainak egymást követõ mozgatása folyamatos gördülések által elõször elõre, majd oldalirányban is
- Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával
- Gerincgördülések, vezetések különbözõ lábpozíciókban végrehajtva
- Talajon végzett haladó gyakorlatok
- A karok súlyátvevõ szerepének megismerése
- A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása
- A testközpont ereje lendületekben
- Folyamatos gurulások fekvésben, ülõhelyzetekben
- Ülésbõl fekvésbe érkezések lendületekkel
- Kéz és lábtámasz helyzetek

Álló középgyakorlatok:
- Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok
- Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyeinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)
- A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
- Törzsnyújtás, zuhanások és körkörös irányok különbözõ lábpozíciókban
- Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban

Egyszerû tendu gyakorlatok, kar– és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan
Láblendítések, lengetések, karmozgással összekötve
Egyszerû támadások különbözõ térirányokba
Támadások karejtéssel
Diagonális–haladó gyakorlatok
Siklás elõre, oldalra, hátra haladással, kar– és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal
Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal
Kis ugrások elõrehaladással, ritmikai változtatásokkal
Láblengetések elõrehaladással
Egyik lábról a másikra történõ átugrások

A vizsga értékelése
A vizsga értékelésének szempontjai:
A bemutatott tananyag ismeretének minõsége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje
A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága
A Limón–technika stílusának megfelelõ elõadásmód minõsége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek.
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal.
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor.

TÁNCTÖRTÉNET
A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erõsítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlõdéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklõdés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncmûvészet iránti érdeklõdéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképzõ évfolyamok
9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedõ események, alkotók megismertetése és meghatározó mûveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
– A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncmûfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelõerõ és mozgásmemória fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése
– A táncmûfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése

Tananyag
A mozgás fogalma: életfunkciós mozgások, közhasználatú táncok, mûvészi mozgás, a mûvészi mozgás nyelvezete
Az õskor táncélete: ábrázoló táncok, szertartás táncok
Az ókor táncéletének bemutatás 2–3 kultúra (egyiptomi, indiai, japán, görög) alapján
A középkor társadalmának, táncéletének bemutatása
A reneszánsz kialakulása Európában, hatása a mûvészetek fejlõdésére, a reneszánsz táncmesterek, a balett gyökerei
A barokk kor általános jellemzõi és az udvari balett kialakulása
Noverre és a cselekményes balett

A romantika alapelvei, a kor jelentõs prímabalerinái (Marie Taglioni, Fanny Elssler) koreográfusai, (Jules Perrot, Filippo
Taglioni) kiemelkedõ mûvek

A tantárgy feladata
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncesemények en való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények
A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a mûvészeti ág fejlõdésében jelentõs szerepet betöltött
eseményeket, helyszíneket, mûveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedõ események, alkotók megismertetése és meghatározó mûveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
– A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncmûfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelõerõ és mozgásmemória fejlesztése.
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.
– A táncmûfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag
Az orosz táncélet kialakulása és a romantika továbbélése Kelet–Európában
Marius Petipa munkássága
Jelentõs orosz mûvészegyüttesek: Gyagilev–balett
Az amerikai moderntánc kialakulása és hatása az európai tánckultúrára
Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus mûvészetében
A magyar mozdulatmûvészet kialakulása, jelentõs képviselõk munkássága
Jelentõs táncmûhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentõsebb mûveik

A tantárgy feladata
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.

Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények
A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncmûvészet jeles képviselõit, meghatározó mûveiket, a színpadi táncmûvészet fontos fordulópontjait, a magyar táncélet legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmû, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc mûfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
Az egyes stílusirányzatok táncos mozgásnyelvét, mozdulatkincsét
Az egyes korszakok, irányzatok legkiemelkedõbb alkotóit, mûveit
A tanuló legyen képes
A fenti ismereteit a tánctanulás, az alkotás, a szabad tánc, a mûélvezet helyzeteiben alkalmazni, tudását a kapcsolatteremtés, a kifejezõ mozgás szolgálatába állítani
Gondolatait megfelelõ szókinccsel szabatosan elmondani

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli részbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama:
Tánctörténet
5–8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökbõl áll.
A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Választható témakörök:
Az õskor táncmûvészete
A középkor jellemzõ táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Amatõr és hivatásos együttesek Magyarországon
A táncos szakma jelentõsebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá
Szóbeli vizsga
A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
Az összefüggések ismerete
A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Videólejátszó vagy DVD–lejátszó
Televízió
Magnetofon
Diavetítõ
CD–lejátszó
Videokazetták (archív felvételek, a tánc összes mûfaját tartalmazó videokazettán)
Diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó sorozat)
Kézi könyvtár (tánctörténeti kötetek, kiadványok, újságok)
Hangtár – CD, magnókazetta (tánctörténethez kapcsolódó zenei anyagok)

KONTAKT IMPROVIZÁCIÓ

A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erõteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévõ test közötti kommunikáción alapul, valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás. Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet–feszültségeit felszabadítani és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minõségû akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi.
A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerõ, amit az egyensúlyi helyzetekbõl való kibillenés, a dezorientáltság idéz elõ. Általános a duett–forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása
A kontakt improvizáció célja, hogy a tanuló megismerje és megtapasztalja e táncforma technikai elemeit és tanulmányozza az érintésbõl adódó információk fogadását és adását, megfigyelje a test reflexeinek mûködését. Célja az egyéni mozgásszótár, az improvizációs készség, az érintés nélkül és érintésen keresztül történõ kommunikáció, a figyelem, a váratlan helyzetek megoldási képességének, a belsõ mozgások érzékelésének fejlesztése. A kreatív kompozíciós készség fejlesztése. A tanuló a különbözõ területekrõl jövõ információk megszerzésével képes lesz testének tudatosabb használatára, az improvizációkban mozgásainak, reflexeinek és döntéseinek megfigyelésére.
A technikai elemek gyakorlásával „izom emlékezet” alakul ki, amely emlékezet képessé teszi a tanulót testének leggazdaságosabb és legmegfelelõbb használatára

Alapfokú évfolyamok
5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A figyelem fenntartásának, a tanuló testismeretének, a mozgás gömbszerû térérzékelésének, improvizációs készségének, verbális és non verbális kommunikációjának és kreativitásának fejlesztése.
– A belsõ történések megfigyeltetésének képességfejlesztése.

– A puha izomtónusú és a gördülékeny talajra érkezés kialakítása.
– Az érintéssel és érintés nélkül történõ kommunikációs készség fejlesztése.
– A saját test megtapasztalásának ösztönzése a társ viszonylatában.
– Duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés megfelelõ használatának kialakítása.
– Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások az adott pillanatban megfelelõ kiválasztásának fejlesztése.
– Az érzékszervek differenciált használatának fejlesztésével a figyelem belsõ irányításának elsajátítása.
– Csoportos játékokon keresztül a kapcsolatteremtés fejlesztése, a felszabadult mozgás ösztönzése, a figyelem megosztásának elõsegítése és a váratlan helyzetekre való felkészülés vizsgálata.
– Az átélt fizikális élmény verbális megfogalmazásának elõsegítése, ösztönzése.

Tananyag
Egyéni mozgásfelfedezõ feladatok
– Mozgások különbözõ testrészek indításával
– A testközpont mint motor felfedezése
– A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtetõ, farok csont
– A gerinc mozgásaink megismerése, mozgások alacsony, közép és magas szinteken
– Tér, idõ, dinamikai játékok
Test tudatossági feladatok
– Az elengedés és feszítés állapotai
– A különbözõ izomtónusok használata
– Aktív/passzív szerepek
– Információ adása és vétele érintéssel
– Az érintés minõségei
– Nyak, váll–kar, csípõ–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
– Ízületek izolálása végtagmozgatással
– Végtagok súlyérzékelése aktív, passzív szerepekkel
– A légzés megfigyelése, a légzõ mozgás szabadsága
– Gyakorlatok képek használatával: olvadás, gyökerezés/ellebegés
A talajon végzett gyakorlatok
– Gurulások különbözõ testrészek indításával (medence, kézfej, lábfej, fej, spirál, banán, vállon át elõre/hátra)
– Tolások, kúszások, mászások, gördülés
– Támaszok. Fekvésben végrehajtott partner munkák

A partner munka
– Súlyérzékelési feladatok talajon, aktív/passzív szerepek
– Egyszerû figyelemirányító gyakorlatok
– Vezetõ/követõ szerep feladatok
– Impulzusadással improvizációba vezetés
A táncforma alaptechnikai elemei
– Gurulások: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel
– Dõlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban; párban – talajra vitel nélkül; csoportban
– Csúszások: egyénileg – talajon, falon; párban – társon: fekvõ–, közép– és álló helyzetekben
– Mászások: egyénileg (kéz és lábtámaszok); párban társon: fekvõ–, közép– és álló helyzetekben
– Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvõ–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
– Húzások: párban fekvõ–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben

– A kontakt „gördülõ pontja”: Egyénileg talajon, labdával, falnál, párban állásban (csak karok és a hát használatával)
– Emelések: test központra
– Statikus helyzetekben, földre vitellel
– Ugrások, elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása (álló– és támaszhelyzetekbe); párban – medence és válltámasszal, központra érkezések
– Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással
– Fejjel lefelé történõ dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások
– Asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
– Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezetõ/követõ szerep feladatok
– Vezetett és szabad improvizációk
– Egyéni, páros improvizációk
– Páros gyakorlatokból felfedezõ improvizációk
– Fej–fej, hát–hát, tenyér–tenyér, talp–talp érintéssel
– Strukturált improvizáció
Az érzékeléses feladatok
– Csukott szemes bizalmi feladatok: vezetõ/követõ szerepek
– Periférikus látás megfigyelése
– Tapintás, hallás, nyomásérzékelés
Csoportos játékok
– Térjátékok
– Dinamikai játékok
– Ügyességi játékok
– Figyelemvezetéses játékok, labdával, tapssal
Visszajelzés és verbalitás
– Adott faladat vagy improvizáció utáni visszajelzés
– Óra végi megosztás
– Párban vagy csoportban
– A tanár vezetésével vagy anélkül

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,

az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés különbözõ minõségeit
A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni elõhívására, kreatívan használni a helyzetek adta lehetõségeket

A számonkérés formái
A tanulók az alapfok évfolyamán félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan művészi előadás formájában. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A figyelemfenntartás képességének, testismeretnek, a mozgásszótárnak, a gömbszerû térérzékelésnek, a döntéshozatali képességnek, a kreativitásnak, az improvizációs készségnek, a verbális és nonverbális kommunikációnak a fejlesztése.
– Az elengedés/engedés érzet további fejlesztése, differenciálása, finomítása.
– Az izomtónus differenciált használatának fejlesztése, a figyelem hosszabb idõn át való fenntartásának kialakítása.
– A gravitáció testre gyakorolt hatásának megismertetése, használatának megtapasztalása.
– A biztonságos súlyadás/átvétel kialakítása.
– Magasabb helyekrõl (lendületekbõl) a puha izomtónusú és gördülékeny talajra érkezés elsajátítása.
– Az érintéssel és érintés nélkül történõ kommunikációs készség fejlesztése.
– Szóló, duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés és a dezorientáció használatának további fejlesztése.
– Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások kiválasztásának fejlesztése az adott pillanatnak megfelelõen.
– A döntési képesség fejlesztése.

– Az érzékszervek differenciált használatának további fejlesztése, a figyelem belsõ irányításának tudatosítása.
– A verbális kifejezés fejlesztése véleményformálás nélkül.

Tananyag
Egyéni mozgásfelfedezõ feladatok
– Mozgások különbözõ testrészek indításával
– Belsõ és külsõ tereket felfedezõ táncok
– A testközpont, mint motor használata
– A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtetõ, farok csont
– A testközpont és a periféria kapcsolata
– A gerinc mozgásaink felfedezése kéztámasz helyzetekben, átjárhatóság az alacsony, közép és magas szinteken történõ mozgások között
– Tér, idõ, dinamikai játékok
Test tudatossági munka
– Az elõzõ év anyagának ismétlése
– Nyak, váll–kar, csípõ–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
– Végtagok súlyérzékelése, passzív szerepbõl aktívvá válás
– Ízületek szabad mozgásai végtagmozgatással
– Gyakorlatok képek használatával: fejfonál, hálók, természeti képek
– Autentikus mozgás, a partner tanúja a csukott szemmel mozgó társ táncának
A talajon végzett gyakorlatok
– Gurulások: ismétlések különbözõ testrészek indításával
– Tolások, kúszások, mászások, gördülések: ismétlések és a mozgások kombinálása, improvizációba vezetése
– Támaszok, gyors és dinamikus átmenetek
– Fekvésben végrehajtott partner munkák
Partner munka
– Súlyérzékelési feladatok középhelyzetekben
– Összetett figyelemirányító gyakorlatok
– Vezetõ/követõ szerepek váltakozása, majd egybeolvadása
– Impulzusadás, ellenállás, kiegészítés, hozzáadás, ellensúlyozás
Technikai elemek
– Gurulások: ismétlések: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel, érintõ kísérettel, ellenállással
– Dõlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban, haladással; párban – talajra vitel nélkül és talajra vitellel, hármas csoportokban, minden irányba, 6 fõs csoportban, emelésekbe, elkapásokba, improvizációval
– Csúszások: párban – társon: fekvõ–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, a társ követésével, földre vitellel, súlyadással befejezve
– Mászások: egyénileg – kéz és láb támaszok, párban – társon: fekvõ–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, csoportban, földre vitellel
– Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben; párban fekvõ–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben
– Húzások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvõ–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben, csoportban, eltérõ dinamikai végrehajtások
– A kontakt „gördülõ pontja”: egyénileg talajon, párban állásban az egész testfelület használatával, szintváltásokkal
– Emelések: testközpontra, felgurítások statikus és dinamikus helyzetekben, dõlésbõl hátra vételek támaszba érkezéssel
– Ugrások és elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása álló– és támasz helyzetekbe, gurulásban, párban – elõre, oldalra, hátra ugrások – medence támasszal, központra érkezéssel, statikus és dinamikus helyzetekben
– Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással, kipörgetéssel, dinamikus helyzetben forgással

– Fejjel lefelé történõ dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások, asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
– Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezetõ/követõ szerep feladatok
Vezetett és szabad improvizációk
– Egyéni, páros és csoportos improvizációk
– Páros és kis csoportos gyakorlatokból felfedezõ improvizációk
– Strukturált improvizáció
– Improvizáció képekkel
– A tanár vezetésével vagy anélkül
Érzékeléses feladatok
– Csukott szemes bizalmi feladatok: vezetõ/követõ szerepek
– A periférikus látás használata
– A látás, nézés mozgásirányító szerepe
– Tapintás, hallás, nyomásérzékelés, energia, erõ, inercia
Csoportos játékok
– Térjátékok
– Dinamikai játékok
– Páros és csoportos szerepjátékok
– Figyelemvezetéses játékok labdával
Visszajelzés és verbalitás
– Adott faladat vagy improvizáció után
– Óra végén
– Párban
– Csoportban
– Tanári vezetéssel vagy tanári vezetés nélkül

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés mélységeit és azok információtartalmát, a tér gömbszerû használatát, a döntéshozáshoz szükséges fizikális készenléti állapotot
A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni elõhívására, az érintésen keresztül kommunikálni, engedni a táncot történni, kreatívan használni a helyzetek adta lehetõségeket

A számonkérés formái
A tanulók az alapfok évfolyamán félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan művészi előadás formájában. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a kapcsolatteremtés kreativitása és technikái
a tér, ritmika, dinamika tudatos használata
kreativitás, improvizációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje a kontakt improvizáció mozgásnyelvét, alap technikai elemeit, a puha izomtónus használatát, a súly, az érintés, a környezettel és partnerekkel kialakított kontaktus törvényszerûségeit.
A tanuló legyen képes a technikai ismereteit a szabad táncban (duett, trió) elõhívni és alkalmazni, döntést hozni és kreatívan megoldani a váratlan helyzeteket.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgyai és idõtartamuk:
Kontakt improvizáció, csoportban 40–50 perc

A vizsga tartalma:
– A szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai alapgyakorlatok csoportos bemutatása tantermi körülmények között.
– Improvizációs feladatok bemutatása szóló és duett formákban.
– 3–4 perces adott szabályokon alapuló és/vagy szabad kontakt improvizáció duett bemutatása tantermi körülmények között.

Témakörök:

- Gurulások
– Dõlések
– Csúszások
– Mászások
– Tolások
– Húzások
– Emelések
– Ugrások és elkapások
– Ellensúlyozás párban
– Fejjel lefelé történõ dezorientáló gyakorlatok

A vizsga értékelése
– A Kontakt improvizáció elveinek és alaptechnikáinak gyakorlati ismerete – mértéke, mennyisége és minõsége.
– A tananyag által szerzett ismeretek alkalmazásának minõsége.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

LÁBÁN–TECHNIKA
A Lábán–technika – korábbi elterjedt nevén „Európai modern" technika – Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül.
Nem stílus, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülõ, mindig az adott pedagógus, adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlat és mozdulatsora. Célja a táncmûvészet tudatos táncolás útján történõ továbbfejlesztése, a tér– és az erõtan adott évi követelményeinek elsajátítása, tudatos használata és verbalizálása
A helyi tanterv és a pedagógus szabadsága az oktatási forma meghatározása, mely lehet másolás alapú, melyben rögzített gyakorlatsorok rendszeres ismétlése történik, improvizáció alapú, ahol a tér és erõ princípiumok határozzák meg az improvizáció gyakorlatokat és vegyes típusú, amely a fent említett két forma elegye. Amennyiben a tanulók alkalmasak rá, kompozíciós feladatokat is tartalmazhat az óra
Aktív erõ–befektetésû mozgások, melyekben mind a könnyû mind az erõs erõfajta megjelenik; passzív erõ–befektetésû mozgások, melyekben mind a gyenge mind a nehéz erõfajta megjelenik

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tánc alkotóelemeinek Lábán által rendszerezett, megfelelõ szintû megismerése és tudatosítása, kiegészítve, megerõsítve a tanszak más évfolyamain megismert tánctechnikák megértését
– A testtel és az idõvel, mint táncalkotó elemekkel kapcsolatos ismereteket bõvítése
– Testtudat, ritmus/idõ érzék
– A mozgáslehetõség bõvítése, az idõben – mint mértékegységben – történõ gondolkodás kialakítása
– A tempó különbségek megtapasztalásának elõsegítése

Tananyag
A tér alsó szintjén végzett gyakorlatok:
A központból, perifériából (lábujj, kézujj, fejtetõ), és midlimb–bõl (könyök, térd) indított mozdulatok; bodyhalf: (testfél) – jobb–bal oldal, alsó–felsõ test tudatos, totális használata;

diagonális kapcsolat tudatosítása; egyéb, a csoport igényeinek megfelelõ testkapcsolat felhasználása
A tér középsõ szintjén végzett gyakorlatok:
Izolációs gyakorlatok – lábfej, lábujjak, térd, csípõ, felsõtest, fej, kar, kézujjak, alsó test: sarok–ülõcsont kapcsolat variációi a gravitáció, mint nehezítõ tényezõ bevonásával; felsõtest: fejtetõ, farkcsont kapcsolatának mozdulatokban való feltérképezése; felsõtest: hát–kézujjak kapcsolatának megtartása különbözõ kar és testhelyzetekben
Koordinációt fejlesztõ gyakorlatok: bodyhalf (testfél), diagonális kapcsolatok felhasználásával
A gyakorlatok folyamatos nehezítése, a térben való haladás fokozatos bevezetése
A tér felsõ szintjén végzett gyakorlatok:
Testkapcsolatok, koordinációk és izolációk alkalmazása; ugrások; emelések
Az idõ, mint variációs elem:
A gyakorlatok metruma 2/4, 3/4, 4/4, 5/4 illetve ettõl eltérõ szabályszerû illetve szabálytalan beosztású is lehet
Az improvizáció, mint módszer használata
Mint egy–egy rögzített gyakorlatsor variációja
Verbalitásfejlesztés:
A tanulók fizikai síkon megélt tapasztalatainak szavakba öntése: egyénileg, csoportos megbeszélés során, írásos formában

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje a Lábán Rudolf által meghatározott testkapcsolatokat, mozdulatindítási lehetõségeket, a ritmikai elõjegyzések gyakorlati megkülönböztetését, használatát, a különbözõ tempókat
A tanuló legyen képes a különbözõ testrészek tudatos izolációjára, totális mozgásra, az izolált testrészek tudatos koordinációjára, ritmus képletek mozgásban való pontos visszaadására, metrum–tartásra

A számonkérés formái
A tanulók a továbbképző évfolyamán félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
izolációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A térismeret rendszerezése, az erõhasználat, mint táncalkotó elem tudatosítása
– A testtudat, ritmus/idõ érzék, tértudat fejlesztése
– A saját testen kívüli világ rendszerezése
– Önmagára, kis és nagycsoportra való figyelés; izomkontroll, optimális izomhasználat; koncentrációs készség fejlesztése

Tananyag
A 27 térirány Lábán Rudolf meghatározása szerint:
6 egy dimenzionális irány: mély, magas, jobb, bal, elõre, hátra
12 két dimenzionális irány: bal magas, jobb magas, bal mély, jobb mély, elõl magas, elõl mély, hátul magas, hátul mély, jobb elõl, bal elõl, jobb hátul, bal hátul, háromdimenziós irányok jobb elöl magas, jobb elöl mély, bal elöl magas, bal
elöl mély, jobb hátul magas, jobb hátul mély, bal hátul magas, bal hátul mély
A 27. irány a táncoló maga
Szagitális tengely és sík, vertikális tengely és sík valamint horizontális tengely és sík
Térben alkotott formák, egyénileg – kocka, mozgásgömb és csoportosan: térrajzok például shapeflow segítségével
Az alap szakkifejezések elméletben és gyakorlatban
Totális mozgás: az izolált mozgás ellentéte, teljes test vagy teljes testrész együttmozgását jelöli

Bodyhalf: testfél, a test vertikális középvonalától számított teljes jobb oldalát vagy teljes baloldalát jelöli
A test köldöknél elhelyezkedõ horizontális vonal által elválasztott felsõ testet, illetve alsó testet is jelölheti
Midlimb: végtag közép, a lábnál a térdet, a karnál a könyököt jelöli

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az erõtant és a minõségtant mind elméletben mind gyakorlatban: az egy–, a két– és háromdimenziós irányokat, a 3 alaptengelyt és síkot, a 3 alapvetõ szintet, a mozgásgömb fogalmát, az aktív és passzív erõhasználatot

A tanuló legyen képes megkülönböztetni a 27 irányt, mozogjon tudatosan az oktaéderben és a kockában. Az izomhasználat tudatos befolyásolása a gravitáció ellenében, összetett minõségû mozdulatok kivitelezése

A számonkérés formái
A tanulók a továbbképző évfolyamán félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
izolációs készség kibontakozása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

GRAHAM–TECHNIKA
A Graham–technika az elsõ önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze.
A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

Továbbképzõ évfolyamok
9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A testtudat fejlesztése, ritmikai, dinamikai, elõadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bõvítése.
– A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
– Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzõinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
– A diagonális mozgás fejlesztése

Tananyag
Alapelemek, alapsorozatok
Talajon végzett gyakorlatok:
Bounces: a törzset és a medenceízületeket fokozatosan bemelegítõ, rugózó gerincmozgások
Breathing: a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába
Spiral: a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás, mely elõkészíti a talajról fölemelkedés és az oda–vissza ereszkedés technikáját
Contraction–release: a testközpont, mint minden mozgás kiindulópontja
Álló helyzetben végzett gyakorlatok
Brush: a lábfõ, boka, térd bemelegítése
Plié: az emelkedés, ereszkedés és az ugrás elõkészítése

Plié–contraction–release, a lábak combtõbõl való mozgatása, lendítések, emelések s azok kombinációinak formájában, a központból indítva
Térben haladó gyakorlatok
Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat
Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással
Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva
Az év végére az alapelemek és sorozatok ritmikai, tempóbeli, térbeli variációkkal gazdagíthatók

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettõl eltérõ, elsõ teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánctörténetben
A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A számonkérés formája

A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A testtudat fejlesztése, a ritmikai, dinamikai, elõadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bõvítése.
– A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
– Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzõinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
– A diagonális mozgás és a mozgáskombináció fejlesztése.

Tananyag
Talajon végzett gyakorlatok: bounce, breathing, spiral, contraction–release ritmikai és dinamikai nehezítésekkel
Spirál IV. pozícióban, fold – a bonyolultabb törzsfordítási gyakorlat a testközpont–indítású „contraction–release” és a spirális mozgások ötvözése, föl/leereszkedés a talajról/talajra
Álló középgyakorlatok: a gravitáció felhasználásával és leküzdésével, valamint a lendület felhasználásával és fékezésével
Brush, plié, plié–contraction–release, a lábak combtõbõl való mozgatása, lendítések, emelések, s azok kombinációinak formájában
Weight shift, suspension: testsúly eltolással, elbillentéssel
Térben haladó gyakorlatok,
Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat
Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással
Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva. A diagonális–haladó gyakorlatok bõvítése: lépéskombinációk; az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különbözõ terekbe, fordulatok kidolgozása a spirál elv alapjain
Alapugrások különbözõ terekben, eltérõ ritmikával, a „contraction–release”, valamint a „spirál” elemeinek alkalmazása az ugrások közben
Gyakorlatsor, füzér összeállítása koreografált formában, az elvégzett 2 év anyagának szemléltetésére, az egyéni képességek bemutatására

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a modern-kortárstáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern-kortárstáncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettõl eltérõ, elsõ teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánctörténetben
A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan,művészi előadás formájában. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

REPERTOÁR
A tanulók megismerkednek, és részletesen elemzik a hazai és nemzetközi modern tánc repertoárt. Létrehozzák saját egyéni alkotásaikból álló mozgás nyelvüket. Kialakul egyfajta önálló gondolkodásmód és egyéni véleményalkotási képesség a táncmûvek, koreográfiák elemzése során.
A tanulók lehetõséget kapnak az egyéni és csoportos megnyilvánulásokra, önálló alkotások létrehozására és bemutatására. Felmérhetik, és tudatosan fejleszthetik tanulási képességeiket, stílusérzéküket.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanulót tegye képessé a modern órákon tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minõségi elõadására.
– Alakítsa ki a csoport kooperáció, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét.

Tananyag
A megismert táncstílusokra, mozgásanyagra építve a szaktanár által kiválasztott, betanított vagy felújított mûvek elõadása. A tananyagnak tartalmazni kell az elõzõ évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket

Követelmények
A tanuló ismerje a tanulás szempontjait, folyamatát, az elõadott mû lépésanyagát, stílusát
A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, mûvészi elõadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minõségi elõadására. Alakítsa ki a csoport kooperációt, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét. Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák mûvészi elõadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag
A megismert táncstílusok mozgásanyagára építve a szaktanár illetve a tanulók által létrehozott mûvek elõadása.
A tananyagnak tartalmazni kell az elõzõ évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket. Megismerkednek a modern repertoár jellegzetes mûveivel, és a szaktanár vezetésével elemzik. Ezekbõl ihletet meríthetnek és az adott koreográfiához hasonló, rövid mûveket készítenek. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó mûveket

Követelmények
A tanuló ismerje az eddig elsajátított koreográfiák lépésanyagát
A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, mûvészi elõadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minõségi elõadására
– Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás és önfejlesztés képességét
– Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák mûvészi elõadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag
Megismerkednek a modern repertoár hazai és nemzetközi mûveivel. A szaktanár irányításával elõre kiválasztott és meghatározott részletek önálló betanulása. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó mûveket

Követelmények
A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel
A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, mûvészi elõadására. A tanuló rendelkezzen az önálló tanulás képességével, mûvészi alázattal és együttmûködési képességgel

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár

állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák létrehozására és minõségi elõadására
– Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás, az önfejlesztés és a csoporttal való együttmûködés, együttgondolkodás képességét
– Motiválja a tanulót az eddig elsajátított koreográfiák mûvészi elõadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére és az önálló véleményalkotásra

Tananyag
Megismerkednek az aktuális modern repertoár hazai és nemzetközi mûveivel
A modern repertoárból a szaktanár és a tanuló közös feladata kiválasztani a feldolgozandó mûveket
Az eddig megismert, elsajátított és feldolgozott mozgásrepertoár felhasználásával a tanulók létrehoznak rövid önálló koreográfiákat, mûveket

Követelmények
A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel
A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, az önfejlesztésre és a tanult tánc tudatos mûvészi elõadására. A tanuló rendelkezzen az önálló gondolkodás, mûvészi alázat és az együttmûködés képességével

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 7-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

IMPROVIZÁCIÓ ÉS KOMPOZÍCIÓ

Az improvizáció elnevezésû tantárgy Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Ez a struktúra nem stílus, táncnyelv, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülõ, mindig az adott pedagógus adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlatsora. Célja a táncmûvészet tudatos táncolás útján történõ továbbfejlesztése Az improvizáció, mint táncforma alkalmazása elõsegíti a tanuló egyedi mozgásszótárának bõvítését. A képzés célja,
hogy a tanuló képes legyen a tánc alkotóelemeinek megismerésére, tudatos alkalmazására
A Lábán módszer a mozgás egyetemes szabályszerûségeire, lehetõségeire mutat rá, fejlesztve ezzel a már elõzõ évfolyamokban megismert moderntánc–technikák megértését, tudatosabb kivitelezését
A kompozíció az improvizáció rendszere mentén integrálja a különbözõ mûvészeti ágak kompozíció elméleteiben felhalmozott tudást. A tantárgy a tanuló saját mozgásmemóriáját, struktúrafelismerõ illetve alkotóképességét, kommunikációs eszközeit fejleszti, valamint megalapozza a lehetõségét annak, hogy a késõbbiekben aktív alkotóvá váljon egy koreográfus mellett vagy önállóan is

Továbbképzõ évfolyamok
9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Kreativitásfejlesztés
– Az integrált gondolkodásmód: érzelmi–szellemi–fizikai önvaló összekapcsolása
– Testtudat fejlesztés: a test és az idegrendszer, izom, csont és szalagrendszer közötti kapcsolat tudatosítása
– Az érzelmek verbalizálásának elõsegítése
– Az érzelmek mozdulati absztrahálásának elõsegítése
– A struktúrában való gondolkodás képességének fejlesztése

Tananyag
A test, a tudat és az érzelmek kapcsolatán alapuló egyéni illetve csoportos kooperációt igénylõ improvizációs feladatok
Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk
Szabálykövetõ és szabályteremtõ jelenlét
Zártkörû improvizációs bemutatók az elõadói helyzet megtapasztalása érdekében
Hazai és külföldi, példaértékû elõadások megtekintése és elemzése
Kortárs alkotókkal való eszmecsere

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,

kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern táncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje az anatómia alapjait mind elméletben mind gyakorlatban. A tanuló képes legyen kifinomult idegrendszerrõl tanúskodó egyéni jegyeket viselõ mozgás–improvizációs folyamatokat létrehozni
A tanuló legyen képes önállóan és kisebb csoportokban is – felismerhetõ rendszeren alapuló – rövid mozgásetûdök alkotására

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok

– A kreativitás fejlesztése
– A tér, mint absztrakció felismerése
– A tér, mint eszközzel való játék fejlesztése (távolságok, irányok, formák, képzõmûvészeti eszközök alkalmazása)
– A tér szerkeszthetõségének felismerése (2 és 3 dimenziós mûvek példája alapján)
– A tér, mint színpadi eszköz feltérképezése (díszlet, színpadi szabályok, perspektíva)
– A téridõ kapcsolat élményének megtapasztalása
– Az idõ, mint absztrakció felismerése
– Az idõ szerkeszthetõségének felismerése (zenei struktúrák, elõadás struktúrák, irodalmi struktúrák)
– Az idõ, mint színpadi eszköz feltérképezése (színpadi idõ, film idõ, real time)
– Az idõ, mint eszközzel való játék fejlesztése

Tananyag
A tér és az idõ témájában adott egyéni illetve csoportos kooperációt igénylõ improvizációs feladatok
Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk
Szabálykövetõ és szabályteremtõ jelenlét
Alkotói rendszerek ismertetése
Alkotói rendszerek másolása
Új alkotói rendszerek létrehozása
Zártkörû és nézõk számára is nyitott improvizációs bemutatók az elõadói helyzet megtapasztalása érdekében.
Zártkörû és nézõk számára is nyitott kompozíciók bemutatása a visszajelzés (negatív és pozitív kritikák) megtapasztalása érdekében

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval:
a moderntáncművészet főbb irányzatait,
az irányzatok technikai alapelemeit,
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a modern táncművészetek iránti nyitottságot,
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,

a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Irányítsa a tanulót:
szakirányú továbbtanulásra,
a továbbképző folytatására,
az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények
A tanuló ismerje a tér és az idõ kulturálisan elfogadott szabályait, a társmûvészetek szerkesztési modelljeit, egyéni, kiemelkedõ megoldásait
A tanuló legyen képes a tér és az idõ kulturálisan elfogadott szabályainak újraértelmezésére, a régi modelleket új kontextusba helyezni

A számonkérés formája
A tanulók a továbbképző 9-10. évfolyamában félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. A művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan művészi előadás formájában történik. A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete
a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága
a technikai, dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Kísérõ hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erõsítõ, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

TÁRSASTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ TÁRSASTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A táncmûvészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkezõ társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a mûvészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetõséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelõ munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklõdõ és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.

A fõtárgyak és kötelezõ tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különbözõ társastáncokból.

Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak elõkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a fõtárgy elõzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncmûvészet más ágába valamint a társmûvészetekbe. A korán elkezdett testképzés elõkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a fõtárgy elõzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezõen választható tantárgy órái az összevont osztályokban történõ tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztõ tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a mûvészetekhez, ugyanakkor választott mûvészeti ágának értõ mûvelõjévé, közönségévé válik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Fõtárgy:

Gyermektánc (1–2. elõképzõ évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)

Kötelezõ tantárgyak:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánctörténet (5–6. alapfokú évfolyamon, 9–10. továbbképzõ évfolyamon)

Kötelezõen választható tantárgy – az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánctörténet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika (1–2. elõképzõ évfolyamon,1–3. alapfokú évfolyamon)

Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7–8. továbbképzõ évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképzõ évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az elsõ számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezõen elõírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy mûvészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák idõtartama: 45 perc

A TÁRSASTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák
A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
A kombinációk, etûdök, koreográfiák kivitelezése
A képességek (a ritmusérzék, a tér– és formaérzék, a stílusérzék, elõadói készség, koncentrálóképesség) fejlesztése
A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása
Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása
A táncok történeti háttérének ismerete
A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A tánc iránti szeretetet mélyítése
Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása
A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése
Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése
A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák
A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása A táncos partnerkapcsolat kialakítása
Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttmûködésre nevelés
A táncmûvészetek iránti érdeklõdés felkeltése
A környezet megóvásának fontossága
Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák
A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés

A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)
Mûvészi önkifejezés fejlesztése
Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelõadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel
A kiemelkedõ alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban
Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása
Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolymoknál:

kiválóan teljesített- Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszerkesztés, stb). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

jól teljesített- Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

megfelelően teljesített- Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásra. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

felzárkóztatásra szorul- Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A tanulók értékelésénekszempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

JELES – Folyamatosan zenében marad, élményszerű az előadása, táncát tudatosan díszíti (taps, arc, kéz, táncszók, táncszerkesztés, énekelés stb.). A tanult matériát, a teret tudatosan kezeli. Partnerével együtt táncol.

JÓ – Folyamatosan zenében marad, kisebb technikai hibákat (kar- és kéztartás, párhuzamos lábfő, íves tartás stb.) véthet. Előadásmódja kevésbé kifejező, a tánc díszeit és a teret esetlegesen használja, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Képes a tanult matériát variálni. Törekszik a tánc során a partnerével történő párkapcsolat kialakítására.

KÖZEPES – Kisebb zenei és motívikai pontatlanságokat véthet, hibáját észreveszi és folyamatosan javítja, képes a folyamatos táncolásta. A tanult matériát csak vázlatosan használja. Előadásmódja kívánnivalókat hagy maga után. Tánca statikus (térhasználat), tánc közbeni partnerkapcsolata, táncdíszítése szegényes. Kisebb technikai hiányosságai (tartás stb.) vannak.

ELÉGSÉGES – A motívúmokat ismeri, előadásuk során zeni és motívikai pontatlanságokat véthet, melyet képes javítani. Táncszerkesztése darabos. A teret, a tánc díszeit esetlegesen használja, tánc közbeni partnerkapcsolata véletlenszerű. Előadásmódja, technikai hiányosságai elfogadhatóak.

ELÉGTELEN – Zene mellett táncol, s ezt későn veszi észre. A hiba javítása közben megáll. Tánca estleges. Táncszerkesztése, térhasználata darabos, eseménytelen. Előadásmódja félszeg, bátortalan. A tánc díszeit nem használja. A motívikát felületesen ismeri. Technikai hiányosságai az előző számonkérés óta nem javultak.

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Mûvészeti alapvizsga: társastánc, társastánctörténet

Mûvészeti záróvizsga: társastánc, társastánctörténet

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte

Ha a tanuló már rendelkezik a táncmûvészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett mûvészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése

A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.

A mûvészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntõ.

Amennyiben az intézmény elõrehozott mûvészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes mûvészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a mûvészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a táncművészet, azon belül a társastánc minél teljesebb megismerésére, segítse sajátos eszközeivel a tanulók személyiségének formálását.

A tanszak feladata
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

GYERMEKTÁNC
A gyermektánc oktatás elsõdleges célja egy olyan egészséges, a mûvészetek iránt érdeklõ gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlõdnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly–, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
– A munka természetes igényének, a megfelelõ munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
– Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezõkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).

– A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag
Egyszerû mozgások (járás, futás, különbözõ irányú lépések, ugrás, fordulat)
A helyes testtartás megtanítása
Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)
Rávezetõ gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)
Az irányok, térformák tudatos használata
Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)
Játékos táncok, gyermektáncok :
Kacsatánc
Disco Samba
Angolkeringő (pontozós)
Makarena
Country
Polka
Kiegészítő anyag:
Kis kacsa fürdik
Letkiss
Disco séta

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,

- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es játékos táncokat, gyermektáncokat
A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklõdõ, fogékony, együttmûködõ és problémamegoldó

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az elõképzõ évfolyamain félévi beszámolón és év végi mûvészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a mûvészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi mûvészeti bemutató: a tanult táncok (koreográfia bemutatása), mûvészi elõadása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A megfigyelõképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
– A rögtönzési és együttmûködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
– A megismerõ– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetõségek) fejlesztése
– Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag
Alapfogalmak tudatos alkalmazása
A társastánc alapmozdulatainak bõvítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)
Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történõ járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták)
Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)
Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok
Country (Cowboy, Yankee, Mix –Max Country)
Polka (előre, hátra, oldalra, Kreutz polka, galopp)
Csárdás (egylépéses, kétlépéses csárdás, nyílt rida)
Stomp (Disco tánc)
Angol keringő (pontozós)
Kiegészítő anyag:
Kacsatánc
Macarena
Disco Samba
Angol keringő (négyszög lépés)

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,

- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat
A tanuló legyen képes a térben történõ eligazodásra, a zenei lüktetések felismerésére.
Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelõen kommunikálni

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:
A számonkérés formája:
a tanulók az előképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató: a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD–k, a terem méretének megfelelõ audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztõ gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év elõképzõ után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülõ, folyamatosan nehezedõ táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintû tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttmûködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelõsségérzet és a tolerancia. A mûvészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetõsége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
– Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelõ kommunikálás elõsegítése
– A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezõkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi: Macarena, Kinder Rock, Stern polka, Sarkazó polka, Kreutz polka, Ritmus polka, Yankee Country, Cowboy Country, Stomp Disco.
Az Angolkeringő négyszög lépés.
A Quickstep: Cikk-Cakk lépés.
A Bécsi keringő alaplépés.
Tangó: tánciskolás alaplépés, Promenade Séta, tánciskolás alap ¼ fordulattal.
A Cha-cha-cha Close Basic, Open Basic, Time Step.
A Samba Basic jobb és bal lábbal, 1/8 jobbra fordulattal, ¼ jobbra fordulattal, (Disco Samba) lépései.
A Rumba: (Beat Rumba).
A hat lépéses Jive alaplépéssel (pontozós Rocky).
A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten).
A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés).
Kiegészítő anyag:
Angol keringő: sétalépés, ¼ jobbra-balra fordulat lépései.
Quickstep: Quarter Turn to right, Quarter Turn to left lépései.
Bécsi keringő: sétalépés, ¼ jobbra fordulat lépései.
Cha- cha- cha: Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.
Rumba: Basic Movement, Cucarachas, Kubai séta, Open Basic, Side Cucarachas lépései.
Jive: Basic in Place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései, (Hip Bump) lépései.
A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)
A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,

- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a világtáncok kezdõ, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató : a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása

Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
– A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
– A megfelelõ táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elõsegítése
– A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag
A standard és a latin tánctartás
A ritmusok, ritmikák
Tánciranyok (Alignment)
Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)
Az Angolkeringő: négyszög lépés, sétalépés, ¼ jobbra-balra fordulat lépései.
A Tangó: tánciskolás alaplépés, Promenade séta, tánciskolás alap ¼ fordulattal.
A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left.
A Cha-cha-cha Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.
A Rumba Basic Movement, Alternative Basic Movement lépései.
A Jive Basic in place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései

Kiegészítő anyag
Angol keringő: Closed Change, Natural Turn, Reverse turn lépései.
Tangó: Walk, Progressive Side Step, Progressive link, Closed Promenade lépései.
Quickstep: (Heel Pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései
Cha-cha-cha: Fan, Hockey Stick, lépései
Rumba: Cucarachas, Side Cucarachas, Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left,

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,

- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemzõ testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat
A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelõ fizikai és szellemi erõnléttel részt venni

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató : a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekbõl álló kombinációkon és etûdökön keresztül a táncokra jellemzõ stílusos elõadásmód kialakítása

– A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
– A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítõ táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag
A latin táncokban használt akciók (Action Used)
A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)
Az Angol keringő: négyszög lépés, sétalépés, ¼ jobbra-balra fordulat lépései lépései.
A Tangó: Walk, Progressive Side Step, Progressive link, Closed Promenade lépései
A Quickstep: Quarter turn to right, Quarter turn to left (Heel Pivot),
A Cha–cha–cha: Close Basic, Open Basic, Check from OCPP (New York), Check from OPP (New York), Time Step, Spot turn to left, Spot turn to right, Hand to hand lépései.
A Rumba: Basic Movement, Alternative Basic Movement, Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Cucarachas, Side Cucarachas, Spot turn to left, Spot turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand lépései.
A Jive: Basic in place, Basic in Fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right lépései.
A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Kiegészítő anyag
Angol keringõ: Closed Change, Natural Turn, Reverse turn, Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései
Tangó: Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései
Quickstep: Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései
Cha–cha–cha: Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Open hip twist, Turkish towel, Fan, Hockey stick alaplépései.
Rumba: Forward Walks in Close hold, Backward Walks in Close hold, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Fan, Hockey Stick alaplépései.
Jive: Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái
A tanult alaplépésekbõl és alapfigurákból összeállított kombinációk és etûdök

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekbõl és alap figurákból összeállított kombinációkat és etûdöket
A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etûdök párban történõ, stílusos elõadására, a táncos–táncosnõ harmonikus kapcsolat kialakítására

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
– A térbeli tájékozódás, elõadói készség javítása
– A megfelelõ viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
– Stílusos elõadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag
A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)
A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései
Az Angol keringõ Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái
A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái
A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái
A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
A Cha–cha–cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái
A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái
A tanult alaplépésekbõl és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekbõl összeállított etûdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést

A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történõ alkalmazására, az etûdök pontos kivitelezésére

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
– A tanulói elõadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
– Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerû elõadása
– A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társmûvészetek iránti érdeklõdés felkeltése

Tananyag
Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
A Bécsi keringõ Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái
A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái
Az Angol keringõ Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái
A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái
A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái
A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
A Cha–cha–cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái
A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval

- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekbõl összeállított etûdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát
A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete

Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése
– A koncentrálóképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése
A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag
A Bécsi keringõ Reverse turn alapfigurája
Az Angol keringõ Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái
A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái
A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái
A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései
A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái
A Cha–cha–cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái
A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái
A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái
A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,

- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

A számonkérés formája
a tanulók az alapfok évfolyamain félévi beszámolón és év végi alapvizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
alapvizsga: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje
A világtáncok kezdõ– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
A standard táncok (Angol keringõ, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetõségét
A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes
A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
A tanult táncok (kombinációk, etûdök, koreográfiák) pontos és stílusos elõadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni
A térben történõ eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra
Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
Mûvészi elõadásra, az improvizációra, az alapfokú mûvészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll
A vizsga tantárgya és idõtartama:
Társastánc fõtárgy, 20–25 perc
A vizsga tartalma
– A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
– A tanulók párosan, csoportos formában, önálló elõadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különbözõ ritmusok, stílusok, tánciranyok, tánctechnikák ismeretérõl
– A standard táncok (Angol keringõ, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

Témakörök:
- standard táncok: Angol keringõ
  Tangó
  Bécsi keringõ
  Slowfox
  Quickstep
- latin–amerikai táncok: Samba
  Cha–cha–cha
  Rumba
  Paso doble
  Jive

A vizsga értékelése
– a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
– a zene és a tánc összhangjának betartása,
– a technikai biztonság,
– a tánc stílusának megfelelõ elõadásmód,
– a térfegyelem és figyelmes együttmûködés a csoportos munkában.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok

– A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
– A stílusérzék, elõadói készség, koncentrálóképesség fejlesztése.
– Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
– Belsõ igény kialakítása a különbözõ stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag
A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek
Az Angol keringõ Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései
A Tangó Promenade link, Four step haladólépései
A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései
A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései
A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái
A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései
A Cha–cha–cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései
A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései
A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései
A standard és latin táncok stílusjegyei

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,

- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringõ, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.
A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etûdök összeállítására.

A számonkérés formája
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató : a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkába

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanult lépések és figurák neveinek szakszerû használata, a szakkifejezések alkalmazása.
– A nyelvi kifejezõképesség fejlesztése.
– A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag
Szakkifejezések, fogalmak
A Bécsi keringõ Fleckerl haladó figurája
Az Angol keringõ Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései
A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései
A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések
A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései
A Cha–cha–cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései
A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései
A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései

A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései
A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat
A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

A számonkérés formája
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elõsegítése.
– A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei lüktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
– A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.
– A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag
Improvizációs szabályok
A Bécsi keringõ Contra check haladó figurája
Az Angol keringõ Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései
A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései
A Quickstep Six quick run, Zig–zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák
A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig–zag from PP haladó figurái
A Cha–cha–cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései
A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései
A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopeted chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései
A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái
A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,

- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit
A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

A számonkérés formája
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról,
a művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
év végi művészeti bemutató : a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az elõadói készség, a rendszerezõ képesség fejlesztése
– Egyéni táncstílus kialakítása
– Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
– Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag
Az Angol keringõ Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái
A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái
A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Tipsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái
A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái
A Cha–cha–cha Aida, Opening out from reverse top, Slip–close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái
A Rumba Continuous hip twist, Continuous circural hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái
A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái
A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladófigurái
A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemzõ stílusjegyeket
A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a társastánc alapjait,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,

- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

A számonkérés formája
a tanulók a továbbképző évfolyamain félévi beszámolón és év végi záróvizsgán adnak számot tudásukról,
a vizsga anyagát a szaktanár állítja össze,
a bemutatás párosan és csoportosan történik,
a minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot,
félévi beszámoló: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása),
záróvizsga: a megtanult társastánc alaplépések stílusos előadása, a tanult táncok (koreográfia bemutatása), művészi előadása

Az érékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam társastánc tananyagának ismerete
Párral való táncolás technikájának biztonságos elsajátítása
Stílusnak megfelelő előadásmód
A táncban alkalmazott térformák helyes, pontos bemutatása
Alkalmazkodás a csoportos munkában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése utána
A tanuló ismerje
A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemzõ stílusjegyeket
A szakkifejezéseket, fogalmakat
A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét
A táncok karakterének megfelelõ elõadásmódot
A táncalkalmaknak megfelelõ magatartásmódot
A tanuló legyen képes
A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására
A szakmai elvárásoknak megfelelõ nyelvezet alkalmazására
A megfelelõ technika alkalmazására, a táncok stílusos elõadására
A csoportos bemutatási formában figyelmes együttmûködésre
Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikébõl vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történõ csoportos bemutatására
Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekrõl beszélni
A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviseletre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
Az improvizációra, a mûvészi önkifejezésre, a mûvészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Társastánc, fõtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma
A társastánc gyakorlati vizsga anyaga elõre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak
be. Az elõadás során lemérhetõ a tanulók technikai tudása, ritmus–, tér– és stílusérzéke, együttmûködõ készsége és mûvészi önkifejezése
– A standard táncok (Angol keringõ, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
– A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
– Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebbõl a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

Témakörök:
- standard táncok: Angol keringõ
  Tangó
  Bécsi keringõ
  Slowfox
  Quickstep
- latin–amerikai táncok: Samba
  Cha–cha–cha
  Rumba
  Paso doble
  Jive

A vizsga értékelése
– a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
– a zene és a tánc összhangjának betartása
– a technikai biztonság
– a tánc stílusának megfelelõ elõadásmód
– a térfegyelem és figyelmes együttmûködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz.
Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai.
Társastánczenéket tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k.
A terem méretének megfelelõ audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó.
Fellépõ ruhák (standard– és latin–amerikai ruhák).

VISELKEDÉSKULTÚRA
A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit
Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minõség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok
3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
– A kezdeményezõképesség és a kreativitás fejlesztése
– A kritikai gondolkodás megerõsítése, a konfliktusok kezelése, az életminõség javítása

Tananyag
Viselkedésünk alapjai
Viselkedés táncos alkalmakkor
Az étkezés illeme
Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága
Nõk és férfiak (fiúk és lányok)
Mûvelõdés, szórakozás
Az ajándékozás illeme
Utazás, közlekedés
Kapcsolattartás távolról
Nemzeti sajátosságok
Amit még illik tudni

Követelmények
A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát
A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidõs tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályainak ismerete
tájékozottság a köznapi élet illemtanában

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET
A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és mûveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és mûhelyeik fejlõdését.

Alapfokú évfolyamok
5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló táncelméleti, tánctörténeti tudásának, személyiségének, esztétikai és mûvészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegzõ és szintetizáló képességének javítása

Tananyag
A társastánc mûvészi és közhasznú formái
A társasági táncélet alkalmai, eseményei
A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatai, korszakai
A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.
Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.
Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.
Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények
A tanuló ismerje a standard (Angol keringõ, Bécsi keringõ, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc mûvészi és közhasznú formáit, a színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatait és korszakait
A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különbözõ alkalmait, jellemzõ stílusjegyeit.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló stílusérzékének, elemzõ képességének, analizáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag
A XIX. század társastánc élet (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotómûhelyei, képviselõi
Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlõdésük
A XIX. századi hazai táncmozgalmak és mûhelyek fejlõdése

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.
Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.
Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncesemények en való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.
Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények
A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlõdését, jeles képviselõit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit
A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és mûveik értékeit

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje

A standard (Angol keringõ, Bécsi keringõ, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)
A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlõdésének állomásait, alkotómûhelyeit és jeles képviselõit
A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit
A tanuló legyen képes
A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgából áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Társastánctörténet, 10 perc
A vizsga tartalma
A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlõdésérõl, korszakairól és neves táncmestereikrõl. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti hátterérõl, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeirõl
– A társasági élet alkalmai.
– A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
– A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedõ táncprodukciói.

Témakörök:
- A társastánc mûvészi és közhasznú formái
- A társasági táncélet alkalmai, eseményei
- A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere
- A XIX. század társastánc élet
- Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlõdésük.
- A XIX. századi hazai táncmozgalmak és mûhelyek fejlõdése

A vizsga értékelése
– A standard (Angol keringõ, Tangó, Bécsi keringõ, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
– A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlõdésének, alkotómûhelyeinek és jeles képviselõinek ismerete.
– A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
A standard táncok, a latinamerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncmûvészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA
A társastánc gimnasztika oktatás elsõdleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelõ erõnlétben, izomzata gondosan elõkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvetõ cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztõ gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag
A kontrollált légzéstechnika elsajátítása
A mozdulat iránya
A mozdulat magassága és mélysége
A mozdulat ritmusa

Ismertesse meg a tanulóval:
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben
A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

A számonkérés formája
A tanulók félévkor és év végén órai munkájuk alapján kapnak osztályzatott.

A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A mozgás esztétikai törvényszerûségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag
A karok, törzs, lábak izomzatának erõsítése
Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása
A táncelõkészítõ gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etûd formában

Ismertesse meg a tanulóval:
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló

fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a test izomzatának erõsítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etûdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.
A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erõsítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

A számonkérés formája
A tanulók félévkor és év végén órai munkájuk alapján kapnak osztályzatott.
A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladat
– A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerõ tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag
Az elõképzõ gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása
A mozgás esztétikai törvényszerûségei
Lábgyakorlatok
Nyakgyakorlatok
Törzsgyakorlatok
Kargyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,

kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerûségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.
A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

A számonkérés formája
A tanulók félévkor és év végén órai munkájuk alapján kapnak osztályzatott.
A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerûségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etûdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag
Lábgyakorlatok álló helyzetben
Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)
Hasizomgyakorlatok
Kargyakorlatok
Kombinációs gyakorlatok

Ismertesse meg a tanulóval:
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje álló és fekvõ helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.
A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erõsítõ és bemelegítõ sorozatok kivitelezésére, az izomerõsítõ gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, mûvészi kifejezésére, interpretálására.

A számonkérés formája
A tanulók félévkor és év végén órai munkájuk alapján kapnak osztályzatott.
A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az etûdkészítés szabályainak megismerése.
– Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása.
– Önálló kombináció és etûdkészítés.

Tananyag
Karhajlítás, nyújtás, feszítés
Kézfej, ujjak tudatos használata
Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felsõ lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok
Törzsívek
Testhullám

Ismertesse meg a tanulóval:
a különböző technikák jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségeit,
a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait,
a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Fejlessze a tanuló
technikai adottságait,
mozgásmemóriáját,
koncentrálóképességét,
muzikalitását,
kreativitását,
tér- és formaérzékét,
előadói készségét,
személyiségét,
kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban:
a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát,
a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
a rendszeres munka igényét,
az önálló gondolkodás igényét,
az improvizáció és kompozíció tudatos használatát.

Ösztönözze a tanulót:
az igényes munkára,
a tánc- és színházi események látogatására,
az érzelmi nyitottságra,
az egészséges életmódra.

Adjon teret a tanuló
fantáziájának kibontakozására,
a kreativitás megnyilvánulására,
az improvizációs készség kibontására.

Követelmények
A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot
A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etûd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A számonkérés formája
A tanulók félévkor és év végén órai munkájuk alapján kapnak osztályzatott.
A minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai - minimumkövetelmények:
• Az elsajátított tananyag tudásának szintje
• a tanult mozgásformák önálló, tudatos, plasztikus végrehajtása
• a képzéshez megfelelő tágság és hajlékonyság
• a kialakult tudatos izomtevékenység, izommunka, izomérzékelés
• a kreatív, önálló feladatmegoldás

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD–k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelõ audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC
A tantárgy célja
A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedõ idõszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.
A történelmi társastáncok célja, hogy elõmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlõdését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.
Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttmûködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók elõadói készségének, mûvészi kifejezõ készségének sokirányú fejlõdéséhez.
Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb mûvészeti ágak irányába, fejlõdjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok
6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismereteinek bõvítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelõ korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
– A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttmûködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
– A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag
XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások
Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai
– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne
Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l' air, reprise, branle, Capriole, révérence
A koreográfiák körben vagy láncban elõadva. Díszítés improvizáció
A szabálytalan branle; – Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan
Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás
Táncos játékok
A tréfás, utánzó branle; – Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde
Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetõségek
Páros táncok
Lépõ tánc: Pavane
Lépésanyag: simple, double elõre és hátra, conversion, fleuret
Különbözõ térforma lehetõségek, koreográfiatanulás
Ugrós tánc: Gaillarde
Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence
Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé
Cinq pas variációk: „croisé", „pieds joints"
Pas raccourci: révérence passagiere
Egyéb variációk: fleuret, onze pas
Különbözõ lépéskötés lehetõségek, improvizáció
Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnoise
Koreográfia szóló párra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,

- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelõ történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttmûködésre

A számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismereteinek bõvítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelõ korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
– A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttmûködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
– A tanuló stílusérzékének, elõadói készségének fejlesztése.

Tananyag
Barokk báli táncok
Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras
Elõkészítõ etûdök 3/4–es és 4/4–es barokk zenékre
Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée
Etüd 4/4–ben
Menüett

Lépés anyag: pas de menuet elõre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence
Menüett etüd 3/4–es zenére
Contredance français;
– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergere, Menuet du Chevalier
Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján
Figurák: révérence, bevezetés, „Z", „malom" jobb kézzel, „malom" bal kézzel, két kezet nyújt
Koreográfia
Angol country dances
Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead
– J. Playford: Gathering peascods, Sellenger's Round, Parsons farewell
Ismétlõ anyag
Reneszánsz társastáncok
Gaillarde koreográfia szóló párra

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelõ történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejezõ bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttmûködésre

A számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A tanuló ismereteinek bõvítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelõ korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
– A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
– A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
– A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttmûködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
– A tanuló stílusérzékének, elõadói készségének, mûvészi kifejezõkészségének fejlesztése.

Tananyag
Polonaise
Alaplépések: pas polonaise elõre, hátra haladva.
Koreográfia
Francia négyes
Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop
Francia négyes kiválasztott tételei
Körmagyar
Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtõ, verbunkos, magányforgó, kettõs forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás
Koreográfia a Szõllõsi–féle „körtáncz” alapján
Ismétlõ anyag
Korszakonként egy–egy koreográfia

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulóval
- a különböző történelmi társastáncok fajtáit,
- technikai elemeit,
- a mozgás kapcsolatát a zenével,
- a kombinációk és etűdök, koreográfiák megfelelő kivitelezését.

Alakítsa ki a tanulóban
- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- az esztétikai érzéket,
- az önkontroll alkalmazását.

Fejlessze a növendék
- fizikai állóképességét,
- tánc iránti szeretetét,
- ritmusérzékét,
- technikai tudását,
- koncentrálóképességét,
- tér- és formaérzékét,
- stílusérzékét,
- előadói készségét.

Ösztönözze a tanulót
- a társastánccal kapcsolatos események, bemutatók megtekintésére, elemzésére,
- a viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak alkalmazására a mindennapi életben és a társas érintkezésben,
- táncművészeti előadások látogatására,
- a televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctanulás fejleszti
- akaratát,
- ízlését,
- állóképességét,
- mozgáskoordinációját,
- alkalmazkodóképességét,
- személyiségét.

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelõ történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejezõ elõadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttmûködésre

A számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi művészeti bemutatón adnak számot tudásukról. Az év végi művészeti bemutató anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan, művészi előadás formájában történik. A minősítésre az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot.

Az értékelés szempontjai- minimumkövetelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete
Az elsajátított táncok korhű, stílusos bemutatása

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz

Történelmi társastánczenéket tartalmazó CD–k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvû kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD–k, a terem méretének megfelelõ audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánctörténetének kiemelkedõ hazai– és nemzetközi képviselõit, az európai társastáncélet fejlõdését, a kor hazai alkotómûhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közremûködõként vegyen részt táncmûvek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképzõ évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotómûhelyeinek és képviselõinek megismertetése.
– A táncelméleti tudás valamint az összegzõ és szintetizáló képesség fejlesztése.

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlõdése és alkotómûhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)
A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc mûvészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncmûvészet legjelentõsebb mûvészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncmûvészet néhány alapmûvét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különbözõ stílusait.
Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a mûvészetek befogadására nyitott attitûdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társmûvészetek (zene, képzõmûvészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelõerejét.
Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú mûsorainak figyelemmel kísérésére.
Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a mûvészetek, különösen az elõadómûvészetek iránt.

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotómûhelyeit, képviselõit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlõdésüket, a hazai táncmozgalmak és mûhelyek fejlõdését

A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedõ mûhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlõdésének, alkotóiknak és produkcióiknak a felismerésére, tudatos értelmezésére

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Kiemelkedõ hazai és nemzetközi (európai) táncmûvek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
– Életpályák és életmûvek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncmûvek analizálása.

Tananyag
A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.
A XX–XXI. század hazai alkotómûhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és mûveik.
Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Feladatok
Ismertesse meg a tanulóval:
a tánc művészi, és közhasznú formáit,
a társasági táncélet alkalmait,
a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.
Alakítsa ki a tanulókban:
az esztétikai érzéket,
a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a tanuló:
nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
vizuális memóriáját,
képzelőerejét.
Ösztönözze a diákokat:
a rendszeres társasági, és színházi táncesemények látogatására,
az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre,
a rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.
Tudatosítsa tanulóban:
a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Követelmények
A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedõ hazai alkotóit, mûveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók mûveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli számonkérés.
Az év végi minősítésre, az osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje
A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedõ táncprodukcióit
A tanuló legyen képes
A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Társastánctörténet, 10 perc
A vizsga tartalma
A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak:
Témakörök
– A társasági élet alkalmai
– A XX–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
– A színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatai, korszakai
– A hazai társastáncmozgalom kiemelkedõ táncprodukciói
– A formációs társastáncok kialakulásának története
A vizsga értékelése
– a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,
– a színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
– a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete,
– a formációs társastáncok kialakulásának története.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszköz
A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncmûvészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedõ táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

Szakirodalom

Divattáncok, NPI. 1969.Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Szerdahelyi Tünde: Társastáncok kezdőknek, Népművelési Intézet, 1982.
The Revised Technique of Latin American Dancing, London, 1981
Szentpál Mária: Alapfokú társastánc ritmika
Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Versenytánc útmutató, NPI. 1971. Társastánc pedagógusok kiskönyvtára.
Alex Moore: Társastánc, Zeneműkiadó. 1985.
Alex Moore: The Revised Techique of Ballroom Dancing. 1977.
Illemtan I. , NPI. 1967. Tpk.
Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1993

KÉPZÕ– ÉS IPARMÛVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZÕ– ÉS IPARMÛVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú mûvészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belsõ látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belsõ világának gazdagítása teszi lehetõvé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyûjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerû tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetõséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kimûvelésére és tudatosítására.

A követelmény és tantervi program bõvíti a képi mûveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervezõ, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítõ és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erõs érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képzõ– és iparmûvészeti tevékenységek iránt érdeklõdõ tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különbözõ mûvészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elõsegíti a tanulók személyiségfejlõdését és biztosítja a tehetséggondozás lehetõségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklõdésére, a kézmûves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképzõ évfolyamokon fejleszthetik vizuális mûveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális mûvészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott mûvészeti ág mûfaji sajátosságait, a mûvészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képzõ– és iparmûvészeti ág sajátosságai:

– tevékenységközpontúság

– a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különbözõ tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésbõl származó tapasztalat adja a tanulás alapját,

– feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejû elmélyült foglalkozás, mely elõsegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlõdését,

– alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,

– komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képzõ– és iparmûvészeti, a népmûvészeti és médiamûvészeti területek között, illetve az egyéb mûvészeti ágak között,

– folyamatszerûség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülõ feladatsorokban, projektekben,

– kreatív cselekvõképesség, melynek fontos részterülete a kísérletezõ kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézõpontváltás, sorrendmódosítás,

– interaktivitás és együttmûködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,

– tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,

– szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Képzõmûvészeti tanszak (elõképzõ 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)
Fõtárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (elõképzõ 1–2. évfolyam)
Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)
Kötelezõ tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)
Választható tantárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (elõképzõ 1–2. évfolyama)
Népmûvészet (1–10. évfolyam)
Mûvészettörténet (3–10. évfolyam)

Tanszakok és fõtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképzõ 10. évfolyamáig
Fém– és zománcmûves tanszak – Fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat
Fotó és film tanszak – Fotó és film mûhelygyakorlat
Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet mûhelygyakorlat
Környezet– és kézmûves kultúra tanszak – Környezet– és kézmûves kultúra mûhelygyakorlat
Szobrászat és kerámia tanszak – Szobrászat és kerámia mûhelygyakorlat
Textil– és bõrmûves tanszak – Textil– és bõrmûves mûhelygyakorlat
Kötelezõ tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)
Választható tantárgyak:
Népmûvészet (1–10. évfolyam)
Mûvészettörténet (3–10 évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a mûhelygyakorlat.
A vizuális alapozó gyakorlatok az elõképzõ elsõ két évfolyamának komplex mûvészeti tantárgya. Sokszínû alkotó játékra ad lehetõséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézmûvesség értékeinek továbbadását.
A vizuális alkotó gyakorlat a képzõ– és iparmûvészeti ág, az õsi és kézmûves tárgyformálás, a médiamûvészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bõvítése, a mûvészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.
A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg.
Elõkészíti és megalapozza a mûvészi igényû szakmai munkát.
A mûhelygyakorlat lehetõvé teszi az õsi, a hagyományos és a kortárs képzõ– és iparmûvészeti, valamint médiamûvészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetõségektõl függõen a mûhelygyakorlatok közül érdeklõdésének és képességének megfelelõen választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							

Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra" rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak. Az elõképzõ évfolyamokat nem kötelezõ elvégezni. A vizuális alkotó gyakorlat és a mûhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A fõtárgyak képzési ideje:
2 elõképzõ évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok
3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai
3 alapfokú + 4 továbbképzõ évfolyam: Fém– és zománcmûves mûhelygyakorlat, Fotó és film mûhelygyakorlat, Grafika és festészet mûhelygyakorlat, Környezet– és kézmûves kultúra mûhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia mûhelygyakorlat, Textil– és bõrmûves mûhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

A KÉPZÕ– ÉS IPARMÛVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képzõ– és iparmûvészeti oktatás területén
A kiemelt kompetencia területek a vizuális mûvészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.
Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetõvé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.
Bemeneti kompetenciák: iskolai elõképzettség nem szükséges

<u>Szakmai kompetenciák</u>
A környezet által közvetített üzenetek befogadása
A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
Tervezési készség
Alkotói magatartás
Kreativitás
Vizuális gondolkodás
Vizuális kifejezõkészség
Eszközhasználati készség
Anyaghasználati készség
Komplex szemlélet
Tudatos környezetformálás igénye
Biztonságos munkavégzés képessége
Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
Problémaérzékenység
Véleményformálási képesség

<u>Személyes kompetenciák:</u>
Nyitottság
Fejlõdõképesség
Önállóság
Önkifejezés
Rugalmasság

Érzékenység
Kísérletezõ kedv
Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:
Motiválhatóság
Empatikus készség
Együttmûködési készség
Kezdeményezõkészség
Segítõkészség

Módszerkompetenciák:
Figyelemösszpontosítás
Gyakorlatias feladatértelmezés
Ismeretek helyénvaló alkalmazása
Következtetési képesség
Kreativitás, ötletgazdagság
Módszeres munkavégzés
Nyitott hozzáállás
Probléma felismerés, –megoldás
Tervezési készség
Új ötletek, megoldások kipróbálása
A munkakörnyezet tisztántartása

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Előképző évfolyamokon szöveges értékelés:

Kiválóan teljesített:
Kreatív munka és gondolkodás. Egyéni és csoportos alkotómunka aktív részese. Egyszerû kézmûves tevékenységek magas színtű elsajátítása. Az önkifejezés változatos formáinak ismerete.

Jól teljesített:
Egyéni és csoportos alkotómunka aktív részese. Egyszerû kézmûves tevékenységek elsajátítása. Az önkifejezés változatos formáinak ismerete.

megfelelően teljesített:
Egyéni és csoportos alkotómunkában való részvétel segítséggel . Egyszerû kézmûves tevékenységek elsajátítása.

felzárkóztatásra szorul:
Alapvető, minimális elvárások, követelmények nem teljesülnek.

A tanulók értékelésének szempontjai 1-5 fokozatú értékelési skálán alapfok és továbbképző évfolyamokon:

Jeles:
Alapfogalmak, meghatározások értelmezése, használata.
A megjelenítés magas szintje, ötletesség, az adott technikában való jártasság, a kivitelezés pontossága, eszköz és anyagismeret, ezek önálló, témához kapcsolódó optimális felismerése, használata.
Sokszorosítási eljárások ismerete gyakorlati alkalmazása, tervezéssel, gyakorlati megvalósítás képességével. Rugalmas feladatmegoldás, többoldalú megközelítés.
Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

Jó:
Alapfogalmak, meghatározások értelmezése, céltudatos használata.
Értelmezhető megjelenítés, felületgazdagítás, céltudatos eszköz, és anyaghasználat.
Sokszorosítási eljárások ismerete gyakorlati alkalmazása. Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

Közepes:
Grafikai alapelemek kompozíciós alkalmazásának képessége
Nyomhagyási technikák alapfokon való ismerete, alkalmazása adott feladattípusoknál irányítással. Anyag, eszközhasználat.
Színek ismerete, több szempontú csoportosítása, tónushasználat.

Elégséges:
Grafikai alapelemek használata, színek meghatározott csoportosítása
Legfontosabb alapfogalmak értése.

Elégtelen:
Alapvető, minimális elvárások, követelmények nem teljesülnek.

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.
Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

– Mûhelygyakorlat
– Vizuális alkotó gyakorlat
A fentieken felül szabadon választható vizsgatantárgy:
– Mûvészettörténet
– Népmûvészet
A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a mûvészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az elõírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.
Ha a tanuló már rendelkezik a képzõ– és iparmûvészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a

vizuális alkotógyakorlat fõtárgyból. A mûhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése
A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.
A mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a vizsga tantárgy végsõ eredményének a meghatározásában a mûhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntõ.
Eredményes mûvészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

KÉPZÕMÛVÉSZETI TANSZAK

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK
A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A mûvészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.
Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlõdéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerû mûvészeti tevékenységek által.

Elõképzõ évfolyamok
1–2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
– A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
– A hagyományok élményszerû megismertetése.
– Egyszerû kézmûves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
– Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
– Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
– Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag
Feladatcsoportok
Érzékszervi tapasztalások
– Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
– Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
– Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
– A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése
Vonal, forma
– A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzõmûvészetben
– A forma gazdasága
– Pont–, vonal–, folt– és formaképzõ játékok
Felületek

– A környezet felületeinek megismerése élményszerû tapasztalatok biztosításával
– Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal
Méretek és arányok
A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)
– Játékos arányváltó feladatok
A színek világa
– A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
– Színkeverési játékok
Téri élmények
– A sík és a tér megtapasztalása
– Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
– Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése
Idõ élmények
– Az idõ múlásának és a változás megtapasztalása
– Eseménysort kifejezõ képsorozat, leporelló készítése
– Egyszerû animációs játékok
Mese és valóság
– A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában
– Környezetünk formái, szereplõi sík és plasztikus formában
Tárgykészítés
– Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormû, agyag– vagy gipszfigurák)
– Hagyománytárgyak készítése

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor és év végén bemutató óra keretében, illetve témakör kiállítások keretében adnak számot tudásukról.
A minősítés szöveges értékeléssel történik, melyre a szaktanár jogosult.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT
A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek elõhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerõsítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezõkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.
A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, erõs belsõ motivációra épülõ, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetõvé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegõrzés, értékteremtés lehetõségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzõmûvészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népmûvészeti és mûvészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset–, munka– környezet és tûzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az alapvetõ képzõmûvészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
– A mûvészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.
– A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
Kézmûves és népmûvészeti technikák
Mesék jellegzetes történetvezetése
Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
Feladatcsoportok
Mesék, kalandos történetek
– Egyéni fantáziára épülõ illusztratív mesefeldolgozások
– Elbeszélés vonalakkal, különbözõ vonalminõségek keresése
– Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)
Színes világok megelevenítése
– Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban
– A színek hatása, érzelmi ereje
– Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
Plasztikus figurák
– A szereplõk megjelenítése – mesehõsök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése
Megszemélyesítés
– Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
– Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)
Mesék birodalma
– A kiválasztott mesehõsök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
– A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
– Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)
Varázslatos tárgyak, különös eszközök
– Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
– Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
– A gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetõségei
– Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
Figura és mozgás
– A történet szereplõinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló–, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek)
– Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerû animációs eszközökkel
– Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése
Minta, jel, jelkép
– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai

– Megõrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különbözõ eszközökkel)
– A törzsi mûvészet mintakincse, motívumgyûjtés (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
– Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Szám–, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
– Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyûjtött tárgyak)
Idõkerék – évszakváltások
– Az évszakokhoz fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvetõ ábrázolási technikákat,
– az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.
Legyen képes:
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra,
– vázlatok készítésére,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és sokszínû alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról. Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A vizuális mûvészetek mûfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézmûves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
– Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetõségeinek felfedeztetése.
– A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
– A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek elõhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
– A tanuló érdeklõdésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelõ, változatos alkotó folyamatokba illesztve
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata
Az értékmegõrzés, értékteremtés lehetõségei
A formák, színek használatában való jártasság
Kézmûves és képzõmûvészeti technikák
Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása
A különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Népmûvészeti hagyományok, mûvészettörténeti érdekességek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
Feladatcsoportok
– Elbeszélés vonalakkal
– Hétköznapi történetek fõ motívumainak megjelenítése
– Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával
A színek érzelmi ereje
– Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
– Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
Plasztikus figurák – formai felfedezések
– Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormû mintázása
– Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékkel
Szabadon formálható anyag
– Ünnepek régen és ma
– Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
– Az ünnep díszletei
Tér és idõ feldolgozása
– Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerû fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
– Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
– Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
– A mi városunk – nagyméretû, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)
Minta, jel, jelkép
– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
– A magyar népmûvészet mintakincse – motívumgyûjtés
– Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
– Pecsét faragása, idolok, amulettek készítése (agyag, gipsz)
A tárgykészítés folyamata
– Ismerkedés a gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetõségeivel
– Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedõlap)
– Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
– Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal
Évszakváltás
– Az ünnepekhez fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása

– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése
Megszemélyesítés
– Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
– Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
– Meglévõ portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlõdések, átírások, fénymásolatok segítségével)
– Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
– Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)
Értékelés és kiállítás–rendezés
Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvetõ ábrázolási technikákat,
– az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.
Legyen képes:
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra,
– vázlatok készítésére,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és sokszínû alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
– A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak elõhívása, megerõsítése.
– A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
– A népmûvészeti és mûvészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
– A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
Népmûvészeti ismeretek, mûvészettörténeti érdekességek

Kézmûves és népmûvészeti technikák
Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
Feladatcsoportok
Elbeszélés vonalakkal
– Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával
A színek érzelmi ereje
– Természeti erõk megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülõ (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
– Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
– A színek és alkalmazott technikák megjelenítõ és hangulatközvetítõ képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
Plasztikus figurák – formai felfedezések
– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
– Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és elõtanulmányok alapján (figurális dombormû mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)
Szabadon formálható anyag
– Agyagedény formálása felrakással
– Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
– Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése
Tér és idõ feldolgozása
– Természeti erõk, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
– Különbözõ kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával
– A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)
Minta, jel, jelkép
– Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegû viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
– A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
– Egyéni fantáziára épülõ illusztratív feldolgozások
– Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyûjtés
– A tûz, víz, föld, levegõ – szimbólumok a különbözõ kultúrákban
– Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)
A tárgykészítés folyamata
– Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
– Különféle hagyományos kézmûves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
– A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetõségei
– Nemezfigura készítése
– Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
– Ékszerkészítés gyöngyfûzéssel
Évszakváltás
– Az évszakokhoz fûzõdõ népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézmûvesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Megszemélyesítés
– Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetõségei

– Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
– Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvetõ ábrázolási technikákat,
– a kézmûvesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
– az egyszerû kézmûves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
– a vizuális mûvészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.
Legyen képes:
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra,
– a látvány és jelenségek értelmezésére,
– vázlatok készítésére, átírásra,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és sokszínû alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A látás és a látványértelmezõ képesség tudatosítása, fejlesztése.
– A kézmûves tárgyalkotás, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek megalapozása.
– A látvány utáni ábrázolás alapvetõ törvényszerûségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
– A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi mûveltség bõvítése.
– A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése
Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
Az egyes mûfajokra jellemzõ elõadásmódok
A középkor mûvészettörténeti érdekességei
Az egyes népmûvészeti tájegységekre jellemzõ stílusjegyek, technikák
A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései
A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok
Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek
Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
Feladatcsoportok
Történetszövés – történetábrázolás
– Képzeletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerûen elmesélve)
– A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)
Környezetábrázolás – hangulatteremtés
– A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok)
– kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
– Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával
Színharmóniák
– A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig
– Egy fõszínre hangolás, fõszín és elsõdleges keverékszínei
– Tiszta színekbõl és szürkékbõl építkezõ képek
Rész és egész
– Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
– Üvegablakok
– Rózsaablak – színes kép készítése
– Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával
Képeskönyv
– A mai életünk kódexe
– Cél és célszerûség, a könyvkötés alapfogásai
– A papír tulajdonságai
– Betûkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyû tollal)
Mintakincs
– Az adott korra jellemzõ minták, díszítések gyûjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
– A gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)
Plasztika
– Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerûen formált emberfigurák gipszbõl, ytong téglából, purhabból)
– Vízköpõk. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
– Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával
Öltözéktervezés
– Sisak készítése. A viselhetõség és a méretek figyelembe vétele
– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
Arcképtár
– Önarckép különbözõ elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
– Önarckép gyûjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a választott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,

– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos – forma – faktúra és felületminõségek létrehozására,
– különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a mûalkotások értõ befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a mûvészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklõdés megerõsítése.
– A látás és a látványértelmezõ képesség pontosítása, fejlesztése.
– A kézmûves tárgyalkotás, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek körének bõvítése.
– A látvány utáni ábrázolás törvényszerûségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különbözõ feladatok során.
– A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása
Rajzeszközök, plasztikus és modellezõ anyagok és eszközök
Különféle képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
Az egyes mûfajokra jellemzõ elõadásmódok
Az ókori antik világ és a reneszánsz mûvészettörténet érdekességei
Az egyes népmûvészeti tájegységekre jellemzõ stílusjegyek, technikák
A formai, színtani alapismeretek
A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
Hagyományos és új médiumok
Az elõképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek
Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
Történetábrázolás
– Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerûen elmesélve)
– A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)
Tornyok, várak, paloták
– Épületábrázolás tusrajzzal
– Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
– Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában
Színharmóniák
– Tájképek különbözõ fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyûjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
– Telt és tört színek, komplementer színek és különbözõ árnyalataik (festés akvarellel, krétával, kevert eljárással)
Környezetábrázolás – kép és valóság
– A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése
– Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
– A vonalperspektíva, levegõ és színperspektíva felfedezése
– Elõtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
– Öltözéktervezés
– A szín– és az anyagválasztás szerepe
– Fejfedõk (bohócsipka) készítése a viselhetõség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
Képeskönyv
– A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyûjtése, lejegyzése
– Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
– Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyû tollal)
Mintakincs
– A korra jellemzõ textilminták, díszítések gyûjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
– Gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,)
– Egyszerû díszítõelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
– Természetes formák redukálása, egyszerûsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)
Arcképtár
– Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretû kartonra (saját, választott figurákkal)
– Különbözõ korú és karakterû emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)
Fény– árnyék jelenségek
– Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
– Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
– Térkonstrukció talált, gyûjtött tárgyakból, lepedõkbõl, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
– Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– az adott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos forma–, faktúra– és felületminõségek létrehozására,
– különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a mûalkotások értõ befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
– A természet– és emberábrázolás különbözõ formáinak megismertetése.
– A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.
– Az önálló kézmûves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
– A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az elõadásmód finomítása.
– A képi mûveltség bõvítése.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok
A képzõ– és iparmûvészeti, népmûvészeti, médiamûvészeti technikák
A barokk mûvészettörténeti korszakára jellemzõ stílusjegyek, technikák
A stíluskorszakra jellemzõ elõadásmódok
Témavariációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
Feladatcsoportok

Történetábrázolás
– Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerûen elmesélve)
– Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)
Tornyok, várak, paloták
– Épületek belseje, bútorai
– Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különbözõ felületû, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
Színharmóniák
– Öltözetek pasztellszínekkel (gyûjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
– Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)
Öltözék
– Legyezõ és maszk készítése a mûködés és a méretek figyelembe vétele
– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
Kép és valóság
– A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés
– A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyûjtések)
– Tárgyak ábrázolása eltérõ, végletes nézõpontokból – alulnézet, felülnézet, közelrõl – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)
Mintakincs
– Épületdíszítések, minták gyûjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe
– Gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különbözõ léptékben
– páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)
Arcképtár
– Arcképek díszes keretben
– Különbözõ korú és karakterû emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)
A tárgyak egyedi vonásai
– Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyûjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében
– Hasonlóság és különbözõség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözõségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)
A tárgyak összhangja
– Hangszerek
– Klasszikus és saját megoldások
– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)
Vizsgamunka készítése
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– az adott kor mûvészetét, kézmûves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstõl a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,

– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos forma–, faktúra– és felületminõségek létrehozására,
– különbözõ anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a mûalkotások értõ befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bõvítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén vizsga munka készítésével adnak számot tudásukról, melyből kiáállítás készül.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a vizuális mûvészetek eszköztárát,
– a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
– a rajzolás, festés, térmûvészet mûfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
– a különbözõ ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
– a legjelentõsebb mûvészettörténeti korszakok mûvészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.
A tanuló legyen képes:
– az alkotói munka végigvitelére,
– a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
– motívumgyûjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
– színtani ismereteinek felhasználására,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
– konzekvens munkák elkészítésére,
– a mûvészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értõ befogadására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.
A vizsga tantárgya és idõtartama:
Vizuális alkotó gyakorlat
– vizsgamunka bemutatása 15 perc
– helyszíni feladat megoldása 105 perc
A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó, konstruáló, tárgykészítõ képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a mûvészeti ág anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

Témakörök:

- Mesék történetvezetése
- Népmûvészeti és képzõmûvészeti stílusjegyek, technikák alklamazása
- Ókori antik és reneszánsz világ megjelenítése
- Középkor mûvészettörténete
- A barokk korszak stílusjegyei

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részbõl tevõdik össze:
A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– tárgy, tárgyegyüttes,
– festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
– szobor, térkonstrukció és variációi.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– tárgy,
– festészeti, grafikai alkotás,
– szobor, térkonstrukció
A vizsga értékelése
A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:
– esztétikai érzékenység, mûvészeti ismeretek jelenléte,
– tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
– a kísérletezõ kedv és kreativitás megjelenése,
– alapvetõ anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
– térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
– a tartalomnak megfelelõ anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
– az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Felkészítés a tanult mûvészeti kifejezõeszközök önálló alkalmazására.
– A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.
– A konstruáló, plasztikai és a síkmûvészeti technikák készségszintû elsajátíttatása.
– Az elvont gondolkodás, az analizáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kimûvelése és tudatosítása.
– Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Az egyetemes emberi kultúra, az európai mûveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése
A látvány pontos megfigyelésére, leképezése
A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására
A képi gondolkodás, vizuális absztrakció
Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére
A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére
A sûrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A beállítás
– A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése
– A népi tárgykultúra tárgyai egyszerû mûtermi környezetben
– A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)
A szerkezettõl a formáig
– Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
– Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengõ drapériáról, és azok megfestése
– A drapéria mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések
A térrõl – síkban
– Rajzolt és festett belsõ terek – a perspektíva törvényei szerint
– Szobasarok, lépcsõház rajzolása festése
– A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések
– A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)
– A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet)
Rajzi – plasztikai elõtanulmányok
– Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
– A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
– Rajzolás és mintázás élõ modell vagy gipszöntvény alapján
– Fotóhitelességû és expresszív feldolgozások
A térrõl – térben
– A külsõ és belsõ tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)
– Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével
Ábrázolás és szerkesztés
– A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a mûvészi ábrázolásban
– Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére
– Vonal a térben. Fém–, spárga– és üvegplasztikák
Nagyságrend
– A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történõ megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretû karton A/4 méret)
– A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése
Portré
– Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
– Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
– A festett pasztell jellemzõi, a pasztell technika megismerése
– A színek keverése
Szokatlan megjelenés
– Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepõ formatársításokkal
– Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
– Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különbözõ túlzásokkal, torzításokkal
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
– a térábrázolás alapelemeit,
– a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
– a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
– az alapvetõ színtani törvényszerûségeket,
– a jellegzetes vagy híres képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti és népmûvészeti alkotásokat,
– a legfontosabb munkavédelmi elõírásokat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
– motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
– a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– geometrikus és természeti formák ábrázolására,
– a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.
– Különféle illusztrációk készítése.
– A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete
Tónusos ábrázolás
A természeti formák átírása
Az anyagszerûség ábrázolása
A tér különbözõ léptékû megjelenítése
A konstruktivizmusra jellemzõ stílusjegyek, technikák
Anatómiai ismeretek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A beállítás
– Tárgyak, térelemek a szabadban
– A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)
A beállítás átformálása
– A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különbözõ mûvészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)
A szerkezettõl a formáig
– Állat– és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
– Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése
– A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben
A térrõl – síkban
– Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint
– A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések
– A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)
– A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában
Rajzi – plasztikai elõtanulmányok
– Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
– A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
– Rajzolás és mintázás élõ modell vagy gipszöntvény alapján
– Fotóhitelességû és expresszív feldolgozások
A térrõl – térben
– Termések titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái
– A természeti formák szerepe a formatervezésben
– A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter
– Formakövetõ vonal: a plasztikitás
– Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében
Ábrázolás és szerkesztés
– A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a mûvészi ábrázolásban
– Mûvészettörténeti példák tanulmányozása
– Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére
Nagyságrend
– A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretû karton A/4 méret)
– A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése
Portré
– Rajzok élõ modell után
– A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok
– Fej rekonstrukció koponya alapján
– Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése
– A portrérajzolás és –festés fejlõdése a különbözõ mûvészettörténeti korszakokban
– Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
– a térábrázolás alapelemeit,
– a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,

– a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
– az alapvetõ színtani törvényszerûségeket,
– a jellegzetes vagy híres képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti és népmûvészeti alkotásokat,
– a legfontosabb munkavédelmi elõírásokat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
– motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
– a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– geometrikus és természeti formák ábrázolására,
– a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A látás és a látványértelmezõ képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.
– Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megõrizni.
– A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.
– A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A környezet– és tárgykultúra
Tónusos ábrázolás újabb technikái
A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései
A bábkészítés hagyományai
A plein air festészet legismertebb alakjai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
– Alakrajz
– Csontváz rajza
– Krokik, vázlatok álló, fekvõ és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)
– Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történõ átdolgozása

– Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák
emberek mozgásáról
Átváltozások
– A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben
– A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemzõ jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása
– Új beállítások új nézõpontokkal
Bábfigura
– Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése
– A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
– A bábu hangja és beszéde, játéktere
Változatok mûvészettörténeti alkotásokra
– Gyûjtés a különbözõ stílusú figuraábrázolások körében
– Másolatok készítése a kép egyes elemeirõl hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások)
A természetben
– Vázlatok és festmények készítése a természetben
– A plain air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
– Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása
Karakterkeresés
– A portrérajzolás, a karakter kiemelése
– Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek.
Önarcképek
– Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
– Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása
Népmûvészet és természet
– Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
– Természeti népek technikái. Gyûjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
– A népmûvészet elõadásmódjának felidézõdése a kortárs alkotók munkáiban
Érzelmi hatások
– Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
– Érzelmi állapotok színben való kifejezése
– A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
– Realisztikus és absztrakt megközelítés
Emlékmás
– Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzõmûvészrõl, annak alkotási módszereirõl, mûveirõl, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
– Forgatókönyv, fotódokumentáció
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
– a térábrázolás alapelemeit,
– a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
– a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
– az alapvetõ színtani törvényszerûségeket,
– a jellegzetes vagy híres képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti és népmûvészeti alkotásokat,
– a legfontosabb munkavédelmi elõírásokat.

Legyen képes:
– a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
– motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
– a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– geometrikus és természeti formák ábrázolására,
– a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
– A látványértelmezõ képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
– A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlõdõ és fokozatosan nehezedõ feladatok mentén.
– Ismerkedés a kortárs mûvészet törekvéseivel.
Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A környezet– és tárgykultúra
Tónusos ábrázolás újabb technikái
A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései
A bábkészítés hagyományai
A plein air festészet legismertebb alakjai
A nonfiguratív ábrázolás eszköztára
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
Alakrajz
– Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag– és viaszkrokik)
Figura a térben
– Figura épített térben, ülõ és álló figurák külsõ és belsõ térben
– Plein air és embercsoport rajza
Átváltozások
– Ülõ, fekvõ figura rajza
– Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
– A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása

Bábfigura
– Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
– A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
– A bábu mozgathatósága, játéktere
Szín–tér
– Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához
Változatok mûvészettörténeti alkotásokra
– Gyûjtés a különbözõ stílusú figuraábrázolások körében
– Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a mûalkotásokba
– Stíluskeresés
– Karakterkeresés
– A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése
Érzelmi hatások
– Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
– Kollázs grafikai kiegészítéssel
– Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám)
– Érzelmi állapotok kifejezése színekkel
Emlékmás
– Gyerekkori történet
– Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegû tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet).
Csoportos feladat
– A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése
Vizsgamunka készítése
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a különféle vizuális mûvészetek jel– és jelképrendszerét,
– a tervezéstõl a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
– a sík– és térmûvészet törvényszerûségeit, mûfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
– a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
– a térábrázolás alapelemeit,
– a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
– a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
– az alapvetõ színtani törvényszerûségeket,
– a jellegzetes vagy híres képzõ– és iparmûvészeti, médiamûvészeti és népmûvészeti alkotásokat,
– a legfontosabb munkavédelmi elõírásokat.
Legyen képes:
– a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
– motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
– a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– geometrikus és természeti formák ábrázolására,
– a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– illusztrációkat készíteni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén vizsga munka készítésével adnak számot tudásukról, melyből kiáállítás készül.

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a vizuális mûvészetek területén létrejött értékeket,
– a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
– a sík– és térbeli mûvek, alkotás–sorozatok létrehozásának módjait,
– pontos arányokat és karaktereket rögzítõ rajzok, plasztikák készítési módszereit,
– a fény–árnyék viszonyok törvényszerûségeit,
– a mûvészeti anatómia alapvetõ törvényszerûségeit,
– az alapvetõ munkabiztonsági, környezetvédelmi elõírásokat.
A tanuló legyen képes:
– eligazodni a mûvészettörténet korstílusai között,
– az adott témák önálló feldolgozására,
– mûvészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
– A témák elemzõ értelmezésére, sokrétû technikai feldolgozására,
– konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
– portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
– a saját és mások alkotásainak elemzõ értékelésére.

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.
A vizsga tantárgyai és idõtartama
Vizuális alkotó gyakorlat
– a vizsgamunka bemutatása 10 perc
– helyszíni feladat megoldása 180 perc
A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó, konstruáló, tárgykészítõ képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a mûvészeti ág anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

Témakörök:
- Mesék történetvezetése
- Népművészeti és képzőművészeti stílusjegyek, technikák alklamazása
- Ókori antik és reneszánsz világ megjelenítése
- Középkor művészettörténete
- A barokk korszak stílusjegyei

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részbõl tevõdik össze:
A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– tárgy, tárgyegyüttes,
– festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
– szobor, térkonstrukció és variációi
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– tárgy,
– festészeti, grafikai alkotás,
– szobor, térkonstrukció
A vizsga értékelése
A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:
– esztétikai érzékenység, mûvészeti ismeretek jelenléte,
– a vizuális nyelv kifejezõeszközeinek használata,
– tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
– sík és térbeli ábrázolási képesség,
– a kísérletezõ kedv és kreativitás megjelenése,
– alapvetõ anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
– térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
– a tartalomnak megfelelõ anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
– az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Munkaasztalok, székek
Tároló polcok, szekrények, dobozok
Vizes blokk
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltetõ anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Rajzbakok
Festõ állványok
Mintázó állványok
Kéziszerszámok
Rajztechnikai eszközök
Rajz–, festõ és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos
ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)
Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
Fényképezõ, filmfelvevõ eszközök
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya
Munkabiztonsági berendezések

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különbféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedezõ és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.
A tantárgy feladata elõkészíteni és megalapozni a mûvészi igényû szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetõségei
A gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerû technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A vonal
– A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzõmûvészetben. Játékos felfedezések
– A vonal mint mozgásnyom
– Eltérõ célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
– Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon
A szín
– Szín és mozgás
– Különbözõ mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
– Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretû felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
– Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
– Érzelmek, hangulatok megjelenítése különbözõ formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
– A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejezõ ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
– A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével
Felület és forma
– Különféle felületek és formák által kiváltott érzelmek
– Játékos forma– és felületalakítási kísérletek
– Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
– Különbözõ érzelmi állapotok lenyomata
Felület és textúra
– A környezet felületeinek megismerése élményszerû tapasztalatok által
– Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
– Különbözõ felületû, textúrájú anyagok gyûjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
– A gyûjtött anyagok kollázsként való felhasználása
– Különbözõ anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
– A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése
Minta a környezetben
– Környezetünkben levõ tárgyakon található mintákból gyûjtemény létrehozása

– A gyûjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése
Díszítés, díszítmények
– Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal
Nyomhagyás
– Különbözõ formájú, felületû tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
– Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel
Kompozíció
– Képi elemek rendezése
– Ugyanazon elemekbõl eltérõ hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerû nyomhagyással
Képalkotás
– Illusztrációk készítése mesék, események szereplõinek nagyméretû ábrázolásával
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a vonal megjelenési formáit,
– a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
– a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetõségeit,
– a díszítés sajátosságait,
– a nyomhagyás egyszerû technikáit,
– a kompozíciós alapismereteket,
– az illusztratív ábrázolás alapjait.
Legyen képes:
– mozgásnyomok vonallal történõ rögzítésére,
– az érzelmek vonallal, színnel történõ ábrázolása,
– forma, folt, felület és textúra létrehozására,
– a nyomhagyás egyszerû technikáinak alkalmazására,
– képalkotásra,
– gyûjtemény létrehozására,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.

– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
Vonal a térben
A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
A színek és lelki minõségek
Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetõségei
A gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjai
A díszítés sajátosságai
A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
Egyszerû nyomatok
A kiemelés
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A vonal
– Vonalak a térben
– Vonalszerû anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
– A létrehozott vonalterek megjelenítése különbözõ grafikai eszközökkel
– Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában
A szín
– A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
– Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
– Különbözõ színû vagy különbözõ színûre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérõ funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
– A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal
– Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerû térbeli formákkal, tárgyakkal
– Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
– Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével
Felület és forma
– Ellentétek, felületi kontrasztok
– Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
– A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk
Felület és textúra
– Különbözõ felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyûjtése, csoportosítási lehetõségek
– A gyûjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
– Az elkészült lapokból illetve a gyûjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése
Minta a környezetben
– Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyûjtése
– A gyûjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással
Díszítés, díszítmények
– Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal
Egyszerû nyomatok
– Képi üzenetek létrehozása egyszerû sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír– vagy mûanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció
– A kiemelés szerepe és lehetõségei a valóságban, a mesékben és a különbözõ mûvészeti ágakban
– A kép egyes szereplõinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézõponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)
Képalkotás
– Illusztrációk készítése
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– vonal a térképzõ szerepét,
– a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
– felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetõségeit,
– a gyûjtés, gyûjtemény létrehozásának módjait,
– a díszítés sajátosságait,
– a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
– a kiemelés módjait,
– az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:
– vonalvariációk létrehozására,
– a lelki minõségek kifejezésére,
– felület és textúra kontrasztok létrehozására,
– egyszerû nyomatok készítésére,
– képalkotásra,
– gyûjtemény létrehozására,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.

– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
– Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás–változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minõsége
Színharmóniák, színkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejezõ használata
A gyûjtés, gyûjtemény felhasználásának lehetõségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer
Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A vonal
– Változások vizuális nyomai
– A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különbözõ grafikai és festészeti technikákkal
– Improvizatív és tudatos vonal– és hangjátékok
– Különbözõ hatású, karakterû hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különbözõ karakterû vonalak, rajzos vonalszövetek készítése
A szín
– Színfoltok festése zene hangulatára
– A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minõsége
– Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
– Egy–egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történõ átélése, az élmények
megfestése
– Árnyalt vizuális minõségek, színharmóniák
– Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
– Színkontrasztok, tartalmi ellentétek
– Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belsõ élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra
A felület
– Felület és ábrázolási szándék
– Különbözõ érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetõségekkel változatos mûfaji kísérletek során
– Foltok, folthatárok
– A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
– Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága
Textúra képzés
– Különbözõ anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
– Az elkészült lapokból képtárgyak készítése
Minta a környezetben
– Mûalkotásokról, építményekrõl, fotókról minták, ornamentikák gyûjtése
– A gyûjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

Díszítés, díszítmények
– Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külsõ– belsõ elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
– A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése
Sablon nyomatok
– Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy mûanyag motívumokkal)
Dombornyomatok
– Különbözõ anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése
Kompozíció
– Komponálási módok
– Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különbözõ reprodukciók képi elemeinek, szereplõinek átrendezésére
Képalkotás
– Illusztrációk készítése
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a mozgás–változás vonallal történõ kifejezésének lehetõségeit,
– a színek egymáshoz való viszonyát,
– a színek érzelmi minõségét,
– a színharmóniákat, színkontrasztokat,
– a gyûjtés, gyûjtemény felhasználásának lehetõségeit,
– a funkció és díszítés kapcsolatát,
– a dombornyomat készítésének technikáját.
Legyen képes:
– a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejezõ használatára,
– egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
– dombornyomat készítésére,
– a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MÛHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet mûhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerûségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.
A mûhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belsõ képek és a valóság törvényszerûségeibõl fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elõsegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és mûvészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
– A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
– A motívumgyûjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
– A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
– Az esztétikai érzékenység és kifejezõkészség fejlesztése.
– Az önállóság kialakítása.
– A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Grafika és festészet technikai, mûfaji sajátosságai
Vizuális kifejezés alapvetõ eszközei, szerepük
A vonal megjelenési lehetõségei, kifejezõereje
A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetõségei
A tónus szerepe
A színek érzelmi, hõ és figyelemfelhívó hatása
A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
A faktúra és textúra alakítás lehetõségei
Képépítési és kompozíciós lehetõségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
Téma variációk és különbözõ méretû alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás mûveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetõségei
Az akvarell– és temperafestés eltérõ technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Az alkalmazott grafika mûfaji sajátosságainak megfelelõ betû, monogram, embléma, piktogram tervezése
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal
– A vonal ritmust kifejezõ hatása
– A vonal karaktermegjelenítõ szerepe
– A vonal pszichikai kifejezõereje
– Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különbözõ vonalhasználattal
– Vonal a festészetben és a grafikában
– Vonal a térben és képtárgyakon
– Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín
– Színes fonalak, drapériák – színes terek, színkontrasztok
– A színek hatása (érzelmi, hõ és figyelemfelhívó hatás)
– A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különbözõ kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal
A fény és a sötét differenciálódása
– A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
– Játék a fénnyel (lámpákkal, vetítõkkel)
– Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
– Külsõ–belsõ élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
– A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
– A szürkétõl a feketéig – grafikában és festészetben
Felületképzés
– Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
– Felületkontrasztok létrehozása (különbözõ anyagok nyomataival, kollázzsal)
– Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
– A gyors, könnyed festés technikája
– Festett ceruzarajzok. Különbözõ technikák vegyítése, kísérletezések
Kifejezés, képalakítás
– Organikus képalkotás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
– Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetõségek
Képalkotás
– Illusztráció készítése
– Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
– Egyedi nyomtatással monotypia készítése
Tér – környezet
– A körülvevõ környezet elemei által létrehozott különbözõ méretû, nyitott és zárt terek
– Térépítések és térjátékok a különbözõ érzékelési területek bekapcsolásával
– Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hõtérképek)
– Eltérõ hangulatú, méretû, arányú és szerkezetû terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével
A betû és kép
– Jel (egyedi, saját jel)
– Betûkarakter, monogram
– Az alkalmazott grafika mûfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
– A kódextõl a könyvnyomtatásig
– A nyomtatott írás és a kép használhatósága
– Miniatúrák, óriásképek
Mûalkotások
– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások a különbözõ korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó mûalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Mûalkotások a környezetünkben, galériákban
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a grafika és festészet alapvetõ technikai és mûfaji sajátosságait,
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerû használatát,
– a grafika és festészet néhány kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõjét, kortárs alkotóit,
– a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit,

– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– munkájához motívumokat gyûjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
– a vizuális kifejezõeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetõségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
– a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
– egy téma kapcsán variációkat és különbözõ méretû alkotásokat készíteni,
– képzõmûvészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
– A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
– A külsõ látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
– A véleményformálás finomítása saját és mások mûveivel kapcsolatban.
– A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A megvilágítás szerepe
A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetõségei
A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
A redukció, a sûrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
A felületgazdagítás lehetõségei
A színperspektíva szerepe
A különbözõ színviszonyok hatása, kifejezõereje
Variációk, sorozatok készítése
Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
Eltérõ képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
A sablonnyomat, dombornyomat technikája
A linómetszés technikája
Alkalmazott vagy tervezõgrafika sajátosságainak megfelelõ tipográfia, könyvborító, plakát tervezése
Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai
Egyszerû akció, performance létrehozása
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A fény és a sötét
– Karakteresen eltérõ erejû, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
– A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
– Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására
Kontrasztok
– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a
zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzõmûvészet inspiráló hatására
– További lehetõségek, variációk és kísérletezések új médiumok, mûfajok segítségével
Kifejezés – karakterek
– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
– Emberek, hõsök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
– Portrék, maszkok, jelmezek készítése
– Kifejezõ karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
– A kifejezés lehetõségei a redukció, a sûrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
– Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy mûanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetõségeit felhasználva
– Felületgazdagítási lehetõségek
– Dramatikus játék a kész alkotásokkal
Tér – környezet
– A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
– Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
– Tárgyak idegen, megszokottól eltérõ környezetbe helyezése
– Léptékváltás adta lehetõségek felhasználása
– Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
– A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belsõ terének ábrázolása során
Írás – kép
– Alkalmazott vagy tervezõgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
– A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betû, tipográfia
– A betû, írás és kép szabad mûfajú felhasználása
Szín
– „Szín–tér”, külsõ–belsõ terek színviszonyai
– Az illúziókeltés lehetõségei
– Színperspektíva
– Kompozíciós változatok a színkontrasztra
– A szín kifejezõereje, mélysége, mozgása a külsõ látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
– Terek berendezése, benépesítése eltérõ méretû és színû figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
– Doboz szín–házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között
Képalkotás
– A gouache technikájának ismerete
– A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, mûfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
– Egydúcos linómetszet
– Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
– Különbözõ méretû illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
– Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)
Mûalkotások

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különbözõ korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó mûalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Mûalkotások a környezetünkben, galériákban
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a szín kifejezõerejét, a színperspektíva szerepét,
– a különbözõ színviszonyok hatását,
– a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.
Legyen képes:
– a tanult vizuális kifejezõeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
– a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külsõ látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
– alkalmazni a léptékváltás adta lehetõségeket,
– véleményformálásra saját és mások mûveivel kapcsolatban,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
– A kísérletezõ kedv, a döntésképesség és az alkotói magatartás fejlesztése.
– A képépítési és kompozíciós törvényszerûségek tudatos használatának ösztönzése.
– A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A színmodulációk, lokál és valõr színek
A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
A túlzás, fokozás szerepe
Az egyensúly feltételei
Az átírás módjai
A dekoratív festészet sajátosságai
A különbözõ stílusjegyek felismerésének szempontjai
Többdúcos linómetszet létrehozása
Hidegtû vagy pusztatû technikája
Az improvizatív és a tervezett mûvek közti különbségek
Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
Képalkotás
– Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
– Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetõsége a sokszorosított grafikában
– Többdúcos linómetszet készítése
– Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
– Sorozat készítése amorf keretû linódúcokkal
– Hidegtû
– A hidegtû vagy pusztatû technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
– Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tûvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
– A vonalkarakter lehetõségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
– A magas– és a mélynyomás variálásának lehetõségei
Stílusvariációk, átiratok
– Különbözõ korok eltérõ stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
– Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások
– Nagyméretû dekoratív, díszletjellegû megoldások. Tervek készítése
– Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérõ képkapcsolási lehetõségek tudatos használata
– Mûvek összehasonlítása
Egyéni vizuális kifejezés
– Személyes kifejezõeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetõségek és a mûfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
– Folyamat – karakter – személyes idõ kifejezési lehetõségei
– Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
– Improvizációk és tervezett mûvek
– Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly vesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon
Vizsgamunka
– Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.
Mûalkotások
– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különbözõ korokban
– Elemzések a grafika és festés módszereirõl, a színhasználatról és az anyagokról
– Mûvészeti, mûvészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
– A feladatokhoz kapcsolódó kortárs mûalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Mûalkotások a környezetünkben, galériákban
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a grafika és festészet kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõit, kortárs alkotóit,
– a tanult vizuális kifejezõeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
– a képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit.
Legyen képes:
– különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különbözõ méretû variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
– munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,

– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– véleményformálásra mûalkotásokkal kapcsolatban,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén vizsga munka készítésével adnak számot tudásukról, melyből kiáállítás készül.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemzõ alkotásait,
– a grafika és festészet kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõit, kortárs alkotóit,
– a grafika és festészet technikai és mûfaji sajátosságait,
– a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerû használatát,
– a képépítés törvényszerûségeit, kompozíciós lehetõségeit,
– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.
A tanuló legyen képes:
– munkájához motívumokat gyûjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
– a tanszak tanult mûfaji sajátosságainak megfelelõ átírásra, absztrakcióra,
– az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
– a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
– a színek, formák és kompozíciós lehetõségek kifejezési szándék szerinti használatára
– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
– a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínû használatára és továbbfejlesztési lehetõségeinek keresésére, kísérletezésre,
– esztétikus képi megjelenítésre,
– mûalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– önálló véleményformálásra saját és mások mûveivel kapcsolatban,
– a munkavédelmi szabályok betartására.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.
A vizsga tantárgya és idõtartama
A grafika és festészet mûhelygyakorlat
– tervezés 40 perc
– tárgykészítés 140 perc
A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet

anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai
és festészeti jártasságát, tudását.

Témakörök:

- A vonal megjelenési lehetõségei
- A fekete–fehér kontraszt használata
- A tónus szerepe
- A színek érzelmi, figyelemfelhívó hatása
- A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
- A faktúra és textúra alakítás
- Képépítési és kompozíciós lehetõségek
- Téma és méretû variációk
- A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz
- Anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás
- Kollázs és vegyes technikájú alkotás
- Az akvarell– és temperafestés
- A pasztellkép készítés
- A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatása
- A túlzás, fokozás
- Többdúcos linómetszet létrehozása
- Hidegtû vagy pusztatû technikája
- Az improvizatív mûv készítése
- Látványterv létrehozása
- Akrilfestés gyakorlata

A grafika és festészet mûhelygyakorlat vizsga két részbõl tevõdik össze:
A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:
– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
– szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.
A vizsga értékelése
A grafika és festészet mûhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:
– tervezési, képalkotási készség,
– színhasználat, kompozíciós készség,
– alapvetõ anyag– és eszközismeret, jártasság,
– a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
– a tartalomnak, mûfaji sajátosságoknak megfelelõ átíró és kifejezõképesség,
– az elkészült munka összhangja.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
– Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.
– A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletezõ kedvének fejlesztése.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A színek reklámpszichológiai törvényszerûségei és összefüggései
A látvány átírásának lehetõségei
A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a mûvészetben
Az intermédia, az akciómûvészet, az installáció és az environment mûfaji sajátosságai
Rézkarc készítése
A különbözõ mûfajok, technikák határait kitágító lehetõségek
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
A látvány
– Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzõinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
– Megvilágítási problémák, fény– és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
– A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
– Vázlatok, variációk és nagyméretû festmény készítése
Láttatás – képi közlés
– A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különbözõ mûvészeti stílusokban
– Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard mûfajában
Képalkotás
– Rézkarc készítése
– Az anyag–elõkészítés mûveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
– A maratás; a marófolyadék, az idõ, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
– Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
– A mûvészettörténetbõl vett példa tanulmányozása, másolása, egy–egy részletének kiemelése
Intermédia – kísérletek
– Installáció, environment és akciómûvészet sajátos jegyei
– Személyes, emberi, társadalmi vagy mûvészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt,
mélység, zárt–nyitott)
– A különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresése
– Kísérletek, próbálkozások olyan mûformák és mûvészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzõmûvészetében jelentek meg elõször (fotó–kinetikus és elektronikus mûvészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akciómûvészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzõmûvészeti határterületek)
– A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
Alkalmazott mûvészet
– Tervezõgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
– Tetszõleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
– A színdinamikai szempontok figyelembevétele
– A színek hatása, a színek információsegítõ szerepe
– Színek a különbözõ médiumokban
– Számítógép kínálta lehetõségek felhasználása
– Tipográfiai ismeretek felhasználása
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a hidegtû és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
– a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
– az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
– az intermédia egyes mûformáit,
– a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.
Legyen képes:
– klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
– nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
– munkáinak dokumentálására és installálására,
– mûalkotás és környezet összefüggéseibõl fakadó ismeretek alkalmazására,
– saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
– Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elõsegítése.
– A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
– A felelõsségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.
Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
Az arányok szerepe, jelentõsége
Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben
A látvány átértelmezésének lehetõségei
A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása
A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezõeszközei
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselõi
Az olajfestés alapjai
A filmnyelv és az elektronikus mûvészetek kommunikációs technikái
Az intermédia, a posztmodern formanyelve
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
A látvány
– A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzõinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel

– A figura és környezetének viszonya
– Megvilágítás, árnyékok és reflexek
– Táj festése a szabadban akvarellel, temperával
– A térillúzió festésének lehetõségei
Láttatás – képi közlés
– A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
– A látvány átértelmezése, megfogalmazása különbözõ mûvészeti stílusok átirataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
– A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezõeszközeinek alkalmazása
Tematikus képalkotás
– Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
– Olajfestés
– Az olajfestés technikájának alapjai
– A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
– Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
– Az önálló vonal– és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetõségeit felhasználva
Intermédia – kísérletek
– A film, média képi nyelve
– A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történõ eltorzítása, megváltoztatása
– Személyes, emberi, társadalmi vagy mûvészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk)
– A különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
– Variációk olyan mûformák és mûvészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzõmûvészetében jelentek meg elõször (fotó–kinetikus és elektronikus mûvészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akciómûvészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzõmûvészeti határterületek)
– A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
– Mûalkotás igényû dokumentáció készítése
Alkalmazott mûvészet
– Tervezõ grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
– Tetszõleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
– Az egyéni formanyelv
– Az önkifejezés korlátai, lehetõségei az alkalmazott mûvészetben
– Önálló forma és karaktervilág, vonal– és folthasználat
– Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– az olajfestés technikájának alapjait,
– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselõit,
– a grafika és festészet szaknyelvét.
A tanuló legyen képes:
– különbözõ anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
– tájkép festésére természetben, vázlatok alapján mûteremben,
– önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
– alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlõdõ mûfaji, stiláris eszközeit,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
– Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
– A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
– A felelõsségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
Belsõ tartalmak és karakterek megjelenítési lehetõségei
Anatómiai törvényszerûségek
Általános és egyedi jegyek
Téri illúzió a különbözõ mûfajokban
Stíluskontraszt
Látvány átértelmezése a különbözõ mûfajokban
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselõi
Technikák, mûfajok elméleti és gyakorlati ismeretei
Díszlet és látványterv
Interaktív tér
Az intermédia kifejezési lehetõségei
A filmetûd sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
A látvány
– Arcok, figurák, karakterek
– Önarckép sorozat, a belsõ változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal
– Portré, figura különbözõ környezetbe, térbe helyezése
Láttatás – képi közlés
– Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
– Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival
– Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése
Tematikus képalkotás
– Díszlet és látványtervek
– Szabadon választott mû színpadképének, látvány– és jelmeztervének elkészítése
– Egy jellegzetes részlet kivitelezése
– A valóság szín–terei, filmetûdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok
– Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése
Intermédia – kísérletek

– Interaktív tér lehetõségei
– Személyes, emberi, társadalmi vagy mûvészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idõ, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
– A különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések által
– Kísérletek olyan mûformák és mûvészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzõmûvészetében jelentek
meg elõször (fotó–kinetikus és elektronikus mûvészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akciómûvészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzõmûvészeti határterületek)
– A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
– Mûalkotás igényû dokumentáció készítése
Alkalmazott mûvészet
– Tervezõ grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web–lap)
– Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselõit,
– a grafika és festészet mûfaji lehetõségeit és korlátait,
– a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetõségeit.
Legyen képes:
– a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
– alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
– egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
– klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
– az általa választott mûhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni,
– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
– mûalkotás és környezet összefüggéseibõl fakadó ismeretek alkalmazására,
– a különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
– munkáinak dokumentálására és installálására,
– saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében adnak számot tudásukról.
Az elkészült tanulói alkotásokból tanév végi kiállítás.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
– A különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresésé elõsegítése.
– Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:
A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk
A látvány átértelmezése a nézõpont és képkivágás segítségével
A valós és virtuális tér
A filmtér, filmidõ sajátosságai
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselõi
A személyesség hatása
Intermédia–kísérletek
A film mûfaji lehetõsége
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A látvány
– Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézõpontból és képkivágással
– Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése
Láttatás – képi közlés
– Film készítése egy emlékrõl, álomról
– Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
– A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézõpontok és képkivágások vizuális kifejezõerejének felhasználásával
– A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteibõl önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése
– Egy film elkészítéséhez nagyméretû filmtér, illetve figura megalkotása
– Filmtér és filmidõ értelmezése a személyes alkotás során
Intermédia – kísérletek
– Saját személyes üzenet–kísérlet
– Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
– Személyes, emberi, társadalmi vagy mûvészeti problémák, témák körüljárása (például: idõ, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
– A különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
– Kísérletek olyan mûformák és mûvészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzõmûvészetében jelentek meg elõször (fotó–kinetikus és elektronikus mûvészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akciómûvészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzõmûvészeti határterületek)
– A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
– Mûalkotás igényû dokumentáció készítése
Vizsgamunka
– Szabadon választott témában portfolióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából
– A koncepció és tervvázlatok rögzítése
– A tervezett mû és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
– A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelõ technikai megoldások kiválasztása
– A kész mû, mûsorozat installálása
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselõit,
– a grafika és festészet szaknyelvét,
– a grafika és festészet mûfaji lehetõségeit és korlátait,
– a legfontosabb munkavédelmi teendõket.
Legyen képes:
– alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
– alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
– egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
– klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
– mûalkotás és környezet összefüggéseibõl fakadó ismeretek alkalmazására,
– a különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
– munkáinak dokumentálására és installálására,
– saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén vizsga munka készítésével adnak számot tudásukról, melyből kiáállítás készül.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselõit,
– a grafika és festészet szaknyelvét,
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
– a grafika és festészet mûfaji lehetõségeit és korlátait,
– a legfontosabb munkavédelmi teendõket.
A tanuló legyen képes:
– a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
– önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
– alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
– egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
– klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
– mûalkotás és környezet összefüggéseibõl fakadó ismeretek alkalmazására,
– a különbözõ mûfajok, stílusok, technikák határait átfedõ, a lehetõségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
– munkáinak dokumentálására és installálására,
– saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
– a biztonsági és balesetvédelmi elõírások betartására.

A mûvészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekbõl áll.

A vizsga tantárgya és idõtartama

Grafika és festészet mûhelygyakorlat

– tervezés 50 perc

– tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga idõtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

Témakörök:

- A vonal megjelenési lehetõségei
- A fekete–fehér kontraszt használata
- A tónus szerepe
- A színek érzelmi, figyelemfelhívó hatása
- A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
- A faktúra és textúra alakítás
- Képépítési és kompozíciós lehetõségek
- Téma és méretû variációk
- A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz
- Anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás
- Kollázs és vegyes technikájú alkotás
- Az akvarell– és temperafestés
- A pasztellkép készítés
- A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatása
- A túlzás, fokozás
- Többdúcos linómetszet létrehozása
- Hidegtû vagy pusztatû technikája
- Az improvizatív mûv készítése
- Látványterv létrehozása
- Akrilfestés gyakorlata
- Díszlet és látványterv
- Rézkarc készítése

1. A grafika és festészet mûhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,

– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,

– szabadodon választott technikákkal készített elbeszélõ képi alkotás vagy sorozat,

– díszlet– és jelmeztervek,

– murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképzõ utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti záróvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet mûfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv vagy sorozat.
2. A grafika és festészet mûhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
– a grafika és festészet legjelentõsebb alkotásai, alkotói,
– a grafika és festészet anyagai, eszközei, mûfajai,
– a grafika és festészet mûfajában alkalmazott technikák,
– az elkészített tervek és mûvek bemutatása,
– egészség– és környezetvédelmi alapismeretek.
A vizsga értékelése
A gyakorlati vizsga értékelése:
– a tartalomnak, mûfaji sajátosságoknak megfelelõ megjelenítõ, átíró, kifejezõ készség,
– tervezõi, kivitelezõ készség,
– színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
– mûalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
– a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
– a felületalakítás módja,
– kreativitás, egyediség,
– az elkészült munka összhangja.
A szóbeli vizsga értékelése:
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szakszerûsége, pontossága,
– kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Vizes blokk
Tároló szekrények
Munkaasztalok, székek
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltetõ anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Gyûjtött tárgyak, drapériák
Fényképezõgép
Filmfelvevõ
Számítógép
Szoftverek
Grafikai prés (legalább A/3–as méret lehúzására alkalmas méretben)
Mobil lámpa
Rajztábla (A/3, A/2)
Vonalzók, olló, snitzer
Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctû, linókés, különbözõ méretû fotós gumihenger, grafikai festékezõ lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó
Festõ eszköz: ecsetek, festõkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera
Festõállvány (továbbképzõ)
Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

FOTÓ ÉS FILM TANSZAK

FOTÓ ÉS FILM MÛHELYGYAKORLAT

A fotó és film mûhelygyakorlat célja a fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának megismertetése, az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése. Célja továbbá azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerûségek felhasználásával.

A mûhelygyakorlat feladata a fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek megismertetése és alkotó alkalmazása. A képrögzítés és szerkesztés eszközeinek gyakorlati felhasználása, az álló– és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai alapismeretek elsajátíttatása. A képalkotási lehetõségek megismertetése, kipróbálása, alkalmazása, technikai kísérletek tervezése és kivitelezése, az utómunkálatok megvalósítása.

Alapfokú évfolyamok

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és egyszerûbb alkalmazási lehetõségeinek megismertetése néhány példa segítségével.
– A tanuló fantáziájának, kísérletezõ kedvének, nyitottságának fejlesztése.
– Az életkori sajátosságoknak megfelelõ elemzõ, képalkotó képességek kibontakoztatása.
– Az eszköz– és anyaghasználat terén élményszerû ismeret– és tapasztalatszerzés biztosítása.
– A társakhoz való pozitív viszonyulás formálása, a segítõkészség alakítása.
– A munkakörnyezet tisztántartására való igény kialakítása, a fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Álló– és mozgóképi ismeretek
Ízelítõ néhány hazai vagy külföldi alkotó munkájából
A fénnyel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés
A fotogram, kemogram, frottázs alapjai
Képalkotás egyszerû digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezõgép)
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Camera obscura, lyukkamera
Camera obscura, lyukkamera készítése és használata
Ismerkedés a kinetoszkóppal
– 12 képes fázisrajz–csík készítése

Fényképezõgép, kamera a gyakorlatban

– Önálló felvételek készítése egyszerû képrögzítõ eszközökkel (mobiltelefon, digitális fényképezõgép)
– Az eszközök megóvása, szakszerû kezelése

Árnykép

– Rövid történetet, jelenetet feldolgozó árnyképsorozat készítése

Fotogramok

– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõinek, az elõhívónak és rögzítõnek gyakorlati kipróbálása
– A fény útjába helyezett tárgy megvilágításának lehetõségei
– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása
– Lapozható, sodorható képsorok készítése
– Képregény–vázlatok elkészítése
– Szendvicsdia komponálása, képi megjelenítése
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotómûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
– az álló– és mozgókép közti alapvetõ különbségeket,
– a rendelkezésére álló képrögzítõ eszközöket,
– a laboreszközöket,
– a nézõpont, kompozíció fogalmait.
Legyen képes:
– megfigyelni az alapvetõ fény–árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,
– fotó– és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének bemutatása.
– A fotós és a filmes nyelv sajátosságainak, törvényszerûségeinek tanulmányoztatása.
– A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek megismertetése.
– A nézõpont, a képkivágás megválasztási szabályainak, képi következményeinek, valamint az egyszerû képregény–vázlat elkészítésének megismertetése, mozgó, mozgatható képek, képsorozatok elõállításának gyakoroltatása.
– Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség fejlesztése.
– Nyitottságra, problémaérzékenységre való felkészítés kisebb feladatok önálló megoldása által.
– A módszeres munkavégzés gyakoroltatása.
– Saját munkák elemzõ értékelésének, rendezésének, rendszerezésének, dokumentálásának alkalmaztatása.
Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
Szemelvények a fotográfia és a filmmûvészet technikatörténetébõl
A fotó– és filmmûvészet néhány emblematikus alkotásának megismerése
Kameramozgások
Álló és mozgó tárgy, személy követése statikus és mozgó kameraállásból
Különbözõ képkivágások (plánok)
Egy kitalált vagy felépített jelenet plánokra bontása (premier plán, kistotál, nagytotál)
Rövidfilmes kísérletek a tapasztalatok alapján
A mozgókép készítés néhány szabálya
A fénnyel, a fényérzékeny anyaggal való kísérletezés

Fotogram, kemogram, frottázs létrehozása
analóg vagy digitális fényképezõgéppel, mobiltelefonnal felvételek létrehozása
Képpár, képsor, képsorozat fogalma, dramaturgiai lehetõségei
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
A fényképezõgép és a kamera
– A nézõpont megválasztásának képi hatása
– A fénymérés alapjai, a záridõ, fényrekesz (blende) összefüggéseinek és jelentõségének gyakorlati megismerése
– A kameramozgások fajtái és ezek variációi (svenkelés, emelés, süllyesztés, kocsizás)
A plánok kapcsolata
– A képkivágások (plánok) rendje (premier–, szekond–, bõszekond–, amerikai–, kistotál–, nagytotál plán)
– A jelenetek hosszának változatos alkalmazása
– Rövidfilmes kísérletek és tapasztalatok
Fotogramok, camera obscura felvételek
– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõi, az elõhívók és rögzítõk mûködése
– Átlátszó, félig átlátszó, átlátszatlan tárgyak megvilágításának lehetõségei
– Transzparencia, reflexió
– Fotogramok, kemogramok, frottázsok létrehozása
– Tónusátmenetek kipróbálása
– Nyomhagyás különféle eszközökkel és anyagokkal a fényérzékeny papíron
– A fotogramok képsorokba, sorozatokba rendezése
– A mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel
– Egyszerû szituáció ábrázolása képsorokban
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása
Értékelés és kiállítás–rendezés
Képalkotás egyszerû digitális technikával (mobiltelefon, kompakt fényképezõgép)
– Képpárok, képsorozatok létrehozása
– A kiválasztott fotók szerkesztése számítógépben
– A képek nyomtatása, párokba, sorozatokba rendezése

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotó– és filmmûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
– a természetes és mesterséges fényforrásokat, tudjon különbséget tenni hatásmechanizmusuk között,
– a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
– az optikai képalkotás fogásait, fogalmait, lehetõségeit,
– a mozgóképkészítés alapvetõ szabályait,
– a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria fogalmát.
Legyen képes:
– a tanult képzõmûvészeti technikákat, módszereket saját munkáiban alkalmazni,
– egyszerû képregény–vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokat elõállítani,
– saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának megismertetése.
– A képelemzések során az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális hátterének felismertetése az összefüggések
alapján.
– A fényképezés és a filmkészítés anyagainak, eszközeinek és alkalmazási lehetõségeinek további megismertetése.
– A képalkotási lehetõségek mélyítése, a tanultak kipróbáltatása és alkalmaztatása.
– Az idõ–, és térbeli változás, mozgás, fejlõdés, haladás képi kifejezésének megismertetése.
– A storyboard készítésének elsajátíttatása.
– A képrögzítõ és szerkesztõ eszközök gyakorlati felhasználásának bemutatása.
– Azoknak az elméleti és gyakorlati tudnivalóknak az elsajátíttatása, melyek birtokában a tanulók képessé válnak önálló alkotások létrehozása a fotós és a filmes nyelv sajátosságok, törvényszerûségek felhasználásával.
– Az értékes munkák kiválogatásának, a rendszerezésének és kiállítási módjainak elsajátíttatása.
– Tanári vezetéssel, bonyolultabb feladatok elvégzésére történõ felkészítés.
– Az interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció) elmélyítése.
Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
A fotográfia és a filmmûvészet rövid technikatörténete
Néhány jelentõs alkotómûvész ismerete mûveiken keresztül
A fotó– és filmmûvészet jelentõs magyar alkotói
A helyes expozíció fogalma, szerepe, jelentõsége
A fénymérés
Digitális technikai alapismeretek
Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria fogalma
A képkivágások (plánok), a helyes nézõpont
A kollázs, montázs mint formanyelv
Közelítés és nyitás zoom–objektívvel
Közelítõ és nyitó felvételek, kameramozgások vágási lehetõségei
A mozgóképkészítés szabályai
Digitális vágóprogram megismerése
Folyamat– és mozgásábrázolás a mûvészetben
A felvételek technikai, tartalmi és esztétikai minõsége
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
Fotogramok
– A fény, a tér és az idõ összefüggéseinek kutatása
– A fényérzékeny papír jellemzõinek, az elõhívónak és rögzítõnek gyakorlati kipróbálása
– Térbeli manipuláció a fotópapírral (hajtogatás, vágás), megvilágítás, elõhívás
– Irányított roncsolás (tépés, égetés), megvilágítás, elõhívás
– A mozgás illúziója
– Szendvicsnegatív készítése
– Egyéni próbálkozások, újszerû hatások létrehozása

Fotóséta a város, település elõre meghatározott helyszínein
– Szituációs gyakorlatok
– Az adott urbánus tér atmoszférájának bemutatása
– Kreatív, egyedi témakeresés a helyszín adottságaihoz igazodva
– Az elkészült fotók szelektálása, majd szerkesztése számítógépen
– A kiválasztott képek nyomtatás
– 5–10 képbõl álló fotósorozatok, valamint képpárok létrehozása
Kreatív feladatok
– Egyéni nézõpont és kompozíciós rend megválasztása
– Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria megjelenítése az alkotásokban
– Spontán és rendezett fotók készítése
– Az idõ–, és térbeli változás, mozgás, képi kifejezése a fotó és a film formanyelvén keresztül
– Képsorozatok készítése digitális fényképezõgéppel
– Storyboard létrehozása rajzolással, kollázs technikával
– Forgatási terv elkészítése, filmetûd forgatása stábmunkában
Utómunkálatok
– Analóg, fekete–fehér felvételek készítése, filmhívás
– Digitális fotók szerkesztése számítógépben
– A fotók nyomtatása
– A leforgatott nyersanyag digitalizálása
– A vágóprogram alkalmazása
– A felvételek igényes megjelenítése webes felületeken
Vizsgamunka készítése
– A tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, dokumentálás
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotó– és filmmûvészet néhány jelentõs alkotóját mûveiken keresztül,
– a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
– a kameramozgások, a jelenetek képsorokra bontását, a képsorok megszerkesztésének elveit, módszereit,
– azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
– digitális fotótechnika alapjait,
– folyamat– és mozgásábrázolás jellegzetességeit a mûvészetben,
– a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat.
Legyen képes:
– fotogramok, valamint különbözõ fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
– a számítógépes képszerkesztõ programok alapvetõ lehetõségeit,
– az idõ–, és térbeli változást, mozgást, fejlõdést, haladást képileg kifejezni,
– storyboard–ot készíteni,
– önálló nézõpontot kiválasztani, egyszerûbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelõ segítséggel filmet
forgatni,
– saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni, rendszerezni, dokumentálni,
– a baleset–, munka–, és környezetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a fotó és filmtörténet néhány jellemzõ alkotását,
– a fotó– és filmmûvészet néhány kiemelkedõ hazai és külföldi képviselõjét,
– az álló– és mozgókép közti lényeges különbségeket,
– a rendelkezésére álló képrögzítõ eszközöket,
– azokat a kreatív technikákat, amelyeket felhasználhat mondanivalója képi kifejezéséhez,
– a folyamat– és mozgásábrázolás jellegzetességeit a mûvészetben,
– a nézõpont, kompozíció, ritmus, ismétlés, szimmetria, kiemelés, elhagyás fogalmait,
– a rajz– és animációs filmek készítésének elveit (lapozható, sodorható képsorok),
– a laboreszközöket,
– a képkivágások (plánok) képalakító hatását,
– a mozgóképkészítés alapvetõ szabályait,
– a kameramozgásokat, a jelenetek képsorokra bontását,
– a fotózással és a filmezéssel kapcsolatos személyiségjogokat, etikai szabályokat,
– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.
A tanuló legyen képes:
– megfigyelni az alapvetõ fény–árnyék jelenségeket, és tapasztalatait a képi kifejezésben alkalmazni,
– képi gesztusokat, ábrákat, fotó– és filmalkotásokat tanári segítséggel elemezni,
– az idõ– és térbeli változást, mozgást, fejlõdést, haladást képileg kifejezni,
– egyszerû képregény–vázlatot elkészíteni, mozgó, mozgatható képeket, képsorozatokat elõállítani,
– fotogramok, valamint különbözõ fotók felhasználásával montázsokat létrehozni,
– storyboard–ot készíteni,
– csendéletet, csoportképet, tájképet, városképet, életképet fotózni,
– saját munkáit elemzõen értékelni, rendezni,
– önálló nézõpontot kiválasztani, egyszerûbb forgatási tervet készíteni, és annak alapján megfelelõ segítséggel filmet forgatni,
– a tanult képzõmûvészeti technikákat, módszereket saját munkáiban is alkalmazni,
– a baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályokat betartani.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekbõl áll.
A gyakorlati vizsga tantárgyai és idõtartama
Fotó és film mûhelygyakorlat
– tervezés 40 perc
– fotó és film készítés 140 perc
A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó képessége. A koncepció tükrözze a tanuló a fotó– és filmmûvészet anyagairól, mûfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerûségeirõl megszerzett ismereteit. Az elkészített mû mutassa be a tanuló fotó– és filmtechnikai jártasságát, tudását.
A fotó és film mûhelygyakorlat vizsga két részbõl tevõdik össze:

Témakörök:

- Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria
- A képkivágások (plánok), a helyes nézõpont
- Kollázs, montázs
- Közelítõ és nyitó felvételek, kameramozgások
- Folyamat– és mozgásábrázolás
- A mozgás érzetének visszaadása
- Egyszerû szituáció ábrázolása

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész fotósorozat vagy filmalkotás.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – a koncepció alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított fotó vagy filmalkotás, amely lehet:
– fotó – camera obscura –fotogram sorozat,
– mozgás érzetének visszaadása képi eszközökkel,
– egyszerû szituáció ábrázolása képsorokban,
– képsorozat készítése azonos kompozíciós elv alapján,
– storyboard és film, filmrészlet készítése.
A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.
B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotósorozat vagy filmalkotás.
Az intézmény által meghatározott vizsgamunka tervek vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amelylehet:
– tárgyfotó sorozat,
– környezetfotó sorozat,
– rövid tárgy–animáció,
– ritmusgyakorlat készítése mozgóképi eszközökkel.
A vizsga értékelése
– a fényképezés és filmezés eszközeinek és anyagainak ismerete, tudatos használata,
– a kompozíció alapelemeinek ismerete, alkalmazása,
– a képkivágások, képalakító eljárások ismerete,
– önállóság, eredeti látásmód.

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának, technikatörténetének megismertetése.
– Az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
– Az álló– és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elsajátíttatása.
– Újabb technikai kísérletek megtervezésének és kivitelezésének megismertetése.
– Szinopszis írásának, a forgatókönyv felépítésének, szerkezetének, használatának megismertetése.
– A tartalom és a mûvészi kifejezés összefüggéseinek megértetése.
– A fotó–, és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazási lehetõségének elsajátíttatása.
– A megtanult képzõmûvészeti technikák és kreatív módszerek egyre önállóbb beépítése az alkotó munkába.
– Az utómunkálatok szakszerû megvalósítása.
– A kész munkák webes megjelenítésének lehetõségei, szabályai.
– A munkafolyamat résztvevõivel való együttmûködés fontosságának tudatosítása.
– A munka–, tûz és balesetvédelmi szabályok betartása.

Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
A fotográfia és a filmmûvészet rövid technikatörténete
Néhány jelentõs alkotómûvész ismerete mûveiken keresztül
Magyar alkotók a fotó– és filmmûvészetben
Expozíciós alapfogalmak (zársebesség, blende, érzékenység)
A fénymérés
Különbözõ fényviszonyok, megvilágítások fajtái
Szinopszis írása, a forgatókönyv felépítése, szerkezete, használata
Snittek ritmusa
A jelenetek felépítésének rendje, variációs lehetõségek
A tartalom és a mûvészi kifejezés összefüggései
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
Portréfényképezés
– A portréfotózás gyakorlata különbözõ gyújtótávolságú objektív használatával
– A portré megvilágításának változatai (egylámpás, kétlámpás és háromlámpás megoldások)
– Az elkészült fotókból sorozatok összeállítása számítógép segítségével
Montázsgyakorlatok
– A jelenetek (snittek) jellegének és hosszának megválasztása
– Plán kapcsolások
– Számítógépes vágóprogramok gyakorlati alkalmazása
Rövidfilmkészítés
– Szinopszis elkészítése
– Forgatókönyv írása a szinopszis alapján
– Rövidfilm forgatása stábmunkában
Utómunkálatok
– A negatív, pozitív eljárásmódok, filmhívás, nagyítás
– Digitális utómunka
– A leforgatott nyersanyag digitalizálása
– A vágóprogram alkalmazása
– Zenei részletek, hangeffektek alkalmazása
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
– a fotótörténet legnagyobb korszakait,
– a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmmûvészeti törekvéseket és azok képviselõit,
– a kamera mûködését,
– a fotózás és filmezés technikai és alkotói folyamatát,
– a plánok összekapcsolásának szabályait,
– a különbözõ kompozíciós rendszereket, a lényegkiemelés eszközeit,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
– a filmkészítés elõ– és utómunkálatait,
– a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
– a munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
– spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,
– helyesen exponálni,
– a különbözõ hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképzõ tulajdonságát tudatosan alkalmazni,
– a megtanult képzõmûvészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,

– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
– együttmûködni a munkafolyamat résztvevõivel,
– az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
– a baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának, technikatörténetének megismertetése.
– Az alkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
– A fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályainak megismertetése.
– Az álló– és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elmélyítése.
– A mozgóképi formanyelv tudatos alkalmaztatása.
– A fotográfiák módosítási lehetõségeinek, a mûtermi felvételek és videóklip készítésének, az utómunkálatok
módszereinek elsajátíttatása.
– Az álló– és mozgóképi eszközök fejlesztési irányainak követése.
– Az elkészült alkotások esztétikus formában történõ dokumentálása és bemutatása (kiállítás, honlap).
– A munka–, tûz és balesetvédelmi szabályok betartatása.
– A stáb munkájában való aktív, kreatív részvétel fejlesztése.
Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
A fotográfia és a filmmûvészet rövid technikatörténete
Néhány jelentõs alkotómûvész ismerete mûveiken keresztül
Magyar alkotók a fotó– és filmmûvészetben
Egész– és félalakos felvételek szabályai, lehetõségei
Az aranymetszés fogalma, jelentõsége a képszerkesztésben
Munka–, tûz és balesetvédelmi szabályok
Feladatcsoportok
Fotográfiák módosítása
– Képsorok, képsorozatok készítése a tanult technikai lehetõségek felhasználásával
– A munkák átkomponálása, módosítása képszerkesztõ program segítségével
Mûtermi felvételek
– Álló– és mozgófigurák megvilágítási módjai (fõfény, derítõfények)
– Eltérõ hátterek alkalmazása
– Kísérletek a blue–box technikával
Videóklip készítése
– A zenei anyag kiválasztása

– A zenei hangulatot kifejezõ tudatos és rögtönzött felvételek készítése
– Szokatlan nézõpontok és kameraállások használata
– A jelenetek sorrendjének variációs lehetõségei
– A leforgatott anyag utómunkálatai számítógépes programok segítségével
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
– a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmmûvészeti törekvéseket és azok képviselõit,
– a fotózás és filmezés technikai és alkotó folyamatát,
– a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
– a különbözõ kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
– a filmkészítés elõ– és utómunkálatait,
– a kész munkák webes megjelenítésének lehetõségeit, szabályait,
– a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
– a munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
– spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,
– a különbözõ hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképzõ tulajdonságait tudatosan alkalmazni,
– a megtanult képzõmûvészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
– együttmûködni a munkafolyamat résztvevõivel,
– az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
– a munka–, tûz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának, technikatörténetének megismertetése.
– A fotó–, és filmalkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
– A fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályainak, valamint a reklámetika megismertetése.
– Az álló– és mozgókép létrehozásához szükséges optikai és világítástechnikai ismeretek elmélyítése.

– A reklámfotó sajátosságainak megismertetése.
– Tárgy– és figura fotózási módszereinek elsajátíttatása mûtermi és természetes körülmények között.
– Tervezett vagy aktuális eseményen keresztül a fotóriport–készítés lehetõségeinek bemutatása.
– Jelenetsorok rendezésének, montírozásának és utóhangosításának elsajátíttatása.
– Reklámfilm forgatásának gyakoroltatása stábmunkában.
– Tervezési készség, képesség továbbfejlesztése, új ötletek, megoldások kipróbáltatása és alkalmaztatása.
– Egyéb utómunkálatok szakszerû megvalósításának megismertetése.
– A munka–, tûz és balesetvédelmi szabályok betartatása.
Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
Adott témához kapcsolódó rövid technikatörténet
Adott témához kapcsolódó külföldi és hazai alkotók a kortárs fotó– és filmmûvészetben
A kompozíciós szerkesztési elvek az álló– és mozgóképben
Kompozíció sémák a képzõmûvészetben
A kép és a szöveg egymásra hatása
Mûtermi fotográfia
Tipográfia
Reklámetika
Számítógépes szerkesztõeszközök ismerete
Baleset–, munka– és környezetvédelmi ismeretek
Feladatcsoportok
Reklámfotó
– Tárgy és figura fotózása mûtermi és természetes körülmények között
– A képek feldolgozása számítógép segítségével
– Tipográfia gyakorlati alkalmazása
– A nyomtatás gyakorlati megvalósítása
Fotóriport
– Tervezett vagy aktuális esemény dokumentálása
– Az elkészült felvételek sorozatba rendezése
Reklámfilm
– Témaválasztás
– Reklámozandó tárgyhoz kreatív történet megírása
– Storyboard készítése
– A reklámfilm leforgatása stábmunkában
– Számítógépes utómunka (vágás, trükkök, zene)
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
– a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmmûvészeti törekvéseket és azok képviselõit,
– a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
– a különbözõ kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
– a filmkészítés elõ– és utómunkálatait,
– kész munkák webes megjelenítésének lehetõségeit, szabályait,
– a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
– a munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit
– bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,

– a különbözõ hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképzõ tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
– a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetõségeket alkalmazni,
– storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerû forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
– a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelõen alkalmazni,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
– együttmûködni, a munkafolyamat résztvevõivel,
– az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
– a munka, tûz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A fényképezés és a mozgófilm–készítés történetének, mûfajának, technikatörténetének megismertetése.
– A fotó–, és filmalkotások történelmi, társadalmi és kulturális összefüggéseinek megértetése.
– A fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályainak bemutatása.
– Különbözõ megvilágítási módszerek kombinációjának megismertetése.
– A fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási és egyéb lehetõségek tudatos felhasználtatása.
– A kameramozgások, képkivágások, trükkök alkalmazási lehetõségeinek elsajátíttatása a mondanivalónak megfelelõen.
– A professzionális kamerák alapvetõ felhasználási lehetõségeinek megismertetése.
– Tervezési készség, képesség továbbfejlesztése, új ötletek, megoldások kipróbáltatása és alkalmaztatása.
– Egyéb utómunkálatok szakszerû megvalósítatása.
– A munka–, tûz és balesetvédelmi szabályok betartatása.
– Az egész éves tudatos tervezésben és a gyakorlati munkában való aktív részvétel igényének kialakítása.
– Felkészítés az elkészült alkotások kiállításra kész összeállítására és önálló bemutatására.
Tananyag
Álló– és mozgóképi ismeretek
Adott témához kapcsolódó rövid technikatörténet
Adott témához kapcsolódó külföldi és hazai alkotók a kortárs fotó– és filmmûvészetben
Különbözõ megvilágítási módszerek kombinációja
A fényérték fogalma
A mélységélesség fogalma

Baleset–, munka– és környezetvédelmi szabályok
Feladatcsoportok
Fotótörténet (esszé) fényképezése
– Elõzetes tervezés
– Megrendezett vagy spontán jelenetek fényképezése adott fénynél
– Felvételek készítése eltérõ nézõpontokból, különbözõ látószögû objektívekkel
– Történet 5–6 jellegzetes képre való redukálása
– Összeállítás
Videóklip forgatása
– A zenei anyag kiválasztása
– Forgatási ötletek, gegek összegyûjtése
– A forgatókönyv elkészítése
– Felvételezés többszörös forgatással
– A klip végleges elkészítése vágással. A zenei ritmus elõnyei
– Vizsgamunka készítése
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
– a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmmûvészeti törekvéseket és azok képviselõit,
– a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
– a különbözõ kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
– a professzionális kamerák alapvetõ felhasználási lehetõségeit,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
– a filmkészítés elõ– és utómunkálatait,
– a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
– a munkavédelmi tudnivalókat.
Legyen képes:
– megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit,
– bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,
– a különbözõ hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképzõ tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
– a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetõségeket alkalmazni,
– storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerû forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
– a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelõen alkalmazni,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni,
– együttmûködni, a munkafolyamat résztvevõivel,
– az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, honlap),
– a munka, tûz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

SZÁMONKÉRÉS JAVASOLT FORMÁJA
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén önálló alkotás bemutatásával adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:
az adott évfolyam tananyagának ismerete,
a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmény a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a fotózás és filmezés történetét, technikatörténetét,
– a legújabb hazai és nemzetközi fotó– és filmmûvészeti törekvéseket és azok képviselõit,
– a kamera mûködését,
– a professzionális kamerák alapvetõ felhasználási lehetõségeit,
– a fotózás és filmezés technikai és alkotó folyamatát,
– a filmkészítés elõ– és utómunkálatait,
– a plánok összekapcsolásának szabályait, a szubjektív kamerás felvételsorokat,
– a különbözõ kompozíciós rendszereket, a lényeg kiemelés eszközeit,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat,
– a fotó– és filmkészítés etikai és jogi szabályait,
– a munkavédelmi tudnivalók.
A tanuló legyen képes:
– saját maga és mások által készített fotókat, filmeket értelmezni és elemezni,
– megérteni a téma és tartalom, továbbá a társadalmi és a kulturális kapcsolatok összefüggéseit,
– bonyolultabb folyamatot, jelenséget, szituációkat képsorokban, sorozatokban ábrázolni,
– spontán helyzeteket kreatív módon megörökíteni,
– konkrét eseményt elõzetes szempontok alapján megörökíteni,
– a különbözõ hosszúságú jelenetek (snittek) ritmusképzõ tulajdonságának tudatos alkalmazására, vágóképek kiválasztására,
– a megtanult képzõmûvészeti technikákat és kreatív módszereket munkáiba beépíteni,
– a fotózás során elsajátított képszerkesztési, képkivágási, nagyítási, és egyéb lehetõségeket alkalmazni,
– storyboard–ot, forgatási vázlatot készíteni, egyszerû forgatókönyvet írni, hanganyaggal ellátott filmet készíteni,
– a kameramozgásokat, képkivágásokat, trükköket, a mondanivalónak megfelelõen alkalmazni,
– a fotó– és filmkészítéshez kapcsolódó számítógépes programokat alkalmazni, igényes módon webes felületen bemutatkozni (honlap),
– együttmûködni a munkafolyamat résztvevõivel,
– az elkészült alkotásait esztétikus formában dokumentálni és bemutatni (kiállítás, album),
– a munka–, tûz és balesetvédelmi szabályokat betartani.

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekbõl áll.
A gyakorlati vizsga tantárgyai és idõtartama
Fotó és film mûhelygyakorlat
A gyakorlati vizsga idõtartama
– tervezés 50 perc
– fotó vagy film készítése 190 perc
A szóbeli vizsga idõtartama: max. 10 perc
A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhetõ legyen a tanuló tervezõ, alkotó képessége. A koncepció tükrözze a tanuló fotó és filmmûvészeti ismereteit. Az elkészített mû megoldása mutassa be a
tanuló fotó és filmtechnikai jártasságát, tudását, mûvészi igényességét.

Témakörök:

- Ritmus, ismétlés, kiemelés, elhagyás, szimmetria
- A képkivágások (plánok), a helyes nézõpont
- Kollázs, montázs
- Közelítõ és nyitó felvételek, kameramozgások
- Folyamat– és mozgásábrázolás
- A mozgás érzetének visszaadása
- Egyszerû szituáció ábrázolása
- Különbözõ megvilágítási módszerek
- Megrendezett vagy spontán jelenetek fényképezése adott fénynél
- Felvételek készítése eltérõ nézõpontokból, különbözõ látószögû objektívekkel
- Történet 5–6 jellegzetes képre való redukálása
- Tárgy és figura fotózása mûtermi és természetes körülmények között
- A képek feldolgozása számítógép segítségével
- Tipográfia gyakorlati alkalmazása
- A nyomtatás gyakorlati megvalósítása
- Reklámozandó tárgyhoz kreatív történet megírása
- Storyboard készítése

1. A fotó és film mûhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:
A) Tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész fotósorozat vagy filmalkotás.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással – képi vagy szöveges koncepció alapján, a tanult technikai ismeretek segítségével megvalósított alkotás, amely témája alapján lehet:
– portrésorozat,
– reklám/divatfotó sorozat,
– riport/autonóm riport
– megrendezett fénykép
– kísérleti fotó/film
– kollázs, montázs, frottázs, kemogram lehetõségeit kihasználó képsorozat,
– ritmusképzés álló– és mozgóképi eszközökkel,
– rövidfilm.
A vizsgamunkát a továbbképzõ utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti alapvizsga napját megelõzõen tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.
B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan készített fotósorozat vagy filmalkotás.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat, tervvázlatok vagy képes forgatókönyv alapján elkészített alkotás, amely lehet:
– portréfotó sorozat,
– reklámfotó sorozat,
– riport/autonóm riport,
– megrendezett fénykép,
– mozgást kifejezõ mikrotörténet,
– fotó– vagy filmtechnika alkalmazásával készített montázs.
2. A fotó és film mûhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:
– az álló– és mozgókép létrehozásának anyagai, eszközei és mûfajai,
– a fotózás és a filmezés technikái,
– a fényképezés és filmkészítés története,
– a fotó– és filmmûvészet legjelentõsebb alkotásai, alkotói,
– – a magyar fotó– és filmmûvészet jeles képviselõi,
– egészség– és környezetvédelmi alapismeretek.
A vizsga értékelése
A gyakorlati vizsga értékelése
– lényegkiemelés eszközeinek és módjainak ismerete,
– a képkivágások és a képalakító lehetõségek alkalmazása,

– kompozíciós rendszerek ismerete és alkalmazása,
– a koncepció eredetisége, átgondoltsága,
– a megvalósítás minõsége,
– a tanult ismeretek kreatív alkalmazása.
A szóbeli vizsga értékelése
– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
– a megfogalmazás szakszerûsége, pontossága,
– kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Munkaasztalok, székek
Repró–állvány, fotóállvány
Fotónagyító
Fotólámpa, sötétkamra lámpa
Fényképezõgép tartozékokkal (digitális tükörreflexes, valamint manuális módban használható, analóg)
Videokamera
Projektor
Erõsítõ, keverõ, mikrofon
Fotólabor eszközök
Zárható vegyszertároló szekrény (veszélyes anyagok alkalmazása esetén)
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltetõ anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Sötétítõ eszköz
Tintasugaras, vagy lézeres nyomtató
Számítógép, képszerkesztõ és vágóprogramok
A továbbképzõ évfolyamokban ajánlott eszközök:
3 db fejgenerátoros mûtermi vaku (kiegészítõ felszerelések, vakufénymérõ, fotóháttér...)

NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ

A népművészet oktatásának célrendszere és funkciói

A *népművészet* oktatásának célja, hogy megismertesse a tanulókat a hagyományos kézműves kultúránkkal, hogy a fiatalok - különösen a kezdetekben - játékos módon, élményszerűen tapasztalják meg a környezetünkben lévő természetes anyagokat, a természet körforgásához, a naptári ünnepekhez, a család ünnepeihez köthető tárgyak készítését, az ünnepek hagyományait, valamint azt a képi, vizuális kultúrát, mely a népi kézművességhez köthető. Ily módon a tanuló személyisége, identitástudata, ökologikus gondolkodása, esztétikai érzéke fejlődik. Ugyanakkor cél az is, hogy a tanulók kézügyessége, tervező, konstruáló, anyag-, és eszközhasználati készsége fejlődjék, melyet felerősít a foglalkozásokhoz kötődő erős érzelmi motiváció és közösségtudat.

A *népművészet* a hagyományos motívumkincset felhasználó játékok segítségével elősegíti a képi memória fejlődését, a tanulók személyiségfejlődését, biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, fokozatosan, játékosan vonja bele a tanulókat a különféle kézműves mesterségek világába. Feladata, hogy a hagyományos kézműves kultúránk megismertetésével a múlt értékeit megszerettesse és mai életünknek megfelelő formában tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében, a hagyományok napjainkban való megélésében. A helyi tantervben ajánlott a helyi hagyományok sajátosságainak megjelenítése.

A program integrált óraszervezési lehetőséget biztosít arra, hogy a főtárgy órakeretéhez közvetlenül kapcsolódhasson valamely kötelező tantárgy tananyagának

elsajátítása, feldolgozása. A tanuló mindkét tantárgyból osztályzatot kap, és a helyi tantervben rögzített feladatok szerint tehet művészeti alapvizsgát és művészeti záróvizsgát.

A népművészet oktatás jellemzői

- *Tevékenységközpontúság* – a tanulók a tananyagtartalmakat, feladatokat tapasztalati módon, különböző népi kézműves tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját.
- *Feladattudatosság* – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését.
- *Alkotói magatartás* – amelyben fontos szerepet kap a hagyományos kultúra ismeretére alapozott kreativitás, a feladatok folyamatának – megvalósításának képessége a tervezéstől a feladat megoldásáig.
- *Folyamatszerűség* az egyes feladatok végigvitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben.
- *Interaktivitás és együttműködés*, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, segíti az alkotó közösségek létrejöttét.
- *A tanulók önkifejezési készségének kialakítása* és mélyítése a személyre szabott feladatokkal.
- *A szociális érzékenység és empátia*, az én tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

Kiemelt kompetenciák a népművészet oktatásban

A kiemelt kompetenciaterületek a népművészeti alkotótevékenység által a hagyományok tiszteletét, a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a problémafelismerést, a problémamegoldást.

Bemeneti kompetenciák
Iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
A hagyományos kultúra napjainkban való befogadása
A hagyományos kultúra napjainkban is érvényes megélése
Vizuális gondolkodás és kifejezőkészség
Tervezési készség
Alkotói magatartás
Kreativitás
Manuális és digitális eszközhasználati készség
Anyaghasználati készség
Az esztétikum iránti igény
Problémaérzékenység
Tudatos környezetformálás igénye
Biztonságos munkavégzés képessége

Személyes kompetenciák
Nyitottság
Fejlődőképesség
Önállóság
Türelmes, kitartó munkavégzés
Munkafolyamatok elsajátítása a tervezéstől a megvalósításig
Rugalmasság
Érzékenység
Kísérletező kedv

Társas kompetenciák

Motiválhatóság
Empatikus készség
Kezdeményezőkészség
Együttműködési készség

Módszerkompetenciák

Figyelemösszpontosítás
Gyakorlatias feladatértelmezés
Ismeretek helyén való alkalmazása
Ötletgazdagság
Módszeres munkavégzés
Problémafelismerés, – megoldás
A munkakörnyezet tisztántartása

A Népművészet műfaj képzési szerkezete

TANSZAKOK

- *FAMŰVES TANSZAK*
- *FAZEKAS TANSZAK*
- *NÉPI BŐRMŰVES TANSZAK*
- *NÉPI TEXTILMŰVES (SZÖVÉS, HÍMZÉS, NEMEZKÉSZÍTŐ) TANSZAK*
- *SZÁLASANYAG (CSUHÉ, GYÉKÉNY, VESSZŐ, SZALMA TÁRGYKÉSZÍTŐ) TANSZAK*

Az előképző és az alapfok tantárgyi felépítése

Főtárgyak

az előképző 1-2. évfolyam és az alapfok 1-2. évfolyamán: *Népi játék gyakorlatok;*
az alapfok 3. évfolyamán: *Bevezetés a mesterségek világába - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat*

Tanszakok főtárgyai az alapfok 4-6. évfolyamán:

- *Faműves alkotó gyakorlat*
- *Fazekas alkotó gyakorlat*
- *Népi bőrműves alkotó gyakorlat*
- *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat*
- *Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalmatárgykészítő alkotó gyakorlat*

Kötelező tantárgyak

az alapfok 1-2-3. évfolyamán - *Népművészeti vizuális alapismeretek*

Tanszakok kötelező tantárgyai az alapfok 4-5-6. évfolyamán:

- *Faműves műhelygyakorlat*
- *Fazekas műhelygyakorlat*
- *Nép bőrműves műhelygyakorlat*
- *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat*
- *Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalma tárgykészítő műhelygyakorlat*

Választható tantárgy az alapfok 4-5-6. évfolyamán: *Néprajz*

A Népművészet műfaj tantárgyainak tartalma

A *népi játék gyakorlatok tantárgy* az előképző két évfolyamának, valamint az alapfok 1-2. évfolyamának komplex népművészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermeki kreativitás kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A *népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy* a hagyományos motívumkincs képi ábrázolásának, változatos módjainak játékos elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a népi kézműves mesterségek magas esztétikai igényű szakmai tevékenységét.

Bevezetés a mesterségek világába tantárgy - Mesterség orientáció alkotó gyakorlat – a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek gyakorlati megismertetésére, pályaorientációra szolgál.

A Tanszaki alkotó gyakorlatok tantárgyai - Faműves alkotó gyakorlat; Fazekas alkotó gyakorlat; Népi bőrműves alkotó gyakorlat; Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) alkotó gyakorlat; Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalmatárgykészítő alkotó gyakorlat – lehetővé teszik, a különféle mesterségekhez tartozó néprajzi alapismeretek elsajátítását, a forma- és díszítményvilág valamint ezek összefüggéseinek, törvényszerűségeinek megismerését, új tárgy tervezését, alkotását egy-egy táji kultúrában.

A *Tanszaki műhelygyakorlat tantárgyak – a Faműves műhelygyakorlat; Fazekas műhelygyakorlat; Nép bőrműves műhelygyakorlat; Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat; Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalma tárgykészítő műhelygyakorlat* - lehetővé teszik az adott mesterség technikáinak, jellemző díszítésmódjának elsajátítását használati- és dísztárgyak elkészítésével, az életkori sajátosságnak megfelelően. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ. Feladata a forma – díszítmény – funkció hármasának adott mesterségen belüli megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív, játékos feladatsorokon keresztül.

A program lehetőséget ad arra, hogy a helyi tájegységi sajátosságok is bekerülhessenek a helyi tananyagba.

A *néprajz tantárgy* segít belehelyezni a tanult szakmai ismereteket az általános néprajzi alapismeretek keretébe. Megismerteti a tanulókat a hagyományos paraszti életformával, életmóddal, a történeti, táji specifikumokkal, a folklórral.

ÓRATERV
A) NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ

Évfolyamok		Előképző (E)		Alapfok évfolyamok (A)					
		(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgyak	*Népi játék gyakorlatok*	*2-4*	*2-4*	*2*	*2*				
	Bevezetés a mesterségek világába					*2*			
	Tanszaki alkotó gyakorlatok						*2*	*2*	*2*
Kötelező tárgyak	*Népművészeti vizuális alapismeretek*			*2*	*2*	*2*			

	Tanszaki műhelygyakorlat						*2*	*2*	*2*
Választ-ható tantárgy	*Néprajz*						*(1-2)*	*(1-2)*	*(1-2)*
Összes óra:		*(2-4)*	*(2-4)*	*(4)*	*(4)*	*(4)*	*(4–6)*	*(4–6)*	*(4–6)*

A képzés évfolyamainak száma: 8 évfolyam (2 előképző + 6 alapfok évfolyam)
Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.
Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált óraszervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA VIZSGATANTÁRGYAI

A művészeti alapvizsga követelményeit az egyes tantárgyi programok záró szakasza tartalmazza.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyai

1. Népművészeti vizuális alapismeretek
2. Tanszaki műhelygyakorlat (a tanszaknak megfelelően)
   - *Faműves műhelygyakorlat*
   - *Fazekas műhelygyakorlat*
   - *Nép bőrműves műhelygyakorlat*
   - *Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezművesség) műhelygyakorlat*
   - *Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalma tárgykészítő műhelygyakorlat*

A fentieken felül szabadon választható vizsgatantárgy
- *Néprajz*

NÉPMŰVÉSZET MŰFAJ TANTÁRGYAI

NÉPI JÁTÉK GYAKORLATOK TANTÁRGY Előképző évfolyamok (E/1-2. évfolyamok)

Az *népi játék gyakorlatok tantárgy célja az előképző évfolyamokon* a befogadókészség fejlesztése, magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevésődésének elősegítése különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos

ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az tantárgy feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok (E/1-2. évfolyamok)

E/1. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, a helyi sajátosságokra figyelemmel
- Az év ünnepköréhez igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak megismerése
- A különféle tanult motívumkincs használatának bemutatása
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismertetése
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei

Feladatcsoportok
E/1. évfolyam
A fafaragás motívumkincse

- Memóriajátékok – fafaragások motívum kincseivel
- Árnyjáték – széktámlák, pad támlák mintáinak felhasználásával
- Viaszkarcolás – lopótökre karcolt minták és pásztorbotok mintáinak felhasználásával
- Pecsétkészítés – pad háttámlák mintáinak felhasználásával

Hímzésminták motívumkincsei

- Memóriajátékok, kirakók, lottó játékok szűrmintákkal
- Illeszd a helyére! – a nagy tájegységek, illetve a saját területükön lévő hímzésminták felhasználásával
- Bújtasd el! – különféle hímzésminták felhasználásával
- Mátrixok – különféle hímzésminták felhasználásával
- Csipkeszurka – hímzések motívumainak felhasználásával képeslapok, különféle ajándékkártyák készítése
- Papírdúc satírozása – rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: miskakancsók és emberalakos butellák

- Memória másképp – alak és árnyképe játék a megismert minták felhasználásával
- Sodoku – emberalakos butellák „arcainak” felhasználásával 4x4-es, 6x6-os sodoku készítése
- Aquatintás kép készítése – különböző tájegységek miskakancsói
- Gipsznyomat készítés – jellegzetes karakterek mintázása

Zsinórminták mintakincsei

- Útvesztők, labirintusok – különféle minták felhasználásával az egyszerűtől a bonyolultabbig
- Puzzle – különféle minták felhasználásával három nehézségi fokozattal
- Színes indigó – ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával
- Zsinórnyomat készítés - ruhadíszítmények mintáinak felhasználásával

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával az évkör ünnepeihez igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: ismerkedés az őshonos emlősállatokkal (juhok, marhák, lovak, kecskék) - szőrlabda készítése
- Szálasanyagok: csutkajátékok, gyékénymadár, vesszőparipa, virágfüzér
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
- Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méretek és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év ünnepeihez kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a tanult népi mondókákat, dalok szövegeit, a játékok menetét
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a különféle népművészeti ágak anyagait
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására - új szabályt tud-e alkotni
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai

E/2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az természet körforgásának megismertetése, az évszakok váltakozása
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra késztetés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A legjellemzőbb jegyek felismertetése
- Egyszerű, szabályos, szabálytalan formák megismertetése
- Ábrák, egyszerű rajzok megértetése
- Térbeli viszonylatok, irányok érzékelése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- A természet körforgásához igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok a természet körforgásához igazítva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén témakör kiállítások keretében adnak számot tudásukról.

A minősítés szöveges értékeléssel történik, melyre a szaktanár jogosult.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Feladatcsoportok
E/2. évfolyam
A fafaragás motívumkincse

- Dominó – fafaragások motívumkincseivel
- Lottó játék – rozettákkal
- Triplex karton karcolása – motívumok tükrösökről
- Monotípia- ácsolt láda motívumokkal
- Pecsétkészítés – juhászbillogok mintáinak felhasználásával

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. - kicsinyítések, nagyítások, koordinátarendszerben való tájékozódás
- Mintakirakó – különféle hímzésminták felhasználásával
- Pecsételések – hímzések motívumainak felhasználásával csomagolópapír készítése
- Papírdúc nyomat készítése - madaras rátétes minták felhasználásával

Fazekasság motívumkincsei: fazekas termékek

- Rakd össze! – rész- egész játék különféle tájegységek tányér darabjainak, motívumainak felhasználásával
- Torpedó – fazekas termékek formáinak felhasználásával
- Térből a síkba, síkból a térbe – feladatkártyák és térbe felállítható játékkártyák készítése a megismert minták felhasználásával
- Papírtányér díszítése – a különféle díszítési módok kipróbálása
- Kályhacsempe papírmaséból – egy egyszerű minta választása

Zsinórminták mintakincsei

- Bogozd ki!" figyelemfejlesztő társasjáték vonalak, utak, irányok
- Írás előkészítő feladatlapok zsinórmintákkal – Folytasd a sort! Kövesd a vonalat! Haladj két vonal között!
- Kártyajáték: huszár egyenruha, lótakaró, tarsoly

Mézeskalács ütőfák motívumai

- Lapozgatós mintakönyv – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Részletkeresők – a megismert mézeskalács ütőfák mintáinak felhasználásával
- Szitázás sablonnal – huszár, szív motívumokkal
- Frottázs technika – alap készítése, szabadon választott mézeskalács mintákból

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
- A természet körforgásának megfigyelése, népi időjárási jóslatok megfigyelése, tapasztalatszerzés

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a természet körforgásához igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások

– Nemez: egyszerű színes nemezgolyók készítése a szőrlabda módszerével
– Szálasanyagok: az egyes évszakokban fellelhető anyagok használata az életkori sajátosságok figyelembe vételével
– Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, levendulazsák hímzéssel
– Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, növényi lenyomatok készítése
– Bőr: különféle fonások kipróbálása

Méretek és arányok
– A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)
– Sík- és térbeli tapasztalatok gyűjtése

Téri élmények
– A sík és a tér megtapasztalása
– Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
– Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Idő élmények
– Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
– Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
– Egyszerű animációs játékok készítésével

A színek világa
– A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
– A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az év körforgásához kapcsolódóan

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a tanult motívumkincseket a felismerés szintjén
– a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
– a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
– a természet és az ember alkotta formákat
– a természet körforgásának törvényszerűségeit
– a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
– a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
– a különféle népművészeti ágak jellegzetes motívumait

– a környezetünkben megtalálható természetes anyagokat (a kő, agyag, termések, szalma, csuhé, szőr, bőr) és a feldolgozott anyagokat (papír, fonal, textil)
– az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
– az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
– a baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:
– egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
– a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
– a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
– a közvetlen környezetének megfigyelésére az év körforgásának alapján
– a természet és az ember alkotta fő formák felismerésére
– segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
– a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
– a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára

- a mindennapi jelenségek közül felismerni az esztétikai élményt adó jelenségeket
- aktívan, megfelelő munkatempóval részt venni a tárgyalkotó tevékenységekben
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- ismeri-e az elemi téri viszonyokat
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- érdeklődő-e a különféle technikák megtanulása során
- célszerűen és anyagtakarékosan használja-e az anyagokat
- vannak-e egyéni elgondolásai

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén témakör kiállítások keretében adnak számot tudásukról.
A minősítés szöveges értékeléssel történik, melyre a szaktanár jogosult.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

NÉPI JÁTÉK GYAKORLATOK TANTÁRGY Alapfok (A/1-2. évfolyamok)

A *népi játék gyakorlatok tantárgy célja az alapfok első két évfolyamán* a befogadó készségek fejlesztése, a magyar népi motívumok, a mintakincsek vizuális memóriába való bevésődésének elősegítése különféle játékeszközök segítségével. A népművészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése a korszerű, gyermekközpontú, a népművészeti mintákra épülő tananyaggal a gyerekek életkori és egyéni képességeiknek megfelelő alkalmazásával. A népi kismesterségek az év, a család ünnepeihez valamint a ház és környezete tematikájához való igazodás.

A/1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az évkör ünnepeinek megismertetése kiegészítve a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaival
- A hagyományok élményszerű megismertetése
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálása
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység

motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak (pl. fafaragás, hímzés, fazekasság) játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- Az év ünnepköréhez és körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepköréhez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/1. évfolyam

A fafaragás motívumkincse
- Memóriajátékok – fafaragások motívumkincseinek bővítése
- Árnyjáték – széldeszkák mintáinak felhasználásával
- Kollázs készítése – mángorlók mintáinak felhasználásával
- Meseerdő készítése – tükrösökről vett mintákkal

Hímzésminták motívumkincsei
- Játékos mértan 1. –Tükrözések – sárközi minták felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal
- Tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakó – madarak, a hímzéseken tanult minták felhasználásával
- Mintakirakó – különféle léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése

A népviseletek mintái, motívumai
- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek
- Tájegységek viseletei – társasjáték különféle nagy tájegységek feldolgozásával
- Lapozgató készítése választott öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával
- Öltöztetőbaba készítése öt tájegység férfi - női viseletének felhasználásával

A bútorfestés mintakincse
- Hol a helyem? kártyajáték – tájegység festett bútorai
- Részletkeresők – a vizuális blokkban elkészített mennyezetkazetták felhasználásával
- Részletkeresők – kicsinyített és nagyított részletek keresése
- Rejtvényes feladatok: Keresd a különbséget! Karikázd be, ami nem illik a sorba!
- Számold meg, miből mennyit találsz! Kösd össze!
- Templomkazetták tervezése, festése – virágmintákkal, ismétlődő díszítő elemekkel

Érzékszervi tapasztalások
- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok

- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával az évkör és a család ünnepeihez igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése - nemezelődés
- Szálasanyagok: fonott, kötözött, sodort tárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok körmönfonással, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások

Méretek és arányok

- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság

- A mesebeli világok, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok az évkör és a körülöttünk élő népe kulturális hagyományaihoz kapcsolódóan

Követelmény
A tanuló ismerje:
- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- az évkör és körülöttünk élő népek kulturális szokásait
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a helyi sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:
- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra
- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, ~~s~~ a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A/2. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése, óvása
- Az családi ünnepek, a ház és a környezete megismertetésén keresztül identitásfejlesztés
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása
- A népi kismesterségek megismerése, lehetőség szerint minél több kipróbálására ösztönzés
- A tárgyalkotás során felhasznált anyagok és eszközök megismertetése
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása - kreatív munkára és gondolkodásra nevelés
- A népművészet egyes ágainak játékeszközökön keresztüli megismertetése
- A néprajzi ismeretek tevékenységekhez kötött aktív beépítése

Tananyag

- A népművészeti vizuális elemek, kifejezési eszközök megismerése, külön figyelve a helyi sajátosságokra
- A családi ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazodva a népi kismesterségek különböző ágazatainak kipróbálása az életkori sajátosságoknak és fejlettségi szinteknek megfelelően
- A természetes anyagok alakításának különféle módozatainak lehetőségei
- A különféle tanult motívumkincs használatában jártasság
- A különféle játéktípusok sajátosságainak ismerete
- Kézműves és képzőművészeti technikák ismerete
- Különféle témacsoportok játékeszközökkel való feldolgozása
- Népművészeti hagyományok, az év és a család ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/2. évfolyam

Házoromzatok, építészeti elemek mintakincsei

- Házépítés"- elemekből – a különféle tájegységek jellegzetes építészeti jegyeinek, kiemelt részleteinek (tető, ablak, kémény) felhasználásával
- Térképjáték – irányok és útvonalak – téri orientációt és téri tájékozódást fejlesztő játék – épületek felhasználásával
- Sorozatépítő kártyajáték – házépítés másképp
- Térbeli nyitható kép – különböző tájegységek építészeti jellemzőinek felhasználásával
- Papírmasé vakolathímek

Hímzésminták motívumkincsei

- Játékos mértan 1. –Tükrözések – körülöttünk élő népek mintáinak felhasználásával
- Játékos mértan 2. – tervezési gyakorlatok keresztszemes mintákkal, tükrözések, forgatások, eltolások, egy-egy alap egységből álló minták felhasználásával
- Mintakirakók – tulipánok a hímzéseken
- Mintakirakó – különféle léptékű és minta sűrűségű puzzle-k tervezése és készítése kiegészítve a körülöttünk élő népek motívumaival, s a helyi sajátosságokkal

A népviseletek mintái, motívumai

- Memória másképp- tájegységekre jellemző fejfedők és hajviseletek
- Tájegységek viseletei – társasjáték bővítése a körülöttünk élők és a helyi sajátosságok feldolgozásával

- Leporelló készítése bővítés a körülöttünk élők népviseleteivel és a helyi sajátosságok
- Öltöztetőbaba (fiú, lány) készítése egy választott körülöttünk élő nép viseletével

A bútorfestés mintakincse
- Hol a helyem? kártyajáték – bővítése új elemekkel (Felvidék, Erdély)
- Kelengyeláda szitázása sablonnal – tájegységekre jellemző minták felhasználásával
- Templomkazetták tervezése, festése – új virágminták, ismétlődő díszítő elemek felhasználásával
- Mesekönyv lap tervezése a virágmotívumok felhasználásával

A bőrművesség díszítő motívumai
- Keresd a mintát! nyomozós játék
- Hol a helyem? kártyajáték – tárgyak, minták, használati helyük, funkciójuk szerint
- Domborítás egyszerű virág motívummal

Érzékszervi tapasztalások
- Színek, formák megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
- Népi játékokkal, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

Anyagok
- A népi kismesterségek különböző anyagainak megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával a család ünnepeihez és a körülöttünk élő népek kulturális hagyományaihoz igazítva
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal: kötözések, sodrások, fonások, szövések, gyúrások, karcolások
- Nemez: egyszerű tárgyak készítése- nemezelődés
- Szálasanyagok: fonott, kötözött, sodort ajándéktárgyak készítése
- Textil: különféle fonatok, zsinórok, bojtok készítése, baba varrása
- Agyag: egyszerű marokedények, felrakásos technikák kipróbálása, nyomhagyások
- Bőr: karkötő készítése poncolással
- Fa: egyszerű karcolások, vésések

Méretek és arányok
- A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb)

Téri élmények
- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent) - zárt és nyitott terek
- Téri élmények játékkártyákkal, és plasztikai megjelenítéssel

Mese és valóság
- A mesebeli világok, történések síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

A színek világa
- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- A színek keverésének megfigyelése az alkotó foglalkozások, a nemezelés, szövés feladatain keresztül

Folklór: Népi játékok, mondókák, dalok, mesék, benti és kinti játékok a családi ünnepekhez kapcsolódóan, kitekintve a körülöttünk élő népek hagyományaival

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tanult motívumkincseket felismerés szintjén
- a tanult játékszabályokat, variációs lehetőségeket
- a témákhoz kapcsolódó alapvető formákat
- a család fontosabb ünnepeit, szokásait
- a ház és környezetének fontosabb elemeit
- a tanult népi játékok szövegeit, a játékok menetét
- a különféle tanult motívumokat tudja megkülönböztetni a hely sajátosságoktól
- az alkalmazott anyagok megmunkálási lehetőségeit
- az egyszerű technikai fogásokat
- az elkészített tárgyak rendeltetésszerű használati módját,
- a baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- felismerés szintjén megkülönböztetni a különféle viseleteket, építészeti elemeket
- a játékok során megismert motívumok felismerésére
- egyszerű tárgyak mintaadás utáni elkészítésére
- a műveleti sorrendek követésére, s azok betartására
- a játékszabályok betartására, a kooperatív munkára
- segíteni társait, munkacsoportját a tevékenységekben
- a tanult népművészeti motívumok „olvasására”
- az önálló munkavégzésre
- a technikai gondolkodásra
- a célszerű és takarékos anyaghasználatra
- a látható és az elképzelt világ megjelenítésére
- térbeli helyzetek ábrázolására- a formák síkbeli reprodukciójára
- a munka megbecsülésére, tiszteletére
- a tanult népi játékok szövegeinek megjegyzésére, s a játékmenet reprodukálására
- a tanév során alkalmazott alapvető kifejező eszközök használatára
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a játékeszközökön szereplő mintakincseket
- bekapcsolódik-e az általa nem ismert, nem megszokott játéktípusok kipróbálásába
- képes-e a játékszabályok betartására, új szabály alkotására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- tud-e olvasni ábrát, magyarázó rajzot, információs jeleket
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

NÉPMŰVÉSZETI VIZUÁLIS ALAPISMERETEK TANTÁRGY

Alapfok (A/1-3. évfolyamok)

A *népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy* magában foglalja azoknak a képességeknek a fejlesztését, amelyek kizárólag tevékenységekben formálódnak ki, ebből következően csak tevékenységekben fejleszthetők. A terület tevékenység-központúságából adódóan a feladatok fő profilja a személyes alkotás. A gyermek az alkotáson keresztül alkotja meg önmagát, ezért a készség és képességfejlesztés egyúttal személyiségformálás is.

A tevékenységek megválasztásakor törekedni kell a komplexitásra, hogy egyszerre több készséget igényeljenek és fejlesszenek, egyszerre több és több irányba ható képességeket bontakoztassanak ki.

Alapfok (A/1 évfolyam)
Fejlesztési feladatok

- Az esztétikai-művészeti élményeket kínáló, néprajzi ismereteket nyújtó források megismerése, használatuk szokásai és képességei
- Egyszerűbb képi elemekből összeállt jelentések felfogásának és létrehozásának képessége
- A funkció kiolvasása a környezet, a tárgyak formáiból, jól funkcionáló formák létrehozása
- A fantáziavilág képeinek megjelenítési készsége, az egyéni megoldások ösztönzése
- A tárgyforma és a díszítmény jelentéseinek, szimbólumainak olvasása, ezek kreatív alkalmazása a saját közlésekben
- Az alkotó tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig vitelével
- A figyelmes, kitartó munkavégzés fejlesztése

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Kézműves és népművészeti technikák
- A mese, mint téma segítségével a vizuális és konstruáló képességek fejlesztése
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek (elsősorban népmesék, mondák)

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások, történetmesélések
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával

Színes világok megelevenítése

- A kedvenc népmese feldolgozása színes kompozícióban
- A színek hatása, érzelmi ereje
- Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból,

gipszfaragás, papírmasé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése
- Meseváros megelevenítése (a város lakóházai, palotái, útjai, járművei)
- A mesebeli szegény ember portáljának elkészítése (ház és udvar)

Megszemélyesítés
- Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma
- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök
- Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
- Az adott népmeséhez, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- A gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás
- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló–, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek)
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése papírtépéssel
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép
- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai, saját jel kitalálása
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)
- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Szám–, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások
- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A természet körforgása - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Ősz – ismerkedés az alapanyagokkal a betakarítás kapcsán (főleg gyapjú és kender), ujjbábok készítése nemezből, gyékényből fonott madár, kötözött báb, kákatutaj, békaszék, bőr fonatok lehetőségei, ékszerek.
- Tél - mézeskalácsformák rajzolása, tervezése, csuhéból angyal, csillag, diófejű levendulazsák testű baba, bőrfűzések lehetőségei, él fűzések
- Tavasz – fűzfasíp, nádsíp, fatutaj, gúzskarika, karikakapdosó fűzvesszőből, májusi kerekező (12 gyerek együtt fonja), egyéb fonatok, szalagok, bőrfűzéssel, fonással összeállított egyszerű tárgyak (pl. zacskó)
- Nyár – közös mesetakaró készítése nemezből, szövés a szabadban növényekkel poncolással csipkézéssel, díszlyukasztóval készíthető tárgyak. (pl.: kulcstartó,

karkötő)
– Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
– az alapvető ábrázolási technikákat
– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, alkotó módon történő feldolgozásra
– vázlatok készítésére
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
– felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
– ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
– képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
– meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
– képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
– képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
– az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
– vannak-e egyéni elgondolásai
– jól használja-e a téri viszonyokat
– képes-e az önálló munkára
– képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfok 2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül
– Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával, egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása
– Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élmény anyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése
– A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
– Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó

folyamatokba illesztve
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata
- Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei
- A formák, színek használatában való jártasság
- Kézműves és képzőművészeti technikák
- Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása
- A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Népművészeti hagyományok, az év ünnepei
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/2. évfolyam
Elbeszélés vonalakkal
- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése, látványok kifejező átírása
- Belső képeken alapuló élményképek feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban Leporelló készítése a figuratív jelenetek összeállításával (élménymesélős, rajzos könyv)

A színek érzelmi ereje
- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban, lírai hangulat- és érzelemközvetítő feladatok, színvázlatok
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)
- Folt- és színritmus-kifejezések, nonfiguratív színhangulat kereső kísérletek, játékos kompozíciók, meseszőnyeg tervezése

Plasztikus figurák – formai felfedezések
- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása, a figurák karakterének, fő arányainak visszaadása, részlet gazdag felületalakítás
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése egy tömbből és összeépítéssel, díszítésük földfestékkel

Szabadon formálható anyag
- Ünnepek régen és ma, változások az ünnepi szokások körében
- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Pásztorünnepek: csutkajátékok, egyszerű csutkababók, fonatok, zsinórok körmönfonással, bőrfonatok (3-4 szálas fonás), karkötők
- Adventi díszekhez szalagszövés, füzér készítése termésekkel, gyönggyel, adventi koszorú, gyertyamártás
- Karácsony: csillagkészítés, gyöngyékszerek, dióból bölcső pólyással, nemezjáték, ajándék készítése csipkézőkkel, díszlyukasztókkal (karácsonyfadísz, könyvjelző)
- Farsang: maszkok készítése többféle növény és termés felhasználásával, fonaljátékok, bojtok, hangkeltő, tél-űző egy közös vagy több kisebb dob készítése
- Húsvét: tojásfestés, berzselés, bőr batikolás tojás alakú kulcstartók felületére
- Pünkösd: nemezvirágok készítése, hajkoszorú készítése, gyékényfonatba virágok tűzése
- A tárgykészítés folyamatának alapvető lépései, az összeállítási és díszítési technikák
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból, az anyagtársítások

Tér és idő feldolgozása

– Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
– Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
– Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
– A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép
– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
– A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
– Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
– Pecsét faragása, idolok, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata
– Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
– Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
– Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Megszemélyesítés
– Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
– Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
– Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
– Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
– Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
– az alapvető ábrázolási technikákat
– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra
– vázlatok készítésére
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
– felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
– ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
– képes-e motívum gyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
– meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
– képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
– képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
– az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
– vannak-e egyéni elgondolásai

- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfok 3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül
- A szemlélődő, beleérző érzékenység fejlesztése szép és csúnya, jó és rossz megkülönböztetésében
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag
Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/3. évfolyam
A színek érzelmi ereje

- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

Szabadon formálható anyag

- Agyagplasztikák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás
- Plasztikai munkák talált anyagokból, egyéni forma- és anyagtársítások

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- az alapvető ábrázolási technikákat
- a plasztikus megoldásokat
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására
- ügyelni a képek és a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- felismeri-e a tanult témákhoz kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- ismeri-e az alapvető ábrázolási technikákat, kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- meg tudja-e nevezni a különféle anyagokat
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

BEVEZETÉS A MESTERSÉGEK VILÁGÁBA TANTÁRGY

Mesterség orientáció alkotó gyakorlat

A *bevezetés a mesterségek világába tantárgy célja* a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A *tantárgy feladata* a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfok (A/3. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- A népművészeti tárgyak, az alkalmasan megválasztott népi használati tárgyak utánzó és újraalkotó elsajátításának képességei
- A néprajzi ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése
- Az alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- Népi kézművesség alapok – ismeretek
- Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
- Különféle kézműves és népművészeti technikák
- Néprajzi ismeretek
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A/3. évfolyam

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet irányított megfigyelése
- A természet törvényeinek, jelenségeinek összegyűjtése, lejegyzése
- Növények és állatok minél pontosabb megfigyelése, magyarázó rajz készítése
- A látványból és jelenségből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szerkezetből kiinduló egyszerűsítések (redukálások)
- A szín és anyagválasztás szerepe

Mintakincs

- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása
- Ornamentika rajzolása természeti motívumok felhasználásával
- Egyszerű díszítő elemek szimmetrikus, aszimmetrikus, pozitív-negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák egyszerűsítése, stilizálása, szín- és formavariációk létrehozása

Népművészeti motívumok új kontextusba helyezése (kreatív tervezés)

- Legyél te is tervező - csomagolópapír tervezése, kivitelezése stencilezéssel – hímzésminták felhasználásával
- Könyvborító és lemezborító tervezése és készítése szitázással és papírdúccal – szűrrátétek motívumainak felhasználásával

- Épületek „életre keltése” a Balaton-felvidék jellegzetes épületelemeinek felhasználásával
- Múlt és jelen találkozása Papírszínház készítése – falusi életképekkel
- Mából a múltba – öltözz át! - mai fotók felhasználásával, átalakításával készített falusi képek készítése
- Szabd magadra! OP-ART – rozettákkal, guzsalytűkkel, hímzésmintákkal
- Ékszerkészítés zsugorfóliából sütéssel, falapokból festéssel - választott minták felhasználásával
- Képregény készítése egy választott népmeséből
- Játszani jó! – a vizuális anyanyelv használata - társasjáték tervezése és készítése agyag figurákkal - választott témakörből: fafaragás, hímzés, szövés, fazekasság
- Ruha kvartett - kártyajáték tervezése és készítése – népviseletek felhasználásával
- Memóriajáték tervezése népművészeti motívumokkal

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a természetes alapanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel

Fazekasság

- Marokedényből figurák (pl. edényformákból kialakítható állatalakok)
- Almasütő 2 db marokedényből, együtt kipróbálni - illatok és ízek
- Fantáziát mozgató természeti formákból - különböző termésekből kisplasztika
- Mini műhelyek (lehet egyéni, de csoportos feladat is) - élethű műhelyek mintázása
- Edényalátét (hurkákból vagy lapból kivágva)
- Mézeskalács-formák - együtt sütni, enni
- Falikép, közös munka: pl. 4 évszak
- Paraszti udvar (lehet egyénileg, de közösen is)
- Falu: jellegzetes házakkal, emberekkel és állatokkal
- Állatok: különböző állatfigurák és környezetük (baromfiudvar, állatkert)
- Képzelt, sohasem létezett állatok, kedvenc állatok, guruló állatok
- Doboz tetővel - a tetején a fogó-gomb lehet más-más figura
- Gyertyatartó
- Mécses - önteni bele gyertyát
- Ékszerek (üveggyöngyökkel díszíteni)
- Sajtkészítő, sótartó
- Karácsonyfa-díszek
- Formába tapasztás különböző agyagból
- Fűszertartó - különböző méret, forma
- Sütőedény figurális

Textil (hímzés)

- különféle zacskók – láncöltéssel és vagy keresztszemmel
- hátizsák, madzag pántokkal láncöltéssel
- babavarrás hímzett – (bújtatások) ruhakészítéssel
- bábok varrása (Lakatos Lilla könyve alapján)

Textil (nemez)

- Mosatlan, mosott és fésült gyapjú tapintása különböző fajtájú juhokról
- Játék, felismerés bekötött szemmel
- Egyszerű nemezgyűrű készítése kézben egy tincs gyapjúból - ismerkedés a gyapjúval, a nemezelés alapjaival
- Végtelenített nemezzsinór készítése
- Ügyességi, finommotorikus kézmozgást, térlátást és koncentrációt fejlesztő játékok a nemezzsinórral (átbújtatós, mondókás, „macskabölcső”)
- Egyszerű ujjbáb vagy babasapka készítése két-három ujjra tekert gyapjúból

– Játékok hagyományos síkformák, nemezdíszítő motívumok felhasználásával
– Festőnövények gyűjtése a természetben - a színek szerepe az életünkben
– Ujjbáb készítése sablonra, mesefeldolgozás az ujjbábok segítségével

Textil (szövés)
– Fonatok – körmönfonással, 3-5-7-9 szállal, egyszerű fonalcserékkel és összetett fonalcserékkel
– Fonatok – fonással, 3-5-7-9 és több szállal, „vászonkötéssel” és „sávolykötéssel”
– Vetüléknélküli szövés
– Kisebb tárgyak – telefontartó, bábfigurák – szövése széklábon
– „Pókozás” színes fonalakkal hurkapálcán vagy fűzvesszőn
– Fonaljátékok – pomponok, bojtok
– „Májusi” kerekező
– Szalagszövés szádfával illetve bojtnyüstökkel
– Virágfal szövése (kereten, korláton, faágakon)

Szálasanyag
- Csuhéból: hármas fonás, sodrás tanulása, (karkötő, csillag) csomózós technikával tojásos kosár készítése hármas fonat készítése, összevarrása alátétnek, kosárnak
- Gyékényből: fonott állatok, emberalakok, gyékény adventi díszek
- Ismerkedés a gyékényszövéssel (alátét)
- Szalmából: páros, páratlan fonások, aratási jelvény készítése
- Vesszőből: gazdasági udvar modelljének készítése falapra
- Vesszőoldalú csűrrel, szalmatetővel, vesszővel kerített kúttal, fonott kötözött állatokkal (közös munka, többféle anyag, technika)

Faragás
– Fűzfából kígyó készítése
– Cifrabot fűzfából kéreg kimetszéssel mintázva
– Gémeskút keskeny deszkából, fűzfa ágasfából, dióból
– Fabútor deszkadarabokból és lécekből kis asztal és szék
– Mérleg fa pálcika dió
– Kanászostor akác cseresznye vagy somfabot vékonyabb kötélből
– Kocsi szekér léc deszka hengeres rúdfa kerék
– Traktor tömbfából fűzfa rúdfa kerék
– Farepülő
– Krumplipuska bodzafából
– Vízipuska bodzafából dugófa mogyoró és kóc
– Nyílpuska fűz vagy orgonaágból
– Fűzfasíp fűzfából kéreghúzással tavaszi időben
– Kopogó orgona villáság lécdarab
– Zugattyú léc mogyoróág madzag

Népi bőrművesség
A bőrművességhez szorosabban kapcsolódó foglalkozások:
- A bőrtípusok, bőrfajták megismertetése: (szőrös bőrök, egzotikus állatbőrök, állatfajonkénti eltérések, cserzéstípusok, textúrák, kikészítési módok, szín) játékos formában
- Érzékszervi vizsgálatok - látás, tapintás - szembekötős, felismerős játékok
- A kalapálás örömei: poncolt, áttört felületű tárgyak készítése poncoló vasakkal, díszlyukasztókkal - az áttört felületek alá más felületű vagy színű bőr helyezésével (ékszerek, könyvjelzők, könyv vagy füzetborító)
- Játék a textúrákkal, színekkel: (szabás és illesztés gyakorlása, ragasztott technikával)

- Különböző bőrfajtákból bőrképek készítése (montázs) - népi motívumok felhasználásával, kompozíciós változatok tervezése modellezése eredeti vagy kicsinyített formában (táskafedél, mellény rátét, sorminta)
- Laptárolók, tokok készítése egy adott tárgyra: két darabból, egyszerű tok készítése fűzéssel vagy varrással rögzített élekkel, bújtatós vagy gombos záródással (tolltartó, pénztárca, irattárca, bicskatok)
- A síkok térbefordulása, avagy térforma készítése síklapokból (modellezés)
- Kísérletezés a különböző ívek, vágott szélek összeillesztéséből keletkező formákkal
- Ragasztva, vagy fércelő varrással kivitelezhető gyakorlat, papírból, vagy bőrből (bőrbe csomagolt tárgyak, térbeli bőrmaszk)

A bevezetés időszakában a cél az előkészítő két évfolyamában tanultak magasabb szakmai szintre való emelése. Az elsődleges feladat az, hogy a tanulók a szakágban használatos alapvető kézi szerszámok, eszközök szakszerű használatát elsajátítsák. Az előző két évben, főként az oktató által előkészített, előre kiszabott, esetlegesen előjelölt, vagy lyukasztott alkatrészeket, alapanyagokat használtak a növendékek. A 3. évfolyamon már az előkészítés is a tanuló munkája. (Például a szálak szabása, az alkatrészek szabásmintája és a szabásminta alapján kiszabott bőrdarabok. A lyukasztások, metszések illesztő pontok egyénileg történő kimérése, jelölése, kivitelezése.) Ennek érdekében, bármely anyaggal való alkotás vagy feladatmegoldás során a következő szerszámok használatát kell fejleszteni: szabászkés, olló, árak, tűk, kalapács, lyukasztók, vonalzó, körző.

Követelmény
A tanuló ismerje:
- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat

Legyen képes:
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra
- a látvány és jelenségek értelmezésére
- vázlatok készítésére, átírásra
- ügyelni a tárgyak kidolgozottságára, technikai következetességére

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
- a képes-e a tananyagban szereplő anyagokat megmunkálni
- képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- rendeltetésszerűen használja-e az eszközöket
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- megfelelő-e a munkatempója
- van-e konstruáló képessége
- tud-e milliméter pontossággal mérni
- alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák
- megjelennek-e a karakterek
- ismeri-e a különféle mesterségbeli technikákat, amelyeket a képzés során el kellett sajátítani

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

TANSZAKI ALKOTÓ GYAKORLATOK/TANSZAKI MŰHELYGYAKORLATOK

Alapfok (A/4-6. évfolyamok)

A tanszaki alkotó gyakorlatok a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek megismertetésére szolgálnak. Feladatuk a forma, díszítmény, funkció hármasának adott mesterségen belüli anyanyelvi szintű megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív játékos feladatsorokon keresztül.

FAZEKAS TANSZAK

FAZEKAS ALKOTÓ GYAKORLAT TANTÁRGY

A fazekas alkotó gyakorlat tantárgy célja megismertetni a fazekasság azon elméleti tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalkotásra, a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a szakmai ismeretek elmélyítése fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók érzékenyen, tervszerűen tudják alkalmazni a különböző technikákat, anyagokat, eszközöket. Ezek mellett cél, a rendszerben való gondolkodás és az esztétikai érzék fejlesztése.

A fazekas alkotó gyakorlat tantárgy feladata a fazekassághoz köthető technikák, tevékenységek alapvető elméleti ismereteinek átadása, a tárgyalkotási folyamatok elméletének, néprajzi hátterének megismertetése. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a tanulók harmonikus környezet–, a tárgykultúra iránti igényét – elérni az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata megismertetni a tanulót a fazekasság történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. Az agyag hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos technikáival. A felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret– és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)

Fejlesztési feladatok

- Irányított megfigyelések által, közös élményszerű tapasztalatszerzés
- A kézműves kultúra műhely és a műhelymunka megismertetése
- A tárgyalkotás során alkalmazható egyszerű technikák elsajátításával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése
- A fazekasság hagyományainak élményszerű megismertetése
- A felhasználható anyagok és az alakításukhoz szükséges eszközök megismertetése
- A kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása

Tananyag

- Tárgy és tárgykultúra
- Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgyak szerepe
- Kerámiatörténet – népi fazekasság

– A tárgyalkotás eszközei - fazekas szerszámok
– A műhelymunka rendje, alapvető magatartási és munkavédelmi szabályai

Feladatcsoportok
A/4. évfolyam
Szabadon formálható anyag: primitív technikák
– Marokedény
– Felrakásos technika:
- gyűrűkből
- hurkákból
– Sípkészítés technikája

Minta, jel, jelkép – a felület alakítása
– Megőrzött nyomok az agyaglapon
– Pecsétek: monogram, saját jel
– Növényi lenyomatok, termések
– Természetben található díszítőeszközök
– Festés földfestékkel: ecset, íróka, sgrafitto-alákarcolás

Alapismeretek
– A fazekas tárgyalkotás sajátosságai
– A tervezés lépései
– Formák kifejező ereje
– A tárgyalkotás alapvető fázisai
– A tárgyak harmóniája, esztétikája

A fazekasság anyagai, technikái
– A környezet anyagai
– Az agyag tulajdonságai-alakíthatóság, formálhatóság
– Az agyagból készíthető tárgyak köre
– Ősi, kézműves tárgyformálás - primitív technikák
– Az agyag tulajdonságai
– A földfestékek tulajdonságai

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, motívumokat
– a fazekasság primitív technikáit
– egyszerű díszítési technikákat
– az agyag alapvető tulajdonságait
– a földfestékek tulajdonságait
Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra
– tervek készítésére

Év végi összefoglaló - az egész évben elkészített tárgyak kiállításon való bemutatása

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
– az agyagot képes-e megmunkálni a tananyagban szereplő technikákkal, díszítési módokkal
– képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
– képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
– az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
– vannak-e egyéni elgondolásai

– képes-e az önálló munkára
– megfelelő-e a munkatempója
– van-e konstruáló képessége
– alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A/5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés
– Gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldására segítés
– A csoportos és egyéni alkotótevékenység formáinak megismertetése
– A tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása
– A fazekas szerszámok biztonságos használata

Tananyag
– A Kárpát-medence fazekasságának története
– Legfontosabb fazekas központjaink a XIX. században
– A fazekasság gyártási folyamata
– Edénykészítés korong nélkül:
- préselés szakajtóba
- formába nyomva - lapokból
- formára, kifeszített textilre
- kivéséssel
– Ritka díszítőtechnikák: kavicsolás, cirkozás, fésűs technika, papírsablon
– Gyűjtőmunka, tervezés
– Az égetés: kemencék típusai
– Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/5. évfolyam
– Agyagszobor különböző természetes anyag felhasználásával
– „Tűz, víz, föld, levegő” szimbólumok a különböző kultúrák fazekasmesterségében
– Edénykészítés korong nélkül
– Az edények díszítése ritka díszítőtechnikákkal
– A természet körforgásához kapcsolódó csoportos alkotás, a munkafolyamatok megosztásával

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a Kárpát-medence fazekasságának történetét
– a legfontosabb fazekas központjainkat
– a fazekasság gyártási folyamatait
– a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó csoportos kreatív folyamat részeit
– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat
Legyen képes:
– motívumok gyűjtésére, feldolgozására, vázlatok készítésére

– kompozíciós ismereteinek alkalmazására
– csoportban együtt gondolkodni és alkotni
– a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
– az agyagot képes-e megmunkálni a tananyagban szereplő technikákkal, díszítési módokkal (korong nélküli edénykészítés, préselés, lapedény készítés, formába, formára applikált edények készítése, vájt edénykészítés)
– ismeri-e a legfontosabb fazekasközpontokat
– képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
– az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
– vannak-e egyéni elgondolásai
– képes-e az önálló munkára
– megfelelő-e a munkatempója
– van-e konstruáló képessége
– alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:

A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A/6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

– A látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzése
– A csoportos és egyéni alkotótevékenység formáinak megismertetése
– A tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése

Tananyag

– A Kárpát-medence fontosabb fazekas központjai
– A tájegységekre jellemző stílusjegyek és technikák
– Fazekastermékek csoportosítása használatuk szerint
– A formák, színek tudatos használata
– Fazekaskorongok típusai
– Fazekaskorong használata
– Edénykészítés lapokból
– Kályhacsempék fajtái
– Rátétes díszítmény tájegységenként
– Gipszöntés
– Gödörégetés: kemence tervezése
– Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/6. évfolyam

– Látogatás helytörténeti múzeumba: fazekas tárgyak formáinak, motívumainak gyűjtése

– Lapedények: mézeskalácsformák, sütőedények, tintatartó tervezése
– Gipszforma öntése
– Kályhacsempe, formába nyomva
– A rátétes díszítés technikái
– Gödörkemence szerkezete, működése

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a tájegységekre jellemző stílusjegyeket és technikákat
– a fazekaskorong működési elvét
– a kályhacsempék típusait
– a primitív égetőkemence szerkezetét
Legyen képes:
– lapokból különböző edényeket tervezni
– egyszerű kályhacsempét tervezni
– rátétes díszítést tervezni
– korongon dolgozni
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, önálló tervezésre, kompozíciós ismereteinek alkalmazására
– a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
– az agyagot képes-e megmunkálni a megismert technikákkal, díszítési módokkal (fazekaskorongon dolgozni, agyagot formába önteni-nyomni, rátétes díszítményt alkalmazni)
– ismeri-e a fazekas termékeket funkciók szerint
– képes-e mintaadás után a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
– képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
– az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
– vannak-e egyéni elgondolásai
– képes-e az önálló munkára
– megfelelő-e a munkatempója
– van-e konstruáló képessége
– alkotásain felismerhetők-e a tanult jellemző formák

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
– a Kárpát-medence fontosabb fazekas központjait
– a tájegységekre jellemző stílusjegyeket és technikákat
– fazekastermékek csoportosítását használatuk szerint
– a formák, színek, díszítmények tudatos használatát
– az agyag megmunkálásának, díszítésének technikáit
Legyen képes:
– ősi, kézműves tárgyformálásra, primitív technikák alkalmazására

- motívumok gyűjtésére, feldolgozására, vázlatok készítésére
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- lapokból különböző edényeket tervezni
- egyszerű kályhacsempét tervezni
- rátétes díszítést tervezni
- korongon dolgozni
- tárgyak tervezésére

Alapfok (A/4-6. évfolyamok)

FAZEKAS MŰHELYGYAKORLAT TANTÁRGY

A *fazekas műhelygyakorlat tantárgy célja* megismertetni a fazekasság azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalkotásra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, -megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, fazekas műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A *fazekas műhelygyakorlat tantárgy feladata* a fazekassághoz köthető technikák, kézműves tevékenységek legátfogóbb ismereteinek átadása. Megismertetni a tárgyalkotási folyamatok elméletét, néprajzi hátterét, rendszereit. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési folyamatokon keresztül kialakítani a tanulók harmonikus környezet–, a tárgykultúra iránti igényét – elérni az esztétikai érzék és ítélőképesség mélyítését, árnyaltabbá tételét. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a fazekasság történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A fazekas tárgykészítés hagyományos tárgykultúrájával, a tárgyformálás hagyományos, táji specifikus technikáival. Az agyag, a díszítéseke felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok (A/4. évfolyam)
Fejlesztési feladatok
- A kézműves tevékenységek szerepének feltárása
- A fazekasság hagyományainak megismertetése
- A kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása

Tananyag
- Élményszerű tapasztalatszerzés: a plasztikus agyag
- Agyag a természetben
- A tárgyak szerepe
- Az agyagból készült tárgyak helye életünkben
- Primitív technikák
- Természetben található díszítőeszközök
- Díszítőtechnikák
- A fazekasműhely berendezései
- A műhelymunka rendje: magatartási és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok
A/4. évfolyam

Szabadon formálható anyag: primitív technikák

- Marokedény készítése, díszítése növényi nyomatokkal
- Felrakásos technikával edény készítése
- Sípkészítés

Minta, jel, jelkép – a felület alakítása
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel), terrakotta kép készítése
- Pecsétek faragása, monogram, saját jel készítése gipszből, agyagból
- Növényi lenyomatok, termésekkel nyomatok készítése
- Természetben található díszítőeszközök gyűjtése, kísérletek
- Festés földfestékkel: ecset, íróka, sgrafitto (alákarcolás) technikák alkalmazása

Alapismeretek
- A fazekasság anyagai, technikái
- Az agyag tulajdonságai: a plasztikusság tapasztalása különböző agyagokkal
- Az agyag előkészítése gyúrással
- Egyszerű (primitív) technikákkal tárgykészítés
- A földfestékek előkészítése, tulajdonságai

Követelmények
A tanuló ismerje:
- az agyag tulajdonságait
- a primitív technikákat
- a díszítőeszközöket

Legyen képes:
- díszítőtechnikákat alkalmazni
- gyűjtőmunkára
- tervek készítésére
- a munkák kidolgozottságára
- a technikai következetességre

Év végi összefoglaló: - az egész évben elkészített tárgyak kiállításon való bemutatása

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:
- ismeri-e a tanult agyag megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A/5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos és egyéni alkotótevékenység formáinak megismertetése
- Ösztönzés igényes munkára
- Egyszerű technikák elsajátítása korong nélkül
- A manuális készségek fejlesztése
- A fazekas szerszámok biztonságos használata

Tananyag

- Élményszerű tapasztalatszerzés
- Edénykészítés korong nélkül: préselés formába- formára nyomással, a lapokból és a kivésés technikákkal
- Ritka, de egyszerű díszítőtechnikák alkalmazása: cirkozás, fésűs technika, papírsablon használata
- Égetés gödörkemencében
- Kemence elkészítése közösen

Feladatcsoportok

A/5. évfolyam

- Fazekasműhely berendezéseinek helye, funkciói
- Agyag előkészítés
- Fantáziára épülő feladatok: Mit látsz benne? - agyagszobor készítése természetes anyagokkal kiegészítve
- Edénykészítés korong nélkül
- Az elkészített edények díszítése egyszerű díszítőtechnikákkal
- Csoportos munkában több részes falikép készítése

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a fazekasműhely berendezéseit
- a korong nélküli edénykészítés technikáit
- a ritka díszítőtechnikákat
- az egyszerű gödörkemence használatát
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- korong nélkül edényt készíteni
- használni a ritka díszítési eljárásokat
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Év végi összefoglaló: az egész évben elkészített tárgyak kiállításon való bemutatása

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tanult agyag megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.

A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A/6. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- Az agyag előkészítésétől a tárgy elkészítéséig megismertetni a munkafolyamatokkal
- Motívumgyűjtés, vázlatkészítés és kompozíciós ismereteinek alkalmazása
- Gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldására segítése
- Önálló eszközhasználat

Tananyag

- A formák, színek tudatos használata
- Ismerkedés a fazekaskoronggal - macskatányér korongozása
- Edénykészítés lapokból: Fali sótartó készítése
- Kályhacsempe készítése nyújtással, döngöléssel
- Kályhacsempe díszítése rátéttel
- Egyszerű gipszöntési munkák
- Gödörégetés szabályai
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
- Feladatcsoportok
- Fazekaskorong kipróbálása
- Lapedények készítése: mézeskalácsformák, sütőedények, tintatartó
- Gipszforma öntése
- Gödörkemence kipróbálása

Követelmény
A tanuló ismerje:

- a fazekaskorong működési elvét
- a kályhacsempék típusait
- a primitív égetőkemence szerkezetét
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- lapokból különböző edényeket készíteni
- egyszerű kályhacsempét készíteni nyújtással és döngöléssel
- gipszet önteni
- alkalmazni a rátétes díszítést,
- a legfontosabb baleset-és munkavédelmi szabályok betartására

Értékelés
Folyamatos megfigyelés, amelynek szempontjai:

- ismeri-e a tanult agyag megmunkálási technikákat, technikai fogásokat,
- képes-e motívumgyűjtésre, azok alkotó módon történő felhasználására
- képes-e a tevékenységek helyes sorrendjének betartására
- képes-e a kivitelezés eszközeinek megválasztására
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja-e
- vannak-e egyéni elgondolásai
- jól használja-e a téri viszonyokat
- képes-e az önálló munkára
- képes-e ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességre

Számonkérés javasolt formája

A tanulók félévkor bemutató óra keretében, év végén kiállítás szervezésével adnak számot tudásukról.
A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.
Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia.

Magasabb évfolyamba lépés feltétele:
A minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló ismerje:
- a Kárpát-medence fontosabb fazekas központjait
- a tájegységekre jellemző stílusjegyeket és technikákat
- fazekastermékek csoportosítását használatuk szerint
- a formák, színek, díszítmények tudatos használatát
- az agyag megmunkálásának, díszítésének technikáit

A tanuló legyen képes:
- ősi, kézműves tárgyformálásra. Primitív technikák alkalmazására
- motívumok gyűjtésére, feldolgozására, vázlatok készítésére
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására
- lapokból különböző edényeket tervezni
- egyszerű kályhacsempét tervezni
- rátétes díszítést tervezni
- korongon dolgozni
- tárgyak tervezésére

A *FAZEKAS TANSZAK* MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama:
Fazekas műhelygyakorlat
Gyakorlati munka:
- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a fazekas alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a fazekasság anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

Témakörök
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel), terrakotta kép készítése
- Pecsétek faragása, monogram, saját jel készítése gipszből, agyagból
- Edénykészítés korong nélkül: préselés formába- formára nyomással, a lapokból és a kivésés technikákkal
- Ritka, de egyszerű díszítőtechnikák alkalmazása: cirkozás, fésűs technika, papírsablon használata
- Fantáziára épülő feladatok: Mit látsz benne? - agyagszobor készítése természetes anyagokkal kiegészítve
- Edénykészítés korong nélkül

- Az elkészített edények díszítése egyszerű díszítőtechnikákkal
- Edénykészítés lapokból: Fali sótartó készítése
- Kályhacsempe készítése nyújtással, döngöléssel
- Kályhacsempe díszítése rátéttel
- Lapedények készítése: mézeskalácsformák, sütőedények, tintatartó
- Gipszöntés
- Gödörégetés

A vizsga értékelése

A fazekas gyakorlat alapfokú művészeti vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata
- az elkészült munka egyedisége, összhangja

Ajánlott tananyag a népművészet műfaj tantárgyaihoz - évfolyambontás nélkül

- Magyar Néprajzi Lexikon. www.mek.oszk.hu/02100/02115/html
- Magyar Néprajz nyolc kötetben. www.mek.oszk.hu/02100/02152/html
- Balassa–Ortutay: Magyar Néprajz. Corvina Kiadó, Budapest. 1979
- Bihari Anna – Pócs Éva: Képes magyar néprajz. Corvina Kiadó (Budapest 1985)
- Fél Edit – Hofer Tamás – K. Csilléry Klára: A magyar népművészet. Budapest 1969
- Kósa László–Filep Antal: A magyar nép táji–történeti tagolódása. (Budapest 1978) Kósa László
- Szemerkényi Ágnes: Apáról fiúra (Budapest 1973)
- Sándor Ildikó – Benedek Krisztina: Néprajz, néphagyomány. Képzőművészeti kiadó, Budapest 2010
- dr. Sándor Ildikó: A néprajz és a népművészet alapjai. Nemzeti Munkaügyi Hivatal

SZÍNMÛVÉSZETI–BÁBMÛVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMÛVÉSZETI–BÁBMÛVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú mûvészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklõdését, életkori sajátosságait, elõzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetõséget biztosít a színmûvészet–bábmûvészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, mûvészeti kifejezõ készségeik kialakítására és fejlesztésére, a mûvészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetõvé teszi mindkét területen

– A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
– Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történõ alkalmazására
– Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
– Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitûdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
– Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bõvítését
– Színházi (bábszínházi) elõadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színmûvészet területén különösen

– Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
– Az alapvetõ dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
– A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzõinek megismerését
– A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
– A színjátéknak mint mûvészi kommunikációs formának a megtapasztalását

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak

Fõtárgy: dráma és színjáték

Kötelezõen választható tantárgyak:

beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)
mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)
zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)
színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az elsõ számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplõ számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges idõre utalnak.
A tanszak kötelezõen elõírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más mûvészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.
A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az elsõ számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelentik.
A tanítási órák idõtartama: 45 perc

A SZÍNMÛVÉSZETI–BÁBMÛVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színmûvészet területén
Bemeneti kompetenciák: iskolai elõképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása
Drámai/színházi konvenciók alkalmazása
Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése
A színházi mûfajok felismerése
A szöveg– és elõadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, fõbb összetevõinek megismerése, alkalmazása
Drámai szövegek értõ – színészi szempontokat figyelembe vevõ – olvasása
Különbözõ színészi technikák megismerése és alkalmazása
Színházi improvizáció
Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel
Elõadásban (játékban) szerepek megformálása
A rendezõi instrukciók mentén végzett munka
Más mûvészeti ágak területérõl származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
Színházi elõadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák
Önállóság
Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
Mozgáskoordináció
Fejlõdõképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák
Kapcsolatteremtõ készség
Kezdeményezõkészség
Empatikus készség
Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság
Adekvát metakommunikáció
Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák
Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI
Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:
Kiválóan teljesített – Ha a tantervi követelményeknek pontosan, igényesen eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot és azt gyakorlatban is ötletgazdagon alkalmazni képes. A különböző fejlesztési feladatok követelményeit precízen, jó tempóban, kreatívan oldja meg és adott helyzetben kifogástalanul alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái önállóságra vallanak.

Jól teljesített – Ha a tantervi követelményeknek lelkiismeretesen eleget tesz, de apró hibákat elkövet. A tananyag alapvető részeit jól ismeri, tudja, de bizonytalanságok mutatkoznak. Ismereteit a gyakorlatban különösebb nehézségek nélkül alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái megbízhatóak.

Megfelelően teljesített – Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget. A tananyagot jól elsajátította, de a feladat megoldásakor tanár segítségre szüksége van. Elméleti ismereteit a gyakorlat során megfelelően alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái felületesek.

Felzárkóztatásra szorul – Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tud eleget tenni. A tananyag elsajátításában minimális ismeretekkel rendelkezik. Elméleti hiányosságai nem teszik lehetővé a gyakorlati alkalmazást még a tanár segítségével sem. Munkája folyamatos korrigálást igényel. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái gondatlanok.

Alapfok és továbbképző évfolyamok értékelése:
JELES – Ha a tantervi követelményeknek pontosan, igényesen eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot és azt gyakorlatban is ötletgazdagon alkalmazni képes. A különböző fejlesztési feladatok követelményeit precízen, jó tempóban, kreatívan oldja meg és adott helyzetben kifogástalanul alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái önállóságra vallanak.

JÓ – Ha a tantervi követelményeknek lelkiismeretesen eleget tesz, de apró hibákat elkövet. A tananyag alapvető részeit jól ismeri, tudja, de bizonytalanságok mutatkoznak. Ismereteit a gyakorlatban különösebb nehézségek nélkül alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái megbízhatóak.

KÖZEPES – Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget. A tananyagot jól elsajátította, de a feladat megoldásakor tanár segítségre szüksége van. Elméleti ismereteit a gyakorlat során megfelelően alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái felületesek.

ELÉGSÉGES – Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tud eleget tenni. A tananyag elsajátításában minimális ismeretekkel rendelkezik. Elméleti hiányosságai nem teszik lehetővé a gyakorlati alkalmazást még a tanár segítségével sem. Munkája folyamatos korrigálást igényel. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái gondatlanok.
ELÉGTELEN – Ha a tantervi követelményeknek tanári útmutatásokkal sem tud eleget tenni. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái értékelhetetlenek. A minimum szintet nem tudja teljesíteni.

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak

A mûvészeti alapvizsga tantárgyai:
dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

A mûvészeti záróvizsga tantárgyai:
dráma és színjáték, valamint
egy választott tantárgy az alábbiak közül
beszéd és vers
mozgás és tánc
zene és ének
színházismeret

Színjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az elõírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színmûvészeti és bábmûvészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett mûvészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése

A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.

Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészbõl áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás

eredménye öt tizedre végzõdik, a vizsga tantárgy végsõ osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntõ.
A mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a fõtárgyból kapott osztályzat a döntõ.
Eredményes mûvészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték fõtárgy elsõdleges célja, hogy a színházmûvészet – ezen belül is elsõsorban a színjáték – iránt érdeklõdõ tanulók számára lehetõséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történõ önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és elõadói képességeik fejlõdésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.
A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömén keresztül érjük el.
A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értõ befogadására, értelmezésére, illetve mûvészi együttmûködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Elõképzõ évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a csoportos játék örömét
– a csoportos játék szabályait
– az érzékszervek mûködésének jelentõségét
– az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
– a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
– a szerepjátékokban való részvétel élményét
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket
Fejlessze a tanulók
– érzékszerveinek mûködését, érzékelését
– ritmusérzékét
– megfigyelõ– és utánzóképességét
– mozgásos ügyességét, koordinációját
– együttmûködési képességét
– hallási figyelmét
– figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
– szabálytudatát
– közösségtudatát
Ösztönözze a tanulókat
– környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
– társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
– versek, mesék meghallgatására, értelmezésére

– a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
– a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
– a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag
Bemelegítõ mozgásos játékok
– Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
– Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
– Egyszerû mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
– Egyszerû mímes játékok tanári narrációra
– Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással
Érzékelõ játékok
– Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
– Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
– Az idõ észlelésének fejlesztése
Ritmusgyakorlatok
– Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
– Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
– Tempótartás (gyors és lassú) különbözõ térformákban
– Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése
Beszédgyakorlatok
– Hangok utánzása
– Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak–, nyelvgyakorlatok)
– Beszédre késztetõ játékok
Utánzó játékok
– Testtartás és mozgás utánzása
– Hétköznapi tevékenységek utánzása
– Állatok mozgásának utánzása
Memória– és koncentrációfejlesztõ játékok
– Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
– Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztõ játékok
Szerepjátékok, szabályjátékok
– Népi gyermekjátékok
– Énekes–táncos játékok
– Mozgásos (testnevelési) játékok
– Egyszerû szerkezetû drámajátékok
Csoportos improvizációs játékok
– Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
– Gyerekversek feldolgozása
Komplex drámafoglalkozások
– Mesei motívum vagy meserészlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közremûködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az érzékszervek mûködésének funkcióját, jelentõségét
– a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikbõl legalább egyet)
Legyenek képesek
–adottságaiknak megfelelõen a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
– a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre

– alapvetõ emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
– legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
– a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
– a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
– társaikkal való együttmûködésre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén szöveges értékeléssel kell minősíteni.
Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a csoportos improvizációs játék örömét
– a csoportos játék szabályait
– az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
– a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
– az alapvetõ ritmushangszerek használatát
– a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
– egyes drámajátékok szabályait
Fejlessze a tanulók
– érzékszerveinek mûködését, érzékelését
– ritmusérzékét
– megfigyelõ– és utánzóképességét
– mozgásos ügyességét, koordinációját
– együttmûködési képességét
– hallási figyelmét
– figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
– kifejezõkészségét
– helyzetfelismerési képességét
– szabálytudatát
– közösségtudatát
Ösztönözze a tanulókat
– környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
– társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
– versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
– az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
– a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
– a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
– a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag
Mozgásgyakorlatok

– Fogójátékok
– Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
– Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
– Mímes játékok tanári narrációra
Érzékelõ játékok
– Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
– Színkompozíciók összehasonlítása
– Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
– Az idõ észlelésének fejlesztése
Ritmusgyakorlatok
– Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
– Tempótartás különbözõ térformákban
– Futások irányváltoztatással
– Ritmushangszerek és mozgás
Beszédgyakorlatok
– Beszédre késztetõ játékok
– Beszédgimnasztikai gyakorlatok
– Beszédszervek ügyesítése játékos formában
Utánzó játékok
– Egyszerû mozgástükrözések
– Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemzõ gesztusainak utánzása
– Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása
Memória– és koncentrációfejlesztõ játékok
– Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
– Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztõ játékok
Szerepjátékok, szabályjátékok
– Népi gyermekjátékok
– Mozgásos (testnevelési) játékok
– Egész csoportos és páros munkára épülõ drámajátékok
– Vetélkedõjátékok
Komplex drámafoglalkozások
– Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közremûködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a csoportos játék szabályait
– az alapvetõ emberi, állati mozgássémákat
– a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
– a megismert ritmushangszerek használatát
– a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikbõl legalább egyet)
– egyes drámajátékok szabályait
Legyenek képesek
– adottságaiknak megfelelõen differenciált és pontos érzékelésre
– a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
– alapvetõ emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
– legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
– a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
– a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
– társaikkal való együttmûködésre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén szöveges értékeléssel kell minősíteni.
Vizsga tartása nem javasolt, de kötetlenebb formában – pl. bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- a tanulók már ezen évfolyamon is – közönség előtt adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Az előképző elvégzését követően a tanulók legyenek képesek:
- differenciált és pontos érzékelésre
- különböző ritmusok érzékelésére, a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- önálló verbális és mozgásos kifejezésre
- legalább két rövid lélegzetű vers vagy meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- mesék, történetek kezdetének és végének felismerésére, a főhős és a szereplők tulajdonságainak felsorolására
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre

ismerjék:
- az érzékszervek funkcióját
- a ritmus fogalmát
- az alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgássémákat
- a cselekmény-mesélés kritériumait (időrend, kezdet és vég, szereplők)
- a főhős és a szereplők közti különbséget
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvétel élményét

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
– az egyszerû mozgáselemek összekapcsolását
– a tér használatát és az abban való tájékozódást
– a helyszín fogalmát, jelentõségét
– a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvetõ technikáit
– a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
– rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
– a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
– a legfontosabb légzõ– és hangképzõ gyakorlatokat
– a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat
Fejlessze a tanulók
– együttmûködõ képességét
– képzelõerejét
– mozgásos improvizációs képességét
– térbeli tájékozódását
– figyelem–összpontosító képességét

– megfigyelõ képességét
– problémamegoldó képességét
– ritmusérzékét
– légzõkapacitását
– hangképzését
– artikulációs képességét
Ösztönözze a tanulókat
– maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
– a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
– társaikkal való együttmûködésre
– gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
– a csoporton belüli aktív és kezdeményezõ munkára
– kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag
Mozgásgyakorlatok
– Összekapaszkodó, érintésére törekvõ, érintés elõl elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok (pl. váll–, térdérintõs játékok, nehezített speciális helyzetû fogók)
– Lazító és feszítõ gyakorlatok
– Térformáló, térérzékelõ játékok: játékos formában különbözõ térformák felvétele, formálása, kikerüléses gyakorlatokban térérzék–fejlesztés körjátékok, lánc–típusú népi játékok
– Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttmûködve
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tûzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
– Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások
– Indirekt légzõgyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)
– Hanggyakorlatok
– A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükrözõdése a hangban)
– A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
– Egymás hangjának felismerése, utánzása
– Hangkitalálás (a saját hangtól eltérõ hangzások játékos próbálgatása)
– Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
– Játékos hangerõ–gyakorlatok
– Artikulációs gyakorlatok
– A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
– A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételgetõ ejtésével
– Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
– Szóláncok pontos hangzó– és szóvégejtéssel
– Hangsúlygyakorlatok
– A szóhangsúly gyakorlása (az elsõ szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
– Az összetett szavak elõtagjának és a teljes személynév elsõ tagjának hangsúlya
Fantáziajátékok
– Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
– A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék
Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok
– Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl. versek, mondókák ütemezése

tapssal, járással, mozgással különbözõ tempóban)
– Térkitöltõ gyakorlatok
– Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolós gyakorlatok
– Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással
Dramatikus játékok
– Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
– Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával
Komplex drámafoglalkozások
– Központi figura köré épülõ dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyûlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplõ, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tér használatát és az abban való tájékozódást
– a helyszín fogalmát, jelentõségét
– a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvetõ technikáit
– a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
– a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
– a legfontosabb légzõ– és hangképzõ gyakorlatokat
– a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat
Legyenek képesek
– egyszerû képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
– egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
– a tanult mozgáselemek összekapcsolására
– az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
– a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentõségének felismerésére
– a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
– tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén egy rövid darab bemutatásával adjanak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
– a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
– a bizalomra épülõ kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
– a tiszta, érthetõ beszéd alapjait
– a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a fõhõs, a szereplõk fogalmát
– a szereplõk ábrázolását segítõ egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
– a beszédtevékenység részeinek egymásrautaltságát
– a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
– a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók
– figyelem–összpontosító képességét
– megfigyelõ képességét
– együttmûködõ képességét
– verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
– fogalmazási és kifejezõ képességét
– dramatizáló képességét
– rögtönzési képességét
– elméleti drámaelméleti tudását
Ösztönözze a tanulókat
– figyelmük tudatos összpontosítására
– a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
– önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
– a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
– önálló verbális megnyilvánulásra
– pontos és kifejezõ szerepjátékra
– önálló dramatizálásra

Tananyag
Mozgásgyakorlatok
– Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
– Indítás és megállás különbözõ tempóban, helyzetben, magasságban történõ gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)
Lazító gyakorlatok
– Feszítés–lazítás fekve, állva, ülve
– Az arc ellazítása, „kirázása” kilégzés közben
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– A különbözõ légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)
– A célszerû beszédlégzés folyamatának ismertetése
– Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
– Zörej nélküli belégzést követõ kilégzés a laza testtónus megõrzése mellett
– Kapacitásnövelõ gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)
– Hanggyakorlatok
– Játékos hangerõpróbálgatás
– Hangok próbálgatása az erõs érzelmi–indulati állapotok kifejezésére
– Artikulációs gyakorlatok
– Az áll nyitó mozdulatát megerõsítõ gyakorlatok
– Nyelvmozgást ügyesítõ gyakorlatok
– Ritmus és tempógyakorlat
– Versek ütemezése kötött mozgással
– Hangsúly– és hanglejtésgyakorlatok
– Számnevek, évszámok hangsúlya
– A kijelentés hanglejtése
Koncentrációs gyakorlatok
– Játékok számokkal
– Kérdés–felelet típusú játékok
– Mozgáskoncentrációs játékok
– Kapcsolatteremtõ és bizalomgyakorlatok
– Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal
– Vakvezetõ játékok alapváltozatai
Improvizációs játékok
– Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)

– Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
– Szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, képzõmûvészeti alkotások reprodukcióival, a szereplõk jellegzetes vonásainak megadásával)
– Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban elõkészített improvizációkkal
Komplex drámafoglalkozások
– Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül
– Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mímes játék, az igazság pillanata, belsõ hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)
Drámaelméleti alapok
– Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, fõhõs, szereplõk, helyszín)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
– a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
– a bizalomra épülõ kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
– a tiszta, érthetõ beszéd alapjait
– a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a fõhõs, a szereplõk fogalmát
– a szereplõk ábrázolását segítõ egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
– a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
– a mimikai bemelegítés gyakorlatait
Legyenek képesek
– figyelmük tudatos összpontosítására
– társaik, önmaguk és a felnõtt világ érzékeny megfigyelésére
– a bizalom megélésére
– érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
– tiszta és kifejezõ verbális megnyilatkozásokra
– egy nagyobb lélegzetû vers vagy próza pontos, tiszta, érthetõ elmondására
– aktív szerepjátékra

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén egy rövid darab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– az együttérzõ beleélés szükséges voltát
– a szavak nélküli közlések jelentõségét
– a nonverbális kommunikáció csatornák mûködését
– a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
– a feszültség élményét és fogalmát
– az analógiás gondolkodás alapjait

– a karakter fogalmát
– a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
Fejlessze a tanulók
– légzéskapacitását
– térhez igazodó beszédét
– artikulációs képességét
– empátiás képességét
– verbális és nonverbális kommunikációs képességét
– fantáziáját és kreativitását
– differenciált kifejezõképességét
– fogalmi gondolkodását
– kooperációs készségét
Ösztönözze a tanulókat
– elfogadó együttmûködésre
– érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
– a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
– a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag
Mozgásgyakorlatok
– Versenyjátékok, különbözõ típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözéses játékok a megfelelõ intenzitású jelenlét
megteremtésére és a feszültség elvezetésére
– Különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok
– Testrész–vezetéses futások, páros fogó, a vezetõt követõ futás
– Lazító gyakorlatok
– Feszítés–lazítás testrészenként
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlat
– A be– és kilélegzett levegõ mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)
– Hanggyakorlatok
– A térhez igazodó hangerõ gyakorlása
– Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelõ tónusának összehangolásával (pl. rikkancs, piaci árus, idegenvezetõ)
– Artikulációs gyakorlatok
– Nyelvtörõ mondókák
– A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
– Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
– Ritmus és tempógyakorlat
– Ütemezés változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal
– Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
– A kérdezés hangsúlya kérdõszóval és anélkül
– A kérdezés hanglejtése kérdõszóval és anélkül
Kapcsolatteremtõ és kommunikációs játékok
– Az arc, tekintet, gesztusok kifejezõképességét fejlesztõ játékok, gyakorlatok
– Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
– Üzenetek (pl. utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal
Fantáziajátékok
– Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
– Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése
– Belsõ képek megjelenítése mozgással és beszéddel
Improvizációs játékok
– Szituációs játékok vázlat megadásával
– Különbözõ karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban

– Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
– Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése improvizációkban
Páros és kiscsoportos kooperációs játékok
– Tükörjátékok
– Távolságtartó játékok
– Szoborjátékok
Ön– és társismereti játékok
– Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
– Egyszerû visszajelzésekre építõ játékok
Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl. a szakértõ köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az együttérzõ beleélés szükséges voltát
– a szavak nélküli közlések jelentõségét
– a nonverbális kommunikáció csatornák mûködését
– a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
– az analógiás gondolkodás alapjait
– egyes karakterjellemzõket
– a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
– a belsõ feszültség élményét, szerepét a drámai történésekben
Legyenek képesek
– a szavak nélküli közlések különbözõ élethelyzetekben való felismerésére
– a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
– aktív részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
– feszültségteremtõ drámai jelenetek létrehozására
– beszédüket a térhez igazítani
– pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történõ elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– az elemzõ gondolkodás lényegét, használatát
– különbözõ hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait

– a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözõségét
– a színpadi tér kreatív használatának alapjait
– az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
– az idõmértékes versek ritmizálását
– a tagadás hangsúlyát
– az improvizáció szabályait
– a színpadi létezés alapszabályait
– a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait
Fejlessze a tanulók
– légzéskapacitását
– kifejezõ beszédét
– testkontrollját
– elemzõ gondolkodási képességét
– szóbeli és nem szóbeli kifejezõképességét
– fogalmazási képességét
– helyzetfelismerési képességét
– problémamegoldó képességét
– együttmûködési képességét
– megfigyelési képességét
– analógiás gondolkodását
– elõadói képességét
– improvizációs képességét
Ösztönözze a tanulókat
– önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
– kritikus és önkritikus gondolkodásra
– különbözõ élethelyzetek és morális problémák erõszakmentes kezelésére
– beszédük és mozdulataik koordinált és kifejezõ használatára
– a különbözõ közlésformák differenciált alkalmazására
– egy–egy életkoruknak megfelelõ rövid vers vagy prózai mû részletének bemutatására
– a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
– életkoruknak megfelelõ rangos színházi elõadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag
Mozgásgyakorlatok
– Futásos és kikerüléses gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrész–vezetéses futások
– Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
– Lazítógyakorlat
– Feszítés–lazítás testrészenként
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– Légzéskapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag)
– Hanggyakorlatok
– Hangkitalálás
– Artikulációs gyakorlatok
– Nyelvtörõk, versek pontos, pergõ kiejtéssel
– Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az idõtartamra)
– Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
– Ritmus– és tempógyakorlat
– Idõmértékes versek ritmizálása
– Hangsúlygyakorlat
– A tagadás hangsúlyai
Bizalomgyakorlatok
– Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok
– Rögtönzések életkori témákra
– Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
– Rögtönzések közmondásokra
– Rögtönzések megadott konfliktusra
– Rögtönzések megadott témára
– Rövid monológok különbözõ élethelyzetekben
Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
– Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl. riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)
Színjátékos gyakorlatok
– A színpadi létezés alapszabályai
– Rövid vers vagy prózai mû részletének önálló elõadása
– Rögzített kiscsoportos improvizációk nézõk elõtt
– A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények
A tanulók ismerjék
– különbözõ hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
– a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözõségét
– a színpadi tér kreatív használatának alapjait
– az idõmértékes versek ritmizálását
– a tagadás hangsúlyát
– az improvizáció szabályait
– a színpadi létezés alapszabályait
– a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait
Legyenek képesek
– mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
– véleményalkotásra a látott színmûvek, filmek és improvizációk elemzõ megbeszélésekor
– kifejezõ szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
– különbözõ élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
– részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
– konfliktushelyzetek erõszakmentes megoldására
– a tér tudatos használatára
– a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
– a bizalom fontosságát
– a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
– a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtõ használatát
– a beszédszervek tudatos, célszerû és pontos használatának fontosságát
– a drámák alapvetõ munkaformáit
Fejlessze a tanulók
– megismerõ, önmegismerõ képességét
– önfegyelmét, színpadi fegyelmét
– asszociációs képességét
– konstruktivitását
– elemzõ gondolkodási képességét
– kritikai és önkritikai képességét
– elõadói képességeit
– improvizációs képességét
– problémamegoldó képességét
– együttmûködési képességét
– analógiás gondolkodását
– elõadói képességét
– improvizációs képességét
Ösztönözze a tanulókat
– önálló döntéshozatalra
– hiteles és õszinte színpadi jelenlétre
– elõrevivõ, építõ gondolkodásra
– a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
– más csoportok munkájának beható megismerésére
– színházi és mozgásszínházi elõadások megtekintésére
– színházi elõadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
– Egyensúlygyakorlatok
– Vezetéses gyakorlatok
– Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– Nyelvtörõ mondókák légzésszabályozással
– Hanggyakorlat
– Erõs érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel
– Artikulációs gyakorlat
– Szinkronizálás
– Ritmus– és tempógyakorlat
– Az idõmértékes versek gyakorlása tetszõleges ritmuskísérettel
– Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
– Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
– Az összetett mondatok hangsúly– és hanglejtés–variációi
Fantáziajátékok
– Irodalmi mûvek „új címe”
– Képzõmûvészeti alkotások „elõzménye”
– Kevéssé ismert irodalmi mûvek befejezése, folytatása
– Tárgyak nem rendeltetésszerû alkalmazása
Bizalomgyakorlatok

– Dõléses, billenéses gyakorlatok
Improvizációs gyakorlatok
– Versek indulati tartalmaira épülõ improvizációk
– Versek által keltett hangulatokra épülõ improvizációk
– Mozgáselemekbõl építkezõ improvizációk
– Rögtönzés zenei effektek beépítésével
– Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
– Etûdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)
Komplex drámafoglalkozások
– Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
– Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)
Ön– és társismereti játékok
– Vélemények közlését és fogadását lehetõvé tévõ szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)
Színjátékos gyakorlatok
– Rövid monológ önálló elõadása
– Rögzített páros improvizációk nézõk elõtt
– Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
– a kontraszt fogalmát
– a beszédszervek tudatos, célszerû és pontos használatának fontosságát
– a drámák alapvetõ munkaformáit
Legyenek képesek
– ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtõ alkalmazására
– egy–egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére
– a beszédfolyamat részeinek tudatos irányítására
– bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történõ elvégzésére
– a munka eredményének bemutatására
– véleményalkotásra a látott színmûvek, filmek és improvizációk elemzõ megbeszélésekor
– kifejezõ szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
– részvételre különbözõ élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
– a tér tudatos használatára
– a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
– különbözõ színházi terek jellemzõit
– a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
– a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
– a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetõségeit a szerepépítés folyamatában
– a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
– a különbözõ szerkezetû tanítási drámák lényeges jegyeit
– az alárendelõ mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
– a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók
– színházi fogékonyságát
– kritikai és önkritikai képességét
– más mûvészetek iránti fogékonyságát
– önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözze a tanulókat
– az elõzõ évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
– kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
– konstruktív együttmûködésre
– drámai mûvek olvasására
– színházzal rokon mûvészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
– önálló, magabiztos megnyilvánulásra
– más, hasonló mûvészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
– õszinte, építõ szándékú kritikai megnyilvánulásokra
– nyilvánosság elõtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
– Lassított mozgás(különbözõ helyzetekben)
– A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– Koncentrációs légzõgyakorlatok mozgás közben
– Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerõ–gyakorlatok
– Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
– Artikulációs gyakorlatok
– Pontos, laza pergõ artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
– Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
– Ritmus– és tempógyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok tempóváltással
– Hangsúly–, hanglejtésgyakorlatok
– Az alárendelõ mondatok hangsúly– és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek
– Színházi térformák (pl. dobozszínház, körszínház)
– Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
– A „félre” technikája
– Monológ

Színjátékos gyakorlatok
– Különbözõ drámai konvenciók (pl. állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének elõkészítésében

– Különbözõ drámai konvenciók (pl. belsõ hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában
– Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
– Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplõk érzelmi állapotának kibontásával
Felkészülés a vizsgára
– Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
– Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy
Rövid elõadás létrehozása tanári irányítással

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a különbözõ színházi terek jellemzõit
– a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
– a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetõségeit a szerepépítés folyamatában
– a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
– a különbözõ szerkezetû tanítási drámák lényeges jegyeit
– az alárendelõ mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
– a „félre” és a monológ technikai alapjait
– az elõzõ évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetõségét
– a fejlesztõ és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat
Legyenek képesek
– alkotó és eredeti módon hasznosítani az elõzõ évek tapasztalatait
– munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
– a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének elõkészítésében
– a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során
– részvételre egy adott mû színpadi feldolgozásának elõkészítésében
– a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
– az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelõ improvizációban, jelenetben vagy színházi elõadásban való közremûködésre

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– saját teste lehetõségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
– a különbözõ verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
– a különbözõ, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét

– az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
– a kreatív dramatizálás alapvetõ eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
– a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetõségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének elõkészítésében
– azokat a dramatikus technikákat valamint a társmûvészetek alapvetõ kifejezõeszközeit, amelyek a körülöttük lévõ világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak
Legyenek képesek
– figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
– társai, önmaga és a felnõtt világ érzékeny megfigyelésére
– a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
– a bizalom átélésére, az empátiás képesség mûködtetésére társas helyzetekben
– személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
– drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelõ kapcsolatteremtésre
– pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
– a dramatizálás alapvetõ eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
– saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
– a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének elõkészítésében
– társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közremûködésre, valamint a problémák életkorának megfelelõ szintû vizsgálatára és megfogalmazására

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Dráma és színjáték
improvizáció 2–3 perc
színpadi produkció
– jelenet 3–5 perc
vagy
– elõadás 15 perc
A vizsga tartalma
A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:
Improvizáció
Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, idõpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fõs jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ, legalább tíz tételbõl álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat.
Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplõk, cselekmény, konfliktus).

A felkészülési idõ 5 perc.

Színpadi produkció
A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mû, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fõs jelenet/csoportos elõadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közremûködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeirõl, jártasságáról.

Témakörök:

- Család
- Iskola
- Barátok
- Gyerek és felmőtt együtt
- Egészség- betegség
- Nyaralás
- Táborban
- Rendezvény
- Segítségnyújtás

A vizsga értékelése
– Improvizáció
– Az instrukciók megértése, követése
– Együttmûködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
– Színpadi jelenlét
– Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmû szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmû kilépés a szerepbõl)
– Sûrítés képessége
– A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)
– Színpadi produkció
– A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
– Együttmûködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erõssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
– Figyelem, koncentráció
– Színpadi jelenlét
– Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
– Atmoszférateremtés
– Verbális kifejezõeszközök használata

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
– a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerûségeit, hatásmechanizmusát
– az intenzitás fogalmát
– a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait
– a koncentráció, az együttmûködés jelentõségét a színjátszásban
– az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
– a fokozás, kiállás, váltás gyakorlatát
– a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
– a társak játékát blokkoló vagy elõmozdító megnyilvánulások különbségét
– az idõ múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelzõ alapvetõ színházi konvenciókat (etûdön belül)
– a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát
Fejlessze a tanulók
– koncentrációját
– kezdeményezõkészségét
– megfigyelõkészségét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén
– arányérzékét hatás, idõ, tempó, játékmód vonatkozásában
– együttmûködési készségét

Ösztönözze a tanulókat
– az együttmûködésre, a társak játékából való építkezésre
– közösségi alkotásra
– diákszínjátszó elõadások megtekintésére
– drámai mûvek olvasására
– a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
– közösségi alkotásra
– színházi elõadások megtekintésére felvételrõl

Tananyag
Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégzõ, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezetõ út megkezdését kívánjuk lehetõvé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetõségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévõ világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka elsõ szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki–ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítõ– és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátszói állapot.
Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkezõ, kevés szereplõs, rögtönzésre épülõ etûdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezetõ út következõ fázisát.

Szabályjátékok
– Ismerkedõ játékok
– Csoportépítõ játékok
– Önismereti játékok
– Verbális és mozgásos koncentrációs játékok
– Bizalomjátékok
– Agressziólevezetõ gyakorlatok
– Feloldó, felszabadító gyakorlatok
– Fantáziajátékok
Szobrok, állóképek
– Egyéni szobrok
– Páros szobrok
– Csoportos állóképek (pl. szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két– és háromszereplõs állóképek)
– Történetmesélés állóképekkel
– Drámai tartalmú állóképek (tablók)
Szabályokhoz kötött szituációs játékok
– Szinkronjátékok
– Hotelportás
– Ismételd a mozdulatot
– Lavina
– Stoppos játékok
Hangjátékok
– Történetmesélés hangokkal
– Atmoszférateremtés hangokkal
– Hangjátékok helyzetre, témára
Spontán improvizációk
– Csoportos (egyidejû, egyénre épülõ) improvizációk
– Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyd; ne nézz ki)

Etûdök
– Etûdök szöveg nélkül
– Etûdök szöveghelyettesítõ eszközökkel
– Etûdök tárgyak használatával
– Etûdök megadott szövegre
– Etûdök vágyképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre
– Etûdök indítása, fordulatai, tetõpontja, lezárása
– A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont–technika
– Etûdök túlzó, elrajzolt, szélsõséges játékmódban
– Etûdsorozatok szerkesztési elvei
– Etûdsorozatok összeállítása önálló munkában
Mozgásgyakorlatok
– Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különbözõ típusú, a korábbi évek anyagában szereplõ játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelõ intenzitással
– Lépés– és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különbözõ típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén
– A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetõségeinek kibontása tervezési feladatban
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– Kapacitásnövelés (90–100 szótag)
– Légzésszabályozás növekvõ szólamokkal
– Koncentrációs légzõgyakorlatok a figyelem megosztásával (pl. kötött mozgássor végrehajtása közben)
– Hanggyakorlatok
– A hangerõt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erõsítés és halkítás)
– A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
– Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban
– Artikulációs gyakorlatok
– A pontos, pergõ artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben
– Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül
– Ritmus– és tempógyakorlatok
– Idõmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva
– Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán
– Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján
– Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával
– Hangsúlygyakorlatok
– Az értelmi–, érzelmi hangsúly tanulmányozása

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerûségeit
– a koncentráció, az együttmûködés jelentõségét a színjátszásban
– a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait
– az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
– a fokozás, kiállás, váltás eljárásait, hatását
– a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
– a társak játékát blokkoló vagy elõmozdító megnyilvánulások különbségét
– az idõ múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelzõ alapvetõ színházi konvenciókat
– a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát
Legyenek képesek
– a túlzó, szélsõséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani

– gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra
– saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni
– alkalmazni az idõ múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelzõ alapvetõ színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
– csendben figyelni társaik játékát
– a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
– a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a típus fogalmát, jelentõségét a színház mûvészetében
– a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét
– a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait
– az egyes színészi kifejezõeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlõ kifejezõerõt
– a történetmesélés színházi lehetõségeit
– a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
– az elõadásra készülés, a nézõ elé állás „játékszabályait”, morálját
– a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát
Fejlessze a tanulók
– képességét a koncentrált állapot megtartására
– a befelé figyelési képességét
– a helyes önértékelését, önkritikáját
– az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét
– a vitakészségét, az érvelés kultúráját
– az ötleteinek, gondolatainak artikulációját
– a nyitottságát, empátiáját
– a felelõsségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt
Ösztönözze a tanulókat
– az együttmûködésre, a társak játékából való építkezésre
– saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon
– a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
– közösségi alkotásra, azok bemutatására
– diákszínjátszó elõadások, fesztiválok megtekintésére
– színházi elõadások megtekintésére

– a színházi portálok figyelemmel követésére
– a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag
A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód
színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sûríteni és kiemelni. Elõtérbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.
Szabályjátékok
– Összetett, többirányú figyelmet követelõ koncentrációs gyakorlatok
– Ön– és társismereti játékok
– A bizalomgyakorlatok összetett változatai
Improvizációk típusfigurákkal
– A lélektani típusok a hétköznapokban, típusfigurák megfigyelése
– Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzõik sûrítése
– Egyéni típusfigura–tanulmányok
– Hétköznapi típusfigurák különbözõ szituációkban
– Típusfigurák típushelyzetei
Színjátékos eszközök fejlesztése
– A színészi kifejezõeszközök elkülönített használatára rávezetõ gyakorlatok
– A gesztusok felerõsítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai
– A váltás technikái
– Kórusgyakorlatok
– Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai
Etûdök, improvizációk
– Csoportos improvizációk
– Etûdök típusfigurákkal
– Etûdök tipikus élethelyzetekkel
– Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének
megadásával
– Etûdök mûalkotás (festmény, fotó, zene) alapján
– Etûdsor adott figurákra
– Jelenet építése
Drámaórák
– A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka
– A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka
Mozgásgyakorlatok
– Gyakorlattervezés: különbözõ típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fûzése, a színpadi elvárások figyelembevételével
– Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelõ bemelegítõ mozgássor megtervezése és elvégzése
Beszédgyakorlatok
– Légzõgyakorlatok
– Kapacitásnövelõ gyakorlatok legfeljebb100–110 szótag
– Légzõgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
– Légzõgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával)
– Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerõgyakorlatok
– Szöveges hangmagasság gyakorlatok
– A lágy/meleg hangvétel; a kemény/hideg hangvétel; a hangerõ és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban

– Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása
– Artikulációs gyakorlatok
– A suttogott és a halk beszéd célszerû artikulációja
– Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
– A beszédtempótól, hangerõtõl és –színtõl független, pontos, kifejezõ artikuláció gyakorlása
– Ritmus– és tempógyakorlatok
– Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
– A hangsúlyos verselésû és az idõmértékes versek gyakorlása; egyszerû prózai szövegek ritmizálása
– Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok
– Az érzelmek hangsúlyai
– A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét
– az egyes színészi kifejezõeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását
– a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
– egy elõadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentõségét
– a történetmesélés színházi eszköztárát
– az elõadásra készülés, a nézõ elé állás „játékszabályait”, morálját
Legyenek képesek
– alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit
– a színészi váltás alaptechnikáinak alkalmazására
– egyes színészi kifejezõeszközök együttes és elkülönített használatára
– személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni
– a kontextust figyelembe véve rögtönözni
– instrukciókat az improvizációba építeni
– különbözõ munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
– ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani
– jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
– tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetõségeit
– a kellékhasználat szabályszerûségeit, alapelveit
– a jelmez figurateremtõ jelentõségét
– a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
– az élményfelidézés (pl. belsõ képek, emlékek, mozdulatok) lehetõségeit, technikáit
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belsõ hang, belsõ monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
– az elmélyítés technikáit (figurák elõélete, jelenet elõzményei, feszítõ körülmények, cselekvések, döntések következményei)
– szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását
– a drámai dialógus sajátosságait
– az egyszerû státusjátékokat
Fejlessze a tanulók
– képességeit az érzetek felidézése terén
– verbális kifejezõerejét
– érzékenységét
– toleranciáját
– konfliktuskezelõ képességét
– megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során
Ösztönözze a tanulókat
– önálló alkotásra egy elõadás elkészítésének során
– a diákszínjátszás legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
– különbözõ mûfajú színházi elõadások megtekintésére
– jelentõs színházi alkotások megtekintésére felvételrõl
– az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag
A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentõs lépés: a tanév elsõ szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában, fejlõdésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magasiskolájához tartozik. Ezt az alapfokú mûvészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.
A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista–naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlõ kifejezõerõt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére. Ellentmondásos és szélsõséges érzelmeket követelõ élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.
A típusfigurák egyénítése improvizációkban
Típusfigurák atipikus helyzetben
Egyéni jellemrajz–tanulmányok
Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével
Jellem változását ábrázoló etûdsor
Etûdök a figura „hátterének” kidolgozására
A realista–naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete
A drámai feszültség növelésének technikái
Egy drámai mû jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása
Az élményfelidézés (pl. belsõ képek, emlékek, mozdulatok) lehetõségei, technikái
A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerûségei

A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belsõ hang, belsõ monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)
„belülrõl kifelé”: az érzetektõl a kifejezésig
„kívülrõl befelé”: a cselekvéstõl az érzetekig, állapotig
A kellékhasználat szabályszerûségei, alapelvei
A kellékhasználat gyakorlatai
Etûdök kellékekkel
A jelmez figurateremtõ jelentõsége
Színjáték jelmezben
Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben
A drámai dialógus természete
Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különbözõ stratégiáira
Emberi taktikák és stratégiák: fórum–színház
Egyszerûbb státuszjátékok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a kellékhasználatra épülõ rögtönzések gyakorlatát
– a jelmez figurateremtõ jelentõségét
– az élményfelidézés (pl. belsõ képek, emlékek, mozdulatok) lehetõségeit, technikáit
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belsõ hang, belsõ monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
– a drámai feszültség növelésének technikáit
– egy–egy jelenet lélektani hátterének jelentõségét
– a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
– a drámai dialógus sajátosságait
Legyenek képesek
– egyszerûbb státusjátékokat játszani
– a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására
– önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sûrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit
– kelléket használva improvizálni
– jelmezben improvizálni
– hitelességre törekedve játszani
– a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
– emberi taktikák és stratégiák jelentbe emelésére
– típusfigurák elmélyítésére

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
– a stilizáció eljárásait
– szimbolikus ábrázolás eljárásait
– a szerepépítést elõsegítõ egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belsõ monológ, szereplõk elõ– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)
– a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
– a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit
– a cselekvõ elemzés alapjait
– egy elõadás stiláris egységének jelentõségét, a stiláris elmozdulásban rejlõ kifejezõerõt
– a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
– egy elõadás hatásdramaturgiájának alapvetõ tényezõit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)
– a státuszok jelentõségét
– a különbözõ státuszjeleket

Fejlessze a tanulók
– közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
– szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit
– szerepformálási képességeit
– a jeleneteken átívelõ folyamatos jelenlét képességét

Ösztönözze a tanulókat
– rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi elõadások megtekintésére)
– a diákszínjátszás és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
– színházi irodalom és szaksajtó olvasására
– az elsajátított színjátszói képességek, készségek, ismeretek közönség elõtt történõ bemutatására
– legalább egy – a tanultak elsajátítását segítõ – színvonalas (élõ) színházi elõadás megtekintésére

Tananyag

A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismételjük a továbbképzõ legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetõséget nyújtunk a színjátszói készségek, képességek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stlilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a mûvészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben.
A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetû, hosszabb idõt igénybe vevõ improvizációkkal.
A tanév során készülõ jelenetek, ezekbõl szerkesztett játék vagy elõadás egyfajta szintézisre ad lehetõséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következetes, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvetõ fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok
Ön– és társismereti játékok (”helyem a csoportban”)
Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylõ bizalomgyakorlatok
Fantáziát fejlesztõ feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében

Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz”–játékok, státuszok váltogatása
Etûdök különbözõ stílusokban – stílusgyakorlatok
A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban
Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával
A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a fõszerep
Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)
A vokális kifejezõ eszközök színpadi használata
Etûdök zenei motívumok alapján
A különbözõ auditív színházi eszközök alkalmazása (pl. emberi és zenei hang, zörej)
A szöveg, mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltõ alapanyag)
A szöveg, mint vokális alkotás alapja

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
– a cselekvõ elemzés alapjait
– egy elõadás stiláris egységének jelentõségét, a stiláris elmozdulásban rejlõ kifejezõerõt
– a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentõségét, hatását
– a szerepépítést elõsegítõ egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belsõ monológ, szereplõk elõ– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
– a státusz jelentõségét
– a különbözõ státuszjeleket
– egy elõadás hatásdramaturgiájának alapvetõ tényezõit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)
– a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetõségeit
Legyenek képesek
– a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében
– a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezéstõl az expresszív játékmódig tartó skálán különbözõ megnyilvánulásokra
– több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására
– különbözõ státuszú figurák megformálására
– jeleneten belül státuszt módosítani
– jellemfejlõdés alapszintû bemutatására
– társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára
– az improvizáció stiláris egységének megõrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára
– ötleteiket az éppen készülõ jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Számonkérés javasolt formája
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.
Félévkor a tanulók bemutató óra keretében - a műhelymunka szokásos menetét bemutató formában- , év végén közönség előtt egy színdarab bemutatásával adnak számot tudásukról.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete

Az értékelés módjai
A főtárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése
A főtárgyhoz kapcsolódó időszakos írásbeli értékelés

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

A tanuló továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskola típusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
– a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi mûfajokat
– egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentõségét és hatását
– a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
– a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvetõ iskoláit
– a színészi alkotómunka fázisait, fõbb összetevõit
Legyenek képesek
– koncentráltan, társaira figyelve, velük együttmûködve részt venni tréningeken, próbamunkában, elõadásokon
– a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
– színházi improvizációra
– az improvizációk elemzésére, értékelésére
– egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
– karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
– alkattól, képességektõl függõen különféle szerepek megformálására
– rendezõi instrukciók mentén végzett munkára
– drámai szövegek értõ, színházi megközelítésû olvasására

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Dráma és színjáték
improvizáció 3–5 perc
színpadi produkció
– jelenet 5–7 perc
vagy
– elõadás 15–30 perc
A vizsga tartalma
A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:
Improvizáció
Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, idõpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfõs jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelõ – legalább tíz kétfõs improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendõ feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etûd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idõ 5 perc.
Színpadi produkció
A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mû, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fõs jelenet/csoportos elõadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közremûködnie.

Témakörök:

- Konfliktus a családban
- Beilleszkedés az iskolába
- Barátok
- Gyerek és felmőtt együtt
- Egészség- betegség
- Önmegvalósítás a közösségben
- Főszerep egy rendezvényen
- Segítségnyújtás

A vizsga értékelése
– Improvizáció
– Az instrukciók megértése, követése
– A színpadi megjelenítés alapvetõ szabályainak alkalmazása (érthetõség, láthatóság)
– Együttmûködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)
– Stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)
– Figyelem, koncentráció
– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)
– A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
– Az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sûrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)
– Atmoszférateremtés
– Színjátszói kifejezõeszközök, intenzitás
– Fantázia, ötletesség, humor
– Színpadi produkció (elõadás, jelenet)
– Koncentráció, figyelem
– Együttmûködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erõs impulzusok
küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
– Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezõeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
– A játék intenzitása
– Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)
– Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedõ színjátékos kifejezõeszközök)
– Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)
– Feszültségteremtés
– Atmoszférateremtés
– Verbális kifejezõeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Színpad vagy dobogók
Egészalakos tükör
Ritmus– és dallamhangszerek
CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó

Videokamera
Alapvetõ fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)
A gyakorlatokat, improvizációkat, etûdök vagy elõadások létrehozását segítõ CD–k, DVD–k
Tornaszõnyeg

Ajánlott irodalom
A tanulók felkészüléséhez:
Belinszki József: *Suliszínház: kreatív játékok kicsiknek és nagyoknak,* Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Intézet, Nyíregyháza, 1997
Montágh Imre: *Mondjam vagy mutassam?!*, Móra Könyvkiadó,1985

A tanári felkészülést segítő könyvek:
Borten, Helen: *Látod, amit én látok ? Móra.,* 1975.
Bújj, bújj, zöldág... Népi gyermekjátékok. (Szerk.: Kovács Ágnes) Móra, 1976.
Cinege, cinege, kismadár. Népi mondókák, gyermekjátékok. MRT - Minerva, 1975.
Gaál Éva: *Zoknidakszli és sokan mások.* Móra, 1981.
Granasztói Szilvia: *Játsszunk a bábuval.* Móra, 1974.
Karlócainé Kelemen Marianne: *Kisgyermekek játékos könyve.* Medicina, 1976.
Lukácsy András: *Népek játékai.* Móra, 1977.
Marék Veronika: *Jó játék a papír, a filc.* Móra, 1982.
Mezei Éva: *Mi mozog?* Móra, 1976.
Mezei Éva: *Játsszunk színházat !* Móra, 3979.
Mohás Lívia: *Találkozás önmagunkkal.* Móra, 1979.
LengyelPál: *Színházasdi.* Bp. Móra. 1987. 166 p. Kuckószínház. Mesejátékok Lázár Ervin művei alapján
Papp Ágnes: *Mit, kinek, hogyan? Kommunikációs gyakorlatok.* Nemzeti Szakképzési Intézet
Gabnai Katalin: *Drámajátéktár. Első* gyűjtemény. Bp. Magyar Drámapedagógia Társaság Petőfi Művelődési Központ:, Gödöllő. 1990. 72 p. (Drámapedagógiai füzetek 1.
Kalapács János: *Tesztek - nektek. Játékos önismeret fiataloknak.* Bp. Háttér k. 1988.
Megy a gyűrű vándorútra. Gyermekjátékok és mondókák. 1-2. köt. szerk. Gágyor József. Bp. 1982. Gondolat Kiadó
Padisák Mihály: *Mindenki játékoskönyve.* Múzsák. 1990. 195 p.
Padisák Mihály - Padisák Judit: *Minden napra egy játék.* Bp. 1986. Múzsák. 501 p.
Vargha Balázs: *Szeretnél játszani ?* Játékok 10 éven aluliaknak. Bp. 1986. Múzsák. 223. p.

BESZÉD ÉS VERS
A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelõ szinten – könnyen érthetõvé és élvezhetõvé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklõdést a tudatos beszédmûvelés, valamint a vers– és prózamondás mint önálló pódiumi mûfaj iránt.
A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különbözõ képességfejlesztõ gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintû, tudatos használatára, az irodalmi mûalkotások értõ befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erõsödjön befogadói és elõadói attitûdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a beszédfolyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
– a vers zenei–ritmikai jellemzõit
Fejlessze a tanulók
– hallási figyelmét
– megfigyelõképességét
– ritmusérzékét
– a csoportos munkára való készségét
Ösztönözze a tanulókat
– képességeik megismerésére
– megfigyeléseik megfogalmazására
– versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
– csoportos versjátékokra

Tananyag
Lazítógyakorlat
– Lazítás–feszítés
Légzõgyakorlat
– A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése
– Légzõgyakorlatok hangokkal
– Szabályozott légzés egyszerû szólamokkal, mondókákkal
– Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erõsen
Hanggyakorlatok
– Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)
Hallásgyakorlat
– Egymás hangjának felismerése
– A környezet hangjainak megfigyelése
Artikulációs gyakorlatok
– Beszédmozgás–ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörõ mondókákkal
– Szájról olvasás – hangok
Ritmus– és tempógyakorlatok
– Versek ütemezése tapssal, járással, ütõhangszerekkel
– Kis vers–zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból
Hangsúlygyakorlat
– A szóhangsúly
– Szövegek memoriterként való rögzítése
– A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédes versek)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az egyszerû mozgásügyesítõ gyakorlatokat
– artikulációs és ritmusgyakorlatokat
– az általában érvényes hangsúly–szabályokat
Legyenek képesek
– figyelmüket a saját beszédükre irányítani
– a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére
– csoportos ritmusjátékokra
– csoportban történõ vers–elõadásra

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a célszerû beszédlégzés folyamatát és egyszerû gyakorlatait
– a hétköznapi beszéd stílusteremtõ erejét
– a vershelyzetek felismerésének lehetõségeit
– az egyszerûbb képek, hangulatok kibontásának lehetõségeit
– a mimika és a testbeszéd szerepének jelentõségét
Fejlessze a tanulók
– hangszínnel való bánásának képességét
– szabad asszociációs készségét
– hanggal történõ karakterábrázoló képességét
Ösztönözze a tanulókat
– a saját és mások beszédének megfigyelésére
– különbözõ hangulatú szövegekkel való munkára
– kifejezõeszközeik bõvítésére
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
– A célszerû beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerû gyakorlatai
Hanggyakorlatok
– Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)
– Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín–játék)
– A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal
Artikulációs gyakorlatok
– Ajak és áll gyakorlatok
– A magánhangzók gyakorlatai
– A szóvégejtés játékos gyakorlatai
Ritmus és tempógyakorlatok
– Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
– Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerõváltásokkal
Hangsúlygyakorlatok
– Az állítás (kijelentés) hangsúlya
– Ereszkedõ beszéddallam
– Számnevek, évszámok hangsúlya
– A név hangsúlyai
– A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák
– Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)
– Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történõ leírása
– A hangulatváltó–pontok tudatosítása
– Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
– Mozgás–improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)
– Szöveg és mozgás összekapcsolása
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a természetes és a szerep–beszédhang jellemzõit
– a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
Legyenek képesek
– légzésük egyszerû szabályozására
– különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
– egyszerûbb költõi képek felismerésére és kibontására
– a szövegek tartalmának kifejtésére
– a szöveg memoriterként való rögzítésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a természetes beszédhang tulajdonságait
– a hétköznapi beszéd stílusteremtõ erejét
– a saját középhang megtalálásának módjait
– a meseszövés alapvetéseit
– a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek elõadói különbségeit
Fejlessze a tanulók
– koncentrációs képességét
– artikulációs ügyességét és pontosságát
– a belsõ képek elõhívását
– a történetmeséléshez szükséges készségeket
Ösztönözze a tanulókat
– az otthoni gyakorlásra
– saját élményeik szabatos megfogalmazására
– mese és novella olvasására
– eredményeik bemutatására
– mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy elõadásainak meghallgatására
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Kapacitásnövelõ légzõgyakorlatok zaj és látvány (vállemelés) nélkül
– Légzésszabályozó gyakorlatok
Hanggyakorlatok
– A mellkasi rezonancia megerõsítése
– Mondókák mellhangon és fejhangon
– A közép hangsáv felismertetése
– Hangelõrehozó gyakorlatok
Artikulációs gyakorlatok
– A zárhangok gyakorlatai, kettõzésük technikája
– A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai

– Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)
Ritmusgyakorlatok
– Ütemezés kitalált mozgássorral
– Idõmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni…)
– Ritmus a prózában
– A tagolás módozatai
Hangsúly–gyakorlatok
– A kérdezés hangsúlya és hanglejtése kérdõszóval és anélkül
– Közbevetések
– A mesélõ és a beszélõ elkülönítése
– Értelmi és érzelmi hangsúlyok
– Felkiáltások, óhajtások, jelzõ és jelzett szó kapcsolata
A szöveggel való munkák
– Közös mese–költés (pl. egyszerû láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat
beiktatása)
– Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása
– Saját élményû történetek és viccek mesélése
– Mesélési technikák felismerése
– Közös mesemondás, dramatizálással
– A szereplõk elkülönítése, megszólaltatása
– Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd
Mesehallgatás, meseolvasás
– Mesemondókkal való ismerkedés, elõadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével
– Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid mûmesék)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
– a szereplõk elkülönítésének néhány variációját
– az alapvetõ testbeszéd–formákat
Legyenek képesek
– széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
– rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerû felépítésére, közönség elõtti önálló elõadására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a koncentráció szerepét a beszédben
– a vers–kommunikáció fogalmát
– a mûvek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetõségeit

– a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
– a balladamondás sajátosságait
Fejlessze a tanulók
– ritmusérzékét
– kommunikációját
– a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
– képi fantáziáját
– elõadói technikai tudását
Ösztönözze a tanulók
– eleven hanghasználatát
– produktív fantáziáinak elõhívását
– önálló szövegválasztását
– „házi” vers– és prózamondó alkalmainak szervezését
– önálló véleménynyilvánítását
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Szöveges gyakorlatok mozgás közben
– A lopott (pót) levegõvétel technikája
Hanggyakorlatok
– A mellkasi rezonancia megerõsítése
– Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben
Artikulációs gyakorlatok
– A j–l–r hangok gyakorlatai
– Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján
– „Szinkron–játék” (szájról olvasás) versekkel
Ritmusgyakorlatok
– Idõmértékes versek ritmizálása
– Játék a magyaros versformákkal
Hangsúlygyakorlatok
– A tagadás hangsúlya
Szöveggel való munka:
– Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
– Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
– Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
– Ismerkedés a balladákkal – sûrített érzelmek, feszültségek megjelenítése
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Választott nép– vagy vígballada
– Kisprózák (mûmesék, novellák)
– Vidám, rövid idõmértékes versek

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a légzés szövegtagoló szerepét
– beszédhibáik korrekciós lehetõségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
– a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
– a pódiumi kiállás, megszólalás alapvetõ ismérveit
Legyenek képesek
– légzésük tudatos irányítására
– oldott, természetes középhangjuk használatára
– saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
– különbözõ ritmusú lírai mûvek érzékletes megszólaltatására
– felépített produkciók bemutatására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hallás és beszédállapot kapcsolatát
– a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetõségeit
– az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
– a verselemzés elõadói központú megközelítését
Fejlessze a tanulók
– hallásfigyelmét, hallási megkülönböztetõ képességét
– képzelõerejét
– érzelmi intelligenciáját
– empatikus és mûértelmezõ képességeit
Ösztönözze a tanulókat
– a gesztusok és a mimika természetes használatára
– a versek saját élményû megfogalmazásának közelítésére
– önálló választású szövegek megformálására
– csoportos versmûsorokban való részvételre
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Fizikai terheléssel
– Koncentrációs légzõgyakorlatok
– Nyelvtörõk légzésszabályozással
Hanggyakorlatok
– A térhez igazodó középhang gyakorlatai
– Indulati fokozás–csillapítás egyszerû szólamokkal
Artikulációs gyakorlatok
– Nyelvtörõk a sziszegõ és a susogó hangok gyakorlására
– A gyakran elõforduló beszédhibák egyszerû korrekciós gyakorlatai
Ritmusgyakorlatok
– Idõmértékes versek tetszõleges és kötött ritmuskísérettel
Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok
– Mondatok hangsúly–variációi
– Az indulat és érzelem hangsúlyai
Szöveggel való munka:
– Tartalom és forma; gondolati ívek
– Személyes közelítés a szöveghez
– A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
– A megszemélyesítések játékai (párbeszédes versek)
– Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái
– Erõ, dinamika, gondolat a szövegben
– Elbeszélõ költemények – (narrátor, több szereplõ…)
– Rövid, ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
– Az irodalomórai kötelezõk elõadói feldolgozása
– Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szövegelemzés elõadói szempontú alapfolyamatát
– a mûvészi elõadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
– a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét
Legyenek képesek
– alkalmazkodni a térhez
– megfelelõ hangerõvel, tartósan, érthetõen szöveget mondani
– a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a beszédtechnikai váltások szerepét
– a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, elõadói követelményeit
Fejlessze a tanulók
– figyelemmegosztó képességét
– esztétikai érzékenységét
– képközvetítési készségeit
Ösztönözze a tanulókat
– hangi adottságaik eleven használatára
– önismeretük pontosítására
– saját közlésvágyuknak megfelelõ szövegek kiválasztására, tolmácsolására
– csoportos és egyéni elõadói munkára
– ünnepi mûsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
– az irodalmi elõadó–mûvészet fórumainak megismerésére
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Koncentrációs légzõgyakorlatok mozgás közben
Hanggyakorlatok
– Szöveges hangerõgyakorlatok: a középhangerõ, az erõs és az intim hangvétel
– Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben
Artikulációs gyakorlatok
– Pontos, pergõ tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben
Ritmus és tempógyakorlatok
– Idõmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal
Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok
– Összetett mondatok hanglejtése

– A „lebegõ” szólamvég
Szöveggel való munka
– Gondolati és leíró versek színei
– Hangszín–váltások, hangerõ, tempó, ritmus
– Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés
– Instrukció–adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)
– Saját élmény keresés a versekben
– Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
– Ünnepi mûsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyûjtése, válogatása)
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Az iskolai kötelezõkön túli önálló választások
– Mûballadák

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az írásjelek megszólaltatásának lehetõségeit
– a kifejezõ beszéd lehetõségeit és hatáselemeit
– saját elõadói lehetõségeiket és korlátaikat
Legyenek képesek
– figyelmük megosztására
– érzelmeik kondicionálására
– fantáziájuk és elõadókészségük felszabadítására
– ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
– önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
– a fejlesztõ és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
– az általában érvényes hangsúly–szabályokat
– az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
– a szövegválasztás alapvetõ kritériumait
– a lírai és az epikus mûvek elõadásmódja közötti különbségeket
– a testbeszéd jeleit
– a pódiumi szereplés alapvetõ követelményeit
– saját elõadói lehetõségeiket és korlátaikat
– a szövegelemzés elõadói szempontú alapfolyamatát
Legyenek képesek
– a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelõ beszédállapot elérése érdekében
– hallás alapján fölismerni a követendõ és az elvetendõ beszédpéldát
– a fejlesztõ és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben

– a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
– a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
– mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történõ elõadására
– önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
– a kommunikációs csatornák eleven használatára

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Beszéd és vers
– beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
– vers– és prózamondás 5 perc
A vizsga tartalma
A beszéd és vers mûvészeti alapvizsga két részbõl tevõdik össze:
Beszédgyakorlat–sor bemutatása
Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különbözõ feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)
Vers– és prózamondás
A közösen feldolgozott mûvekbõl (kötelezõ memoriterek) a tanuló által választott két különbözõ hangulatú vers vagy próza elõadása
A tanuló a kötelezõ memoriterekbõl választott tíz mûvel készül (vers, monológ, prózai mû részlet vegyesen, lehetõleg különbözõ hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott mûveket kell elõadnia.

Témakörök:
- Légzõgyakorlatok
- Hanggyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlatok
- Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok
- Leíró költészet
- Gondolati líra
- A mese
- A novella

A vizsga értékelése
Beszédtechnikai ismeretek:
– a gyakorlatok ismeretének szintje,
– a megvalósítás pontossága,
– oldott artikuláció és középhang,
– tudatos nyelvhasználat
A választott szövegek elõadása:
– kifejezõ megszólaltatás,
– elõadásmód,
– kiállás,
– jelenlét,
– közvetítõ erõ,
– elõadói készségek

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal

– a hangszín jelentésformáló szerepét
– az önálló szövegelemzés ismérveit
– a tartalom kibontásának kreatív formáit
Fejlessze a tanulók
– ritmus– és tempóérzékét
– képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására
Ösztönözze a tanulókat
– a rendszeres gyakorlásra
– beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára
– új képességek kibontakoztatására, felfedezésére
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Bemelegítõ gyakorlatok
Hanggyakorlatok
– Hangerõszabályozó gyakorlatok
Artikulációs gyakorlatok
– A magánhangzók kapcsolódásainak helyes ejtése
Ritmus– és tempógyakorlatok
– Ritmizálás az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével
Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok
– Versek, népdalok vakszövegként való használata
– Versépítés (a vers logikájának felismerése)
Szöveggel való munka
– Fokozás, építkezés, poentírozás
– Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?
– Idegen szavak a szövegben – megoldások
– Kor– és karakteridézés
– Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Iskolai kötelezõk melletti szabad választások
– Klasszikusokból szabadon választva
– Kortárs versekbõl való választás
Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
– „Ismeretterjesztõ elõadás” szerkesztése – zenével

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat
– a beszéd dallamának változatait és kifejezõ erejét
– az önálló szövegelemezés ismérveit
Legyenek képesek
– beszédtechnikai ismereteik elõadói helyzetben való tudatos alkalmazására
– klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására
– ismert karakter–hangzások megformálására, alkalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése

Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókat
– a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival
– a beszédtanítás nagy egyéniségeivel
Fejlessze a tanulók
– hangadási bátorságát és erejét
– elõadói önbizalmát, kifejezõ eszközeit
Ösztönözze a tanulókat
– beszédük rendszeres gondozására
– önkifejezõ szövegek gyûjtésére, elõadására
– versmûsorok látogatására
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
Hanggyakorlatok
– Szinten–tartó (bemelegítõ) gyakorlatok
Artikulációs gyakorlatok
– A mássalhangzók kapcsolódásának helyes ejtése
Ritmusgyakorlatok
– Gyakorlatok tempóváltásokkal
Szöveggel való munka
– A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása
– Tragikum a közlésben
– Szerelmes versek
– Realista és groteszk szövegek (novellák)
– Nonszensz versek
– A tudatos szövegválasztás ismérvei
– Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)
– Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Iskolai kötelezõk melletti szabad választások
– Kortárs versekbõl való választás
– Kisprózák –egypercesek, prózaversek
– Repertoár–építés, gyarapítás
Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
– „Ilyenek vagyunk” „önismereti elõadás” szerkesztése – zenével
Tájékozódás a beszédtanítás szakirodalmában

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a bemelegítõ hang–gyakorlatokat
– a beszéd dallamának változatait és kifejezõ
– erejét
– a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos mûveit
Legyenek képesek
– halkan és suttogva is szöveget mondani
– önállóan, személyiségükhöz illõ verset/szöveget választani
– csoportmunkában együtt dolgozni

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben
– az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
– a kifejezõ elõadás kritériumait
– a különbözõ pódiumi mûfajokat
Fejlessze a tanulók
– „beszéd–elemzõ” hallását
– érzelmi rugalmasságát
– elõadó–technikai felkészültségét
Ösztönözze a tanulókat
– a változatos hanghasználatra
– a kifejezõ–eszköztár tudatos használatára
– önálló repertoár–építésre
– csoportos pódiumi elõadások létrehozására
Tananyag
Légzõgyakorlatok
– Gyakorlatok suttogott beszéddel
– Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással
Hanggyakorlatok
– Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
– Váltások a beszédben (hangerõ, hangszín, hangmagasság)
Artikulációs gyakorlatok
– Beszédmozgás ügyesítõ gyakorlatok
Ritmusgyakorlatok
– Prózai szövegek ritmizálása
Hangsúlygyakorlat
– A hangsúly és a szórend viszonya
Szöveggel való munka
– A kifejezõ elõadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben
– A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása
– A tudatos szövegválasztás ismérvei
– Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek)
– Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
Szövegek memoriterként való rögzítése
– Kortárs versekbõl való önálló választás
– Monológok, versmonológok, szerepversek
– Repertoár–építés, gyarapítás
Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
– Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetû irodalmi mûvek csoportos megszólaltatása

– Vers–színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– az artikulációs mozgás–ügyesítés gyakorlatait
– a pódiumi mûfajokat
– a különbözõ hangulatú versek, szövegek elõadásának technikai ismérveit
Legyenek képesek
– egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégezésére
– saját repertoár–építésre
– önállóan, személyiségükhöz illõ vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
– csoportos munkában pódiumi elõadások létrehozására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókat
– a beszéd–bemelegítõ gyakorlatok jelentõségével
– az önálló versformálás felelõsségével
– a pódiummûvészet kiemelkedõ alakjaival
– a versmondás szerepével.
Fejlessze a tanulók
– önállóságát
– értelmi és érzelmi intelligenciáját
– kommunikációs készségeit
– értõ befogadói attitûdjét
Ösztönözze a tanulókat
– önképzésre
– a szakirodalom tanulmányozására
– a verskultúra ápolására elõadói estek látogatására, verslemezek hallgatására
– a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére
Tananyag
Összetett gyakorlatok: a légzés–hangadás–artikuláció összehangolása
Összetett beszéd–bemelegítõ gyakorlatok
Rövid elméleti áttekintés a pódiummûvészet történetérõl
Vershallgatás – a pódiummûvészet nagyjai
Szöveggel való munka
A kifejezõ elõadás ismérveinek rögzítése
Ismeretlen szövegek elsõ olvasatú, értelmezett, kifejezõ felolvasása
Szövegek memoriterként való rögzítése
Kortárs versekbõl való önálló választás
Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés
Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat
Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szinten–tartó és a továbbfejlesztõ beszédtechnikai gyakorlatokat
– a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
– a szerkesztés alapvetõ technikáit
– a pódiummûvészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedõ elõadóit
Legyenek képesek
– önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) elõtt
– önálló szövegválasztásra és annak megformálására
– rövidebb lélegzetû önálló mûsorok szerkesztésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamainak elvégzése után
A tanulók ismerjék
– az önálló szövegelemzés ismérveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit
– a beszéd dallamának változatait és kifejezõ erejét
– a beszéd váltásait (erõ, magasság, hangszín, tempó)
– a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetõségeit
– a különbözõ hangulatú szövegek elõadási technikáit
– a pódiummûvészet történetét, kialakulását, és ismert alakjait
– a pódiumi mûfajokat
Legyenek képesek
– dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására
– önállóan, személyiségükhöz illõ vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
– ismeretlen szövegek kifejezõ megszólaltatására
– saját repertoár–építésre
– a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A mûvészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Beszéd és vers
– beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
– vers– és prózamondás: elõadás repertoárból 12 perc, ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc
A vizsga tartalma
Beszédgyakorlat–sor bemutatása
A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl. bemelegítõ gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot

fejlesztõ feladatok, szöveg ritmizálása)
Vers– és prózamondás
Repertoárból való vizsga:
A tanuló repertoárjából választott három különbözõ hangulatú vers vagy próza elõadása. A tanuló szabadonválasztott tíz mûvel készül (vers, monológ, prózai mû részlet vegyesen, lehetõleg különbözõ hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott mûveket kell elõadnia.
Ismeretlen szöveg értõ megszólaltatása:
A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történõ választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.
Témakörök:

- Suttogott és hangos beszéd váltakozása
- Váltások a beszédben
- Beszédmozgás
- A hangsúly és a szórend viszonya
- A kifejezõ elõadás
- Hangulatváltások
- Tudatos szövegválasztás
- Versmonológok - drámai monológok
- Kortárs vers
- Leíró költészet
- Gondolati líra
- A mese
- A novella

A vizsga értékelése
– Beszédtechnikai ismeretek
– A tudás technikai szintje
– A megvalósítás pontossága
– Természetes, oldott artikuláció és középhang
– Választott szövegek elõadása
– Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)
– Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az elõadás építkezése)
– Elõadásmód (kiállás, jelenlét, közvetítõ erõ, elõadói készségek)
– Elméleti felkészültség
– Helyes nyelvhasználat
– Ismeretlen szöveg elõadása:
– A felolvasás gördülékenysége
– A szöveg értõ megszólaltatása
– A szöveg alaphangulatának közvetítése
– Helyes nyelvhasználat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Alapvetõ fénytechnika
CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
CD–k, DVD–k , videofelvételek neves elõadómûvészek elõadásaiból
Hang–, zörej–, és zajkeltõ eszközök

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történõ önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvetõ mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés

eredményeképpen a tanulók legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülõ feladatok ellátására.
A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülõ gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetõségeit, a mozgásban fellelhetõ szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különbözõ érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a mozdulat indításának, megállításának lehetõségeit
– a futásos és térérzékelõ gyakorlatok és játékok típusait
– a verseny–, illetve körjátékok különbözõ fajtáit
Fejlessze a tanulók
– mozgásintenzitását
– mozgáskoordinációját
– koncentrációját
Ösztönözze a tanulókat
– önmaguk testének megismerésére
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– a mozgás örömének megtapasztalására
– a kis– és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
– a játékokban rejlõ kreativitás kibontására
Tananyag
Indítás–megállítás gyakorlatok
– Az indítás és megállás különbözõ tempóban, helyzetben, magasságban történõ gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettõs körben történõ páros fogók)
Versenyjátékok, különbözõ típusú fogó játékok
– Nehezített fogó és üldözéses játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelõ intenzitású jelenlét megteremtésére
Speciális futásos és kikerüléses gyakorlatok
– Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdõ (álló társak között) és testrész–vezetéses (pl. egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások
Egyensúly játékok
– Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószsákot cipelõ, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok
Népi játék, tánc
– Körjátékok, ügyességi játékok: különbözõ fogócskák (terpesz–, fészek–, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erõsítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerû ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különbözõ támaszhelyzetekben

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a versenyjátékok szabályrendszerét
– a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat
Legyenek képesek
– a megismert játékok szabályszerû elvégzésére
– csoportos feladatokban való részvételre
– az egyensúlyra és irányváltásra épülõ feladatok pontos elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a bemelegítéshez szükséges játékformákat
– a dinamikus elmozdulásban rejlõ lehetõségeket
– a gyakorlatok egymásra épülésének lehetõségeit
– népi játékok, illetve lánc– és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit
Fejlessze a tanulók
– mozgáskoordinációs készségét
– koncentrációs készségét
– fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát
Ösztönözze a tanulókat
– a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– partnerekkel való együttmûködésre
– kis csoportokban történõ tevékenységre
– a kreatív képességek kibontakoztatására
– a közös játék örömének megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására
Tananyag
Bemelegítõ játékok
– Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvõ, érintés elõl elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok
Futásos gyakorlatok
– A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok használatával
Egyensúly– és vezetéses gyakorlatok
– Egyensúlygyakorlatok támasz– és fogásos helyzetekben, vezetéses gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással
Népi játék, tánc
– Utánzó (pl. állatutánzó) játékok, párválasztó–játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alaptechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetõk)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a csoportos futás–, egyensúly– és bizalomgyakorlatok szabályait
– a népi gyermekjátékok menetét
Legyenek képesek
– a megismert játékok szabályszerû elvégzésére
– a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
– az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a talajfogás különbözõ módozatait
– a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetõségeit
– a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetõségeit
– a gyakorlatok egymásra épülésének különbözõ lehetõségeit
– ugrós táncok motívumfûzéseinek lehetõségeit
Fejlessze
– a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlõ értékû használatát kívánó gyakorlatok végzése során
Ösztönözze a tanulókat
– a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására
Tananyag
Bemelegítõ játékok
– A gimnasztika életkornak megfelelõ gyakorlatait játékos szituációba tevõ gyakorlatok
Futásos gyakorlatok
– Szituációs formában különbözõ tempójú, karakterû és funkciójú futástípusok használatával; testrészvezetéses futások, páros fogó, vezetõt követõ, ún. kígyózó futás
Állatmozgások, középmagasságú mozgások
– Különbözõ mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom– és macskakarakterû mozgáselemek elsajátítása
Bizalomgyakorlatok
– Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dõléses, billenéses, haladásos helyzetekben történõ gyakorlatok, partner–felismeréses játékok csukott szemmel
Mozgássorok, motívumsorok felépítése
– Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fûzése, elemsorrá fejlesztése
Tánc
– Térbeli elmozdulás lehetõségei ugrós motívumokkal
– Ugrós táncok motívumfûzései: szólóban, párban

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetõségeit
– a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fûzésük lehetõségeit
Legyenek képesek
– a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére
– a magasságszintek rugalmas váltására
– az állatmozgások koordinált végrehajtására
– a táncelemek stílusos reprodukálására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetõségeit
– a mozdulat lassításának technikai összetevõit
– a kórusmozgásban való részvétel lehetõségeit
– a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját
Fejlessze a tanulók
– térérzékelését
– egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
– mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– egyéni és csoportos munkában való részvételre
– a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására
Tananyag
Tér– és helyzetérzékelõ gyakorlatok
– A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres” tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése
Egyensúly– és lassított mozgás–gyakorlatok
– Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéses mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különbözõ támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erõegyensúly megteremtése
Kórusmozgások
– Csoportos gyakorlatban különbözõ mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történõ elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgásképkialakítása
Tánc
– Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
– Párválasztó játékok
– Páros táncok
– Ugrós–legényes táncok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult feladatok technikai összetevõit
– az érintett feladatok szakkifejezéseit
– az ugrós–legényes táncok alapjait
Legyenek képesek

– a tánc– és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történõ elvégzésére
– az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlõ lehetõségek alkalmazására
– különbözõ típusú tánc– és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetõségeket
– a bizalomgyakorlatokban rejlõ technikai lehetõségeket
– a karaktermozgás kialakításának és mûködtetésének technikai alapelemeit
– ritmusképletek mozgásban történõ alkalmazásának lehetõségeit
– az eszközös táncok technikai felépítését
– a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetõségeit
Fejlessze a tanulók
– mozgástechnikai és ritmikai képességét
– mozgásának intenzitását és dinamikáját
– mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– egyéni és csoportos munkában való részvételre
– a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetõségek megtapasztalására
Tananyag
Analitika, izoláció
– A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”
Bizalomgyakorlatok
– Partner talajra kísérése dõléses, billentéses helyzetbõl
– Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fûzése
Lépés– és járásgyakorlatok
– Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
– A gerinc mozgatása törzshullám–gyakorlatokon keresztül
– Láb– és kar–gyakorlatok plasztikus lehetõségeinek kibontása
Ritmika
– Alapfokú ritmusgyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal
– Többszólamúság a ritmusban
– Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre
Tánc
– Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprõ, párna, kendõ, kalap)
– Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
– az eszközös és páros táncok technikai alapjait
Legyenek képesek
– a tánc– és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
– karaktermozgások elvégzésére
– egyszerû mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a gyakorlatfûzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
– a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzõiket
– a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
– a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelõ tónus megteremtésének technikai összetevõit
Fejlessze a tanulók
– bátorságát és akaraterejét
– mozgásának precizitását, részletgazdagságát
– koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban
Ösztönözze a tanulókat
– részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
– különbözõ típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
– egyéni és partnerrel történõ munkában való részvételre
– mozgásgyakorlatokban rejlõ lehetõségek kreatív kibontására
Tananyag
Gyakorlattervezés
– Különbözõ típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítõ gyakorlatok gyakorlatsorrá fûzése, a színházi feladatnak megfelelõ bemelegítõ mozgássor megtervezése és elvégzése
Bizalomgyakorlatok
– A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelõ feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történõ változatok)
Technikai elõkészítés (a tánc– és mozgásszínházi táncokhoz)
– Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz– és gördülés elemek páros helyzetekben
– Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika
Tánc

– Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetõségek érvényesülnek)
– A testen megjelenõ többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
– kollektív táncformák technikai alapjait
Legyenek képesek
– különbözõ karakterû gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
– attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellõen pontosított bemutatására
– partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellõ figyelemmel és érzékenységgel történõ elvégzésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzõit, típusait
– az alapvetõ mozgásmûvészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).
Legyenek képesek
– a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
– a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, elõadására
– az adott színházi helyzetnek megfelelõ mozgásszínházi eszközök megválasztására,
– karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Mozgás és tánc
– egyéni produkció 2–3 perc
– csoportos produkció 10–20 perc
A vizsga tartalma
Lépés–, járás–, futás–, ugrás–, esés–, talaj–, emelés– és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve
a koreográfiák körébõl a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

Témakörök:
- Népi játék: körjátékok, ügyességi játékok, párválasztó játékok, táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
- Ugrós táncok motívumfûzései: szólóban, párban
- Páros táncok

- Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprõ, párna, kendõ, kalap)
- Kollektív táncformák

A vizsga értékelése
– Mozgás– és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különbözõ szituációkban
– A feladatok végrehajtásának pontossága, minõsége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttmûködés)

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a pantomim technikai elemeinek elsajátíttatásán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezetõ képességének attribútumait
– a karaktermozgás kialakításának és mûködtetésének technikai alapelemeit
– a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetõségeit
Fejlessze a tanulók
– izolációs képességét, testtudatát
– jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
– mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– elmélyült, részletgazdag tánc– és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére
– az összetett mozgásformák egymásra épülõ gyakorlatokon keresztül történõ elsajátítására
Tananyag
Eséstechnika, elõkészítõ akrobatikus gyakorlatok
– Gurulás elõre–hátra, támasz– és billenésgyakorlatok, kéz– és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus elõkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika elõkészítés leforgásos, féltérdre érkezéses, kigördüléses módon
Színházi akrobatika
– Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat
Pantomim alapgyakorlatok
– A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erõgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az elõkészítésben szereplõ izolációra, feszítés–technikára és járásgyakorlatokra
Jelenlét–gyakorlatok
– A koncentráció mozgó testre (testrészre) való irányításának fejlesztése, erõsítése a nézõ irányított figyelmének megragadása érdekében
Tánc
– Nemi identitást erõsítõ táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfitáncok, pl. legényesek)
– A keringõ alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása
Alapfokú mozgástervezési gyakorlat
– Egyszerû mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba
helyezése, illetve bõvítése motívumsorrá; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorrá tervezése
Karaktermozgások
– A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsõségesen „fogalmazott” gesztusok belsõ ritmizálásával, az egymásból nem következõ elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit

– a tanult táncformák technikai alapjait
Legyenek képesek
– a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– tánctechnikai elemek helyes elvégzésére
– karaktermozgások elvégzésére
– egyszerû mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– különbözõ tánctípusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
– a zene és a mozgás viszonyát, mûködésük, belsõ szerkezetük azonosságait és különbözõségeit
– rövidebb lélegzetû mozgásetûd összeállításának lehetõségeit
Fejlessze a tanulók
– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különbözõ mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban
– színházi jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
– mozgásmemóriáját
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
– a különbözõ típusú feladatok pontos végrehajtására
– önálló, a mozgás elemzõ, részletezõ végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására
– improvizatív és rögzített tánc– és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre
Tananyag
Kontakt tánc elõkészítés
– Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi– és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználattal, partnervezetéses gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc– és mozgásszínházi technikák elsajátítása
Emelések
– Statikus és lendületbõl történõ emelések az egyszerûbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel
Zenés improvizáció
– Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különbözõ stílusú és karakterû zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erõsen eltérõ zenemû felhasználásával
Rögzített improvizációra épülõ mozgásetûd
– Az elõzõleg tánc– és/vagy mozgástechnikai szempontból, elõkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd elõadássá szerkesztése

Tánc
– A reneszánsz tánchagyományokat hordozó forgatós alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás–ellentartás technikájára (pl. mezõségi páros táncok)
– A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult technikák mûködésének elemeit és tulajdonságait
– az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
– a tanult táncformák technikai alapjait
Legyenek képesek
– különbözõ tánctípusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– eltérõ karakterû zenei motívumok atmoszférájának, ritmikai és dinamikai világának megfelelõ mozgás– és tánc elemek alkalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a mozgás– és táncszínház idõkezelésének lehetõségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevõit
– a maszk jelentését és jelentõségét a mozgásszínházi munkában
Fejlessze a tanulók
– képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában
– jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
– kreativitását a tánc– és mozgásszínház terén
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
– a különbözõ típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erõteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
– a színházi értékû tánc– és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre
Tananyag
Szimbolikus pantomim mozgások
– Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája
Lassított mozgás – lassú színház
– A folyamatok sûrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéses vezetésére vonatkozó gyakorlatok
Maszkos gyakorlatok

– Az arc mimikájának „maszkos” lehetõségeitõl a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedõ lehetõségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban
Improvizáció és mozgástervezés
– Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sûrû, pontosan „fogalmazott” mozdulatokra épül
– Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká
– rögzített motívumsorok ritmikai és szerkezeti tagolása
Tánc
Párban járt táncok, forgatós alaptechnikák felhasználásával történõ improvizációs gyakorlatok

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult mozgás rendszerek mûködésének jellegzetességeit és alapelveit
– az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
Legyenek képesek
– különbözõ tánc– és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
– a mozgás világában jelentkezõ idõkezelési lehetõségek használatára és értelmezésére
– a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a mozgás színházi értékû megjelenítõ képességének lehetõségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek mûködtetése révén
– a mozgásszínházi elõadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett
Fejlessze a tanulók
– képességét a belsõ állapotok és viszonyok megjelenítése terén
– jelenlétét tánc– és mozgásszínházi helyzetekben
– színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában
Ösztönözze a tanulókat
– a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
– a különbözõ típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erõteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
– mozgásszínházi elõadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvételre
Tananyag
Rövid lélegzetû, motívumokra épülõ táncanyag tervezése
– Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékû mozdulatokban megjelenõ koreográfia

Mozgásszínházi elõadás
– Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve elõkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult mozgás rendszerek mûködésének jellegzetességeit és alapelveit
– az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
– a mozgás és tánc világának helyét és lehetõségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban
Legyenek képesek
– a tánc– és mozgásszínházi mûködés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes mûködtetésére
– színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékû megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvén, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minõségi mûködtetése révén

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a mozgástréning szerepét a megfelelõ próbaállapot elérésében
– a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában
– néhány néptánc, történeti és kortárs tánc–, valamint mozgásszínházi stílust
– a tánc– és mozgásszínházi elõadás elemzésének néhány szempontjait
– a mozgásszínészi alkotómunka fõbb összetevõit, fázisait és menetét
Legyenek képesek
– egy adott színházi feladatnak megfelelõ mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia elõadására, bemutatására, esetleg összeállítására
– a különbözõ tánc– és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására
– a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerû alkalmazására
– színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban
– tánc– és mozgásszínházi elõadások elemzésére és értékelésére
– rendezõi instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történõ megoldására
A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Mozgás és tánc
– etûd 3–5 perc
– elõadás 15–30 perc
A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:
Etûd
Az etûd egyéni vagy 2–3 fõs mozgás–, illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet.
A mozgás– és táncszínházi etûd rögzített improvizációval készülhet.
Az etûdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeirõl, jártasságáról számot tudjon adni.
Csoportos elõadás
Az elõadás választott irodalmi mû vagy zenemû mozgás– és táncszínházi adaptációja lehet.
Az elõadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közremûködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeirõl, jártasságáról számot tudjon adni.

Témakörök
- Karaktermozgás
- Pantomim gyakorlatok
- Kontakt tánc
- Forgatós alapú párostáncok
- Társastáncok: Bécsi keringő, Tangó
- Mozgásszinházi táncok alapelemei
- Mozgásszinházi előadás elkészítése

A vizsga értékelése
– A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete
– A produkció végrehajtásának pontossága, minõsége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttmûködés)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Egészalakos tükör
CD–lejátszó vagy magnó
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
Videokamera
A gyakorlatokat, improvizációkat, etûdök vagy elõadások létrehozását segítõ CD–k, DVD–k
Tornaszõnyeg

ZENE ÉS ÉNEK

A tantárgy célja az ösztönönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerûbb ritmus– és dallamhangszerek használatának elsajátítása.
Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedõ szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemzõ mûfajait, különös tekintettel a zenés színházi mûfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetõségeire.
A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet õrzõ dalát és szokásdallamát

– néhány, a tanulók életkorának megfelelõ vers megzenésített változatát
– a negyed (tá) és a nyolcad (ti–ti) fogalmát
– a felelgetõs és a kánon éneklést
– az egyszerûbb ritmushangszereket
– egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zenemûvek részleteit
Fejlessze a tanulók
– tiszta éneklését
– ritmusérzékét
– tempóra vonatkozó megfigyelési képességét
– ritmus– és dallamimprovizációs képességét
Ösztönözze a tanulókat
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására
– egyéni és csoportos éneklésre
– különbözõ ritmushangszerek kipróbálására
– egyszerû dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Szillabikus, kis hangterjedelmû szöveges gyakorlatok
Egyszólamú éneklés
– Gyermekjátékdalok és szokásdallamok (pl. naphívogatók, esõhívogatók, lucázás, regölés)
– Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelõ gyerekversek)
Többszólamú éneklés
– Népdalkánonok
– Egyszerû dallamokhoz vokális dudakíséret
– Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelõ gyerekversek)
Énekes improvizáció
– Dallamvisszhang–játék
– Versek megszólaltatása kis hangterjedelmû, a tanulók által rögtönzött dallamokkal, énekbeszéddel
Ritmusgyakorlatok
– Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása
– Mozgás közben egymás tempójának átvétele
– Különbözõ mozgással tempóérzék fejlesztése
– Egyenletes lüktetés, illetve dal– vagy versritmus hangoztatása
– Ritmusvisszhang–játék (mozgással és/vagy hangszerrel)
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok
– A környezet hangjainak megfigyelése, utánzása a környezet tárgyaival, ritmushangszerekkel
– Dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok elõadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése
Zenehallgatás
– Állatok ábrázolása a zenében
– Különbözõ karakterû táncok (a klasszikus zenében)
– Népzenei felvételek (különbözõ tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult hiedelmet idézõ és szokásdallamokat
– a tanult énekelt verseket
– a negyed, nyolcad ritmusképletet
– a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét
Legyenek képesek

– csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
– az egyenletes lüktetés ill. dal– vagy szövegritmus hangoztatására
– a hallott zenemû karakterének megfelelõ mozgásos lekövetésre

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány, a felnõtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmasok, altatók)
– néhány, a tanulók életkorának megfelelõ vers megzenésített változatát
– az egyszerû felelgetõs és kánonban énekelhetõ dalok további szemelvényeit
– a szinkópa ritmusképletet
– egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthetõ klasszikus mûvek részleteit
Fejlessze a tanulók
– tiszta és bátor éneklését
– többszólamú éneklését
– ritmus– és dallamimprovizáló képességét
– zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét
Ösztönözze a tanulókat
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására
– improvizálásra
– zenéhez kötõdõ szabad mozgásra
– a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre
Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Közepes hangterjedelmû szöveges gyakorlatok, hajlítással is
Egyszólamú éneklés
– Gyermekjátékdalok (felnõtt élet szokásait utánzó játékok, pl. párválasztók)
– Szokásdallamok (pl. lakodalmas)
– Énekelt versek (pl. évszakokhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai)
Többszólamú éneklés
– Egyszerûbb kánonok
– Énekelt versek
Énekes improvizáció
– Hangszín– és hangmagasság változtatására irányuló játékok, gyakorlatok
– Dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal
– Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció
Ritmusgyakorlatok
– Egész test mint hangszer használata (taps, dobbantás, térd, csettintés)
– Egyszerû ritmusosztinátók különbözõ testhangzásokkal és ritmushangszerekkel

– Rezonáló deszkalap mint hangszer (szekrény, pad, szék)
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Különbözõ zenemûvek hangulatának visszaadása mozgással
– Mímes játékok (hangszerek megszólaltatása, zenekar)
Zenehallgatás
– Karakterek ábrázolása a zenében
– Népzenei felvételek (szokásdallamok, pl. lakodalmas)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat
– a tanult énekelt verseket
– a szinkópa ritmusképletet
– a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
– három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
– a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását õrzõ dallamát
– néhány, életkoruknak megfelelõ vers megzenésített változatát
– a triola ritmusképletet
– néhány ismert barokk zenei szemelvényt
– a barokk tánctételek karakterét
– a barokk zene jellemzõ stílusjegyeit
Fejlessze a tanulók
– tiszta éneklését
– többszólamú éneklési készségét
– hangterjedelmét
– zenei memóriáját
– képességét a zenei történések értelmezésére, ismert történeten keresztül
Ösztönözze a tanulókat
– a felszabadult éneklésre
– minél több dal elsajátítására
– kánonéneklésre
– ritmushangszerek kreatív használatára
– elmélyült zenehallgatásra
– a zenei stílusjegyek megfigyelésére
– a hallott zenemûvel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelemig
Egyszólamú éneklés
– Szokásdallamok (karácsonyi magyar népénekek, Gergely–járás)
– Énekelt versek (a tanulók életkorának megfelelõ költemények megzenésített változatai hangszeres kísérettel)
Többszólamú éneklés
– Kánonok
– Quodlibet
Énekes improvizáció
– Dallamhang, egyszerû dallam zenei összetevõinek változtatása (idõtartam, hangmagasság, hangerõ, hangszín, szünetek) valamely kifejezni kívánt tartalom szolgálatában
– Adott prózai vagy verses szövegre egyszerû dallamimprovizáció a zenei összetevõk változtatásával
– Felelgetõs játék
Ritmusgyakorlatok
– Ritmusfelelgetõs a tanult ritmusképletek alkalmazásával
– Ismert dallamra ritmusosztinátó rögtönzése a tanult ritmusképletek alkalmazásával
Dramatikus játékok
– Ismert eseménysor visszaadása némajátékkal, zenére, kisebb csoportokban
– Zenehallgatás
– Különbözõ hangulatú barokk zenei szemelvények

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását õrzõ dallamát
– a tanult megzenésített verseket
– a triola ritmusképletet
– a barokk zene jellemzõ stílusjegyeit
– a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
– ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni
– a triola ritmusképlet hangoztatására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idézõ dalát
– további énekelt verseket
– az egyszerûbb dallamjátszó hangszereket

– klasszicista zeneszerzõk néhány dalát
– a klasszicista stílus jellemzõ jegyeit
– a klasszicizmus kiemelkedõ zeneszerzõit
– ismertebb klasszicista zenemûvek egyes részleteit
Fejlessze a tanulók
– tiszta, kifejezõ éneklését
– többszólamú éneklési készségét
– karakterfelismerõ képességét a zenében
Ösztönözze a tanulókat
– a felszabadult, kifejezõ éneklésre
– minél több dal elsajátítására
– a ritmus– és dallamhangszerek használatára
– a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre
– minél több klasszicista zenemû megismerésére
Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Melizmatikus gyakorlatok
Egyszólamú éneklés
– A betyárélethez kötõdõ népdalok
– Énekelt versek
– Ismert klasszicista dalok
Többszólamú éneklés
– Klasszikus kánonok
– Könnyû kétszólamú énekek
Énekes improvizáció
– Dallam felépítése hangonként, csoportban
– Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevõk változtatásával, majd dallammal megismételve
– Hangszínjáték
– Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció
Ritmusgyakorlatok
– Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmusosztinátó rögtönzése az ismert ritmuselemekkel
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Karakterek megjelenítése ritmus– illetve egyszerûbb dallamhangszerekkel
– Különbözõ szituációknak megfelelõ rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus– vagy dallamhangszerekkel
Zenehallgatás
– Jellemábrázolás a zenében
– Népzenei felvételek (betyárvilágot idézõ dalok)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idézõ dalát
– a tanult énekelt verseket
– a tanult klasszicista dalokat
– a klasszicista stílus jellemzõ jegyeit
– a klasszicizmus kiemelkedõ zeneszerzõit
– az egyszerûbb dallamjátszó hangszereket
– a hallgatott zenemûvek szerzõjét, címét
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelõen kifejezõen énekelni
– ritmus– és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
– a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idézõ dalát, balladáját
– romantikus zeneszerzõk néhány dalát
– a romantika stílusjegyeit, különbözõ zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
– ismertebb romantikus zenemûvek egyes részleteit
Fejlessze a tanulók
– tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelõ éneklését
– többszólamú éneklési készségét
– improvizáló készségét a zenei formák terén
– kifejezési képességét a különbözõ hangulatok zenei eszközökkel történõ visszaadása, illetve különbözõ zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén
Ösztönözze a tanulókat
– a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelõ éneklésre
– minél több dal elsajátítására
– a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére
– a hallott zene hangulatának megfogalmazására
Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Mellrezonancia bekapcsolása
– Könnyû kétszólamú gyakorlatok
Egyszólamú éneklés
– Az élet eseményeihez kötõdõ népdalok (pl. katonadalok)
– Balladák
– Romantika ismertebb dalai
Többszólamú éneklés
– Romantika dalai
– Könnyû kétszólamú kórusmûvek
Énekes improvizáció
– Rövid lélegzetû zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevõ alkalmazásával
– Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallamimprovizáció
Ritmusgyakorlatok
– Különbözõ formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel
– Különbözõ érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal
Zenehallgatás
– Történet a zenében
– Népzenei felvételek (az élet eseményeit idézõ dalok, balladák)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idézõ dalát, balladáját
– romantikus zeneszerzõk egyes dalait
– a romantika stílusjegyeit, különbözõ zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelõen énekelni
– a romantikus dalok kifejezõ éneklésére
– egy hallott zenemûre történetet kitalálni
– a romantika stílusjegyeit felismerni

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötõdõ dallamát, balladáját
– XX. századi zeneszerzõk néhány, különbözõ stílusban írt dalát
– XX. századi költõk egyes verseinek megzenésített változatát
– a tizenhatod ritmusértéket
– a XX. század egyes jellemzõ stílusirányzatait
Fejlessze a tanulók
– biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
– értelmezési képességét a hallott zenemû üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában
– stílusirányzatok közötti eligazodását
Ösztönözze a tanulókat
– minél több dal elsajátítására
– a mondanivalót közvetítõ éneklésre
– a hallott zenemûvekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására
– a zenei elemek dramatikus helyzetekben történõ kipróbálására
Tananyag
Beéneklõ gyakorlatok
– Intenzív rekeszlégzés gyakorlása
Egyszólamú éneklés
– Történelmi eseményekhez kötõdõ népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták)
– Balladák
– Énekelt versek (XX. századi költõk egyes verseinek megzenésített változata)
– XX. századi zeneszerzõk egyes dalai
Többszólamú éneklés
– Könnyebb két– vagy háromszólamú kórusmû
Énekes improvizáció
– Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal

– Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallamimprovizáció a szöveg hangulatának figyelembe
vételével
Ritmusgyakorlatok
– Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Különbözõ karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam– vagy ritmushangszerekkel
– Hallott zenemû hangulatának megfelelõ cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal
Zenehallgatás
– A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei
– Történelmi eseményekhez kötõdõ népzenei felvételek

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötõdõ dallamát, balladáját
– XX. századi zeneszerzõk néhány dalát
– XX. századi költõk tanult megzenésített verseit
– a tizenhatod ritmusképletet
– a XX. század jellemzõ stílusirányzatait
Legyenek képesek
– csoportban adottságaiknak megfelelõen, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni
– az ismert zenemûvekben az adott mû stílusjegyeit felismerni
– hallott zenemûre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
– különbözõ karakterek szituációban történõ megjelenítésére dallam– vagy ritmushangszerekkel

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– az egyszerûbb ritmusképleteket
– az egyszerûbb ritmus– és dallamhangszereket és azok használatát
– a fõbb zenei stílusokat és mûfajokat
Legyenek képesek
– adottságaiknak megfelelõen tiszta, kifejezõ, karakteres éneklésre
– egyszerû ritmuskíséret rögtönzésére
– gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemû kapcsán
– egyszerûbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különbözõ dramatikus tevékenységek során
– a megismert zenei stílusok és mûfajok jellemzõ jegyeinek felismerésére
A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama

Zene és ének
– csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etûd 10–15 perc
– szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2–3 perc
A vizsga tartalma
A zene és ének gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze.
Csoportos gyakorlatsor
A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:
– a ritmus–, metrum–gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
– az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus– és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése
Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (3–4 fõ)
A tanuló 8 különbözõ stílusú, szabadon választott dal elõadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem elõtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb mûfajú dalt hangszeres kísérettel. Az elõadásához igénybe vehetõ élõ hangszeres kíséret, amelyrõl a tanulónak kell gondoskodnia.

Témakörök:
- Gyermekjátékdalok
- Népdalok, népdalkánon
- Szokásdallamok
- Klasszicista dalok
- Balladák
- Romantikus dalok
- Történelmi események dallamai (verbunkok, kurus nóták)
- XX.sz-i költők versei
- XX.sz-i zeneszerzők dalai

A vizsga értékelése
Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása
Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció
Ének: tiszta intonáció, stílushû elõadásmód, szövegérthetõség, prozódiai pontosság

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– az opera mûfajának jellemzõ stílusjegyeit
– a különbözõ korok operáinak jellemzõ zenei és színházi stílusjegyeit
– az opera mûfaj kialakulásának jelentõségét a zene– és színházmûvészetben
– a jelentõsebb operaszerzõket
– néhány, az opera mûfaját reprezentáló mûvet
– egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását
Fejlessze a tanulók
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– képességét a zene és szöveg mondanivalójának elõadásban történõ érzékeltetésére
Ösztönözze a tanulókat
– az opera jellemzõ mûfaji sajátosságainak megismerésére
– minél több opera, operarészlet megismerésére, értõ, befogadó hallgatására
– minél több operarészlet éneklésére
– a tanult részletek kifejezõ elõadására

– élõ operaelõadás megtekintésére
– az elemzõ beszélgetésekben való aktív részvételre
Tananyag
Opera
Beéneklõ gyakorlatok
– Különbözõ hangulatú beéneklõ gyakorlatok (dúr – moll)
– Dinamika változtatása vezénylésre
Egyszólamú éneklés
– Operarészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhetõ hangnembe transzponálva)
Többszólamú és/vagy csoportos éneklés
– Különbözõ operák szemelvényei (lehetõség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhetõ hangnembe transzponálva)
Énekes improvizáció
– Különbözõ karakterek megjelenítése beszédhanggal, majd énekhanggal
– Opera szövegkönyvének részleteire dallamimprovizálás
Ritmusgyakorlatok
– A feldolgozni kívánt opera valamely szituációjához hanghatások megtervezése, illetve a szituáció hangszerekkel történõ „eljátszása”
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Operarészlet szövegének prózai jelenetként való eljátszása
– Játék a hangokkal: hang hozzárendelése a szituációba helyezett karakterhez
Zenehallgatás
– Különbözõ korok operáinak részletei
– Élõ elõadás és/vagy DVD–felvétel megtekintése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a különbözõ korok operáinak jellemzõ zenei és színházi stílusjegyeit
– az opera jelentõségét a zene– és színházmûvészetben
– a jelentõsebb operaszerzõket
– néhány, az opera mûfaját reprezentáló mûvet
– egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását
Legyenek képesek
– az opera jellemzõ mûfaji sajátosságait a hallgatott mûvekben felismerni
– a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelõ eléneklésére
– a megismert mû által közvetített gondolat, érzelem, hangulat megfogalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a daljáték, operett, musical jellemzõ zenei és színházi stílusjegyeit

– a jelentõsebb daljáték–, operett–, musicalszerzõket
– néhány, a daljáték, operett, musical mûfaját reprezentáló mûvet
Fejlessze a tanulók
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– stílus– és mûfajelemzõ képességét
Ösztönözze a tanulókat
– minél több mû megismerésére
– minél több dal, részlet eléneklésére
– a tanult szemelvények mûfajnak és stílusnak megfelelõ elõadására
– élõ elõadás megtekintésére
– az elemzõ beszélgetésben gondolatai megfogalmazására
– az improvizációkban és a dramatikus játékokban való aktív részvételre
Tananyag
Daljáték – Operett – Musical
Beéneklõ gyakorlatok
– Egyszerû két– és háromszólamú beéneklõ gyakorlatok (dúr – moll)
Egyszólamú éneklés
– Daljáték–, operett–, musicalrészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhetõ hangnembe transzponálva)
Többszólamú és/vagy csoportos éneklés
– Különbözõ daljáték–, operett–, musicalrészletek szemelvényei (lehetõség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhetõ hangnembe transzponálva)
Énekes improvizáció
– Egyszerû énekes szemelvény eléneklése különbözõ változatokkal: szavakra bontva, szótagokra bontva, hangzókra bontva többszólamú játékok az elõzõek alapján (pl. kánonban, a szólamon belül szavakra bontva)
Ritmusgyakorlatok
– Ritmusgyakorlatok az ismert ritmuselemekkel, különbözõ metrumokban (2/4, 3/4, 6/8), egyszerû ritmushangszereken megszólaltatva
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Remake (mai változat) készítése az egyes mûvek kiválasztott jeleneteire
– Helyzetkomikum hanghatásokkal, hangszerekkel: a különbözõ zenei elemekben rejlõ komikus hatás elõidézése szituációba helyezve
Zenehallgatás
– A tanult daljátékok, operettek, musicalek vagy azok részletei
– Élõ elõadás megtekintése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a daljáték, operett, musical jellemzõ zenei és színházi stílusjegyeit
– a jelentõsebb daljáték–, operett–, musicalszerzõket
– néhány, a daljáték, operett, musical mûfaját reprezentáló mûvet
Legyenek képesek
– a daljáték, operett, musical jellemzõ mûfaji sajátosságait a megismert mûvekben felismerni
– a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelõ eléneklésére
– a megismert mû által közvetített gondolat, érzelem, hangulat minél pontosabb megfogalmazására

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a rockopera jellemzõ zenei és színházi stílusjegyeit
– a rockopera mûfajának néhány kiemelkedõ dalát
– népzenei és mûzenei hagyományok hatását a rock– és a jazz zenére
– különbözõ kultúrák zenei gondolkodásmódját
Fejlessze a tanulók
– hangképzési technikáját
– többszólamú éneklési készségét
– figyelemösszpontosítását a társas zenei megnyilvánulások során
– zenei érzékenységét
– stílus– és mûfajelemzõ képességét
Ösztönözze a tanulókat
– improvizatív zenei megoldásokra
– az érzelmek zenei elemekkel történõ kifejezésére
– a zenei kommunikáció alkotó módon való felhasználására
– különbözõ kultúrák színházi és zenei formáinak megismerésére
Tananyag
Rock opera – világzene – kultúrák párbeszéde
Beéneklõ gyakorlatok
– Tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése
– Hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével
Egyszólamú éneklés
– Különbözõ kultúrák dalai és rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével
– Könnyebb jazz sztenderdek éneklése a stílus figyelembe vételével
Többszólamú/csoportos éneklés:
– Spirituálék, gospelek éneklése a stílus figyelembe vételével
– Rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével
Énekes improvizáció
– Különbözõ stílusoknak megfelelõ dallamimprovizáció
Ritmusgyakorlatok/hangszeres improvizáció
– Sztenderd ritmusok, blues, funky, latin, (samba, bossanova, flamenco), swing ritmusok alkalmazása rögtönzésben
– Aszimmetrikus ritmusok
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Zenei dialógus, zenei szerepcsere
– Különféle kapcsolatok zenei kezdeményezése, felvétele és zárása
Zenehallgatás
– A tanult rockoperák részletei
– Élõ elõadás megtekintése
– Világzenét játszó zenekarok felvételei és koncertjei

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a különbözõ kultúrák zenéjére jellemzõ stílusjegyeket
– a különbözõ zenei hagyományok hatását a rock és a jazz zenére

– rockopera mûfaját reprezentáló mûvek valamelyikét
– a világzenét játszó jelentõsebb elõadókat
Legyenek képesek
– érzelmek, állapotok kifejezésére a különbözõ zenei elemek (tempó, dinamika, hangmagasság) alkalmazásával
– a tanult rockoperák énekelt részleteinek, valamint a különbözõ kultúrák tanult dalainak adottságaiknak megfelelõ
eléneklésére
– a dinamikában és a tempóváltozásokban rejlõ kontrasztok kihasználására
– különbözõ egyszerû hangszerek kreatív módon való használatára

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a zene– és a színházmûvészet kapcsolatának különféle lehetõségeit, formáit
– azokat a zenei elemeket, amelyek egy–egy elõadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetõk be a tradicionális mûfajok valamelyikébe
– a revü, és a kabaré mûfajának néhány kiemelkedõ dalát
– prózai színházi elõadásokhoz alkalmazott zene jelentõsebb alkotásait
Fejlessze a tanulók
– zenei memóriáját
– zenei rögtönzési képességeit
– alkotóképességét a társas zenei megnyilvánulások során
Ösztönözze a tanulókat
– a színház és a zene kapcsolatának alkotó módon való átgondolására
– a korszerû színházi és zenei formák megismerésére
– színházi munkájuk során a zenei megoldásokkal való önálló kísérletezésre
– egyes jelentõsebb kortárs színházi elõadások zenéjének megismerésére
Tananyag
Színházi zene – alkalmazott zene
Beéneklõ gyakorlatok
– Helyes énektechnika kialakítása, hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével
Egyszólamú éneklés
– Dalok kortárs színházi elõadásokból
Többszólamú és/vagy csoportos éneklés
– Oktávgyakorlatok
– Kísérletek a kóruséneklés színpadi alkalmazásával
– Színpadi elõadások kórusainak éneklése a stílus figyelembe vételével
Énekes improvizáció
– Valamely prózai színdarab szereplõjének érzelmei, gondolatai improvizált dallamban megfogalmazva
Ritmusgyakorlatok

– Ritmushangszerek és karakterek
– Ritmushangszerek a színész játékában
– Jelenet akusztikai háttere ritmushangszerekkel
– Gondolat és érzelem kifejezése ritmikai váltásokkal
Dramatikus játékok, gyakorlatok
– Jelenet és zenei hatás kontrasztja
– Zenei hatás jelentésmódosító funkcióval
Zenehallgatás
– Zenét alkalmazó kortárs színházi elõadás megtekintése
– A színpadi zene meghallgatása és hatásának elemzése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– azokat a zenemûveket, zenei elemeket, amelyek egy elõadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetõek bele a tradicionális mûfajok valamelyikébe
– a zene– és a színházmûvészet kapcsolatának különféle lehetõségeit, eltérõ formáit
– a revü, és a kabaré mûfajának tanult dalait
– a prózai színházi elõadások tanult dalait, kórusait
Legyenek képesek
– kreatívan alkalmazni, variálni a hang legjellemzõbb összetevõit (hangmagasság, idõtartam, hangerõ, hangszín, hangok közötti szünet)
– zenei elemeket kreatív módon alkalmazni jelenet készítése során (kontraszt és jelentésmódosító funkció)

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanulók a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a zene színházi felhasználásának lehetõségeit
– a fõbb zenés színházi mûfajokat és azok legjelentõsebb képviselõit
Legyenek képesek
– az adottságainak megfelelõ, szabadon választott ének stílusának, mûfaji sajátosságainak megfelelõ elõadására
– saját énekhez egyszerû ritmuskíséret rögtönzésére
– gondolatai, érzelmei kifejezésére szabadon választott zenei megnyilvánuláson keresztül
– az ismert zenei stílusok és mûfajok dramatikus tevékenységhez való, a tanuló érzés– és gondolatvilágának kifejezését szolgáló hozzárendelésére
– a megismert zenés színházi mûfajok jellemzõ stílusjegyeinek saját tevékenységben való érvényesítésére, adottságainak megfelelõen

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Zene és ének
– csoportos zenés színpadi etûd 15–20 perc
– szólóéneklés vagy dallam vagy ritmus improvizáció 3 –5 perc
A vizsga tartalma
A zene és ének gyakorlati vizsga két részbõl tevõdik össze:
Csoportos zenés színpadi etûd
A csoportos zenés színpadi etûdöt a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembevételével. Az összeállítás adjon lehetõséget a fõbb zenés színházi mûfajok minél színesebb bemutatására!
A csoportos zenés színpadi etûd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen!
Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (2–4 fõ)
A tanuló öt, a zenés színházi mûfajok valamelyikét is tartalmazó, szabadon választott dal elõadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem elõtt tartására. A vizsgán a tanulónak a saját maga által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az elõadásához igénybe vehetõ élõ hangszeres kíséret, amelyrõl a tanulónakkell gondoskodnia.

Témakörök:
- Egyszólamú opera
- Daljáték
- Operett
- Musical
- Világzene

A vizsga értékelése
Etûd:
– a kompozíció íve, megformálása,
– az együttmûködés minõsége;
– a választott mûfajnak és stílusnak megfelelõ elõadásmód
Ének:
– tiszta intonáció,
– a választott zenés színházi mûfaj sajátosságainak megfelelõ elõadásmód,
– szövegérthetõség,
– prozódiai pontosság

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Ritmushangszerek, pl. dobok, gardon, tikfa, fadob
Dallamhangszerek, pl. mirliton, nádsíp, furulya
Egyszerû hangkeltõ eszközök, pl. kanál, kanna, köcsögduda
Jelzõhangszerek, pl. kereplõ, kolomp, csengõ
Komplex (dallam, kísérõ) hangszerek, pl. doromb, gitár, szájharmonika
A tanult zenemûvek felvételei CD–n, vagy DVD–n

Néhány zenehallgatásra javasolt zenemű Kokas Klára fent idézett könyvéből:
J. S. Bach: e-moll fúga Wohltemperiertes Klavier I.
Steve Reich: Zene 18 hangszerre
Venezuelai népzene
17. sz-i reneszánsz tánc
Händel: Tűzijáték II. tétel
Vivaldi: E-dúr hegedűverseny III. tétel

Bach: II. Brandenburgi concerto III. tétel
Mozart: Kis éji zene I. tétel
Beethoven: E-moll vonósnégyes, op. 59. IV. tétel
Mozart: g-moll szimfónia K. 183. I. tétel
Gamelán Bali szigetéről
Mozart: Varázsfuvola

Feldolgozásra ajánlott művek:
1. évfolyam
• különböző népzenei együttesek lemezei (Muzsikás, Méta, Kalamajka, Tatros)
2. évfolyam
• népzenei feldolgozások (Kormorán, Vízöntő, Barbaro lemezek)
3. évfolyam
• más népek zenéje (World Music sorozatok)
4. évfolyam
• humor a zenében: Kodály: Háry János
• csend a zenében: Beethoven szimfóniái
5. évfolyam
• hősök a zenében, szerelem a zenében – Purcell: Dido és Aeneas
• szerelem a zenében, tragédia a zenében – Bartók: Kékszakállú herceg vára
6. évfolyam
• misztikum a zenében: etno zenék, vallási zenék, ezoterikus zenék

Felhasznált, ajánlott irodalom és példatárak:
A magyar népzene tára. MTA 1951.
Bodza Klára, Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola. Tankönyvkiadó, 1992.
Dobszay László: A magyar dal könyve. Zeneműkiadó, 1994.
Dobszay László: Kodály után. Kecskeméti Kodály Intézet, 1991.
Ferenczi-Nemes-Szabó: Szájharmonika iskola
Forrai Katalin: Ének az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
Kallós Zoltán: Új balladák könyve. Akadémiai kiadó, 1996.
Kallós Zoltán: Balladák könyve. Magyar Helikon, 1977.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Gondolat, 1982.
Kiss Jenőné Kenesei Éva: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában. Tárogató kiadó, 1994.
Kodály Zoltán: A magyar népzene. Zeneműkiadó, 1991.
Kokas Klára: A zene felemeli a kezeimet. Akadémiai kiadó, 1992.
Magyar népi gyermekjátékok. Tankönyvkiadó, 1983.
Menuhin, Yehudi: Az ember zenéje
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához. Tankönyvkiadó, 1992.
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Zeneműkiadó, 1993.
Volly István: 277 karácsonyi népének és 101 Mária-ének

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy fõ célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézõkké illetve „színházcsinálókká" váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott elõadásokban felismerjék azokat a színházi összetevõket, amelyek a színházi élmény forrásai. Ehhez a célhoz az alapfokon elsõsorban a gyakorlat felõl közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevõit elsõsorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi mûfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi elõadásokban leggyakrabban elõfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységébõl kiindulva vonhatnak le

következtetéseket a színház természetérõl, illetve a színpadi kifejezés legfõbb alkotórészeirõl. Azokról a formákról, mûfajokról, módszerekrõl pedig, amelyeket õk maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhetnek személyes tapasztalatokat.
A továbbképzõ szakaszban az élõben (vagy felvételrõl) megtekintett elõadások teremthetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgy. Az órák középpontjában a továbbképzõ szakaszban egy–egy elõadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon fõként gyermek– és diákszínjátszó elõadások közös megnézése, addig a felsõbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi elõadások, illetve gondosan kiválasztott felnõtt színházi elõadások megbeszélésére is. A megtekintett elõadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsõdleges célunk a színházi élmény elmélyítése. Ugyanakkor egy–egy részlet, alkotórész, összetevõ részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetõségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulókban egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok
3. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a színpadi szöveg fogalmát
– a téma fogalmát
– a színpadi figura fogalmát
– a színpadi építkezés lehetõségeit
– a ritmus fogalmát
– a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
– a szövegmondás egyéni és együttes módjait
– szerkezeti egység fogalmát
– a legfontosabb szerkesztési elveket
– a mozgás és a gesztus színpadi szerepét
– a színpadi képalkotás lehetõségeit
– a kellék és a jelmez fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét a szöveg színpadi lehetõségeinek felismerésére
– érzékenységét a színházi elõadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
– érzékenységét a különféle szövegekben megjelenõ hangulati hasonlóságokra
– képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülõ szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
– térérzékelõi és térhasználói képességeit
– képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére
Ösztönözze a tanulókat
– önálló véleményalkotásra
– a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére
– szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
– minél több élõ szerkesztett játék megtekintésére
– a színházzal kapcsolatos szókincs használatára

Tananyag
Szerkesztett játékok
A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejûleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetõségét: alapvetõ színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a mûfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetõvé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé. A szerkesztett játék vizsgálata lehetõséget teremt a színház legalapvetõbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi

megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi elõadás összetevõinek és felépítésének érzékelésére.
Az elõadás irodalmi alapanyagának gyûjtése, válogatása
– Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján
– Figurák köré építve
– Helyzetek köré építve
– Hangulati hasonlóság alapján
– Motívumok köré építve
– Asszociációk alapján
Az irodalmi alapanyag kibontása
– A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal)
– A szövegekben rejlõ zeneiség kibontása (kórus)
– Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontozás
– Zene és szöveg együttes hatása
– Szövegritmus jelentõsége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal)
– Szövegek megszólaltatása különbözõ stílusokban (stílusjátékok)
A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk
– Az egyéni szövegmondás
– Együttes szövegmondás (pl. kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)
Szöveg és tér
– A tér irányai, hangsúlyos pontjai
– Egyén és csoport elhelyezése a térben
– Egyéni és csoportos mozgások a térben
Szöveg és tárgyak
– Jelmezek, kellékek, hangkeltõ eszközök (pl. ritmushangszerek) használata
Az elõadás felépítése
– Szerkesztési elvek
– A szöveg és a megjelenítés összefûzése
– A tér, az idõ és a szöveg együttesei
– Szöveg és kép egymást erõsítõ, árnyaló illetve gyengítõ hatása
– Szöveg–gesztus–mozgás (tánc) együttesei (jelentésmódosító hatások)
– A szituáció változása a szöveg redukálásával
– A szöveg ritmusa és a jelenetritmus
– Az elõadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színpadi szöveg fogalmát
– a téma fogalmát
– a színpadi figura fogalmát
– a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit
– a ritmus fogalmát
– a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
– a mozgás és a gesztus fogalmát
– a kellék és a jelmez fogalmát
Legyenek képesek
– megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására
– a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
– felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekbõl adódik
– egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
– a tér nyújtotta lehetõségek felismerésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.

A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal:
– a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
– a mese történetének jellegzetes elemeit
– az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetõbb különbségeit
– a narrátor fogalmát
– a színpadi alak jellemzésének alapvetõ formái, lehetõségeit
– a maszk fogalmát
– a díszlet fogalmát és legalapvetõbb fajtáit
– a jelmez és kellék használatának alapvetõ formáit
– a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetõségeit
– a színpadi világítás fogalmát
– a szituáció fogalmát
– a jelenet fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfõbb összetevõit
– képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
– képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetõbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét
– képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtõ hatását
– képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtõ, –hordozó lehetõségeit
Ösztönözze a tanulókat
– önálló véleményalkotásra
– színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére
– a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
– minél több élõ mesejáték–elõadás megtekintésére
Tananyag
Színházi elõadás meséből
A gyermekszínjátszók által a leggyakrabban feldolgozott, színpadra adaptált irodalmi (epikus) alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetõséget teremt a színház legalapvetõbb jellegzetességeinek további – az elõzõ évfolyamhoz képest kibõvített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.
Játék a mese összetevõivel
– A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával)
– A mesei szituációi (szituációs játékok)
– Meseindító helyzetek (szituációs játékok)
– Jellegzetes mesei elemek (ismétlõdések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)
– A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)
A mese szereplõi
– Alaptulajdonságok megjelenítése (pl. szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)

– A mese hõse a hõs bemutatására (pl. improvizációk, szituációs játékok, a hõs egy napja, pillanatképek a mesehõsök életébõl)
– A hõs segítõi és ellenfelei (szituációs játékok)
– Meseszereplõk találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)
Elbeszélés és megjelenítés
– Elbeszélõ a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplõ, csoportos narrálás)
– A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)
– A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)
– A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl. improvizációk, szituációs játékok)
– A jelenet felépítése (kezdõ helyzet, fordulatok, záró helyzet)
Díszlet
– Az üres tér lehetõségei
– Díszlet emberi testekbõl (szoborjátékok, állóképek)
– Helyszínteremtés fényekkel
– A helyszínek jelzése, helyszínváltozások, jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása
– Szimultán helyszínek
– A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben
Jelmez és maszk
– Egy–egy mesei szereplõ felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató)
– Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)
– A maszk lehetõségei
Kellékek
– A kellék karakterépítést segítõ szerepe
– A tárgyak különféle szituációkban
– A kellék szimbólumteremtõ és –hordozó lehetõségei

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
– a mese történetének jellegzetes elemeit
– az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetõbb különbségeit
– a narrátor fogalmát
– a színpadi alak jellemzésének alapvetõ formáit, lehetõségeit
– a maszk fogalmát
– a díszlet fogalmát és legalapvetõbb fajtáit
– a jelmez és kellék használatának alapvetõ formáit
– a színpadi világítás fogalmát
– a szituáció fogalmát
– a jelenet fogalmát
Legyenek képesek
– egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére
– a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
– jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
– a tér– és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a probléma fogalmát
– a szituáció legáltalánosabb összetevõit
– a szándék és a motiváció fogalmát
– a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
– a jellem fogalmát
– a jellemábrázolás legalapvetõbb lehetõségeit
– az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
– a színpadi játék és a díszletek összefüggését
Fejlessze a tanulók
– képességét, hogy egy adott elõadásban megjelenõ legfõbb problémá(ka)t felismerjék
– képességét, hogy egy adott szituáció legfõbb jellegzetességeit felismerjék
– képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülõ legfontosabb szándékát felismerjék
– képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülõ szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
– képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy elõadás egészében megjelenõ emberi viszonyokat felismerjék
Ösztönözze a tanulókat
– színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére
– a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
– minél több irodalmi adaptációból készült élõ elõadás megtekintésére

Tananyag
Színházi elõadás novellából, regényból
Az adott korcsoporthoz tartozó gyermek–, illetve diákszínjátszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentõ feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek– és ifjúsági színházi elõadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött elõadásoknak a vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai mûfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.
A színpadra állítás fázisai
– Problémakeresés, alapanyag keresése
– A választott mû szituációkra bontása
– Az egyes szituációk feltárása
– A történetet alapvetõen befolyásoló szituációk feltárása
– Jelenetek építése a szituációkból
– Elõadásépítés jelenetekbõl (szerkesztési lehetõségek)
Figurateremtés drámatechnikákkal
– Jellemzõk összegyûjtése
– Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése)
– A figura helyzetben – a jellemek megteremtése
A szereplõk viszonyai
– A szereplõk kapcsolatainak alaptípusai
– Megjelenítési lehetõségek a szereplõk közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)
– A szereplõk közötti kapcsolatok változása

– A szereplõk és azok kapcsolatainak alakulása az elõadás egészében
A színpadi környezet megteremtése
A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetõvé tevõ egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a szituáció legáltalánosabb összetevõit
– a szándék és a motiváció fogalmát
– a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
– a jellem fogalmát
– a jellemábrázolás legalapvetõbb lehetõségeit
– az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
– a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését
Legyenek képesek
– egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására
– szituációk, jelenetek elkülönítésére
– a jellemek jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére
– a szereplõk közti viszonyok felismerésére
– a színházzal kapcsolatos szókincs felhasználására véleményük kifejtésében

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetõségeit
– a típus fogalmát
– a probléma szituációkra való bontásának lehetõségeit
– a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetõségeit
– a színpadi világítás alapjait
– a zene színpadi használatának alapjait
– a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
– a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb mûfajai
Fejlessze a tanulók:
– ön– és társismeretét
– szituációelemzõ képességét
– színházi látásmódját
Ösztönözze a tanulókat
– a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
– környezetük problémáinak érzékelésére
– a játékban rejlõ általános érvényû tartalmak felismerésére
– a térhasználattal való kísérletezésre
– akusztikai kísérletezésre

– a világítással való kísérletezésre
– minél több gyermek– és diákszínjátszó elõadás megtekintésére

Tananyag
Színházi elõadás személyes élményanyagból (életjátékok)
Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történõ kiindulással az érintettség elõnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek– és diákszínjátszók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejûleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a mûfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetõségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.
A tanulókat foglalkoztató problémák gyûjtése, kiválasztása, kibontása
– Problémagyûjtõ és a problémákat rendszerezõ tevékenység (ön– és társismereti, improvizációs játékok)
– A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal)
– Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához
Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe
– A probléma áthelyezése analóg helyzetbe
– A személyek tipizálása (szituációk egy–egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)
– A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése
– A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása
– A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése
Szituációteremtés, jelenetépítés
– A problémák körüljárása rögtönzésekkel
– A rögtönzéstõl a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása
– Jelenetszerkesztés szituációkból
A világítás
– Természetes és mesterséges fények hatása
– A fény atmoszféra teremtõ ereje
– A fény jelentésteremtõ és –módosító szerepe
– A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban
A zene
– Élõ zene, gépzene
– A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtõ hatása az elõadásban
– A zene dramaturgiai szerepe
– A zene mint az elõadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a típus fogalmát
– a probléma szituációkra való bontásának lehetõségeit
– a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetõségeit
– a színpadi világítás alapjait
– a zene színpadi használatának alapjait
– a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
– a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb mûfajai
Legyenek képesek
– a fõbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját elõadásban
– a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani
– a személyesség színházi szituációkba való áttételére
– rögtönzésekkel szituációk felépítésére
– a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy–egy elõadás létrejön
– a színházi alkotóelemeket (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
– azokat a dramatikus konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik
– a színházmûvészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl. játéktér, fõszereplõ, mellékszereplõ, jelenet, fordulat, felvonás)
Legyenek képesek
– színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére
– elõadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
– saját csoportja által létrehozott elõadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
– annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézõre
– a színházi összetevõkrõl és mûködésükrõl tanultak alkalmazására

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgarészbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Színházismeret
elõadás(részlet) elemzése 10 perc
A vizsga tartalma
A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézõre gyakorolt hatásnak elemzõ bemutatása. vagy A tanuló a tanár által a vizsgát megelõzõ félévben elõre kiadott legalább öt különbözõ alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja,
hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézõre.

Témakörök
- Szerkesztett játékok
- Színházi előadás meséből
- Színházi előadás novellából, regényből
- Színházi előadás személyes élményanyagból (életjátékok)

A vizsga értékelése
Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése
A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása
A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata

Továbbképzõ évfolyamok
7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
– az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, táncszínház)
– a színház és a film legfõbb különbségeit
– a drámai színház néhány klasszikus mûfajának sajátosságait (komédia, tragédia, realista színmû)
Fejlessze a tanulók
– érzékenységét a jelen idejû színházi élmény befogadására
– érzékenységét a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességének felismerésére
– színházi ízlését
– színházi elõadás elemzõ képességét
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élõ színházi elõadások látogatására
– a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre
Tananyag
A színházmûvészet sajátosságai
Ezen az évfolyamon elsõsorban azt kívánjuk tisztázni, hogy mitõl színház a színház, mi különbözteti meg a vele rokon mûvészeti formáktól, illetve hogy mik azok a jellegzetességek, amelyek a színpadi kifejezés nélkülözhetetlen összetevõit jelentik.
Színház mint a megjelenítés mûvészete
– Drámai és nem drámai alapanyagú színház
– Az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségei
Drámai mûfajok a színházban
– A komédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
– A komédia tere, térhasználati konvenciói
– A jellemkomikum sajátosságai, helyzetkomikum és jellemkomikum összekapcsolódása a komédiában
– A színész munkája a komédiában (az emberi gyarlóságok és az értéktévesztések színészi ábrázolása)
– A klasszikus tragédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
– A tragikus szituáció: válsághelyzetek, döntési kényszerek, választási lehetõségek
– A tragikus hõs és ellenfele(i), a közöttük zajló küzdelem fázisai, fokozatai, tétje
– A tragikus hõs hiteles jelenkori ábrázolásának problémái (a színész eszközei a hõsábrázolásra: hogyan jelezhetõk a „hõs” emberi léptékei, miképp hitelesíthetõ a jelenben is)
– A realista színmû dramaturgiája (alapprobléma, a történet indokai, okszerûsége, fordulatai, végkifejlete). A történet hétköznapisága és mitikus mélységei
– A realista színház díszlete, jelmeze, tárgyhasználata
– Emberábrázolás a realista színházban: motivációk, kapcsolatok, emberi viszonyok, a színész jellemábrázolása
– Jelenetszervezés (a reális szituációk megjelenítése, valószerûsítése, felépítése, fordulatai, illetve a mindebben megnyilvánuló emberi tartalmak)
Színházi elõadás nem drámai alapanyagból
– A rituális játék hagyományai. A tradíció szerepe és funkciója. Rítus a modernkori színházban
– A rítus dramaturgiája, a színpadi eseménysor felépítése, egységei, ezek kapcsolódási módjai
– A színházi elõadás szertartás jellegét megteremtõ eszközök (rituális tér, zene és ritmus szerepe, tárgyhasználat)

– A szertartásjáték szereplõi, a közönség részvétele a rítusban
– A tánc– és mozgásszínház dramaturgiája (a zene elõadásszervezõ szerepe, tétel– és etûd–dramaturgia)
– Mozgásformák, tánctechnikák
– A táncszínházi elõadó, a mozgásszínházi színész kifejezõeszközei a tánc–, illetve a mozgásszínházban
A színház és rokon mûfajai
– A film és színház hatásának és befogadásának különbségei
– A tévéjáték és a színház hatásának és befogadásának különbségei
– Az élõ és a rögzített elõadás

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
– az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, mozgásszínház, táncszínház)
– a színház, a film, a televízió legfõbb különbségeit
– a drámai színház egy–két klasszikus mûfajának sajátosságait
Legyenek képesek
– megkülönböztetni az élõ, jelen idejû színházi élményt a rutinból született, „holt színháztól”
– felismerni a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességét
– különbséget tenni egy adott színházi eladáson belül a hatásos és hatásvadász, illetve az ízléses és ízléstelen megoldások között

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a színpadi adaptáció fogalmát
– az improvizációból született elõadások legfõbb jellegzetességeit
– a drámaszöveg és az elõadásszöveg különbségeit
– a húzások, bõvítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
– a dramaturgia fogalmát
– az elõadásokban érvényesülõ legalapvetõbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
– a felütés (kezdet), fordulat és zárlat (befejezés) fogalmát
– a motívum fogalmát, színházi értelmezését
– a színházi tér fogalmát és formáit
– a színpadformák fogalmát, a legfontosabb színpadformákat
– a játéktér fogalmát és legfõbb jellegzetességeit
– a zaj, zörej és zene színházi szerepét

– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
– az elõadás egységes jelrendszerének szükségességét
– az elõadás stílusának fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét az epikus és a drámai kifejezés megkülönböztetésére
– dramaturgiai érzékenységét
– motívumfelismerõ képességét
– improvizációs képességét
– térhasználatát
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élõ színházi elõadások megtekintésére
– a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre
– színházi tárgyú kiadványok olvasására
Tananyag
A színházi elõadás alkotórészei I.
Ezen az évfolyamon a színházi elõadás alkotórészeibõl kiindulva elkezdhetünk szisztematikusan felépíteni egy színházi szemléletmódot, illetve fogalomkészletet. Az élõben vagy videóról megtekintett elõadások kapcsán az elõadás egy–egy összetevõjét, alkotórészét tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Egy–egy részterületre figyelve a színház konkrétabb alkotórészei felõl haladunk az elvontabb összetevõk felé. Ugyanakkor természetesen a megtekintett elõadás egészének megbeszéléséről sem feledkezünk el.
A színházi elõadás alapanyaga
– Dráma, adaptáció, „önmagát író” elõadás
– Az elõadás szövegkönyve
Dramaturgia alapjai
– Beavatkozások a színpadra állított drámába, illetve nem drámai mûbe
– Jelenetek elhagyása és átcsoportosítása, összevonása
– Az elõadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe, megjelenítésük módjai
– Témák és motívumok végigvezetése az elõadáson
– Beavatkozások eredeti alapanyagba: húzások és bõvítések, vendégszövegek
– A jelenetek közötti kapcsolatok megteremtése
– Az elõadás kezdete, vége, felépítése, szervezõ elvei
A tér
– A színházi tér (pl. nagyszínpad, kamaraszínház, stúdió– vagy szobaszínház)
– A színpadi forma (a dobozszínpadtól a térszínházi formákig)
– Játéktér és nézõtér viszonya, az elõadás és közönsége kapcsolata, ezzel összefüggõ nézõi magatartásmódok
– A játéktér (határai, térformái, szintjei, sajátosságai)
– Díszletfajták (az üres tértõl, az absztrakt és stilizált téren át a valóságábrázolásig és az illúziókeltésig)
– Térhasználat (járások, meghatározó irányok és mozgások, hangsúlyos pontok)
Az akusztikai réteg
– A zajok szerepe az elõadásban, az ismétlõdõ zajok teremtette motívumok
– A zajtól a ritmusig és a zenéig
– A zene szerepe az elõadásban (felvonásátkötõ, aláfestõ, hangulatteremtõ szerep vagy autonóm funkció)
– A zene megjelenési módjai (a bejátszás, illetve az élõ zene különféle formái)
– A zene stílusa, hangzása, hatása
– Zenei motívumok, zenedramaturgiai
A rendezõ munkája
– Az elõadás jelrendszerének, kifejezésmódjának meghatározása
– Az elõadás stílusának meghatározása, stiláris jellegzetességeinek érvényesítése
– A rendezõi koncepció megjelenítésének eszközei az elõadás komplex jelrendszerével
– A színészvezetés

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színpadi adaptáció fogalmát
– az improvizációból született elõadások legfõbb jellegzetességeit
– a drámaszöveg és az elõadásszöveg különbségeit
– a húzások, bõvítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
– a dramaturgia fogalmát
– az elõadásokban érvényesülõ legalapvetõbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
– a motívum fogalmát, színházi értelmezését
– a színházi tér fogalmát és formáit
– a zaj, zörej és zene színházi szerepét
– dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
– a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
– az elõadás egységes jelrendszerének szükségességét
– az elõadás stílusának fogalmát
Legyenek képesek
– megkülönböztetni az epikus és a drámai kifejezést
– felismerni egy elõadás mûködésének, felépítésének legalapvetõbb dramaturgiai jellegzetességeit
– felismerni egy elõadás legfõbb motívumait
– felismerni a színházi tér és színpadi formák legfõbb jellegzetességeit, illetve elõadásalakító szerepét
– felismerni a zene (illetve egyéb akusztikai elemek) szerepét egy elõadás színházi hatásmechanizmusában

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
– a színpadi elõadásban megjelenõ legfõbb metakommunikációs jeleket
– alkat és színészi karakter fogalmát
– a legalapvetõbb színpadi szerepköröket
– a színészi játékstílus fogalmát
– a színpadi mûfaj fogalmát és összefüggését a színészi játékstílussal
– a színészi kifejezés legalapvetõbb formáit
– a színészi jelenlét fogalmát
– a színészi karakterteremtés legfõbb jellegzetességeit
– a jelmez fogalmát, legfõbb jellegzetességeit, legfontosabb funkcióit
– a szituációteremtés legfõbb formáit
– a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetõbb formáit
– a rendezõi koncepció fogalmát

– a színész és rendezõ közös munkájának alapvetõ formáit
– a színházi stílus fogalmát
Fejlessze a tanulók
– képességét, hogy egy elõadás hatásmechanizmusában felismerjék a nonverbális és metakommunikációs jeleket
– képességét, hogy érzékeljék a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
– képességét, hogy a színész által megjelenített karakter legfõbb jellemzõit felismerjék, ugyanakkor érzékelje azokat az alapvetõ – színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
– képességét, hogy felismerjék a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
– képességét, hogy a színészi játékstílus mûfajokkal összefüggõ legalapvetõbb sajátosságait felismerjék
– képességét, hogy érzékelje egy elõadás legerõsebb feszültségpontjait, lássa a feszültségkeltés legalapvetõbb formáit
– képességét, hogy felismerjék egy–egy szituáció legfõbb jellegzetességeit, a benne megjelenõ problémák összetevõit, a – problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
– képességét, hogy érzékelje egy–egy jelenetben, illetve az egész elõadásban a meghatározó emberi viszonyokat, illetve azt, hogy – milyen viszonyrendszer mûködteti az egyes jelenteket, illetve az elõadás egészét
– képességét, hogy érzékelje egy–egy elõadás legfõbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
– képességét, hogy felismerjék egy–egy elõadás legalapvetõbb stílusjegyeit
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élõ színházi elõadások megtekintésére
– saját színházi elõadás létrehozására
– színházi tárgyú szakirodalom olvasására
Tananyag
A színházi elõadás alkotórészei II.
Ezen az évfolyamon folytatódik a színházi elõadás alkotórészeinek áttekintése. Ez tovább építi a tanulók színház szemléletmódját és fogalomkészletét. Ezen az évfolyamon az élõben (vagy videóról) megtekintett elõadások kapcsán fõként a szereplõ, a színész munkáját, annak összetevõit tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Ugyanakkor természetesen a megtekintett elõadás egészének megbeszéléséről sem szabad továbbra sem elfeledkezni.
Nonverbális és metakommunikációs jelek a színész játékában
– A testtartás, a mimika, gesztusok mint a színészi kifejezés alapjai
– A jellegzetes mozdulatok, mozgások, mozgásformák kifejezõ ereje
– A térköz jelentésteremtõ funkciója
– Hangszín, hanghordozás
– A metakommunikációs jelek hitelesítõ vagy átértelmezõ szerepe
Színészi játék
– Alkat és színészi karakter
– Színpadi szerepkörök
– Egyes tradicionális színházi mûfajokhoz tartozó színészi játékstílusok
– A színész munkája a stilizációtól, az illusztráción át az átélésig, illetve az eltartott, ironikus játékmódig
– A színészi jelenlét
– Színészi szerepformálási módok
Jelmezek
– A színpadi öltözet formái (az utcai ruhától a jelmezig)
– A jelmezek kor– és helyszínjelzõ szerepe
– Színek és formák a jelmezekben
– A jelmezek karakterábrázoló képessége
– A szereplõk csoportosítása az öltözetük alapján
– Hierarchia, státusz, viszony megjelenése a jelmezben

– Átöltözések, jelmezváltások
– Álöltözetek, álarcok, maszkok
Szereplõk a jelenetekben
– Kapcsolat– és szituációteremtés a színészi játék segítségével
– A jelenet folyamata, ritmusa, ritmusváltásai
– Válságpontok, fordulatok a jelenetben, ezek kifejezésmódjai
– A feszültségkeltés színészi és rendezõi eszközei
– Emberi erõterek és ezek változása a jelenetben

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színpadi elõadásban megjelenõ legfõbb metakommunikációs jeleket
– alkat és színészi karakter fogalmát
– a legalapvetõbb színpadi szerepköröket
– a színészi játékstílus fogalmát
– a színpadi mûfaj fogalmát, és összefüggését a színészi játékstílussal
– a színészi kifejezés legalapvetõbb formáit
– a színészi jelenlét fogalmát
– a színészi karakterteremtés legfõbb jellegzetességeit
– a szituációteremtés legfõbb formái
– a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetõbb formáit
– a rendezõi koncepció fogalmát
– a színész és rendezõ közös munkájának alapvetõ formáit
– a színházi stílus fogalmát
Legyenek képesek
– egy elõadás hatásmechanizmusában felismerni a metakommunikációs jeleket
– érzékelni a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
– felismerni a színész által megjelenített karakter legfõbb jellemzõit
– érzékelni azokat az alapvetõ színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
– felismerni a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
– felismerni a színészi játékstílus mûfajokkal összefüggõ legalapvetõbb sajátosságait
– érzékelni egy elõadás legerõsebb feszültségpontjait, elkülöníteni a feszültségkeltés legalapvetõbb formáit
– felismerni egy–egy szituáció legfõbb jellegzetességeit, a benne megjelenõ problémák összetevõit, a problémáihoz való különféle – emberi viszonyok sajátosságait
– érzékelni egy–egy jelenetben, illetve az egész elõadásban a meghatározó emberi viszonyokat, továbbá azt, hogy milyen – viszonyrendszer mûködteti az egyes jeleneteket és az elõadás egészét
– érzékelni egy–egy elõadás legfõbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
– felismerni egy–egy elõadás legalapvetõbb stílusjegyeit

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
– a színházi fogalomkészlet alkalmazásának lehetõségeit egy–egy konkrét elõadás elemzésében
Fejlessze a tanulók
– színházi elõadás elemzõ képességét
– képességét az elõadás dramaturgiai mûködésének felismerésére
– képességét a színházi elõadás alkotórészeinek felismerésére
– képességét a színházi elõadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére
– képességét a rendezõi koncepció és jelentésének felismerésére
Ösztönözze a tanulókat
– értékes élõ színházi elõadások megtekintésére
– a megtekintett elõadás során szerzett élmény elemzõ feldolgozására
– saját színházi elõadás létrehozására
– színházi tárgyú szakirodalom olvasására
Tananyag
Színházi elõadások komplex elemzése
Ezen az évfolyamon szintetizáljuk az eddig szerzett ismereteket. Ezért a középpontban egy–egy élõben vagy videóról megtekintett elõadás komplex megbeszélése áll. Így a diákok tapasztalatokat szerezhetnek arról, hogy ismereteik alkalmasak színházi elõadások elemzésére, értelmezésére, értékelésére.
A komplex elemzõ beszélgetésekben az alábbi szempontokat érdemes használni. Természetesen a konkrét elemzett elõadás alapján kell eldöntetni, hogy mik azok a szempontok, amelyek az adott elõadásban fontosak, lényegesek, illetve melyek azok, amelyek annyira lényegtelenek az adott elõadás mûködése szempontjából, hogy szóba sem kell õket hozni.
Elemzõ beszélgetések elõadásokról
Az alapanyag
– Az alapanyag természete (dráma, adaptáció, nonverbális anyag)
– Az alapanyag stiláris, mûfaji, dramaturgiai sajátosságai, ezek hatása az elõadás megformálására
Dramaturgia
– Színházi szövegkönyv: változtatások az alapanyagon (húzások, betoldások, vendégszövegek – ezek alkalmazásának célja)
– Az elõadás felépítése, szervezõ elvei, a jelenetek logikai kapcsolata
– Az elõadás kezdete, ennek hatása a nézõi befogadásra
– Az elõadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe
– Az elõadás zárása, ennek hatása a nézõi befogadásra
A tér
– Az elõadás színházi tere (a nagyszínpadtól a szobaszínházig)
– A színpadi forma (a dobozszínháztól a térszínházi formákig)
– Elõadás és közönség kapcsolata, ennek hatása a nézõi befogadásra
– Játéktér és díszletvilág
– Az elõadás térhasználata (kitüntetett pontok, ezekhez kapcsolódó akciók, motívumok, figurák; meghatározó térirányok és mozgások, ezek jelentése)
Tárgyak, kellékek
– A tér berendezésének szerepe a játékban
– Az elõadás legfontosabb tárgyai, kellékei (ezek kiemelésének lehetõségei, illetve a hozzájuk kapcsolódó jelentések)
– Az egyes figurák kapcsolata a tárgyakkal, kellékekkel, ennek jelentése és hatása
– Állandó vagy változó tárgyak, kellékek; ezek funkciói és funkcióváltásai
– A tárgyak, kellékek „útja”, az így keletkezõ motívumok
– A tárgyak, kellékek összefüggése az elõadás más elemeivel, hatása a játékstílusra
Zajok, zenék
– Az elõadás akusztikai rétege, a zajok, zenék jelentõsége az elõadásban

– Az ismétlõdõ zajok, zenék, illetve a belõlük születõ motívumok, ezek hatása az elõadás jelentésére
– Az elõadásban megszólaló zajok, illetve zenei stílus(ok) – ezek illeszkedése a játékstílushoz
– A zene funkciói (átkötõ szerep, hangulatteremtõ szerep, dramaturgiai szerep, önálló alkotórész)
– A zene és az elõadás mûfajának összefüggései
Jelmezek
– A színpadon megjelenõ öltözetek kort, illetve helyszínt meghatározó szerepe
– Színek és formák, a köztük lévõ kapcsolat, hatásuk az elõadás hangulatára, jelentésére
– Az egyes szereplõk öltözete, ruhájuk színe, formája, szabása, ezek jellemzõ ereje
– Átöltözések, ruhaváltások, ezek funkciói
– A szereplõk csoportjai öltözékük alapján, a jelmezek hierarchiát, státuszt, viszonyokat közvetítõ szerepe
– A jelmezek kapcsolata az elõadás más alkotórészeivel, viszonyuk a térrel, hatásuk a szereplõk viselkedésére, az elõadás játékstílusára
A szereplõk jellemzése szavak nélkül
– Amit még az elõtt tudunk az egyes figurákról, hogy megmozdulnának, megszólalnának
– Álarcok, maszkok használata, az arcfestés szerepe, ezek hatása a nézõi elvárásokra, összefüggésük az elõadás mûfajával, stílusával
– A szereplõk alkata, az egyes figurák testtartása, ezek szerepe a jellemzésben
– A szereplõk arca, arckifejezése, mimikája, ennek hatása a jellemzésre
– A szereplõk jellegzetes mozdulatai, gesztusai, ezek összefüggése az elõadás játékstílusával
– A metakommunikációs jelzések „üzenetei” a szereplõk viszonyáról, kapcsolatuk jellegérõl, változásáról
A mozgások szerepe az elõadásban
– Megkomponált mozgások, koreografikus részletek, ezek összefüggése az elõadás más kifejezõ eszközeivel
– A mozgások hatása az elõadás hangulatára, az egyes figurák jellemzésére, a produkció stílusára
Színészi játék
– Az elõadás mûfajának, stílusának hatása a színészi munkára
– Az adott elõadás játékstílusának hatása a színész játékára
– A színész mimikája, gesztuskészlete
– A színész hanghordozása, beszédmódja
– A színész metakommunikációs jelzéseinek erõsítõ, gyengítõ vagy átértelmezõ szerepe
– A színész figura át teremtõ eszközei
– Színészi „létezésmódok” (az átéléstõl az alak pszicho–fizika jellemzésén át a szerep és a színész közti távolság érzékeltetéséig)
Az elõadás stílusa
– A jelenetek szervezõ elvei
– Az elõadás leghangsúlyosabb mozzanatai (jelenetei, elõadásrészletei)
– A rendezõi koncepció, ennek kifejtése az elõadásban
– Az elõadásban megjelenõ színházi eszközök, kifejezésmódok
– Az egyes elemek, színházi alkotórészek rendszerbe szervezése

Követelmények
A tanulók ismerjék
– a színházi fogalomkészlet alkalmazási lehetõségeit egy–egy konkrét elõadás elemzésében
Legyenek képesek
– színházi elõadás elemzésére
– az elõadás dramaturgiai mûködésének felismerésére
– a színházi elõadás alkotórészeinek felismerésére
– a színházi elõadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére

– a rendezõi koncepció és jelentésének felismerésére

Számonkérés javasolt formája
A tantárgyat irányító tanár folyamatos szóbeli értékelése, havonta az órai munka alapján osztályzattal való minősítése.
A tanulók munkáját félévkor és évvégén osztályzattal kell minősíteni.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények:
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Magasabb évfolyamba lépés követelményei
Minimum követelmények teljesítése
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamok elvégzése után
A tanulók ismerjék
– a színházmûvészet legfontosabb kifejezõeszközeit (pl. szövegmondás, mozdulat, gesztus, mimika, akció, zenei– és látványelemek),
– a mûfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetõségeit, – a konkrét elõadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat (pl. drámai formák, színházi mûfajok, színpadtípusok, játékstílus), azok meghatározásait, kapcsolódásukat,
– az elõadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézõi élményt, hogyan szolgálják az elõadás jelentését.
Legyenek képesek
– egy–egy színházi elõadás meghatározó alkotóelemeinek (pl. alapanyag, tér, jelmez, zene, világítás, színészi játék), ezek sajátosságainak, kapcsolódási módjának felismerésére
– a színházi elõadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülõ (mûfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint
– saját színházi tevékenységében – a megismert fogalmi készlet alapján – tudjon érvelni az általa kigondolt elképzelések, megoldások mellett
– egy–egy színházi elõadás átfogó értékelésére, eljutni az elõadás jellemzõinek leírásától, összetevõinek elemzésétõl a színházi mûalkotás értelmezéséig

A mûvészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Színházismeret
írásbeli (a vizsgát megelõzõen elkészítve)
szóbeli 15 perc
A vizsga tartalma, témakörök
Írásbeli vizsga
Elõadáselemzõ dolgozat (5–8 oldal)
Szabadon választott – a vizsga évében – készült elõadás elemzõ bemutatása. A dolgozatot a továbbképzõ utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti záróvizsga napját megelõzõen tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.
A dolgozatnak ki kell térnie:
– az irodalmi alapanyag és a dramaturgiai munka jellegzetességeire
– a tér és a térhasználat sajátosságaira,
– a jelmezek jellegére és funkciójára
– a tárgyak, kellékek szerepére

– az esetleges akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságaira, funkciójukra
– az elõadás felépítésére, ritmusára
– az emberi viszonyok sajátosságaira, azok ábrázolásának módjára
– a megjelenõ karakterek sajátosságaira, ezek ábrázolására
vagy
Tanulói portfolió (dosszié)
Egy – a vizsga évében készült – elõadás létrejöttének különbözõ fázisait (pl. olvasópróba, díszlettervek, rendezõpéldány) vagy a bemutatást követõ véleményeket (pl. kritikák, a közönség reakciói, média megjelenés) gyûjti össze és strukturáltan tartalmazza. A portfolióba bekerülhet minden írásos, képi és egyéb dokumentum, mely az
elõadással kapcsolatba hozható.
A portfoliónak kihagyhatatlan része a dokumentumokhoz kapcsolódó, tanulói reflexiók, melyek a készítõ nézõpontját, tanulási útvonalát jelenítik meg.
A portfoliót a továbbképzõ utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a mûvészeti záróvizsga napját megelõzõen tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervezõ intézménynek.
Szóbeli vizsga
Az elõadáselemzõ dolgozat vagy a portfolió megvédése a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdések alapján.
Szempontjai:
– a szövegkönyv, a dramaturgiai munka jellegzetességei
– a tér és a térhasználat sajátosságai
– a jelmezek jellege és funkciója
– a tárgyak, kellékek szerepe
– az akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságai, funkciói
– a világítás módja és hatása
– a színészi karakterábrázolás jellegzetességei
– az emberi kapcsolatok ábrázolásának módja
– az elõadás felépítése, ritmusa
– a jelenetszervezés sajátosságai
– a rendezõi koncepció megjelenésének módjai
– az elõadás stílusa, mûfaja
– a színházi elõadások különbözõ közremûködõinek szerepe az elõadás létrejöttének folyamatában
A vizsga értékelése
– Az elemzéshez, értelmezéshez kapcsolódó fogalmak ismerete, alkalmazásuk a választott színházi elõadásra
– Szempontok és a fogalmak közötti összefüggések ismerete
– A téma szóbeli vagy írásbeli kifejtésének képessége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
Színházi elõadások videofelvételei”

Ajánlott irodalom
Magyar Színházművészeti Lexikon, Akadémiai, 1994.
Színházi Kislexikon, Gondolat, 1969.
Több hasznos szócikk a Világirodalmi Lexikonban, Akadémiai, 1970–1997.
Almási Miklós: Színjáték és társadalom, Színháztudományi Intézet, 1963.
Almási Miklós: Színházi dramaturgia, Színháztudományi Intézet, 1965.
Artaud, Antonin: A könyörtelen színház, Gondolat, 1985.
Benedek András: Színházi dramaturgia nézőknek, Gondolat, 1975.
Brook, Peter: Az üres tér, Modern könyvtár, 1972.
Duró Győző–Nánay István: Dramaturgiai olvasókönyv, Marczibányi téri M. K., 1993.
Esslin, Martin: Az abszurd dráma elmélete, 1967.

Földényi F. László: A drámától a színpadig, Kossuth, 1976.
Hevesi András: Az előadás, a színjátszás, a rendezés művészete, Gondolat, 1965.
Hevesi Sándor: A drámaírás iskolája, Gondolat, 1961.
Honti Katalin: Színház és látvány I–II. Corvina, 1978.
Lengyel György: A színház ma, Gondolat, 1970.
Nánay István: A színésznevelés breviáriuma, Múzsák, 1983.
A pantomim (Korszerű színház)
Ruszt József: Színésznevelés és színészdramaturgia, NPI
Székely György: Színházi mi micsoda, NPI, 1976.
Székely György: Színházesztétika, Tankönyvkiadó, 1984.
Székely György: A színjáték világa, Gondolat, 1986.
Színházi kalauz I–II. Gondolat, 1986.
Sztanyiszlavszkij: Cselekvő elemzés, 1960.
Ungvári Tamás: A dráma művészete ma, Gondolat, 1974.
Várszegi Tibor: Felütés, 1992.
Várszegi Tibor: Félúton, 1994.
Várszegi Tibor: Fordulatok I–II., 1992.
Vekerdy Tamás: A színészi hatás eszközei Zeami mester művei szerint, Magvető, 1974.

ZENEMÛVÉSZETI ÁG

KLASSZIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú mûvészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklõdõ és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különbözõ szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklõdésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetõséget ad az egyetemes kultúra, az európai mûveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegõrzés formáinak kialakítására.
A program lehetõséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítõ eszközök alkalmazásával.
A zeneoktatás a különbözõ zenei mûfaj sajátosságait, a mûvészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttmûködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Billentyûs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona
Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus
Zeneismeret tanszak: szolfézs

„A” TAGOZAT
Fõtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelezõ tantárgy: szolfézs kötelezõ*
Kötelezõen választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelezõ kiegészítõ foglalkozás.
* Ha a tanuló már teljesítette a kötelezõ tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezõen választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.
Óratervek
Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az elõképzõ, az alapfokú és a továbbképzõ évfolyamokat. Az elsõ (zárójelben levõ) számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelenti. Az elõképzõ évfolyamokat nem kötelezõ elvégezni.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2						

Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütõ, zongora, hegedû, gordonka

A tanítási órák idõtartama
Fõtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelezõ tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezõen választható tantárgy: 5–10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fõ; kamarazene, 2–8 fõ)
Választható tantárgy: Az elõképzõ 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fõ; kamarazene, improvizáció: 2–8 fõ)
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1–2. és 1. évfolyam 5 perc
2–3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési idõben 20 perc

„B” TAGOZAT
Fõtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.
Kötelezõ tantárgy: szolfézs
Kötelezõen választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló fõtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól
Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelezõ kiegészítõ foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1

Választható tantárgy	2	2	2	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az elõképzõ, az alapfokú és a továbbképzõ évfolyamokat.
A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett elõtanulmányokat jelentik. Az elõképzõ évfolyamokat nem kötelezõ elvégezni.

A képzés évfolyamainak száma
(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, ütõ, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedû, gordonka

A tanítási órák idõtartama
Fõtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)
Kötelezõ tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
Kötelezõen választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok:
2. évfolyam 15 perc
3–4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc
Vokális tanszak:
A teljes képzési idõben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés
„A” TAGOZAT
Fõtárgy: szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
Kötelezõ tantárgy: szolfézs és zeneelmélet fõtárgynál zongora; zenetörténet–zeneirodalom és kamarazene fõtárgynál zongora vagy az elõzõleg tanult hangszeres tárgy
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2)+6+4 évfolyam: szolfézs
Az elsõ (zárójelben levõ) számjegy az elõképzõ, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelenti. Az elõképzõ évfolyamokat nem kötelezõ elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
A elsõ (zárójelben levõ) számjegy az elõtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelentik.
A zenetörténet–zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak fõtárgyként, kötelezõen választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.
A kamarazene fõtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezõen választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.
A fõtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:
- szolfézs kötelezõ: (2)+4 évfolyam (elõképzõ 1–2) + alapfok 1–4. évfolyam
- zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezõen választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
- zenekar: kötelezõen választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
- kórus: kötelezõen választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
- egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
- improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az elõképzõ évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák idõtartama
Fõtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc
kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fõ
Kötelezõ tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fõ; improvizáció, kamarazene: 2–8 fõ
Korrrepetició (zongorakíséret): a teljes képzési idõ alatt a kötelezõ hangszerhez szorosan kapcsolódó
Kötelezõ kiegészítõ foglalkozás ideje az Ek.1–2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT
Fõtárgy: szolfézs
Kötelezõ tantárgy: zongora
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2						
Kötelezően választható tantárgy			2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
4+4 évfolyam: szolfézs
Az elsõ számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképzõ évfolyamainak számát jelentik. „B” tagozatra a tanulót a zenei elõtanulmányokat követõen, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.
A tanítási órák idõtartama
Fõtárgy: csoportos 2x45 perc
Kötelezõ tantárgy: egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fõ; improvizáció, kamarazene: 2–8 fõ
Korrepetició: a teljes képzési idõ alatt a kötelezõ hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelezõ kiegészítõ foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, elõadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, mûvészi kifejezõ készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

– Együttmûködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
– Esélyegyenlõség.

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei mûveltség megalapozása.
– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
– A fõbb zenei mûfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az elõadómûvészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– A kortárs zene befogadására nevelés.

– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
– A társmûvészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– Hátrányos helyzetûekkel való differenciált foglalkozás .
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Szöveges értékelés az előképzős évfolyamoknál:

Kiválóan teljesített:
ha kiválóan tájokozódik a billentyűzeten
kiváló kottaolvasási készséggel rendelkezik
képes egyszerűbb zeneművek, valamint különböző dallamok megszólaltatására egy kézzel, illetve egyszerűbb kísérettel (pl. dudabasszus)

Jól teljesített:
- ha elsajátította az adott évfolyam követelményei támasztotta elemi hangszerkezelési technikát
- elsajátította az elemi szintű kottaolvasást
- felismeri az azonosságot és különbözőséget a kiválasztott zenei anyagban
- képes egyszerű gyermekdalok változatos, hangszeres megszólaltatására

Megfelelően teljesített:
a tanuló csak részben sajátította el az elemi hangszertechnika alapjait
a tanuló képes önállóan tájékozódni a billentyűzeten
ismeri a hangok abszolút neveit
egyszerű gyermekdalokat egy ujjal képes megszólaltatni

felzárkóztatásra szorul:
a tanuló nem sajátította el az elemi hangszertechnika alapjait
egyszerű gyermekdalok, mondókák hangszeres megszólaltatására sem képes (pl. két hangból álló dallam egy ujjal, vagy 2 váltott ujjal történő játéka)
nem alakult ki a hangszerhez való bensőséges viszonya

Az alapfok és a továbbképző évfolyamok értékelése:
Kiváló (5D)
a zeneművek stílusos megszólaltatásánál nemcsak az elsajátított tudásra, de ösztönösségére és gyermeki alkotófantáziájára is támaszkodik
rendezvényeken való rendszeres részvétel
versenyeken való eredményes szereplés
Jeles (5)
hangszerkezelése, játéktechnikája életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő (kiegyenlített zongoratechnika)
önálló és rendszeres gyakorlása eredményes és az előírt zenei anyag elsajátítását elősegíti
zeneművek stílusos előadására képes
Jó (4)
önálló gyakorlásra eredményes
az évfolyam követelményeinek megfelelő kottaolvasási készséggel rendelkezik
a zenei anyag memorizálása nem jelent problémát
a zenei anyag megkívánta differenciált billentés alkalmazására képes
zenei karakterek kreatív megvalósítására képes
Közepes (3)
rendszertelen gyakorlás
a kiválasztott zeneművek zenei kifejezésmódja megfelelő, de mellőzi a kreativitást

a zenei karaker megvalósítása nehézkes
kottaolvasási nehézségek lépnek fel
zeneművek memorizálása részben problémát jelent
Elégséges (2)
a kiválasztott zeneművek előadása csak részben felel meg az évfolyam követelményeinek
a tanári utasításokat csak részben teljesíti
önálló gyakorlásra nem képes
alapvető ritmikai és melodikai struktúrák hangszeres megszólaltatása gondot okoz
Elégtelen (1)
a kiválasztott zeneműveket képtelen megtanulni és előadni
a tanári utasításokat képtelen felfogni és teljesíteni
önálló gyakorlásra nem képes
magatartása és a zongorázáshoz való viszonya nem kielégítő

A MÛVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A mûvészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Mûvészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Mûvészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú mûvészetoktatási intézmény utolsó továbbképzõ évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervezõ intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhetõ és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A mûvészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság elõtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezõje bízza meg.
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az elõírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak
Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészbõl áll.
Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között.
A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet fõtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelezõ. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.
1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok és magánének fõtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelezõ, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének fõtárgy „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs fõtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet–zeneirodalom fõtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom
Zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene fõtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének fõtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelezõ, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének fõtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs fõtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet–zeneirodalom fõtárgy (”A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom
Zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene fõtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
3. Gyakorlati vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének fõtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene fõtárgy („A” tagozat): fõtárgy
Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészbõl áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B” tagozatos, valamint zeneelmélet fõtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelezõ. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.
1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs fõtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet–zeneirodalom fõtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom
Zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene fõtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs fõtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet – zeneirodalom fõtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom
Zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene fõtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene fõtárgy („A” tagozat): fõtárgy
Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet fõtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer
A vizsgák ideje:
Hangszeres fõtárgyak
Gyakorlati vizsga
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc
Szolfézs fõtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc
Zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
Zeneelmélet fõtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc
Kamarazene fõtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elõrehozott vizsga
Az alapfokú mûvészetoktatási intézmény tanulói számára elõrehozott vizsga is szervezhetõ. Elõrehozott mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra elõírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése elõtt szervezhetõ.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos mûvészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzõként – az adott tanévben döntõbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zenemûvészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett mûvészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga minõsítése
A tanuló teljesítményét a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minõsíteni.
Amennyiben az intézmény elõrehozott mûvészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a mûvészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A mûvészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végzõdik, a végsõ eredmény meghatározásában a fõtárgyból kapott osztályzat a döntõ.
Eredményes mûvészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi elõírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészbõl, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

BILLENTYÛS TANSZAK
ZONGORA
A zongoratanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a zongora alapvetõ sajátosságait, felépítését, mûködésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentõsebb zeneszerzõit és elõadómûvészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.
Alakítson ki
– a testarányoknak megfelelõ elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelõ kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtõ),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.
Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

– tudjon a billentyûzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelõen használni,
– a mû mondanivalójának megfelelõen tudja kifejezõ hangon, hangszínben, hangerõben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
Fejlessze a tanuló
– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítõk, az ujjgyakorlatok, etûdök, skálák alkalmazásával.

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a hangszer vázlatos megismerése,
– tájékozódás a billentyûzeten (fehér–fekete billentyûk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belsõ lüktetés érzete),
– azonosság, különbözõség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintû kottaolvasás elõkészítése.
Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztõ játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés elõkészítése,
– különbözõ kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek elõkészítése,
– egyszerû gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejezõ hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab mûvészi elõadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezezési ügyesség kialakulása
Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Három darab (az egyéni fejlõdéstõl függõen adjon értékelhetõ keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeirõl)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– tájékozódás a billentyûzeten (fehér–fekete billentyûk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belsõ lüktetés érzete),
– azonosság, különbözõség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintû kottaolvasás.
Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztõ játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés elõkészítése,
– különbözõ kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek elõkészítése,
– egyszerû gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejezõ hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Kottaolvasás kezdõ szinten.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Három darab (az egyéni fejlõdéstõl függõen adjon értékelhetõ keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeirõl)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat
1. évfolyam „A” tagozat
Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, mûködése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözõségeinek felismerése (kérdés–felelet),
– kulcsok, elõjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetõhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában elõforduló zenei mûszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás–lezárás.
Hangszerkezelés, technika:
– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttmûködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különbözõ formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
– az ujjalátevés elõkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettõsfogások, a kisakkord,
– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zenemûkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyû zongoradarab (Moszkva)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzõk könnyû zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teõke M.: Találkozások a zongoránál
Teõke M.: Válogatott etûdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zenemûkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Elsõ lépések
Teõke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerû népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselõ mûvek kottahû megszólaltatása.
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelõ zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Három mû kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok fõbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,
– jelek, idegen kifejezések ismerete.
Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függõen a késõbbiekben nagy akkord), kettõsfogás, hármashangzat–felbontás,
– etûdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zenemûkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyû zongoradarab (Moszkva)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzõk könnyû zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab

Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teõke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etûdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné,
Zenemûkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Elsõ lépések
Sári J.: Lépésrõl lépésre
Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
Teõke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ karakterû barokk, klasszikus, XX. századi mûvek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezelési ügyesség kialakulása
Néhány mondóka, gyermekdal kifejező hangszeres megszólaltatása külön illetve kétkezes változatban.
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Három különbözõ stílusú mû kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõ évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az elõforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika elõkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.
Hangszerkezelés, technika:
– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklõ (cantabile) billentés, a pergõ (leggiero) játék megalapozása a repetíció elõkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bõvítése,
– az Alberti– és a keringõbasszus elõkészítése,

– pedálhasználat (utánnyomásos, elõrenyomott),
– etûdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerõ megfelelõ alkalmazása,
– kortárs zene elõadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az elsõ Bach–tanulmányok (Teõke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok (Zenemûkiadó)
Könnyû szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zenemûkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teõke M.: Válogatott etûdök III.
Weiner: 20 könnyû zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzõk négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejezõ különbözõ stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mû,
A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezelési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Három különbözõ stílusú és karakterû mû, kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõek ismétlése, bõvítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fõ stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.
Hangszerkezelés és technika:
– skálajáték több oktávon keresztül, különbözõ dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergõ technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti– és keringõ–basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etûdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyû menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok
Könnyû szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zenemûkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzõk négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény
Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs mûvek.
Önállóan megtanult mûvek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló tudja a mûveket megfelelõ tempóban, stílusosan elõadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Kettő különbözõ stílusú és hangulatú mû kotta nélkül

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõ évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bõvítése,
– a tanult mûvek alapvetõ formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szûkített és bõvített akkord,
– rondóforma.
Hangszerkezelés, és technika:
– az elõzõ években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etûdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyû szonatina album
Mozart: 10 könnyû tánc (Hernádi)
Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)
Repertoire 3.
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ különbözõ stílusú és karakterû mûvek elõadása az évfolyamnak megfelelõ szintû hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult mûvek, a tananyag körülbelül egyharmada fejbõl játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi koncert ajánlott anyaga
– kettő különbözõ stílusú és hangulatú mû kotta nélkül.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– variáció, invenció,
– új stílus elõkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában elõforduló jelek, zenei mûszavak ismerete.
Hangszerkezelés, és technika:
– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettõsfogás oktávmenet (kézalkattól függõen)
– különbözõ billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
Bécsi mesterek könnyû zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny–Bertini: Etûdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyû variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Könnyû négykezesek Couperin–tõl Mozart–ig (Peters)
Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.

Zenei stílusismeret, a játszandó mûvek értelmes elõadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mû (J. S. Bach mû ajánlott),
– Egy klasszikus szonatina tétel,
– Egy elõadási darab.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
2 mű az ajánlott anyagból

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat
2. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetõhang, hármashangzat,
– tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
– új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8–os, 6/8–os ütemek, felütés,
– a kortárs zenei notáció ismereteinek bõvítése,
– az elõforduló jelek, idegen szavak ismerete,
– a tanult mûvek formai elemzése (két– és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
– a formálási készség fejlesztése,
– alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
– lapról játék egyszerû ellenszólammal,
– karakterdarabok, a romantika elõkészítése,
– parlando játékmód, zenei deklamáció.
Hangszerkezelés, technika:
– a pódiumképesség megalapozása,
– a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
– skálajáték (dúr, moll), kettõsfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
– éneklõ billentés (cantabile), a pergõ játék elõkészítése,
– pedálozás (a testi felépítéstõl függõen): utánnyomásos, elõre nyomott, tompító pedál,
– etûdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
Bartók: Mikrokozmosz I–II.
Bartók: Gyermekeknek I.
Borsody L.: Címkék
Bozay A.: Medáliák
Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zenemûkiadó)
Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)

Könnyû zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II.
Magyar szerzõk könnyû zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Elsõ játékok a zongorán
Papp L.: Meseképek
Papp L.: Zongora ABC II.
Régi táncok gyermekeknek
Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
Tarka–barka gyûjtemény (Teõke M.)
Teõke M.: Találkozások a zongoránál
Teõke M: Barátom a zongora
Teõke M.: Válogatott etûdök II.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
Weiner: Magyar népi muzsika
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zenemûkiadó 1965.)
Sári J.: Lépésrõl lépésre
Szõnyi E.: Kis kamarazene
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: Három kis négykezes darab
Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tantárgy tanításához is.

Követelmény:
Folyamatos kottaolvasás.
A tanult zenemûvek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegû) mûvek stílushû megszólaltatása.
A tananyag körülbelül fele fejbõl játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Év végi koncert ajánlott anyaga:
– Egy karakterdarab,
– Egy könnyû bécsi klasszikus mû,
– Egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõ évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bõvítése,
– a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
– dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
– új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,

– a szonátaforma vázlatos ismerete,
– új stílus: romantika,
– a memória és az állóképesség fejlesztése,
– parlando játék.
Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
– éneklõ legato fokozott igénnyel,
– a pergõ játék fejlesztése,
– skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
– a repetíció elõkészítése, ékesítések,
– Alberti– és keringõ–basszus,
– pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, elõre nyomott),
– etûd (klasszikus, modern),
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bach: Az elsõ Bach–tanulmányok (Teõke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Csajkovszkij: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyöngyszemek
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kadosa P.: Népdalszvit
Kodály: Gyermektáncok (Zenemûkiadó)
Könnyû szonatinák zongorára
Kis zongoradarabok
Majkapar: Prelûdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
Schumann: Jugend Album
Teõke M.: Válogatott etûdök
Weiner: 20 könnyû zongoradarab
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
Beethoven: Deutsche Tänze
Diabelli: 6 szonatina
Diabelli: Könnyû négykezesek
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzõk négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Martin: École de Piano
Mozart: Kontratáncok
Mozart: 6 ländlerische Tänze
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:
Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.
Önállóan megtanult darabok.

Megfelelõ koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejbõl játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év vég koncert ajánlott anyaga
– Egy barokk mû, (ajánlott J. S. Bach mû)
– Egy bécsi klasszikus mû vagy szonatina–tétel,
– Egy karakterdarab vagy romantikus mû,
– Egy XX. századi mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
Az elõzõek ismétlése, bõvítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult mûvek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szûkített, bõvített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon mûvek.
Hangszerkezelés, technika:
– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I–II.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Bartók: 10 könnyû zongoradarab
Beethoven: Leichte Klavierstücke
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyû technikai gyakorlatok I.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyû szonatinák zongorára
Könnyû variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Kis zongoradarabok
Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
Prokofjev: Kindermusik
Schubert: Táncok

Schumann: Jugend Album
Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
Tarka–barka gyûjtemény (Teõke M.)
Teõke M.: Válogatott etûdök
Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
Durkó Zs.: Gyermekzene
Kocsár–mûvek (15 kis zongoradarab)
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
Diabelli: Négykezes szonatinák
Dvoøák: Második szláv tánc
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény
Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ mûvek elõadása.
Bach– vagy más barokk mû, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegû mûvek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga:
– Egy barokk mû (ajánlott J. S. Bach–mû),
– Egy szonatina–tétel,
– Egy könnyû romantikus darab,
– Egy XX. századi mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az elõzõ évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
– a zenei stílusokhoz megfelelõ billentés és hangszínek alkalmazása,
– a formai tagolódás és a belsõ tartalom értése és éreztetése,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
– új stílus: az impresszionizmus elõkészítése,
– a polifon hallás állandó jellegû mûvelése.
Hangszerkezelés, technika:
– az elõzõ években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),

– dominánsszeptim, szûkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függõen), tremolo,
– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyû zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Kis fúgák
Bartók: Gyermekeknek III–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V
Chopin Mazurkák
Couperin: 12 zongoradarab
Czerny: Etûdök op. 821
Czerny – Bertini: Etûdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Táncok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejezõ mûvek stílusos elõadása.
Bach– vagy más barokk mû, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mû.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy barokk mû (J. S. Bach–mû),
– Egy szonatina vagy könnyû szonáta tétel,
– Egy romantikus mû,
– Egy XX. századi mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddigi ismeretek összefoglalása,
– Új stílus: az impresszionizmus,
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.
Hangszerkezelés, technika
– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
– Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
– Az agogika önálló alkalmazása,
– Zenei stílusjegyek alkalmazása.
Legyen képes:
– Hajlékony dallamformálásra,
– Technikájának kiegyenlítettségét ellenõrizni,
– Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
– A zongoramû struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
– Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
Bartók: Gyermekeknek IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringõk
Czerny – Bertini: Etûdök zongorára
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Hacsaturján: Gyermek album
Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
Könnyû variációk zongorára (Csurka M.)
Mozart: 6 bécsi szonatina
Majkapar: Variációk
Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
Debussy: Children's Corner (6056)
Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Chr. Bach: Duetti
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

Követelmény
Kottahû zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy barokk mû,
– Egy szonatina vagy szonáta tétel,
– Egy romantikus darab,
– Egy XX. századi vagy impresszionista mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere alapvetõ sajátosságait, mûködési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentõsebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában elõforduló jeleket és zenei mûszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvetõ jelzéseit,
– a tanult elõadási darabok zeneszerzõinek nevét, a mûvek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során elõforduló különbözõ játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoramûvek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elõ–, után– és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelõen a zongorázandó anyag kottahû, stílusos, dinamikailag változatos és kifejezõ elõadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék
– biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelõ zenei memóriával,
– képességei alapján kimûvelt zenei hallással.
A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a tanulandó zenemû formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
Legyen képes
– a kottában elõforduló jelek, zenei mûszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
– a kortárs zenei notáció alapvetõ jelzéseinek használatára
– tudatos, önálló gyakorlásra
– a zongorajáték során elõforduló különbözõ játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
Rendelkezzék

– biztos zenei memóriával és technikai tudással

Mûvészeti alapvizsga követelmények
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részbõl áll
A vizsga tantárgya és idõtartama
Zongora fõtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc
A vizsga tartalma, témakörök
„A” tagozat
A 4 stílusból választható 3 különbözõ stílusú darab, amibõl lehet egy kamaramû.
– Barokk mû, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdõk zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyû szonatinák (EMB 2719), 15 könnyû szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyû variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyûjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
– Romantikus mû; Mendellsohn, Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringõk (EMB 7355) nehézségi szintjén.
– XX. századi és kortárs zeneszerzők mûvei; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.
A három mû közül lehetõség szerint egy éneklõ, egy pedig virtuóz jellegû legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
„B” tagozat
Négy különbözõ stílusú darab:
– Barokk mû, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyû szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.
– Romantikus mû; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringõk (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.
– XX. századi mû; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.
A vizsgamûsorban legyen egy éneklõ és egy virtuóz jellegû darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az elõírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminõség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– elõadásmód,
– a zenei stílus és az elõírások megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképzõ évfolyamok „A” tagozat
7. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése
– A kifejezésmódok sokszínûségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländle
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teõke M.: Tarka–barka gyûjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörõ: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Ismerje a fõbb harmóniai elemeket.
A zongoramûvek különbözõ karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga:
– kettő különbözõ stílusú mû (barokk, klasszikus szonáta tétel, elõadási darab)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushû alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,
Hangszerkezelés, technika fejlesztése
– Különbözõ legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Händel: Suiten (Peters)
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringõk, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringõk
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teõke M.: Tarka–barka gyûjtemény)
Csajkovszkij: Diótörõ: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény
A skála különbözõ billentésmódokban történõ eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban.

Zenei karakterek megvalósítása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga:
– Kettő különbözõ stílusú mû (lehetõleg az egyik romantikus mû)

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.
Hangszerkezelés, technika
– Stílusnak megfelelõ zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Kinderszenen op. 15
Chopin: Keringõk
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Brahms: Keringõk op. 39
Grieg–mûvek: Lírikus darabok
Debussy: PreludesI–II.
Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Négy sirató ének
Kodály: 7 zongoradarab
Lutos³awski: Bukoliki
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola címû operából (Mezõ, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
Lutos³awsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény
Helyes pedálozás.
A mûvek értelmes elõadása.

A zenemûveknek megfelelõ billentésmód kialakítsa.
A helyes tempók alkalmazása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab mûvészi elõadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy barokk mû
– Egy szonáta tétel
– Egy elõadási darab

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése
– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus mûvekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Novelletten op. 21
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelûdök
Liszt: Consolations
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Brahms: Keringõk op. 39
Debussy: Preludes I–II.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Kolindák I.
Kodály: 7 zongoradarab
Lutos³awski: Bukoliki
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola címû operából (Mezõ, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény
Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különbözõ billentésmódok megfelelõ alkalmazása.

Stílushû elõadása a mûnek.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy barokk mû
– Egy szonáta tétel
– Egy elõadási darab

Továbbképzõ évfolyam „B" tagozat
Ezek a tanulók nem zenei jellegû tanulmányaik mellett meg akarják õrizni a zenei pálya választásának lehetõségét.
Ebbõl következik, hogy az „A" tagozatnál bõvebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

7. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk zene fõbb stílusjegyeinek ismerete,
– Tudja a mûvet tanári segédlettel, elemezni,
– Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
– Zenei memória fejlesztése.
Hangszerkezelés, technika
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
– Skálajáték különféle módozatai,
– A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringõk, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Chopin: Keringõk
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushû elõadás a tempónak megfelelõen.
Differenciált pedál használat.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab mûvészi elõadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy etûd
– Egy barokk mû
– Egy szonáta tétel
– Egy szabadon választott mû

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A különbözõ tanult zenei stílusok alapvetõ jegyeinek ismerete,
– A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
– Zenei memória fejlesztése.
Hangszerkezelés fejlesztése
– A „szép" halk játék technikai megoldása,
– A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
– Technika fejlesztése skálák és etûdök alapján.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringõk, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Chopin: Keringõk
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló

Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Különbözõ díszítések stílushû alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása

Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy etûd,
– Egy barokk mû,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott mûvek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelõen önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Chopin: Keringõk
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló

Bartók:Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy etûd,
– Egy barokk mû,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika
– A modális hangsorok, zenei mûformák ismerete,
– A különbözõ zenei stílushoz illõ hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
– Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etûdök (Zempléni)
Chopin: Keringõk
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mû tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei mûvek elõadásához.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hanszerkezezési ügyesség kialakulása
Év végi koncert ajánlott anyaga
– Egy etûd,
– Egy barokk mû,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mû.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképzõ évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát és a jelentõsebb külföldi és hazai elõadómûvészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában elõforduló jelek és zenei mûszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.
Legyen képes
– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során elõforduló különbözõ játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettõsfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelõ ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoramûvek formálására és kifejezõ elõadására.
Rendelkezzék
– olyan zenei mûveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– a zongorázandó anyag kottahû, stílusos, dinamikailag változatos és kifejezõ elõadására,
– skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
– a különbözõ játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelõen alkalmazni,
– a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
– dinamikailag árnyalt és kifejezõ hangképzésre,
– a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.
Rendelkezzék
– megfelelõ hangszeres ügyességgel, virtuozitással,

– biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
– megfelelõ lapról olvasási készséggel.
A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintû zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A mûvészeti záróvizsga követelményei
Mûvészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati részbõl áll
A gyakorlati vizsga tantárgya és idõtartama
Zongora fõtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma, témakörök
„A” tagozat
A négy stílusból választható három különbözõ stílusú darab, amibõl lehet egy kamaramû.
– Barokk mû, többszólamú szerkesztésû darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyû zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377 (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
– Romantikus mû; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
– XX. századi mû; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
A kamaramû kivételével a vizsgaanyagot lehetõleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Négy különbözõ stílusú darab, amibõl lehet egy kamaramû.
– Egy barokk mû; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
– Egy klasszikus szonáta–tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
– Romantikus mû; Liszt–Zempléni: Etûd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
– XX. századi mû; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.
A kamaramû kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az elõírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminõség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– elõadásmód,
– a zenei stílus és az elõírások megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Jó minõségû zongora vagy pianínó.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék, 2 darab különbözõ magasságú zsámoly.
Metronóm.

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene – tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.
A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja, feladatai:
Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszer összeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.

– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

Ritmikai tudnivalók
– Izo - és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között. A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa,
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– Intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

A kamarazene-oktatás célrendszere és funkciói
Az alapfokú művészetoktatás keretein belül folyó kamarazenei oktatás követelménye alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
A kamarazenélés kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A kamarazene általános fejlesztési követelményei
Fejlesztési feladatok
A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek, ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, azzal, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

Kiemelt kompetenciák:
Szakmai kompetencia
- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- Zenei olvasás fejlesztése, blattolási gyakorlatok.
- Hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.
- Metrum-és ritmusérzék fejlesztése, egyenletes tempótartás.

Személyes kompetencia
Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.
Társas kompetencia
Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség), azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia
Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelés.
Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
A kortárs zene befogadására nevelés.
A tanulók zenei ízlésének formálása, rendszeres zenehallgatásra nevelés.
A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
Tehetséggondozás.

Követelmény
Tudatos memorizálás. Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek. Önállóan megtanult művek. A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
Legyen képes együttműködni társaival, és rájuk odafigyelve váljon képessé a művek átélt előadására.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról. A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott 2 darab művészi előadása kottából.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Év végi vizsga ajánlott anyaga – két különböző stílusú és hangulatú mű.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése. Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

1. év

Ajánlott tananyag
Homofon, Izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.
A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. év
Ajánlott tananyag
Homofon, Izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat õ maga is jelezni,
– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,

– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.
A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi koncert javasolt anyaga
– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
A tanuló legyen képes
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.
A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma, témakörök
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása;

- Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB),

- Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon),
- Máriássy I.: Reneszánsz mûvek (EMB 6974)
- Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368),
- Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160,
- Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,

Továbbképző évfolyamok
3. év
Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
– Koncertszerű, legalább 10 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. év
Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is
szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi koncert javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 10 perces műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. év
Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes

– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva
A tanuló legyen tisztában
a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi koncert javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 10 perces műsor

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. év
Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapról játékra.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi koncert javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
A tanuló a továbbképző 10. évfolyamának elvégzésével végleg befejezi tanulmányait ebben az iskolatípusban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.
Ismerje
– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene
„A” tagozat: minimum 10 perc
A vizsga tartalma, témakörök
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet;

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
-- díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– előadásmód,

– alkalmazkodóképesség,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Metronóm.

Ajánlott tananyag:
Papp L.: Zongora ABC I
Papp L. : Nyugodt hullámok, Valcer; Moderato; Uszkár a cirkuszban; Boszorkánycsúfoló
Papp L. : Zongora ABC II
Vidám ujjgyakorlat a cirkuszban; Virágdal, A légycsapó,
Lakos Ágnes : A barátságos zongoraiskola I.
Zongoraiskola I.
Lully : Tánc
Szőnyi E. : Hej, halászok; Zöld erdő harmatját; Moderato
Szervánszky E. : Két szál pünkösdrózsa
Gárdonyi Z. : Mit mos, mit mos
Weiner L. : Bölcsődal
Majkapar : Moderato; Andante
Zongoraiskola II
Golubovszkoj : Orosz népdal
W. A. Mozart : Részlet a Varázsfuvolából
J. Schuster : La Savoyarde
J. Haydn : Három német tánc
Szabó F. : Tánckettős a Ludas Matyi c. balettből
Ránki Gy : Ludasjáték; Kapuvári vergunk
Kadosa P. : Májusköszöntő
Szőnyi E : Nincsen szebb a magyar lánynál
Türk: Négykezes darabok gyerekeknek
Weiner: Három kis négykezes darab
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I-II. (Váczi)
Szávai-Veszprémi: Muzsikáljunk együtt I-II.
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Könnyű négykezesek Couperintől Mozartig (Peters)
Diabelli: 28 dallamos gyakorlat zongorára - 4 kézre
Offenbach : Barcarolle – 4 kézre
Rimsky-Korsakov : Song of India – 4 kézre
Schubert : Serenade – 4 kézre
Schubert : Marche Militaire – 4 kézre
Schumann : Träumerei – 4 kézre
Grieg : Anitra tánca – 4 kézre
Dvořák : Humoresque – 4 kézre
Lakos Ágnes : A barátságos zongoraiskola II
Gruber : Csendes éj
Orbán György : Concertino
Reinecke : Ballada ; Táncocska
Türk : Vidám tánc
Gurlitt : Török induló
Hannikainen : Panasz
Reinecke : Szomorú pillantás ; Dalocska
Türk : Táncoljunk vidáman 1-2
Mendelssohn – Gurlitt : Az apáca
W. A. Mozart – Orbán Gy : Rondo

Vanhal : Andantino
Beethoven – Orbán Gy : Ländler
Hannikainen : Mélabús keringő
W. A. Mozart : Don Giovanni – Oly csodavár nincsen
L. Köhler : Négykezes etűd
Kócziás György : Négykezes darabok zongorára – kezdőknek (is)
Allegretto; Vidám induló; Dobbantós
Brahms : Magyar táncok zongorára I-II
Aszalós : A zongorázó gyermek III.
Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zenemûvek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végsõ cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kimûvelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bõvítése az alábbi területeken:
– belsõ hallás
– ritmus–metrum
– tiszta intonáció
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
– dallamhallás
– többszólamúság
– harmónia azonosítás
– zenei olvasás – írás
– zenei szerkezet (forma)
– zenei memória
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
– a megszerzett tudás alkalmazása
– a hangszertanulás segítése
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
– a zenei mûveltség igényének kialakítása
– a társmûvészetek iránti nyitottság megalapozása.
– A zenei pályára készülõ tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
– A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerõsítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.
Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,

– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belsõ elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintõképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelõ zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélõ képességgel, – a zene iránti elkötelezettséggel.

Elõképzõ évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyûjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli mûvelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.
Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegõvétel.
– Kezdõhang átvétele.
– Megfelelõ tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetbõl.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlõjel.
– A „belsõ mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különbözõ tempók közötti különbségek érzékelése.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belsõ hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betûjel, hangjegy.
– Hanglépcsõ, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.
A kétszólamúság elõkészítése
– Felelgetõs játékok, dal és mérõ (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerû dallamosztinátók).
Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.
Zenehallgatás
– A zeneértõ és –érzõ képesség fejlesztése.
– Aktív (elõkészített) zenehallgatás.
– Alapvetõ tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerõ) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.

– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zenemûvek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzõk kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergõ 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei elõképzõ (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei elõképzõ (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Mûvelõdési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etûdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyûjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetõleg élõ elõadásban.

Követelmények
A „belsõ” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttmûködési képesség a játékban, éneklésben.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyûjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejezõ éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– a 3/4–es lüktetés megéreztetése.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejû megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betûjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betûkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belsõ hallás fejlesztése.

A kétszólamúság elõkészítése

– Dal és mérõ.
– Felelgetõs játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerû dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyû) gyakorlatok kézjelekrõl.
– Igen könnyû kánonok – a csoport képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütõhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözõség.

Zenei olvasás, írás

– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyû dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).

– A dó helyének változtatása.
– Tájékozódás a vonalrendszeren.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betûkottáról és hangjegyekrõl.
– Memorizálás.
– Könnyû dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetbõl, betûkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).
Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetõs, dallamfelelgetõs.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.
Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, nõi–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, elõadási módok.
– Különbözõ karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedû, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözõség felismerése a zenehallgatási anyagban is.
Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlõjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérõütés.
– Osztinátó.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzõk gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergõ 2. (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei elõképzõ (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei elõképzõ (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Mûvelõdési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etûdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyûjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres mûzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különbözõ hangszereken).

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az elõképzõ évfolyamok elvégzése után
Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvetõ magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttmûködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékû hangokat, a megfelelõ szüneteket, valamint
a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelõ tempóban, pontos ritmusban, helyes
frazeálással – emlékezetbõl énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok körébõl) visszaénekelni.
Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és
egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok
Az elsõ évfolyam tanítási anyagának összeállítása az elõképzõ évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a mûzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az elõképzõben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.
Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegõvétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bõvítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az elõképzõben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerûbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelrõl, betûkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzõi.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Periodizáló mûzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belsõ hallás további kimunkálása: memorizálás belsõ hallás alapján kézjelrõl, kottaképrõl.
A kétszólamúság elõkészítõ gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyû kétszólamú mûvek éneklése (a csoport képességeinek megfelelõen válogatott könnyû kánonok, biciniumok).
Hangközök:
– Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).
Hangzatok:
– Az alaphelyzetû dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.
Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítõhangok.
– Módosító jelek, elõjegyzések.
– A módosított hangok nevei
– A tanult hangnemek elõjegyzéseinek sorrendje írásban is.

– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b elõjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A zenemûvek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.
A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözõség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.
Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betûkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekrõl, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés
nevekkel 2#, 1b elõjegyzéssel.
– Dallamok átírása betûkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyû diktálási feladatok.
– Könnyû dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betûkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.
Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.
Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és mûzene.
– A különféle hangulatok, elõadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.
Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs elõképzõben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. elõjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítõhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, Dur és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedõ dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Parlando, rubato, tempo giusto.

– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhetõ mûzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyû barokk és klasszikus táncok).
Könnyû kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergõ II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdõknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséretek I. Szõlõ érik (Tankönyvkiadó)
Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált mûvek Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos kórusmûveibõl.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különbözõ hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az elõjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b elõjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b elõjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerû, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetû dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemzõ vonásait.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.

A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret– és élményanyag bõvítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzõinek elsajátítása.
– A mûzene kis formáinak megismerése: elsõsorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezõkészség és ízlés formálása.
Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejezõ megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bõvítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az elõzõ évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „kis nyújtott" és „kis éles" ritmus, a negyed értékû triola.
– Negyed felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erõs és gyenge zárás.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, valamint kottaképrõl.
– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése mûzenei anyagon.
– A mûzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).
A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.

– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú mûvek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).
Hangközök:
– Az elõzõ években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképrõl.
– A szext hangköz és a szûkített – bõvített kvint elsajátítása.
– A bõvített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.
Hangzatok:
– Az elõzõ évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsõsorban hallási elmélyítése.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.
Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetõhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3b elõjegyzésig.
A formaérzék fejlesztése
– AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (elõtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.
Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerû ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyû dallamok olvasása (mérõvel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerû periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betûvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Mûzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel.
Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Elõtagra utótag rögtönzése (a–av).
Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Mûzenei táncok (elsõsorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzõinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú mûvek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.

– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetõhang fogalma.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bõvített szekund.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban elõforduló elõadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzõk nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletû dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsõsorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. mûvébõl énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyû kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szõnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdõk zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdõk hangszeres kottagyûjteményei, elõadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdõknek
Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsõsorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz címû mûveibõl.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusmûveibõl.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül mûzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen elõadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.

Ismerje fel kottaképrõl a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérõütéssel vagy belsõ méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b elõjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképrõl azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetû hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

3. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és mûzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsõsorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós mûvek alapján.
– A magyar népdalok élményszerû elõadása.
– A zenei kifejezõkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsõsorban kottaképrõl.
– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és mûzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés
névvel).
A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.

– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni
hangszerjátékkal is.
– T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós fõhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belsõ hallás és memória fejlesztése.
Hangközök:
– Az elõzõ évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképrõl.
– A szûkített, bõvített kvint (oldással) ismertetése.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).
Hangzatok:
– Az alaphelyzetû hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük,
felismerésük kottaképrõl.
– A hármashangzatok megfordításainak elve.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b elõjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.
A formaérzék fejlesztése
– A periódus felépítése. Nyitás–zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.
Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyû magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyû periódusok olvasása, memorizálása kottaképrõl.
– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyû funkciós kísérõszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betûkottával a dallamhangok alá.
Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott elõtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérõhang éneklése.
Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a mûzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsõsorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.

– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban elõforduló elõadási jelek és tempójelzések.
Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerû tercelõ, kürtmenetes dalok kísérõszólammal vagy hangszerkísérettel
(lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyû szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzõk mûveibõl, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyû kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztõ gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szõnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkrõl
Kerényi M. György: Százszínû csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Gyõrffi István: Dallamírási feladatok
Kezdõk zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szõlõ (Tankönyvkiadó)
Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a mûzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvoøák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel mûvei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzõk mûveibõl: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a mûveket, részleteket stílusosan elõadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerû 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetõhangokat 4#, 4b elõjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképrõl azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetû dúr, moll, szûkített és bõvített hármashangzatokat.
Tudja kottaképrõl azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvetõ tempo és elõadási jeleket.

Számonkérés formája

A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyûjtése a bécsi klasszikus zeneszerzõk mûveibõl.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bõvítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerezõ ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– A bõvített kvart oldással.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetû szûkített, bõvített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva.
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelzõ basszus hangok.
– Funkciós kísérõszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Mûdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közremûködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus mûvek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.

– Két– és többszólamú vokális mûvek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek elõadásában.
– Kánonok éneklése.
– Hangsorok 6#, 6b elõjegyzésig, vezetõhanggal.
A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.
Zenei olvasás, írás
– Könnyû periódusok lapról éneklése.
– Periódus terjedelmû bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
– Könnyû hangközmenetek éneklése, írása.
– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérõ szólamban funkciós fõhangok.
– Könnyû népdalok lejegyzése (szöveggel is).
Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyûjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes mûfajainak, elõadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott mûvekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.
Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott elõtaghoz utótag rögtönzése.
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelzõ basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zenemûvek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvetõ zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Tritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Elõjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.

– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban elõforduló elõadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintõ ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsõsorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyû XX. századi dal, kórusmû vagy énekelhetõ hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatás a kötetekbõl)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szõnyi Erzsébet: Biciniumok
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai mûvei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok mûveibõl a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjébõl néhány vokális és hangszeres mû.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetbõl a bécsi klasszikus, romantikus mûveket, szemelvényeket (dal, kánon, mûrészlet) zeneileg igényesen elõadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerû, könnyû klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b elõjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetû hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós fõhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvetõ stílusjegyeit, a tanult formáit és mûfajait.

Számonkérés formája

A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A mûzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetû zenei formákban.
– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
– A tanult magyar népdalkincs bõvítése.
– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.
Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Az elõzõ évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
– Augmentálás– diminuálás.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
– Az alterált fordulatok megfigyelése.
– Az alterációk díszítõ vagy hangnemi szerepe.
– Könnyû klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhetõ szemelvények, kórusmûvek megszólaltatása.
– A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.
Hangközök:
– Az elõzõ évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A belsõ hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
– A szûkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
Hangzatok:
– Az alaphelyzetû hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetû dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A szûkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
– A szûkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
– A funkciós alaphangokra építhetõ hármashangzatok.
Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetõhangok 6#, 6b elõjegyzésig.
– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.
A formaérzék fejlesztése:
– Rendhagyó periódusok.
– Álzárlat.
– Egyszerû, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetû zenemûvek tételeként.
– A formai ismeretek mélyítése.
Zenei olvasás, írás

– Klasszikus periódusok, egyszerû modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
– Könnyû romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott mûvekbõl).
– Mûdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közremûködésével).
– Két– vagy többszólamú vokális mûvek különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyû periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felsõ szólamban egy–egy alterált hanggal.
– Egyszerû, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetbõl.
– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképrõl.
– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.
Rögtönzés
– Dallamokhoz funkciójelzõ alsó szólam éneklése.
– Egyszerû periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus mûvekben elõforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
Zenehallgatás
– A zenei kifejezõeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bõvítések.
– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek elõtérbe kerülése, a zenekari hangzás bõvülése.
– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
– A programzene és a társmûvészetek kapcsolata.
– A tonalitás felbomlása.
– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
– A zenei formák változásainak megfigyelése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
A zenei elemzési képesség fejlesztése
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentõsége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
– Az alapvetõ zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).
Zenei szakkifejezések ismerete
– Komplementer, osztinátó ritmus.
– Modális hangsorok.
– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
– Fõhang, váltóhang, átmenõhang, figuráció, körülírás, késleltetés, elõlegezés.
– A bõvült periódusok: külsõ és belsõ bõvülés.
– Zárlatok (gyenge, erõs, stb), álzárlat.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia tételrendje.
– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– A szimfonikus költemény.
– Tempó– és elõadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenymûvek tételeinek elemzõ feldolgozása zenehallgatással.
A zenei kifejezõ eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum címû mûvébõl)
Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
Romantikus opera részletek.
A XX. századi mûvek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusmûvei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. mûvébõl, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény
Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel elõadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Tudja a hangnemeket 6#, 6b elõjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bõvített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
Ismerje a szûkített szeptim–hangzat felépítését.
Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmû dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelzõ basszussal együtt.
Tudjon megadott könnyû, periódusterjedelmû dallamot befejezni.
Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzõket, mûveket.
Ismerje a megtanult zenei formák jellemzõit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– Betekintés a reneszánsz zene mûvészetébe.
– A barokk zene stílusjegyeinek, fõbb mûfajainak, zeneszerzõinek alaposabb megismerése.
– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsõsorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus
törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitõl függõen).
– A hat évfolyam mûzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
– Az önálló elemzõi munka készségének fejlesztése.
Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Reneszánsz vokális és hangszeres mûvek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhetõ
hangszeres mûvek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás)
megfigyeltetése, felismerése.
– A mûvek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
– Homofon és könnyû polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerû megszólaltatása (a tanulók hangszeres
elõadásában).
– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A XX. századi mûvek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.
Hangközök:
– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
– A szûkített kvart fogalma.
– Az enharmónia.
Hangzatok:
– Az eddigiek gyakorlása, elsõsorban hallási elmélyítése.
Zenei olvasás, írás
– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
– Könnyû XX. századi szemelvények éneklése.
– A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
– Könnyû barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
– Memorizálás kottakép valamint hallás után.
Rögtönzés
– Dallam– és ritmus kiegészítés.
– Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
– Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
– XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.
Zenehallgatás

– A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott mûvekben.
– A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
– A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
– A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
– A zenei dramaturgia az oratórikus mûvekben.
– A barokk táncok a szvitekben.
– A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
– A XX. század néhány kiemelkedõ magyar alkotásának elemzõ megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e mûvekben.
– A zenemûvészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Hemiola, komplementer ritmus.
– Számozott basszus, continuo.
– Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
– Motetta, madrigál, mise.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A barokk versenymû. concerto grosso, concertálás.
– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
– Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
Zenei elemzési képesség
– Az alapvetõ zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
– Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetõleg hallás után, nagyobb lélegzetû formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag
Magyar népdalok.
Reneszánsz kórusmûvek, hangszeres táncok énekelhetõ szemelvényei.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egynemûkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nõikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzõk hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetûdök (Népmûvelési Intézet)

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus mûvek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell,
G. F. Händel, A. Vivaldi mûveibõl)
Ajánlott zenehallgatási anyag:
Barokk zene régi hangszereken.
XX. századi nagyobb lélegzetû mû illetve mûrészlet feldolgozása.
(Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény
Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy mûvet a XX. század könnyen énekelhetõ szemelvényeibõl, a megismert mûvek témáiból (elsõsorban Bartók Béla és Kodály Zoltán mûveibõl).
A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b elõjegyzésig.
Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b elõjegyzésig.
Tudjon egyszerû barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.
Legyen alapvetõ stílusismerete a zenetörténeti korokról.
Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat
3. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd mûzenei szemelvények megismerése.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – fõképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós mûvek alapján.

– A zenei kifejezõkészség és ízlés formálása.
– A zenei pályára készülõ tanulók intenzív felkészítése.
Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
– Nyolcad és tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
– Ritmusmotívumok írása emlékezetbõl, hallás után 6/8–ban is.
– A mazurka és siciliano ritmus jellemzõinek megfigyelése.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.
Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és mûzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
– Kánonok éneklése.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
– Funkciós fõhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
Hangközök:
– Az elõzõ évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképrõl.
Építés.
– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
– Bõvített kvart, szûkített, bõvített kvint, oldással.
– A hangközök megfordításai.
– Könnyû hangközmenetek feldolgozása énekléssel.
Hangzatok:
– Az alaphelyzetû hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– Építésük, felismerésük kottaképrõl.
– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.
Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetõhangok 4#, 4b elõjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.
A formaérzék fejlesztése:
– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
– A kisformák hallás utáni felismerése.
Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Könnyû régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
– Könnyû periódusok olvasása, memorizálása kottaképrõl, – írás emlékezetbõl vagy hallás után.
– A helyes kétszólamú kottaírás.
Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: zárások, adott elõtaghoz utótag (A–Av, A–B).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérõhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a mûzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsõsorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.
Zenei szakkifejezések
– Augmentálás, diminuálás.
– Mazurka és siciliano ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A régi stílusú és új stílusú népdalok.
– A tanult zenei anyagban elõforduló elõadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerû tercelõ, kürtmenetes stb. kísérõszólammal vagy hangszerkísérettel.
Könnyû szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzõk mûveibõl, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyû kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Bárdos Lajos: Írások népzenénkrõl
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szõnyi Erzsébet: Biciniumok
Szõnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Kerényi M. György: Százszínû csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Györffy István: Dallamdiktálás
Kezdõk zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a mûzenében (elsõsorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin,
A. Dvoøák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel mûvei).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzõk mûveibõl: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjébõl, illetve a bécsi klasszikus korból elõadni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerû 4–8 ütem terjedelmû dallamot lejegyezni, könnyû 4–8 ütem terjedelmû dallamot memorizálni.
Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetõhangokat) 4#, 4b elõjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
Tudja kottaképrõl azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bõvített kvart, a szûkített és bõvített kvint hangközöket.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetû dúr, moll, szûkített és bõvített hármashangzatokat; tudja kottaképrõl azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzõket.
Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

4. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag bõvítése.
– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok mûvei alapján.
– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
– A tanult magyar népzenei anyag bõvítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletû dalokkal.
– A zenei elemzõ képesség fejlesztése.
– A zenei pályára készülõk emeltszintû felkészítése.
Zenei ismeretek és hallásfejlesztés
– Az elõzõ évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
– A belsõ hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
– Az alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– Mûdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közremûködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus mûvek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különbözõ fordulatokban.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése.
– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
– A késleltetés megismertetése.
– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
– Dallami variánsok, figuráció.
– Könnyû hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is.
Transzponálás a tanult hangnemekbe.
– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
– Funkciós kisérõszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A funkciójelzõ basszus árnyaltabb használata.
– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
– Két– és többszólamú vokális mûvek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– A hangközök rendszerezése.
– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
– A bõvített kvart és szûkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
– Könnyû hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.
– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
– A szûkített és bõvített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentõsége, zenei értelmezése.
– Dúr és moll hangsorok 5#, 5b elõjegyzésig.
– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.
A formaérzék fejlesztése:
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyû szonatinákon keresztül).
Zenei olvasás, írás
– Könnyû periódusok lapról éneklése.
– Könnyû hangközmenetek lejegyzése hallás után.
– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérõ szólamban funkciós fõhangokkal).
– Könnyû periódusok lejegyzése (funkciót jelzõ basszussal).
– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
– A kétszólamú mûvek megszólaltatása ének–hangszer elõadásban is.
Zenehallgatás
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– A bécsi klasszikus zene elõadói gyakorlatának megfigyelése.
– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
– A kis formák felismerése hallás után.
Rögtönzés

– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
– Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott elõtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelzõ basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
A zenei elemzõ képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zenemûvek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentõsége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek és az alapvetõ zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
Zenei szakkifejezések ismerete
– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– Hangközfordítások, hangzatfordítások.
– Tritonusz.
– Figuráció.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós fõhangok.
– Késleltetés.
– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– Elõjáték, utójáték, visszatérés, coda.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, opera, ária, szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
– A tanult zenei anyagban elõforduló elõadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
Jól énekelhetõ szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
Könnyû XX. századi dal, kórusmû vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
Kodály Zoltán: Biciniumok
Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szõnyi Erzsébet: Biciniumok
Szõnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai mûvei alapján
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Ajánlott zenehallgatási anyag:
J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaramûvek. Opera részletek.
Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b elõjegyzésig.
Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
Tudjon lejegyezni egyszerû hangközmenetet.
Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképrõl is.
Ismerje a funkciós fõhangokat dúrban és mollban.
Tudja az ezekre építhetõ hármashangzatokat.
Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
Tudjon könnyû, funkciós fõhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
Tudjon könnyû dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
Tudjon könnyû periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyag egyéni bemutatással.
– A mûzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és
egyéni munkával

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

5. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetû formákkal.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bõvítése.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Az elõzõ évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
– Augmentálás, diminuálás.
– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
– Klasszikus kánonok éneklése.
– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
– Könnyû klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhetõ szemelvények, kórusmûvek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
– Két– vagy többszólamú vokális mûvek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
Hangközök:
– A szûkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
– A belsõ hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.
Hangzatok:
– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
– A szûkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
– A szûkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós fõhangokra épített hármashangzatok).
– A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
– Egyszerû hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– A hangközök és hangzatok funkciós jelentõségének megfigyelése.
Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetõhangok 7#, 7b elõjegyzésig, a kvintkör.
– A modális hangsorok jellemzõinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b elõjegyzésig.
– Hangnemi rokonságok.
A formaérzék fejlesztése
– Rendhagyó periódusok egyszerû két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– Az álzárlat, mint a bõvítés eszköze.
– A szonátaforma alaposabb ismerete.
Zenei olvasás, írás
– Könnyû, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi
hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Mûdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közremûködésével).
– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. mûvébõl.
– Könnyû alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyû kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg
is.
– Könnyû XX. századi kórusmûvek, énekelhetõ szemelvények megszólaltatása.
Rögtönzés

– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
– Változatosabb funkciójelzõ basszus–szólam éneklése dallamhoz.
– Egyszerû, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.
A zenei elemzõ képesség fejlesztése:
– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
– A tanult ismeretek alkalmazása a zenemûvek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentõsége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvetõ zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).
Zenehallgatás
– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenymûvek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
– Variációk, variációs tételek – késõbbi korokból is.
– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezõeszközeinek megfigyelése.
– Válogatás XX. századi mûvekbõl (pl. Bartók Béla: Concerto).
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
Zenei szakkifejezések
– A hangnemi rokonság.
– Fõhang, váltóhang, átmenõhang, figuráció, körülírás, késleltetés, elõlegezés.
– Bõvült periódusok, külsõ és belsõ bõvülés, nagy– és kisütemes írásmód.
– Zárlatok (gyenge, erõs, stb. álzárlat).
– Klasszikus táncok.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia, versenymû.
– Az opera, nyitány, ária, recitativo.
– Prozódia.
– Tempó– és elõadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag
Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus mûdalok és szemelvények.
Könnyû, elsõ sorban vokális XX. századi mûvek.
Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai mûvei alapján
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében.
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel elõadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintkört.
Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtõl a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképrõl.
Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b elõjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szûkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetû bõvített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szûkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.
Tudjon hallás után lejegyezni:
– alterációt tartalmazó hangközmenetet,
– egyszerû hangzatmenetet,
– bécsi klasszikus periódus funkciót jelzõ, változatos alsó szólammal.
Tudjon
– lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b elõjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel,
– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképrõl vagy hallás után memorizálni,
– adott periódus elõtagjához utótagot rögtönözni,
– ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
– ismerjen fel hallás után egyszerû mûzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
– legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Számonkérés formája

A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
– A mûzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– A barokk zene alapvetõ stílusjegyeinek megismerése.

– A zenei pályára készülõ tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.
Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A hallás utáni megfigyelõképesség fejlesztése.
– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhetõ hangszeres mûvek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
– Imitáció, tonális és reális válasz.
– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, mûvek témáinak, memorizálása.
– A XX. századi mûvek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
– Könnyû Reihe megszólaltatása hangszeren.
– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
– A bõvített hármashangzat fordításai (oldással).
– A dominánsszeptim– és szûkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.
Zenei olvasás, írás
– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
– Könnyû XX. századi szemelvények éneklése, lehetõleg ábécés nevekkel.
– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
– Kétszólamú, bõvülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Homofon és könnyû polifon többszólamúság énekelve és hangszereken elõadva is.
– Hangszerkíséretes mûdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális mûvek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyû XX. századi kórusmûvek, énekelhetõ szemelvények megszólaltatása, memorizálása.
Rögtönzés
– Periódus elõtagjához moduláló utótag rögtönzése.
– Dallamhoz basszus rögtönzés.
– Egyszerû, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.
A zenei elemzõ képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zenemûvek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentõsége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvetõ zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl.növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).
Zenei szakkifejezések
– Aautentikus, összetett zárlat.
– Poliritmika, hemiola.
– Számozott basszus.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
– Cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A szvit jellegzetes tánctételei.
– A barokk versenymû, concertálás.
– Fuga, reális és tonális válasz.
– Opera, recitativo, ária, betétdal.
– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
– A klasszikus versenymû, kadencia.
– Tempó– és elõadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
Barokk dalok, könnyû áriák, két– és háromszólamú vokális mûvek.
Reneszánsz kórusmûvek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusmûvei.
Néhány XX. századi énekes és hangszeres mû.
Magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egynemûkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nõikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, mûfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzõk hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetûdök (Népmûvelési Intézet)
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag
– Reneszánsz kórusmûvek
– Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymû–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach mûvei)
– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusmûveibõl, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff mûveibõl, valamint magyar kortárs zeneszerzõk (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmû barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetbõl, öt mûvet a XX. századi könnyen énekelhetõ szemelvényekbõl (elsõsorban Bartók Béla és Kodály Zoltán mûveibõl).
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b elõjegyzésig,
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b elõjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni
– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.
Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképrõl vagy hallás után.
Tudjon rögtönözni
– periódus elõtaghoz utótagot,
– funkciós dallamhoz funkciójelzõ második szólamot.
Ismerje fel hallás után az egyszerû mûzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvetõ zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
– A mûzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
„A” tagozat
Ismerje fel hallás után is kottaképrõl a tanult ritmusképleteket, metrumokat.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b elõjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b elõjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.
Ismerje fel a mûvek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a
domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
Ismerje a funkciós fõakkordokat 4#, 4b elõjegyzésig.
Tudja ezeket kottaképrõl azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– igen könnyû mûzenei periódust funkciót jelzõ basszussal.
Legyen képes a fentieknek megfelelõ nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképrõl is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék alapvetõ zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedõ zeneszerzõk, mûfajok ismeretével (elsõsorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban elõforduló zenei kifejezéseket.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b elõjegyzésig;
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b elõjegyzésig.
Tudja énekelni
– ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni
– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképrõl vagy hallás után.
Ismerje fel hallás után az egyszerû mûzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvetõ zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A mûvészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
Szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintû feladatsort állít össze.
A vizsga tantárgya és idõtartama
Szolfézs
A szóbeli vizsga idõtartama minimum 10 perc.
A vizsga tartalma
„A" tagozat
Témakörök:

- Népdalok: a vizsgázó tudjon kotta nélkül énekelni 10 népdalt, ismerje azok legfontosabb jellemzőit.
- Új és régi stílusú népdalok: ismerje a népdalelemzés szempontjait, az új és régi stílusú népdalok jellemzőit.
- Műzenei szemelvények: tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt, ismerje azok legfontosabb műfaji, formai sajátosságait.
- Hangközök, hármashangzatok: tudjon felismerni hangközöket, hármashangzatokat.
- Kvintkör: ismerje a kvintkört 4# 4b előjegyzésig
- Hangnemek: ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
- Zenei formák: ismerje a periódus fogalmát, a kis formákat, a szonátaformát, triós formát, a rondó formát
- Zenetörténeti korok zeneszerzői, énekes és hangszeres műfajai: ismerje a zenetörténeti korok zeneszerzőit, énekes és hangszeres műfajait.
- Zenei kifejezések: ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

„B"tagozat („B" tagozaton a vizsga mindkét része kötelezõ.)
Témakörök:

- Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel. Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
- Memoriter anyag:
  A vizsgázó
  – tudjon élményszerûen elõadni tíz népdalt,
  – ismerje azok legfontosabb jellemzõit,
  – tudjon megszólaltatni öt mûzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklõtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelezõ),
  – ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
- A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése
A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerû megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, elõadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei mûfajok között.

Továbbképzõ évfolyamok „A"– tagozat
7. évfolyam „A"– tagozat
Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése, a zenei készségek további fejlesztése.

– A régi európai mûzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális mûvészetén keresztül a kora barokkig.
– A középkor világi zenéje.
– A reneszánsz zene fénykora.
– Az opera keletkezése.
– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzõk).
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
– Könnyû két– és háromszólamú reneszánsz kórusmûvek éneklése, szólamainak memorizálása.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai mûveinek megszólaltatása.
– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
– Modális dallamok transzformálása.
– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
– Plagális zárlatok megszólaltatása.
– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetbõl.
– Jellemzõ hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusmûvek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyûjtése.
Zenei szakkifejezések
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál, korál, zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei.
– Recitatívó, ária, continuo.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zenemûveibõl.
Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi mûveibõl.
Reneszánsz kórusmûvek, hangszeres mûvek.
(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzõk mûvei).
Néhány mû Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
A gregorián és reneszánsz mûfajok megismerése zenehallgatással.
A középkor világi zenéje.
A mise állandó részeinek megfigyelése.
A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzõk mûvei.
Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény
Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusmûvet és két mûvet Kodály Zoltán pedagógiai mûveibõl éneklõtársakkal zeneileg igényesen elõadni.
Ismerje a kvintkört.
Tudjon könnyû egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, mûfajait és zeneszerzõit.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyaggyûjtés a barokk kor zenéjébõl.
– A stílus alapos megismerése, elsõsorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére.
Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– A barokk hangszeres mûfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.

– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk mûfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.
– Könnyû barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyû kétszólamú barokk homofon és polifon mûrészletek lejegyzése.
Rögtönzés
– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.
Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– mûfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyûs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése.
– Oratórikus mûvekben a szereplõk dramaturgiai megfigyelése.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Barokk táncok, a szvit tételei.
– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
– Concertálás, concerto grosso, continuo.
– Korál.
– Mise, oratórium, kantáta, opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
C. V. Palisca: Barokk zene.
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)

Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán mûvei alapján
Gyõrffy István: Korál elemzések
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres mûvek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) mûveibõl énekes megszólaltatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari mûvek témái : Vízizene)
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhetõ hangszeres mûvek szemelvényei, versenymûvek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedûverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mû Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
Tudjon két kétszólamú barokk mûvet, vagy barokk jellegû énekgyakorlatot éneklõtársakkal elõadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
Tudjon egyszerû barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
Tudjon egyszerû harmóniamenetet kottaképrõl elemezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzõk nevét, mûveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintõ ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyûjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és mûfajok, kiemelkedõ zeneszerzõk munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
Ismeretanyag és készségfejlesztés
– A klasszikus zene stílusjegyeirõl, mûfajairól, a zeneszerzõk munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképrõl.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, elõlegezés.
– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bõvített szext).
– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
– Klasszikus (fõként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
– Könnyû hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerû megszólaltatása – énekléssel, elsõsorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetõség szerint zongorával is.
– Romantikus mûdalok, duettek, tercettek, könnyû kórusmûvek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes elõadásban. (tanári közremûködéssel).
– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegõ tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
– A belsõ hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
– Könnyû egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különbözõ lehetõségeivel (pl. keretes írás).
– Periódus (bõvült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyû funkciójelzõ basszussal (a csoport képességétõl függõen).
– A romantikus mûfajok jellemzõi.
– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zenemûvek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymû, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)
Rögtönzés:
– Periódus–elõtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
– Hiányos dallamok kiegészítése.
– Dallamhoz kíséret szerkesztése.
Zenehallgatás
– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mû) feldolgozása.
– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezõeszközeinek megfigyelése hallás után.
– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres mûvekben.
– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Zárlattípusok.
– Elõlegezés, késleltetés.
– Álzárlatok.

– Lebegõ tonalitás.
– Dalciklus.
– Szimfonikus költemény.
– Rapszódia.
– Programzene.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:
Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus mûvek, drámai mûfajok, dalok, változatos feldolgozása.
Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus mûvekbõl (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaramûvek, versenymûvek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus mûvek).
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egynemûkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Gyõrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenymûvek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny), J. Brahms (dalok, versenymûvek), F. Chopin (zongoramûvek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek), M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva), A. Dvoøák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen elõadni.
Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklõtársakkal megszólaltatni.
Ismerje a romantikus stílus fõbb mûfajait és azok jellemzõit
Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
Tudjon igen könnyû romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.

Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzõk nevét és fõbb mûveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyûjtés a XX. század zenéjébõl.
– Ismerkedés a XX. század zenéjének fõbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedõ zeneszerzõ alkotásával.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Az „értõ" zenehallgatás kialakítása.
Ismeretanyag és készségfejlesztés
– Énekelhetõ egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteibõl néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
– A tonalitás fogalmának változásai.
– A kitüntetett szerepû funkciók elhalványulása és megszûnése.
– Bitonalitás, politonalitás.
– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
– Az aranymetszés megfigyelése.
– Könnyû Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
– A belsõ hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erõsítése a XX. századi mûvek megszólaltatásához.
Rögtönzés
– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
– Reihe, hangfürtök komponálása.
– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás
– A különbözõ irányzatok fõbb zenei jegyeinek megfigyelése.
– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjébõl; az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij, az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten, valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselõinek mûveibõl.
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusmûvek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusmûvek
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
Párkai István: Modern kórusetûdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Lendvai Ernõ: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernõ: Bartók stílusa
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezsõ – Fábián Imre: Századunk zenéje
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
M. de Falla: Háromszögletû kalap,
Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütõs hangszerekre és cselesztára
Kórusmûvek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tûzmadár, A katona története
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
A. Schönberg: Egy varsói menekült.
Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. mûvei.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz mûvet Bartók Béla és Kodály Zoltán mûveibõl (önálló énekléssel), kórusmûveibõl, énekgyakorlatiból (éneklõ társsal, társakkal) zeneileg igényesen elõadni.
Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzõk mûveibõl.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselõit és jelentõsebb alkotásaikat.
Tudjon könnyû XX. századi dallamot lejegyezni.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
Ismerje a legfontosabb tempó és elõadási jeleket.

Számonkérés formája

A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Továbbképzõ évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bõvítése.
– A régi európai mûzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális mûvészetéig.
– A reneszánsz zene fénykora.
– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
– Felkészítés zenei pályára.
Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
– Könnyû két– és háromszólamú reneszánsz kórusmûvek éneklése, szólamainak memorizálása belsõ hallás alapján.
– A modális hangsorok fogalmának, jellemzõinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b elõjegyzésig.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzõk, brevis)
– A szopránkulcs bevezetése.

– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai mûveinek megszólaltatása, elsajátítása.
– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály mûveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
– Dallamok transzformálása különbözõ móduszokba.
– A hangközök hallási elmélyítése. A belsõ hallás további fejlesztése.
– A hangközök ismeretének bõvítése az oktávon túli hangközökkel.
– Építés megadott hangokra.
– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.
Zenei olvasás, írás
– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerû dallamok átírása szoprán kulcsba.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
– Két– és háromszólamú reneszánsz mûrészletek leírása.
– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetbõl.
– Jellemzõ hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.
Zenehallgatás
– A gregorián és reneszánsz mûfajok megismerése zenehallgatással.
– Partitúra használata.
– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
– Jellemzõ hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusmûvek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyûjtése.
Zenei szakkifejezések ismerete
– C–kulcsok.
– Módusz. Modális hangsorok.
– Modális harmóniai fordulatok.
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál. Korál. Zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zenemûveibõl.
Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi mûveibõl.
Reneszánsz kórusmûvek, hangszeres mûvek.
(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzõk mûveibõl).
Néhány mû Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény
Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt mûvet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különbözõ mûfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora elõadással, valamint két mûvet Kodály Zoltán zenepedagógiai mûveibõl elõadni.
Az elõadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
Tudjon könnyû egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyû harmóniamenetet lejegyezni.
Tudjon szopránkulcsban olvasni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és mûfajait.
Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban.
Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

8. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok

– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, mûfajai a korszak kiemelkedõ zeneszerzõinek alkotásaiban.
– A zenei áttekintõképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
– Felkészítés zenei pályára.
Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
– Egyszerûbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
– Számozott basszus.
– A barokk mûfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és
dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképrõl.
– Barokk díszítés.
Zenei olvasás, írás
– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyû kétszólamú barokk homofon és polifon mûrészletek lejegyzése.
– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.
Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– mûfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyûs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
– Oratorikus mûvekben a szereplõk, a dramaturgia megfigyelése.
– Egy Bach–szvit feldolgozása
– Invenció elemzése hallás után.
– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenymû (J. S. Bach: a–moll hegedûverseny) feldolgozása.
Zenei szakkifejezések
– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
– Korál.
– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.

– Számozott basszus.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzõk vokális és hangszeres mûveibõl énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari mûvek témái (Vízizene).
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhetõ hangszeres mûvek szemelvényei, versenymûvek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedûverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mû Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Gyõrffy István: Korál elemzések
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
C. V. Palisca: Barokk zene.
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán mûvei alapján
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
Egy barokk versenymû (J. S. Bach: a–moll hegedûverseny) feldolgozása.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két mûvet Kodály Zoltán pedagógiai mûveibõl – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje fel a legfontosabb barokk mûfajokat hallás és kottakép alapján is.
Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
Tudjon egyszerû harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés. A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

9. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintõ ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyûjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és mûfajok, kiemelkedõ zeneszerzõk munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképrõl.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A szabályoktól eltérõ felépítésû periódusok elemzése.
– A klasszikus zenére jellemzõ hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi mûrészletek éneklése, írása.
– Tájékozódás 7#, 7b elõjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelõ dó–váltással és ábécés névvel.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
– Funkciós kísérõszólam improvizálása.
– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szûkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
– A klasszikus zene funkciós rendje.

– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérõ felépítésû, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
– Lebegõ tonalitás, atonalitás.
– Tercrokon hangnemek.
– Mellékdominánsok, nónakkordok.
– Az alt és baritonkulcs bevezetése.
– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
– Szemelvények a romantikus zeneszerzõk vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Duettek, kórusmûvek.
– Romantikus dallamok lejegyzése.
– A romantikus zene mûfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymû, dalciklus).
Zenei szakkifejezések
Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Elõlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegõ tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromtu,
scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus mûveibõl.
Válogatás Schubert dalaiból, kamaramûveibõl.
A nemzeti romantika képviselõinek zenéje, mûfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvoøák, M. Muszorgszkij és mások).
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Forrai Miklós: Duettek II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egynemûkar
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenõ: A dal mesterei (válogatva a kötetekbõl)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egynemûkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenymûvek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenymûvek),
F. Chopin (zongoramûvek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
B. Smetana (Moldva), A. Dvoøák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú mûvet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás elõadással megszólaltatni.
Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, mûfajait, irányzatait.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Számonkérés formája

A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.

A számonkérés ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:

Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

10. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyûjtés a XX. Század zenéjébõl.
– Ismerkedés a XX. Század zenéjének fõbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedõ zeneszerzõ alkotásaival.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése
– Emeltszintû felkészítés zenei pályára.
Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Énekelhetõ egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteibõl néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
– Énekelhetõ szemelvények a XX. Század többszólamú mûveibõl. (A könnyebb mûvek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Könnyû kórusmûvek megszólaltatása.
– XX. Századi mûvekbõl ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
– A tenorkulcs bevezetése.
– Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a mûvekben.
– Moduláció távolabbi hangnemekbe.
– Lebegõ tonalitás, atonalitás.
– Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
– Modellskálák és egyéb skálaformációk.
– Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
– 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
– Polimodális alterációk.
– Dodekafónia.
– Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szûkített szeptim– és bõvített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján mûvekben, hangzatfûzésekben. Gyakorlása különbözõ hangnemekben.
– Alfa–akkordok.
– Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
– Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzõk alkotásaiban.
– Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
– Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
– Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.
Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és elõadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjébõl az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselõinek mûveibõl.
Kiegészítõanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai mûvei.
Szõnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusmûvek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusmûvek
Párkai István: Modern kórusetûdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztõ feladatgyûjtemény
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezsõ – Fábián Imre: Századunk zenéje
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zenemûve sorozat (Szerkesztõ: Kroó György)
Lendvai Ernõ: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernõ: Bartók stílusa
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
Kodály Zoltán: Galántai táncok,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütõs hangszerekre és cselesztára, Kórusmûvek, Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt mûvet Bartók Béla és Kodály Zoltán mûveibõl önállóan – kórusmûveibõl, énekgyakorlataiból éneklõtársakkal zeneileg igényesen elõadni.
Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzõk mûveibõl.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselõit és jelentõsebb alkotásaikat.
Tudjon könnyû XX. századi dallamot lejegyezni.
Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Számonkérés formája
A tanult ismeretek folyamatos kikérdezése, havonta szóbeli vagy írásbeli számonkérés.
A félévi és év végi minősítésre, osztályzatra a szaktanár jogosult, a havi érdemjegyek alapján.
A számonkérés ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A mûzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Az értékelés szempontjai:
Az adott évfolyam tananyagát milyen szinten tudta elsajátítani a tanuló.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal

Követelmények a továbbképzõ évfolyamainak elvégzése után
„A” tagozat
Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban elõforduló ritmuselemeket és –képleteket.
Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, fõhang, váltóhang, átmenõhang– késleltetés stb.)
Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– elõjegyzésig.
Tudja a mûvek hangnemét megállapítani.
Ismerje
– a kvintkört,
– a hétfokú hangsorokat.
Ismerje
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort,
– a modellskálákat.
– a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
– a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).
Ismerje fel a funkciókat hallás után,
– a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
– a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– a bi– és a politonalitást,
– a Reihe–t.
Tudja
– a dodekafónia,
– az aranymetszés,
– a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.
Rendelkezzék zenetörténeti áttekintõ képességgel.
Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és mûfajokat.
Ismerje fel a fõbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemzõ mûfajait, formáit.
Tudja ezeket néhány társmûvészeti alkotással összekapcsolni.
Tudjon hallás után lejegyezni
– könnyû klasszikus periódust, funkciót jelzõ basszussal,
– könnyû romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
– lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelõ dallamot.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Az általános követelményeken túl
Rendelkezzék a tanuló
– olyan zenei áttekintõképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelõ zenei feladatokat,
– kialakult zenei ízléssel és ítélõ képességgel.
Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zenemûvek elemzésében, mind hangszeres elõadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.
„B” – tagozat
Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
– a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kimûvelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
– olyan szintû tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelõ igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.
Legyen képes a tanuló
– a tanult különbözõ stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
– a megszerzett tudását mind a zenemûvek elemzésében, mind hangszeres elõadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.
Zenei anyag:
Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt mûdalt – különbözõ zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével elõadni. A zenei anyag megszólaltatása, elõadása legyen muzikális,
igényes és stílusos.
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentõs mûvet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekbõl zenei idézetet elõadni.
Tudjon éneklõtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, mûveket elõadni.
Tudjon zongora–ének elõadásban C–kulcsos mûveket megszólaltatni.
Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
Tudjon lejegyezni
– barokk kétszólamú idézetet,
– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
– könnyû XX. századi dallamot.
Rendelkezzék zenetörténeti áttekintõképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat idõben összekapcsolni, és társmûvészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A mûvészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintû feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és idõtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga idõtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga idõtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma, Témakörök

Írásbeli vizsga
„A" tagozat

1. Egyszólamú barokk, klasszicista vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2. Egy rövid terjedelmű barokk, klasszicista vagy romantikus mű elemzése. A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése

„B" tagozat
1. Imitációs szerkesztésû kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.
A tanuló számára adott a kulcs, az elõjegyzés, a metrum, és a kezdõhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2. Egy rövid terjedelmû barokk vagy romantikus mû elemzése.
A tanuló számára adott a mû kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemzõ jegyek ismertetése.
Szóbeli vizsga
„A" tagozat

1. A vizsgázó tudjon kotta nélkül énekelni 15 népdalt, ismerje azok legfontosabb jellemzőit. Tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt, ismerje azok legfontosabb műfaji, formai sajátosságait.
2. Periódus terjedelmű dallam (rövid átnézés utáni) lapról olvasása szolmizálva vagy ABC-s nevekkel. Tudja a kvintkört, ismerje a hangsorokat 7#-7b előjegyzésig. Ismerje a modális hangsorokat. Ismerjen fel hangközöket, hármashangzatokat hallás után. Ismerje a zenetörténeti korok stílusjegyeit, zeneszerzőit, tudjon megnevezni tőlük műveket.

„B" tagozat
1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció elõfordulhat benne.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzõit; tudjon énekelni hat mûzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklõtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelezõ), ebbõl hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzõit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.
A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerû megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, elõadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei mûfajok között.
A tananyag feldolgozásához szükséges kötelezõ (minimális) taneszközök
Jó minõségû és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltetõ anyagok, ritmushangszerek.
Megfelelõ minõségû audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó).
A stíluskorszakokat megfelelõen bemutató, kellõ számú és minõségû hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.
A furulyatanítás általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.
Fordítson figyelmet
– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc–s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A hangszer részei, összeállítása.
–Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
–Különböző játékmód és hangindítások
–A játszott anyagban előforduló tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások.
A hangszerkezelés fejlesztése
–A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
–Játék a hangszer fejével.
–Helyes test-, hangszer-és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
–A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével. Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A hangszer részei, összeállítása.
–Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
–Különböző játékmód és hangindítások.
–A játszott anyagban előforduló tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások.
A hangszerkezelés fejlesztése
–A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.

–Helyes test-, hangszer-és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.

Ajánlott tananyag

Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
– Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
– A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag

Lõrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.

Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Két–három népdal, kotta nélkül.
– Egy–két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
–Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
–Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
–Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
–Régi és új stílusú magyar népdalok.
–A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
–Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
–A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duók
Ajánlott tananyag
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Keuning, Hans P.: 30 simple studiesGiesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A tü–dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
– Egy népdal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A furulyacsalád tagjaiés hangterjedelmük.
–Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
A hangszerkezelés fejlesztése
–A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
–Hanglezárás a száj kinyitásával.–Dúr és moll skálák c1-c3hangterjedelemben.
–Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
Keuning, H. P. 20 studies
Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118-150. (SM 1479)
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises

Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
–A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
–Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
–„F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.
A hangszerkezelés fejlesztése
–A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
–Staccato-játék nyelvzárással.
–Dúr és moll skálák c1-d3tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
–Az „F”-alapú furulya használatának gyakorlása.
–Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.

–A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag

Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P.: 20 studies
Keuning, H. P.: 10 difficult studies
Keuning, H. P.: 25 studies
Keuning,H. P.: 40 simple studies
Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für ....)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095

Követelmények

Az összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F”–alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etûd.
– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetõleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A trillatáblázat használata.–Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás szoprán-és altfurulyán is.
–Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
–Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán-és altfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e-moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G-dúr „altszonáták” 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita –tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau –Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B-dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
Marcello, B.: d-moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A” tagozat

Feljesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
–A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–Kromatikus skála.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán-és altfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach,J. S.: Gavotte, Bourrée D-dúr (EMB 14071)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita –tételek
Bellinzani, P. B.: C-dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények

A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belsõ dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
– Egy etűd,
– Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat
„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
–Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–Pontozott ritmusértékek, 8-ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata.
–Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
–Enharmónia.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
–Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
–Hanglezárás a száj kinyitásával.
–dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
–Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
–Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
–A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
–Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
–Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P. 20 studies
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, Hans P. 40 simple studies
Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für ....)
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta III., II. tétel
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A trillatáblázat használata.
–Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
–Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
–A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
--A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).
A hangszerkezelés fejlesztése
–Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
–Staccatók nyelvzárással.
–Az altfurulya használatának gyakorlása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte

Bach, J. S.: Bourrée I., II. h-moll (Z. 14071)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta I., IV. tétel
Loeillet, J. B.: C-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita –tételek
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)Marcello, B.: op. 2/2 d-moll szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Az összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F"–alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod-triolák.
–Inégal játék fogalma.
–A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
–A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása
–Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán-és altfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.
Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)

Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf(EMB 14071)
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Rondeau –Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/7 B-dúr szonáta
Pepusch, J. Chr.: B-dúr „altszonáták" 6/6.
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
Vivaldi, A.: d-moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények
A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
–A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.

–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–Versenymű, fantázia.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
–A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
–A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán-és altfurulyán.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche PensumStaeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute ? bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita –tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után
„A" tagozat
A tanuló
– legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílus hűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1 g3–ig (in F),
– legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit, rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére.
Ismerje
– az f1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim négyeshangzat–felbontásokkal,
minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
– két etűd vagy egy variációsorozat,
– legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei
Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
Témakörök
– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque
Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a
Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúrszonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek:
Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyartáncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaraműkivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Témakörök
– Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és kamaraműkivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–T-l, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
–Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
–A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.

–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.
Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.-(EMB 12002)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F:. 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U.: Methodische Übungen
Veilhan, J.-C.: La flute ? bec baroque
Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B.: The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita –tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerûbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban elõforduló új tempó– és karakterjelzések, elõadási utasítások stb.
A hangszerkezelés fejlesztése
— Az eddig tanult artikulációk és a belõlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különbözõ vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az elõzõ év anyagának megfelelõ nehézségi fokon, a feltételezhetõ kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.–C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
–A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
–A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
–A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.–Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet,J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op.2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A barokk „duplanyelv", a di-dll di-dll.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A fa hangszerek „block"-jának tisztítása.
A hangszerkezelés fejlesztése
–A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)

Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+2 hegedű + bc.)

Követelmények
A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképzõ évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A túlpontozás, mint zenei elem.–Összetett ornamensek.
–Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
–A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás szoprán-és altfurulyán is.
–A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
–Társas zenélés:furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.
Ajánlott tananyag
Braun, D.: Szólók
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.

Händel, G. Fr.: B-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta
Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Preludes from The Division Flute (1706)
Quantz, J. J. –Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: (kis) f-moll szonáta (TWV 41: f 2)
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A t–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
–A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
–Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás C-és F-alapú furulyán is.
–Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
–A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.

–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–A skálák tempójának fokozása.
–Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Brüggen, Fr.: 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7-11.
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta
Mancini, Fr.: 12 szonáta
Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
Telemann, G. Ph.: (kis) C-dúr szonáta (TWV 41: C 2)
Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
Vivaldi, A.: RV. 427. D-dúr koncert (szoprán)
Követelmények
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.
A barokk szvit tételeinek ismerete.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
–A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás C-és F-alapú furulyán is.
–Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
–A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat-és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
–Különböző vibratok állandó fejlesztése, alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: F-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
Dieupart, Ch.: 6 szvit
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran-Blockfluit
Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F-dúr, d-moll
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sammartini, G.: F-dúr koncert
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
Telemann, G. Ph.: a-moll fantázia
Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
Vivaldi, A.: D-dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– Skálák tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
–A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla-és egyéb segédfogások.
–A barokk „duplanyelv", a di-dll di-dll.–A játszott anyagban előforduló új tempó-és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
–A fa hangszerek „block"-jának tisztítása.
A hangszerkezelés fejlesztése
–Gyakorlás C-és F-alapú furulyán is.
–Valamennyi eddig tanult artikuláció és abelőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
–Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
–A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
–A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
–Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
–Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: C-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
Bach, J. S.: F-(vagy G-)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
Castrucci, P.: F-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
Castrucci, P.: C-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
Corelli, A.: Szonáták 1-6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
D'Hervelois, De Caix: G-dúr szvit (szoprán)
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
Quantz, J. J.: Capricciok
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
Telemann, G. Ph.: a-moll szvit
Telemann, G. Ph.: B-dúr fantázia
Telemann, G. Ph.: d-moll fantázia
Vivaldi, A.: G-dúr koncert op. 10 no.6

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
– skálák: b–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mû/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló legyen képes
– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben,
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására,
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására,
– a játszott zenei anyagot stílus hű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására,
– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására.
Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.
Rendelkezzék
– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

„B" tagozat (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló *ismerje*
– hangszere történetét és irodalmát,
– f1–a3 –ig (in F) a fogásokat,
– a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
– az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit.
Legyen képes
– a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
– megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
– a levegő tudatos beosztására,
– vibrato–mentes hang képzésére,
– értelmesen tagolt, kifejező előadásra.
Rendelkezzék
– összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
– fürge szimpla–nyelvtechnikával,
– saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,

– megfelelő lapról olvasási készséggel.
Tudjon
– tisztán intonálni,
– pontos ritmusban játszani,
– dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal.

A művészeti záróvizsga követelményei
Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma

„A" tagozat
Témakörök
– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etûdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny).
– Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Témakörök
– Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof
I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
Egy billentyűs hangszer.

Egész alakot visszaadó tükör.
Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
Metronóm.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

Előképző évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot

előkészítő mozgásgyakorlatok.
Készségfejlesztés
- A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása
- a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
- a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
- a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
- a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.
Hangszer nélkül
- emelés - ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
- közelítés - távolítás;
- súlyérzet;
- rotálás, tengelyfogás érzete;
- a hegedű „fészek" megismerése.
A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
- a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
- a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
- a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag:
Gyermekdalokeljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
Kodály: 333 olvasógyakorlat
Forrai: Óvódás énekeskönyv
Dénes - Kállai - Lányi - Mező: Hegedűiskola I.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Szilvay: Színes húrok I.
Követelmény
A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása
A tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek
- Kottaolvasási ismeretek fejlesztése
- Egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete
- Módosítójelek
- Dallamsorok felismerése
Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés
- Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
- Billentő mozgás fejlesztése

- A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
- Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

Ajánlott tananyag:

30-40 gyakorlat
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Dénes-Lányi: Hegedűiskola I. füzet

Követelmény

Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját
Törekedjen a tiszta intonációra
Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

-- Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.
- A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar-rotáció).
- A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.
- Intonáció a tanult hangkészletben

A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet,
- vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
- Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása.

Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
- A szép hang iránti igény felkeltése - már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
- Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

Zenei ismeretek
- Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
- Metrum, mérőütés, tempó.
- Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
- Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.
- Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.
- Módosítójelek, előjegyzés.
- Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.
- A hármashangzat fogalma.
- Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola I. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I. Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Követelmény

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanulójáték készsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belülegyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra. A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű tanulmány,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
- ejtő-emelő billentés;
- a húrváltó-készség fejlesztése;
- az ujjak nyújtása, csúsztatása;
- a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
- a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
- vonókezelési feladatok:
- a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
- legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”.

A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato.
Zenei ismeretek
- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
- Egyszerű és változó ütemek.
- Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
- Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola II. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola II. Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC Kodály: Biciniumok

Követelmény

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül.
Ismerje az új ritmusokat.
Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert:

Német tánc.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Két etűd,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben
- Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
- Kettősfogás-játék: tercek, szextek.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
- Nagy és kis détaché.
- Martelé a vonó különböző részein.
- A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
- Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
- A vibrato fejlesztése.
- A hangszer önálló felhangolása.
Zenei ismeretek
- A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
- Szűkített és bővített hangközök.
- A hármashangzat és fordításai.
- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns - hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent.
- Memóriafejlesztés.
Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedőiskola III-IV.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalomjegyzékében található előadási művek.
Kodály: Biciniumok
Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
Bartók: Duók
Követelmény
A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.
Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.

Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).
A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).
A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

- Két etűd (különböző technikai feladatokkal)
- Két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánctétel), lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- 1/2 fekvés, II-III. fekvés, fekvésérzet.
- A vibrato fejlesztése
- Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
- A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
- Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
- A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
- A dobott vonás (spiccato) előkészítése.
- Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben.
- A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek

- A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
- Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
- A teljes kvintkör.
- A játszott anyag zenei - formai és harmóniai - elemzése a tanár segítségével.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűsiskola III-IV.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: Duók K. 487
Bartók: Duók
Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

Követelmény

Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.
Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.
- A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
- Kettősfogás-játék a fekvések alkalmazásával.
- A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).
- Az akkordjáték fejlesztése -játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.
- Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.
- Az eddig tanult vonásnemekösszetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

Zenei ismeretek
- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.
- A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
- Klasszikus táncok.
- Romantikus karakterdarabok.
- Variációs forma.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola V
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548

A barokk triószonáta Z. 13549
Követelmény
Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V fekvésig.
Ismerje a IV és V fekvést.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).
Alkalmazzon folyamatos vibratot az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egyzongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül
- Egy kamaraműű (tanárral vagy tanulótársaival).

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
- Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal. A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:
- trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
- természetes üveghangok.

A vibrato fejlesztése minden fekvésben.
Zenei ismeretek
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
- Kifejező és stílusos artikuláció.
- A portamento fogalma.
- A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola V
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek

A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A barokk triószonáta Z. 13549
Követelmény
Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül - az egyik kamarazene is lehet.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat
2. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek
A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
- ejtő-emelő billentés;
- a húrváltó-készség fejlesztése;
- az ujjak nyújtása, csúsztatása;
- a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
- a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
Vonókezelési feladatok:
- a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken, legato (2,4,8 hang kötésével is), portato,
- a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato is, valamint a szinkópa.
Zenei ismeretek
- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
- Egyszerű és változó ütemek.
- Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
- Hangközök: szekund, terc, kvint.
Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola II.; III-IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola II.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)
Követelmény
A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.

Önálló hangolás.
Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncert adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Két etűd
- Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
- A vibrato kialakítása, fejlesztése.
- Trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
- A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).
- Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
- Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.
- Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk.
- Lassú, tartott hangok.
- A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.
- Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása.
- Természetes üveghangok.
- Tempótartás, a tempó fokozása.

Zenei ismeretek
- A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
- Szűkített és bővített hangközök.
- A hármashangzat és fordításai.
- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns - hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent. Memóriafejlesztés.
- alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
- a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
- a klasszikus periódus; XX. századi stílusjelenségek.

Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola III-IV.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
Sándor: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1,3,5,8)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
Bartók: Duók
Régi kamarazene (Pejtsik-Szász): Duók, Triók

Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók (Z. 3083)
Követelmény
Játsszon a tanuló szép és kifejező hangon.
Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.
Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Két különböző jellegű technikai tanulmány- közülük az egyik klasszikus etűd
- Két zongorakíséretes mű kotta nélkül
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV-V. fekvés elsajátítása.
- Ismerkedés a VI-VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás-gyakorlatok).
- A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
- A fekvések összekötése I-V. fekvésig.
- Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű
négyszólamú tört akkordok tanulása.
- Hangsorok 5#-5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon.
- A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.
- A vibrato fejlesztése, kifejezésben gazdagítása éneklő művek előadásánál.
- Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása.
- A kettősfogás-játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).
Zenei ismeretek
- A tempójelzések bővebb ismerete.
- Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
- A rondó- és a szonátaforma főbb jellemzői.
- Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.
- Az egészhangú skála.
- A portamento fogalma.
Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűsiskola III-IV.
Dénes- Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűsiskola V-VI.
Sándor-Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B
Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
Kayser: 36 etűd op. 20 I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
Követelmény
Játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.
Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.
Vibratoja legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.
Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.
Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Két különböző jellegű technikai tanulmány- közülük az egyik klasszikus etűd
- Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig.
- Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.
- A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
- Pergőtechnika.
- A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
- A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
- Spiccato játék középtempóban.
- Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
- A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése.
- Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
- A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
- Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
- Ismerkedés korunk zenéjével.

Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűsiskola V-VI.
Kayser: 36 etűd op. 20 II.
483
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
Dancla: Etűdök op. 68
Seveík: Fekvésváltások op. 8
Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68
Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Régi kamarazene (Pejtsik-Szász): Duók, Triók
Bartók: Duók

Lendvay: Duók (Z. 13224)
Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
Kiss Zs.: Duók Z. 12565
Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

Követelmény

Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására
Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

- Két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
- Két zongorakíséretes mű - az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig.
- Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc-, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend", ujjazatos kromatika).
- A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
- Pergőtechnika.
- A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
- A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
- Spiccato játék középtempóban.
- Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
- A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése,
szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
- A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
- Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
- Ismerkedés korunk zenéjével.
- Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.
- Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések
ismeretének kibővítése.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI., II. rész
Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68
Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)

Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Sevcík: Fekvésváltás op. 8
Sevcík: Trillagyakorlatok op. 7

Követelmény

A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Legyen képes tudatos helyezkedő-műveletekre a tiszta intonáció érdekében.
A fekvésváltásokat és a vibratot a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.
Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és
Dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga

- Két etűd,
- Egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I-II. tételt játszani) kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő

vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására. Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
- Háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
- Két szabadon választott etűd,
- Egy versenymű saroktétele,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc
A vizsga tartalma, Témakörök
„A" tagozat
- Egy etűd;
Ajánlott anyag: Dénes: V-VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel;
Ajánlott anyag: Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I.
tétel, Seitz: D-dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Témakörök
- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére;
Ajánlott anyag: Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
- Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére;
Ajánlott anyag: Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors);
Ajánlott anyag: Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel;
Ajánlott anyag: Komarovszkij: A-dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a-moll koncert (PWM), Seitz: g-moll koncert
op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: Adúr
szonáta, Händel: E-dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat
A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
- A hajlékony hang kialakítása,
- Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
- A fekvésváltás könnye alkalmazása,
- A húrváltó mozgások fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd Kayser: Etüdök III.
Block: Hangsoriskola
Vivaldi: G-dúr Koncert
Haydn: Ddúr Koncert no.2.
Komarovszkij: A-dúr Koncert
Händel: E-dúr Szonáta
Corelli: e-moll Szonáta
Haydn: Menüett D-dúr, F-dúr
Vivaldi: Siciliano
Rubinstein: Polka

Követelmény
Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd
- Egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta, vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
- Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
- A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában
Követelmény
Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.
A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos
A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.
Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e-moll, E-dúr Koncert
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

9. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladat
- A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása
- A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése
Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, II.
Feigerl: II. Füzet
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: a-moll Koncert
Mozart: D-dúr (Adelaide) Koncert
Stamik: B-dúr Koncert
Beriot: a-moll Koncert
Tartini: F-dúr Szonáta
Händel: A-dúr Szonáta
Schubert: A méh
Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
Wieniawsky: Legenda

Beethoven: Romanc (F dúr)
Bartók: Szonatina
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Követelmény

Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is.
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncert adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
- Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
- Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

Ajánlott tananyag

Mazas: Études brillante II.
Feigerl: Etűdök
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: E-dúr Koncert
Mozart: G-dúr
Koncert
Spohr: d-moll Koncert
Kabalevszkij: C-dúr Koncert
Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre
Locatelli: g-moll Szonáta
Bach: E-dúr Partita
Bruck: Air
Rachmanyivov: Vocalise
Bartók: Szonatina
Bartók: Román népi táncok

Követelmény

Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása
- Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése__
Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Dont: Etűdök op. 37
Block: Skálaiskola
Vivaldi: a-moll, d-moll Koncert
Haydn: G-dúr Koncert
Viotti: G-dúr Koncert
Händel: g-moll, F-dúr Szonáta
Corelli: e-moll Szonáta
Dancla: Solo I., II
Vivaldi: Siciliano
Farkas: Szonatina
Bartók: Duók
Követelmény
Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Két előadási darab - koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- Oldott és rugalmas billentés kialakítása,
- Könnyed és folyamatos fekvésváltás,
- Ritmikus pergőjáték.

Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etűd
Kayser: Etűdök III.
Dont: Etűdök op. 37
Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Flesch: Hangsoriskola
Bach: a-moll E-dúr Koncert
Haydn: G-dúr Koncert
Stamic: B-dúr Koncert
Händel: Szonáták
Tartini: Szonáták
Veracini: Szonáták
Brahms: A-dúr Keringő
Smetana: Hazámról
Gluck: Melódia (Remekművek)
Franceour: Sicilien és Rigaudon
Bartók: Duók
Követelmény
Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre.
Könnyed és folyamatos fekvésváltás.
Ritmikus pergőjáték.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
- Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása
- Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka
Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Dancla: Etüdök op. 73
Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Sevcik: Vonótechnika 40 variáció
Flesch: Hangsoriskola
Bach: E-dúr Koncert
Mozart: G-dúr Koncert
Spohr: d-moll Koncert
Bruch: g-moll Koncert
Tartini: g-moll Szonáta
Veracini: e-moll Szonáta
Bach: Partita

Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc
Kreisler: Schön Rosmaria
Bartók: Duók
Követelmény
A tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére.
Tudjon folyamatos pergő trillát játszani.
Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- Gyors tempójú futamok,
- Kettősfogás-játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
- Kromatikus skálák.

Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Hubay: Etudes de Violin
Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Schradieck: Fekvésváltás gyakorlat op. 8
Vivaldi: Négy évszak-ból
Mozart: D-dúr, A-dúr koncert
Telemann: 12 Szólófantázia
Bach: E-dúr Hegedűverseny
Mozart: G-dúr Hegedűverseny
Spohr: d-moll Hegedűverseny
Bruch: g-moll Hegedűverseny
Tartini: g-moll Szonáta
Veracini: e-moll Szonáta
Bach: Partita
Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc (F-dúr)
Kreisler: Preludium és Allegro
De Falla: Spanyol Tánc
Követelmény
Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására.
Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darab művészi előadása.
Az év végi koncert ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulás.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes:
- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogás-meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
- egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék
- képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll
A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc
„A" tagozat
- Két különböző karakterű zongorakíséretes mű

Témakörök: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab, az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók). A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

„B" tagozat Témakörök
- Két etűd;

Ajánlott anyag: Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB
2453) /*2.*, 7., 10. nehézségi szintjén.
- Barokk szonáta két tétele;
Ajánlott anyag: Händel: g-moll (EMB 12309 kötetben), D-dúr (EMB 12309 kötetben), Adúr
szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab;
Ajánlott anyag: Bach: a-moll (EMB 1600), E-dúr (EMB 1601), Haydn: C-dúr (Peters), Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine
(EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F-dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.

NÉPZENE

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembevételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres–énekes együttmuzsikálásnak kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató

Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz

Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika

Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene, (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét) népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz*, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, kamarazene, zenekar, vagy zeneművészetiághoz tartozó tantárgyak.

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Megjegyzés:

* Néprajz: kötelezően választható tárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:
(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,
(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.
A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.
A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5.–10. évfolyamig
Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc
zenekar: minimum 9 fő kamarazene: 2–8 fő
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc
„B” TAGOZAT
Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt
*Kötelező tantárgy***:** szolfézs
*Kötelezően választható tantárgyak***:** kötelező zongora
*Választható tantárgy***:** népzenei ismeretek, néprajz
Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kìséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészìtő foglalkozás.

Óraterv	***Évfolyamok***											
	Előképző		***Alapfok***						***Továbbképző***			
Tantárgy	***(1)***	***(2)***	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	***1***	***1***
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**(4–6)**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5-6**

A képzés évfolyamainak száma:
(*2+1)+5+4 évfolyam***:** népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének, kötelező zongora
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.
A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)
*Kötelező tantárgy***:** minimum 2x45 perc (csoportos)
*Kötelezően választható tantárgy***:**
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy
Egyéni tantárgy minimum 1x30 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc
*A korrepetíció ideje***:** A teljes képzési időben minimum 10 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:
– Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Szakmai kompetencia:
– A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira
– fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.
– A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.
– A hangszer– és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
– A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése. 663

Személyes kompetencia:
– Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.
Társas kompetencia
– Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, táncкíséret, táncház).
Módszertani kompetencia
– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
– A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció

hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.
– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzenekutatás történetének, a népzene jelentős előadó–egyéniségeinek megismertetése.
– Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
– A tanulók zenei ízlésének formálása.
– Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
– Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segìtése a népzene eszközeivel.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Az értékelés célja:
· Visszajelzés a tanár, tanuló (és a szülő) részére
· A teljesítmény alapján korrekció kijelölése
· A tanuló teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez
Helye a tanítás folyamatában:
· Rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán
· Rendszeres írásbeli tájékoztatás minden hónap végén a iskolai ellenőrző könyven
· Egy-egy téma lezárása, ismeretanyag elsajátítása után
· Féléves, éves anyag összegzése (félévi bemutató, év végi vizsga, hangszeres beszámoló).
Az értékelés rendszere:
Az előképző osztályban szöveges, egyénre szabott, az alapfok első évfolyamtól osztályzatokkal, érdemjegyekkel történik az értékelés.

Tanulóink munkájának értékelése:
Minden évfolyamon a havi osztályzatok összessége adja a félévi és év végi értékelés eredményét. Az osztályzatokat a tanár adja.

Hangszeres előképzőben félévkor és év végén:

- **Kiválóan teljesített:** Általagosnál jobb képesség, nagy anyagvégzés, kiváló színvonalú produkció, példamutató szorgalom
- **Jól teljesített**: Jó képesség, elegendő anyagvégzés, jó színvonalú produkció, jó szorgalom
- **Megfelelően teljesített**: Általános képesség, elfogadható produkció, változó szorgalom
- **Felzárkóztatásra szorúl:** Kevés anyagvégzés, elfogadhatatlan vizsgaprodukció, nem javasoljuk

a következő évfolyamra

Első évfolyamtól:

5 jeles: Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.
4 jó: A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.
3 közepes: Ha tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.
2 elégséges: Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását (hangban, intonációban, stb.) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd és folyamatosan ellenőrzésre szorul.
1 elégtelen: Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE
Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiállítása. Felsőbb évfolyamra csak az a növendék léphet, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.
Az igazgató engedélyével a tanuló egy tanében, vagy annál rövidebb idő alatt a zeneoktatás két vagy több évfolyamára megállított tanulmányi követelményét teljesítheti.
Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.

A „B" tagozat feltételei
Intézményünk gondoskodik a növendék szakszerű neveléséről, oktatásáról és az arra alkalmas tanítvány zenei pályára juttatásáról.
Az alapfok első évfolyamának év végi vizsgáján a zenetanárok döntenek a növendék „B" kategóriába kerüléséről. Ezeket a növendékeket több feladattal, nagyobb anyagmennyiséggel és technikai feladatokkal látjuk el. A vizsgákon elhangzó produkciók minőségének, az átlagot meghaladónak kell lennie. Ez az alkalom arra is lehetőséget ad, hogy színvonal hiányában a növendéket visszairányítsuk az „A" kategóriába.
Úgy neveljük „B" kategóriás növendékeinket is, hogy szintjüknek megfelelően biztos elméleti tudással rendelkezzenek, a gyors tanulás érdekében tudjanak blattolni, a megszerzett tudás birtokában otthon a tananyagot tudják helyesen elsajátítani.
Nevelésünkhöz, tehetséggondozásunkhoz az is hozzá tartozik, hogy állandó szorgalmas munkára bírjuk növendékeinket és teherbírásukat megnöveljük.
A zenei pálya felé útjukat egyengetjük, a zenei közép- és felsőfokú intézményekkel és azok tanáraival a kapcsolatot ápoljuk, növendékeinket bemutatjuk, óráikat rendszeresen látogatjuk.

Továbbképzőbe lépés feltétele
A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.
A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. Tehát ha a tanuló nem teljesítette, nem mehet továbbképző évfolyamokba.
A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak
Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.
1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy„A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.
2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.
3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy
Kamarazene, Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.
Népi hangszer, népi ének főtárgy: „B” tagozat: főtárgy,
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Záróvizsga tantárgyai
A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.
1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs,
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.
2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A" tagozat: szolfézs,
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: szolfézs
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.
3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A" tagozat: főtárgy
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: főtárgy,
Kamarazene főtárgy: főtárgy
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga–tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulóval
– a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
– a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon") hangszereket,
– a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
– a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
– a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.
Alakítsa ki
– a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
– a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal– és jobbkéz–játékot.
Fordítson figyelmet
– a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok
1. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással, stb.).
– Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tíkfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
– A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
– A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
– Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.
Jobb kéz
– A pengető fogásának kialakítása
– A pengetés helyének behatárolása
– Az ìves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
– Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
– Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi
Bal kéz
– A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása
– Az ujjak elnevezése, számozása
– A dallamhangok helye a fogólapon
– A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'–F'–E' hangokon (külön–külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'–E'–D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'–E'–D'–C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
– Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk– és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó–mi / szó–lá–szó / mi–ré–dó / szó–lá–szó–mi / mi–ré–dó / szó–mi–dó / szó–fá–mi–ré–dó / lá–szó–fá–mi–ré–dó) hangkészlettel.
Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.
A citera első hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, azok szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A növendék a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.
Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.
Sajátítsa el a kottából való daltanulást.
A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
A helyes pengetési irányok elsajátítása.
Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.
A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk– és a középső ujj csúsztatására.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:
– egyszerű ritmus osztinátó kíséret,
– a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
– egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz).
Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncert adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.
Jobb kéz
– A pengető szabályos fogásának kialakítása.
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
– Az íves pengetésmód gyakorlása
– Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr)

– Finom pengetés gyakorlása
– Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr)
Bal kéz
– A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
– A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
– A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a növendék G'–ről és A'–ről is.
– A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'–F'–Esz'–D'–C')
– A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá–pentachord hangsorú gyermekdalok játékával.
A citera hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A növendék sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.
Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.
Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam–, kísérő–, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka
Négy ujj használata a húrlenyomás során
A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására.
A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdalok (dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
– Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
– Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat
1. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.
Jobb kéz:
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
– Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
– A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C" hangját
– Halk és középerős pengetés gyakorlása
– A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával
Bal kéz:
– A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
– A négy ujjas játék gyakorlása
– A helyes ujjrend kialakítása.
– A hüvelykujj csúsztatása.
– A dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C" hanggal a kisfejhúr bependítésével.
Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.
A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.
Gyermekdalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása).
A növendék tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc–s nevekkel megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.
Az alsó hangtartomány, 2/4–es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.
Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás.
A pengetés irányainak biztos tudása.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'–A'–ig) 4 ujjal.
A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 növendék egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
– Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).
Bal kéz
– Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal
– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal
– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása
Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.
Biztos hangtartomány váltás.
4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Esztam kíséret
– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
– Az eddig alkalmazott „normál" negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel
Bal kéz
– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
– Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'–ről Asz'–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával
Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
Esztam kíséret.
Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kìséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kìséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása
Bal kéz
– Dunántúli terc
– Fríges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat.
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása. Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3 egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
– Dallamdíszìtés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták
– Kanásztánc fogalma.
– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.
– Diminuálás.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl
– Szlavónia
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze

Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
A tremoló játék tökéletesítése.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.

Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat
„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. **„** B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C" kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C" kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).
Bal kéz
– Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C" D" hangokkal
– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása
Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kìsérve.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
A sorvégi szünet kitöltése a C"–re hangolt kisfejhúr bependítésével.
Biztos hangtartomány váltás.
4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.
Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy–egy tanult dallam játéka során.
Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.
Ismerje a hangtartomány–váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Esztam kìséret
– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
– Az eddig alkalmazott „normál" negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel
Bal kéz
– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
– Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'–ről Asz'–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával
Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
Esztam kíséret.
Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakìtása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
Az esztam kíséret alkalmazása
A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed–, nyolcad– és tizenhatod értékeken)
Ti–tiri és tiri–ti rimusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon
Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre
Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam *„B" tagozat*
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kíséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása
Bal kéz
– Dunántúli terc
– Frìges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok

Fríg hangsor, fríges zárlat.
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
A növendék alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3 egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam *„B” tagozat*
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták
– Kanásztánc fogalma.
– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.
– Diminuálás.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.
A tremoló játék tökéletesítése
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés)
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl,
– Szlavónia,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncert adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
– A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
– Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
– A tremoló játék tökéletesítése.
– A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
– Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
– A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
– Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
– Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
– Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kìséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdìszìtés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.

A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
– a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
– hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.
Legyen képes
– a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
– a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
– a helyes tempó– és ritmustartásra,
– transzponálni a hangszerének megfelelően,
– szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,
Ismerje
– a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
– ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
– ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
– a „kapkodós” játékstílus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
– a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,
Rendelkezzék
– tiszta hangképzéssel hangszerén,
– biztos zenei memóriával,
– megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
– szereplési (színpadi) gyakorlattal.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje és alkalmazza
– a tánczene általános kísérettípusait
– a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
– az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
– a kapkodós játékmódot
– a húrtompításos játék sajátosságait
Tudjon különbséget tenni
– az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között
Legyen képes
– a parlando–rubato dalok előadására
– kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma, témája
„A” tagozat
Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.
„B” tagozat
A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,
– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat
A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam *„A” tagozat*
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi vizsga anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott *tananyag*
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
–. Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy
– Szatmár
– Erdély

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.
Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004)
Hagyományok Háza Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapìtvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
– Moldva.
A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat
7. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
Dallamdíszítés; előkék, utókák
Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott *tananyag*
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó–, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország)
A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
A triolás pengetésmód alkalmazása
A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy,
– Szatmár,

– Erdély.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb táncкíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapìtvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
Az eredetihez hű, stílusos előadás
A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
Váltakozó ütemű dallamok játéka
Többféle hangolású citera használata
Triolás lüktetésű és 7/8–os moldvai táncdallamok játéka
Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
– Moldva.
A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és év végi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze
Az év végi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után
A tanuló ismerje
– a citerán használatos valamennyi hangsort,
– a tánctípusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
– a citerával történő tánckíséret technikai jellegzetességeit.
Legyen képes
– igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával,
más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
– önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.
Tudjon

– hangsúlytalan előképet, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
– hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.
Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).
A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül
A növendék tudja önállóan behangolni hangszerét
Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal
Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes– valamint tánczenei összeállítást
Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc
A vizsga tartalma, téma
„A" tagozat
– Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
– Egy énekkíséretes összeállítás.
– Egy hangszerkíséret bemutatása.
Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.
„B" tagozat
A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,
– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű C, D, és A hangolású prìm és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr–készlet, megfelelő hangolókulcs és két–három darab pengető.
Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.
Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.
A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két–három asztal, hat–nyolc darab szék.

AKKORDIKUS TANSZAK

NÉPI HARMONIKA

A népi harmonika tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a hangszer történetét, fajtáit, a néphagyományban betöltött szerepét,
- a hangszer alkalmazásának területeit, lehetőségeit a Közép-európai (szomszédnépi) és a magyar dialektusterületek vonatkozásában egyaránt.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést
- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrény-vezetést,
- a szóló és kísérő funkciónak, valamint különböző etnikai karaktereknek megfelelő regisztrálási képességet,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a gyors harmóniaváltás és stílusos dallamdíszítés képességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hármas- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, díszítésmódokat,
- speciális ujjrendeket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség és a hallás utáni tanulás párhuzamos fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a zeneileg igényes, stílushelyes kidolgozásra,
- a rendszeres társas muzsikálásra, koncertek és táncházak formájában is.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus és a funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, periódus érzékét, az egyenletes tempótartást, az aszimmetrikus, páratlan ritmusképletek terén is,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét etűdszerű ujjgyakorlatok alkalmazásával,
- légszekrénykezelését,
- muzikalitását a stílusos dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, majd harmonikával történő megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány, illetőleg a basszusgombok használatával.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.
Más, tetszőleges kis ambitusú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás. Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Három különböző karakterű táncdallam, egyszólamú és egyszerű basszuskísérettel történő előadása.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány és a basszusgombok használatával.
- A légzésváltáshoz kötődő speciális jelzések, a hangszínek, a páros és páratlan lüktetés megkülönböztetése, a törzshangok olvasása g-kulcsban c1-g2, f-kulcsban F-c1 hangterjedelemben, hangpárok, kötött és elválasztott dallamhangok, hangsúlyok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.
Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás. Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncert adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és egyszerű basszuskísérettel történő előadása.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.
- A törzshangokolvasása c1-g2, F-d1 hangterjedelemben, hangpárok, kötött (legato), és elválasztott (staccato, tenuto) dallamhangok, hangcsoportok megszólaltatása. Hangos és halk játék.
- Tetraton, dó- és la-pentachord hangkészletben szabad variációk, akár önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Gyakorlatok váltott kézzel.
- Kíséret dúr akkordokkal
Ajánlott tananyag
Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszeriskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.
Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény
Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás. Váltott kézzel megszólaltatott dallamok, gyakorlatok. Egyszólamú dallam kísérete dúr akkordokkal. Legato, törésmentes dallamvezetés, légvezetés.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
- A tanult anyagból 4 különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és akkordikus basszuskísérettel történő előadása.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal,

azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.
- Gyakorlatokaszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C-d3 közötti hangterjedelemben.
- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása. - Kíséret dúr és dominánsszeptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.
- Egyszerűbb dúr akkordmenetek felismerése hallás útján. - Dúr skálák felépítése, játéka 2#,2b előjegyzésig az ujjalátevés stabilizálásával.
- Együttes játék a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag
Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.
Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény
Az esztam kísérettípus ismerete. Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsszeptim akkordokkal. Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben. Nonlegato, staccato játék.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam és a lassú dűvő kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C- e3 közötti hangterjedelemben.
- Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása. - Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal. - Dallamos basszusmenetek játéka. Módosított hangok használata a basszus gombokon.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével.
- Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal.
- Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.
- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok,
- Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.
- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika használata.
- A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.
- Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga. Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dűvő kísérettípus ismerete. Ujjalátevéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal. Díszítések, terc menetek a dallamjátékban. Árnyalt dinamika. A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.

A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dűvő kísérettípus ismerete, a tánctípusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is. - Az alteráció fogalma.

- A formai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és táncкísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttessel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag
Bogár István: Harmonikaiskola I-II.
Vas Gábor: Dallamos basszusetűdök harmonikára
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I. Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény
Akkordfogások jobb kézzel. Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben. Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban. A lassú és gyors dűvő egyenletes megszólaltatása.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A játéktechnika (billentés, futam-, és légszekrény-technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.
- A formai ismeretek bővítése.
- A tánctípusok ismerete.
- Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext fordításaival.
- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése. A moduláció fogalma, felismerése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Akkordfogások jobb kézzel. - Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a3-ig.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttessel (vonós-cimbalmos együttes, tamburazenekar, fúvószenekar, stb.) harmonika-zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I. Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag. Archiv hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza) Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső- Maros-mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban. Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása. Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás. Regisztráció alkalmazása. Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés. A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretekösszefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományőrzés indítékainak feltárása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet-, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek- brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag. Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza) Gyűjteseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás. Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény-technikai elemek automatizmusa. A kísérettípusok ismerete. Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban. Tiszta intonáció, differenciált dinamika. A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása. Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás. Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül. Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon. A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.

A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat „B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelményeinek. „B” tagozat

Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.
- Gyakorlatokaszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.

A hangok olvasása C-d3 közötti hangterjedelemben.

- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása. - Kíséret dúr és dominánsszeptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.
- Egyszerűbb dúr akkordmenetek felismerése hallás útján. - Dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig az ujjalátevés stabilizálásával.
- Együttjáték a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag
Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.
Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény
Az esztam kísérettípus ismerete. Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsszeptim akkordokkal. Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben. Nonlegato, staccato játék.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
- Öt különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „B” tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú dűvő kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C-e3 közötti hangterjedelemben.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal. - Dallamos basszusmenetek játéka.
- Módosított hangok használata a basszus gombokon.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével.
- Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal. - Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.

- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok
- Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.
- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika használata.
- A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.
- Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor
A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú
népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dűvő kísérettípus ismerete.
Aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatása.
Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
Módosított hangok használata a basszus gombokon.
Kíséret dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.
Ujjalátevéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal.
Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.
Árnyalt dinamika.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dűvő kísérettípus ismerete, a tánctípusok formai elemzése.

- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttessel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.
Vas Gábor: Dallamos basszusetűdök harmonikára
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.
Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény

Akkordfogások jobb kézzel.
Kíséret dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival is.
Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok megszólaltatása stílusos díszítésekkel.
Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.
A lassú és gyors dűvő egyenletes megszólaltatása.
Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban.
A formai ismeretek bővítése.
Az alteráció fogalma.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A játéktechnika (billentés, futam-, és légszekrény-technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói
gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.
- Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext

fordításaival.
- Az akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások jobb kézzel.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a3-ig.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttessel (vonós-cimbalmos együttes, tamburazenekar, fúvószenekar, stb.) harmonika-zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.
Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső-Maros-mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.
Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása.
Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.
Regisztráció alkalmazása.
Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés.
A moduláció fogalma, felismerése.
A formai ismeretek bővítése.
A tánctípusok ismerete.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és két táncrend, táncfüzér.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretekösszefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

- A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet-, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek- brácsa, bőgő melléklet)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás.
Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény-technikai elemek automatizmusa.
A kísérettípusok ismerete.
Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban.
Tiszta intonáció, differenciált dinamika.
A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.
Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.
Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.
Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományőrzés indítékainak feltárása.
A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
- hangszere repertoárját, előadói tradícióit, elterjedtségét a magyar, és a Kárpát-medence népeinek zenei hagyományában,
- a különböző etnikai karakterekhez és stílusokhoz jól illeszkedő díszítésmódokat, a regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait,

- a tanult népzenei anyagban előforduló tempó- és egyéb előadási jeleket, a hangszeréhez kötődő illetve a népzenei gyakorlatban alkalmazott akkordjelzések jelentését,
- hangszere jelentősebb hagyományőrző népi előadóit.
Tudja
- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekrény-technikai elemeket automatikusan használni.
Legyen képes
- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz néphagyományban használatos funkcióinak alkalmazására,
- a hangszere regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- fejből előadni darabjait.
Rendelkezzék
- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- az adott zenedarab stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
237
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak népzenei koncerten, táncházban történő bemutatásával:
- egy élénk tempójú táncdallam,
- egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- egy parlando, rubato népzenei dallam,
- egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
- egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Népi harmonika főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc
A vizsga tartalma, téma
„A” tagozat
- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.
„B” tagozat
- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.
A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,

- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni
hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal továbbfejlesztése.
Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.
Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az év végi koncert javasolt anyaga
- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összellítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.
Ajánlott tananyag
Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteseket közreadó CD kiadványok.
Követelmény
Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.
Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.
Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.
Hatékony hallás utáni tanulás.
Színgazdag játék.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.
Az önálló zenei tevékenység kialakulása.
Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.
Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.
Saját lejegyzések készítése.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való tudatos kapcsolódás.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola

kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal következetes továbbfejlesztése, önállóan is.
Az önálló zenei tevékenység.
Eredményes önálló gyakorlási módszer elsajátítása.
Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.
Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
Nyitott, empatikus kamarazenélés.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A „B" tagozaton az alapfok évfolyamaiban elért technikai színt továbbfejlesztése.
Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.
Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.Az értékelés

szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.
Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.
Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.
Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar népzenei dialektusokon belül.
Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a

differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.
Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Színgazdag játék, differenciált dinamika.
Eredményes, hatékony gyakorlási módszer.
Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.
Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.
Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
Saját lejegyzések készítése.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.
A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.
Tudatos, elkötelezett hagyományőrzés.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az év végi koncert javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint két kamarazenei közreműködés.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén. Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.
A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -,
szerk.: Eredics Gábor
Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.
Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjteséket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.
Megújuló zenei kreativitás.
Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.
Eredményes, hatékony, önálló, gyakorlási módszer.
Biztos hallás utáni tanulás eredeti felvételekről is
Kottaolvasási, transzponálási készség.
Saját lejegyzések készítése.
Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.
Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.
A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományőrzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
Tudatos, elkötelezett hagyományőrzés.
A kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert javasolt anyaga
- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfüzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
Az „A" tagozat végén
Ismerje és legyen képes megfelelően előadni 10-15 perc időtartamú, különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott programját.
Legyen képes
- a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei feladatkörben közreműködni.
Rendelkezzék
- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- stílusismerettel,
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a darabok karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer szélesebb irodalmát,
- a darabok harmóniai, formai szerkezetét, stílusjegyeit.
Legyen képes
- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,
- két-, illetve többszólamú darabok előadására,
- saját kézalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- a kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.
Tudjon
- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,
- kamarazenében - a hagyományban előforduló hangszerekkel - közreműködni,
- repertoárdarabokat önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével, másrészt ismert, vagy hallott dallamhoz
megfelelő kíséretet rögtönözni

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Népi harmonika főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc
A vizsga tartalma
„A” tagozat
Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú népzenei.
Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
„B” tagozat
Egy élénk tempójú táncdallam,
Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.
Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.
A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök
Egy-egy darab 40, 80, és 120 basszusos harmonika, megfelelő minőségben.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására. A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Billentyűs tanszak tantárgyai: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene

Zeneismeret tanszak tantárgyai: hangszínszolfézs, szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Kamarazene tanszak tantárgya: kamarazene

Hangszeres tantárgyak - egyéni képzés
„A" tagozat

Főtárgy: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező
Kötelezően választható tantárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, kamarazene, második hangszer, magánének
Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Választható tantárgy: hangszínszolfézs, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene, népzene, jazz-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						

Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai: (2)+6+4 évfolyam: klasszikus szintetizátor, szintetizátor-keyboard, Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási óra időtartama:
Főtárgy: „A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 45 perc
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe
Csoportos foglalkozás: 45 perc (kamarazene: 2-8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe
Csoportos foglalkozás: 45 perc (kamarazene: 2-8 fő)

„B" tagozat Főtárgy: szintetizátor-keyboard, számítógépes zene
Kötelező tantárgy: alapfokú évfolyamokon szolfézs, továbbképző évfolyamokon szolfézs, vagy zeneelmélet
Kötelezően választható tantárgy: zongora
Választható tantárgy: hangszínszolfézs, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene, népzene, jazz-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv	***Évfolyamok***											
	Előképző		***Alapfok***						***Továbbképző***			
Tantárgy	***(1)***	***(2)***	***(1)***	***(2)***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	***2***	***2***	***2***	***2***	***2***	***2***
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1	***1***	***1***
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	(0-2)	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**(4–6)**	**(4-6)**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5-6**

A képzés évfolyamainak száma:
(2+2)+4+4 évfolyam: szintetizátor-keyboard,
„B" tagozatra a tanulót a szintetizátor-keyboard főtárgynál az alapfok harmadik évfolyamától javasolt irányítani. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási óra időtartama:
Főtárgy: „B" tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „B” tagozaton a 12. évfolyam végéig 45 perc
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe
Választható tantárgy: a képzés teljes idejében Egyéni foglalkozás: 30 perc, amely 0,5 tanítási óraként vehető figyelembe Csoportos foglalkozás: 45 perc (kamarazene: 2-8 fő)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén
Bemeneti kompetencia
- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia
- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia
- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia
- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó-művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZER SZABÁLYAI

Az értékelés célja:
· Visszajelzés a tanár, tanuló (és a szülő) részére
· A teljesítmény alapján korrekció kijelölése
· A tanuló teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez

Helye a tanítás folyamatában:
· Rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán
· Rendszeres írásbeli tájékoztatás minden hónap végén a iskolai ellenőrző könyven
· Egy-egy téma lezárása, ismeretanyag elsajátítása után
· Féléves, éves anyag összegzése (félévi bemutató, év végi vizsga, hangszeres beszámoló).

Az értékelés rendszere:
Az előképző osztályban szöveges, egyénre szabott, az alapfok első évfolyamtól osztályzatokkal, érdemjegyekkel történik az értékelés.

Tanulóink munkájának értékelése:
Minden évfolyamon a havi osztályzatok összessége adja a félévi és év végi értékelés eredményét. Az osztályzatokat a tanár adja.

Hangszeres előképzőben félévkor és év végén:

- **Kiválóan teljesített:** Általagosnál jobb képesség, nagy anyagvégzés, kiváló színvonalú produkció, példamutató szorgalom
- **Jól teljesített**: Jó képesség, elegendő anyagvégzés, jó színvonalú produkció, jó szorgalom
- **Megfelelően teljesített**: Általános képesség, elfogadható produkció, változó szorgalom
- **Felzárkóztatásra szorúl:** Kevés anyagvégzés, elfogadhatatlan vizsgaprodukció, nem javasoljuk

a következő évfolyamra

Első évfolyamtól:
5 jeles: Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.
4 jó: A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.
3 közepes: Ha tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.
2 elégséges: Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását (hangban, intonációban, stb.) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd és folyamatosan ellenőrzésre szorul.
1 elégtelen: Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELE
Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiállítása.
Felsőbb évfolyamra csak az a növendék léphet, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.
Az igazgató engedélyével a tanuló egy tanében, vagy annál rövidebb idő alatt a zeneoktatás két vagy több évfolyamára megállított tanulmányi követelményét teljesítheti.
Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.
A „B” tagozat feltételei
Intézményünk gondoskodik a növendék szakszerű neveléséről, oktatásáról és az arra alkalmas tanítvány zenei pályára juttatásáról.

Az alapfok első évfolyamának év végi vizsgáján a zenetanárok döntenek a növendék „B” kategóriába kerüléséről. Ezeket a növendékeket több feladattal, nagyobb anyagmennyiséggel és technikai feladatokkal látjuk el. A vizsgákon elhangzó produkciók minőségének, az átlagot meghaladónak kell lennie. Ez az alkalom arra is lehetőséget ad, hogy színvonal hiányában a növendéket visszairányítsuk az „A” kategóriába.
Úgy neveljük „B” kategóriás növendékeinket is, hogy szintjüknek megfelelően biztos elméleti tudással rendelkezzenek, a gyors tanulás érdekében tudjanak blattolni, a megszerzett tudás birtokában otthon a tananyagot tudják helyesen elsajátítani. Nevelésünkhöz, tehetséggondozásunkhoz az is hozzá tartozik, hogy állandó szorgalmas munkára bírjuk növendékeinket és teherbírásukat megnöveljük.
A zenei pálya felé útjukat egyengetjük, a zenei közép- és felsőfokú intézményekkel és azok tanáraival a kapcsolatot ápoljuk, növendékeinket bemutatjuk, óráikat rendszeresen látogatjuk.

Továbbképzőbe lépés feltétele
A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.
A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. Tehát ha a tanuló nem teljesítette, nem mehet továbbképző évfolyamokba.
A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. Az alapfokú művészeti vizsgát és művészeti záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg. Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga vizsgatantárgyai
Alapfokú művészeti vizsga tantárgyai
Az alapfokú művészeti vizsga írásbeli, és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. **Írásbeli vizsga tantárgya:**
   Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok főtárgy („B” tagozat): szolfézs

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy („A” tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („B” tagozat): szolfézs

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok főtárgy „A” és „B” tagozat: főtárgy

Záróvizsga tantárgyai

Az záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.
A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között.
A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.
Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
   Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténetzeneirodalom, vagy zeneelmélet
   Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
2. Szóbeli vizsga tantárgya
   Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténetzeneirodalom, vagy zeneelmélet
   Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
   Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat: főtárgy

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak
A gyakorlati vizsga időtartama „A” tagozat: minimum 10 perc „B” tagozat: minimum 15 perc

Gyakorlati vizsga
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott alapfokú művészeti vizsga, illetve művészeti záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból az alapfokú művészeti vizsga, illetve művészeti záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került. Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapfokú művészeti vizsgával vagy művészeti záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Az alapfokú művészeti vizsga és művészeti záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét az alapfokú művészeti vizsgán és művészeti záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni. Amennyiben az intézmény előrehozott alapfokú művészeti vizsgát, vagy művészeti záróvizsgát szervez, úgy annak

eredményét az alapfokú művészeti vizsgán és művészeti záróvizsgán figyelembe kell venni. Az alapfokú művészeti vizsgát, illetve művészeti záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes alapfokú művészeti vizsgát, illetve művészeti záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

BILLENTYŰS TANSZAK

SZINTETIZÁTOR-KEYBOARD

A szintetizátor tanításának célja, hogy felkészítse a tanulókat az elektronikus zenei hatások felismerésére, befogadására és ilyen jellegű zenei önkifejezésre.

Ismertesse meg a tanulókkal - a hangszer sajátosságait, és alakítsa ki a hangszer biztonságos kezelését,
- alapozza meg a biztos technikai tudást a zeneelmélettel való szoros összefüggésben,
- adjon teret, lehetőséget a zenei fantázia kibontakoztatására, kreativitásra,
- a klasszikus zeneelméleti rendszeren keresztül vezesse rá őket a tánc- és jazz-zenei összefüggések logikájára,
- ismertesse meg a főbb tánc- és jazz-zenei stílusok sajátosságait, összevetve azokat klasszikus zenetörténeti előzményeikkel,
- biztosítson olyan szilárd elméleti, technikai, gyakorlati tudásanyagot, amely a számítógép és MIDI-berendezések zenei alkalmazási területén is használható,
- adjon lehetőséget arra, hogy a fiatalok rajongása a szintetizátor iránt ne korlátozódjék csak a könnyűzene és a jazzművészet területére, hanem a szerzett zenei műveltség bármikor komolyzenére váltható legyen.

Ismertesse meg a tanulókkal - a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait,
- a hangszer-felépítési sajátosságait,
- a legfontosabb érintésvédelmi szabályokat.

Alakítson ki - könnyed klaviatúra- és funkciókezelést,
- önálló hangszín- és ritmuskezelést,
- kielégítő improvizációs készséget,
- megfelelő játéktechnikai biztonságot.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra, - a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyamok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor működési elvének megismertetése.
- Tájékozódás a billentyűzeten
- Elemi ritmusképletek ismerete
- Az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.
- A violin- és basszuskulcs.
- Különböző hangértékek és szünetjelek.
- A kézfüggetlenítés előkészítése,
- Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
- A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor-keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné-Inselt-Fantóné-Komjáthyné-Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI. Papp L: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani. Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
- Tájékozódás a billentyűzeten
- Elemi ritmusképletek ismerete
- A violin- és basszuskulcs.
- Különböző hangértékek és szünetjelek.
- A non legato, legato játék alapjai,
- A kézfüggetlenítés előkészítése,
- Különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában,
- Egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
- A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor-keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné-Inselt-Fantóné-Komjáthyné-Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.

Papp L: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani. Néhány gyermekdal, dallam hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
- Ismerkedés a hangszerrel.
- A szintetizátor működési elvének megismertetése.
- A violin- és basszuskulcs.
- Különböző hangértékek és szünetjelek.
- A helyes kéztartás és billentéstechnika megismertetése,
- A hangközök megismertetése félhangszámolási rendszerben.
- A dúr és moll hármashangzatok fogalma, lejátszásuk minden hangról.
- A jobb és bal kéz együttes játéka.
- A kiválasztott zenemű eljátszása arranger kísérettel.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium Szintetizátor-keyboardiskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné-Inselt-Fantóné-Komjáthyné-Máthéné: Zongoraiskola I.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I.
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L: Zongora ABC

Követelmény
Rendelkezzék megfelelő kéztartással, billentéstechnikával és tudjon megfelelő ujjrenddel játszani.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Három gyermekdal, vagy egyéb egyszerű dallam eljátszása, lehetőleg arranger kísérettel
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.

Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor-keyboard alapfunkcióinak önálló kezelése.
- A dúr hármashangzat fordításainak megismertetése, tánc- és klasszikus zenei jelölése, használata a gyakorlatban egy kiválasztott zenemű alapján.
- A pontozott hangértékek megismertetése és begyakorlása. - Klasszikus zenei gyakorlatok a két kéz függetlenítésére. - A szűkített hármashangzat fogalma, begyakorlása - Skálák gyakorlása 2#, 2b előjegyzésig

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I. (Gorsium GBT, Tác)
Hernádiné-Inselt-Fantóné-Komjáthyné-Máthéné: Zongoraiskola I-II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz I-II.
Bartók Béla: Gyermekeknek I.

Követelmény

A dúr és moll hármashangzatok biztos alkalmazása bal kézben a jobb kéz egyidejű játékával. A kar és az ujjak egysége, együttműködése hangközfelbontással, hangzatfelbontással, skálamenettel, helyes ujjrenddel.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Két különböző ritmuskíséretű tánczenei szám előadása arranger kísérettel
- Egy klasszikus mű előadása zongorán.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismerje meg a szintetizátor-keyboard használatának bővebb lehetőségeit:
- A MIDI fogalma.
- A hetes harmóniák használata és begyakorlása.
- A tenuto és staccato játék begyakorlása.
- Skálák egyenletes játszása 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3-4 oktávon keresztül.
- A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása.
- A bővített (+aug.) fogalma, alteráció.
- A suspend fogalma.
- A bővített és sus gyakorlati megvalósítása.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I-II. (Gorsium GBT, Tác)
Kulcsár Zoltán: Harmónia- és ritmusiskola
Bartók Béla: Mikrokozmosz I-II.
Bartók Béla: Gyermekeknek I-II.

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetből: F-dúr andante BWV Anh. 131 D-moll menüett BWV Anh. 132 G-dúr menüett BWV Anh. 116 C.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény

Tudjon a tanuló dúr hármashangzat-megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat. Tudjon tenuto és staccato játszani. Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Három különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített és bővített harmóniák;
- Egy klasszikus mű előadása zongorán.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor - keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.
- A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig.
- Alap 7-9-11-13-as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból.
- A díszítő hatos fogalma, szerepe.
- Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat.
- A négyeshangzat megfordításai tánczenei, illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban.
- Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Kulcsár Zoltán: Harmónia- és ritmusiskola A gyermek Mozart (Hernádi)
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény

A dúr négyes-hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben. Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmónia hangokat is játszani. Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Négy különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas- és négyeshangzat megfordításokkal egyszerű bal kéz kísérettel arranger használata nélkül;
- Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
- Az összes tánczenei jelölés megismertetése.
- A szintetizátor-keyboard MIDI funkciójának használata.
- A funkcióelmélet megismertetése.
- A modális hangsorok megismertetése.
- A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése.
- A beat, rock, slow és swing stílusú darabok játszása arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán
- Egyszerűbb darabok transzponálása.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon
J. S. Bach: 18 kis prelúdium, Könnyű szonatinák (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok
Dohnányi E.: A legfontosabb ujjgyakorlatok a biztos zongoratechnika elsajátítására
Lehotka Gábor: Gorsium orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collín: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény
Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron - keyboardon előadott számok lejátszása közben. Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játszásnál.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Négy különböző ritmusú tánc-, illetve jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel;
- Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor - keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI-t is. - A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes-hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben.
- Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa-nova, samba, cha-cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel.

Felhasználható irodalom
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV.(Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvencia-szövés, rögtönzés keyboardon
Beethoven: Szonatinák (Sólymos P.)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Szendy A.)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Schumann: Jugend-album
Schubert: Keringők
Csajkovszkij: Jugend-album
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra. Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel
- lehetőleg improvizálva;
- Két szabadon választott előadási darab.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

3. évfolyam „B" tagozat
Technikaképzés és elméleti ismeretek
- A tanuló ismerje meg a szintetizátor-keyboard használatának bővebb lehetőségeit:
- A MIDI fogalma.
- A hetes harmóniák használata és begyakorlása.
- A tenuto és staccato játék begyakorlása.
- Skálák egyenletes játszása 4#, 4b előjegyzésig, fokozatosan gyorsuló tempóban, 3-4 oktávon keresztül.
- A technikai gyakorlatok alapján többféle tánczenei stílus begyakorlása.
- A bővített (+aug.) fogalma, alteráció.
- A suspend fogalma.
- A bővített és sus gyakorlati megvalósítása egy-két tánczenei szám alapján.
- Legkevesebb két tánczenei szám megtanulása arranger kíséret nélkül, bal kéz ritmusbontással, kísérettel.
- A tanult tananyag rendszeres ismétlése.
Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I-II. (Gorsium GBT, Tác)
Kulcsár Zoltán: Harmónia- és ritmusiskola
Bartók Béla: Mikrokozmosz I-II.
Bartók Béla: Gyermekeknek I-II.
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetből: F-dúr andante BWV Anh. 131 D-moll menüett BWV Anh. 132 G-dúr menüett BWV Anh. 116
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)

Követelmény

Tudjon a tanuló dúr hármashangzat-megfordításokat játszani bal kézben, és tudja transzponálni azokat. Tudjon tenuto és staccato játszani. Ismerje gyakorlatban az éneklő legato játékot. Tudja alkalmazni a tanult alterált akkordokat.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Négy különböző ritmusú tánczenei szám előadása, amelyben szerepelnek hetes, szűkített, bővített és suspend harmóniák - Egy klasszikus mű és egy technikai gyakorlat előadása zongorán.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor
- keyboard minden lehetséges funkciójának (a MIDI kivételével) ismerete és kezelése.
- A skálák előjegyzéseinek ismerete 7#, 7b előjegyzésig.
- Alap 7-9-11-13-as akkordok létrehozása a felhangsor hangjaiból.
- A díszítő hatos fogalma, szerepe.
- Olyan tánczenei számok gyakorlása, amelyben a jobb kéz is játszik harmóniahangokat.
- A négyeshangzat megfordításai tánczenei, illetve klasszikus jelöléssel és alkalmazásuk a gyakorlatban.
- Skálák gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig, megfelelő ujjrenddel. A tanult anyag rendszeres ismétlése.
- Olyan tánczenei anyag használata, amely lehetőséget ad a bal kéz ritmuskíséret önálló eljátszására is, arranger kíséret nélkül.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Kulcsár Zoltán: Harmónia- és ritmusiskola A gyermek Mozart (Hernádi)
C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok (Komjáthyné)
Bartók Béla: Mikrokozmosz IV., Gyermekeknek III.
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)

Követelmény

A dúr négyes-hangzat megfordításainak biztos alkalmazása a bal kézben. Tudjon a tanuló jobb kézzel a dallamjáték közben harmónia hangokat is játszani. Önállóan tudja alkalmazni a 9-11-13-as akkordok bontását két kézzel a dallamhang alatt.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.

A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánczenei szám, hetes, bővített, szűkített hármas- és négyes-hangzat megfordításokkal egyszerű bal kéz kísérettel, arranger használata nélkül;
- Az arranger kísérettel előadott darabokban tudjon önállóan különböző hangszíneket váltani.
- Két klasszikus darab eljátszása a javasolt anyagból.
Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- Az összes tánczenei jelölés megismertetése.
- A szintetizátor-keyboard MIDI funkciójának használata.
- A funkcióelmélet megismertetése. - A modális hangsorok megismertetése.
- A dúr és az összhangzatos moll skála fokaira építhető hármashangzatok megismertetése.
- A beat, rock, slow és swing stílusú darabok játszása arrangerrel és arranger kíséret nélkül szintetizátoron, digitális zongorán, illetve klasszikus zongorán/pianínón.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva minimum 20 tánczenei szám megtanulása, lehetőleg minél több stílusban.
- Egyszerűbb darabok transzponálása.
Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III. (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvenciaszövés, rögtönzés keyboardon
J. S. Bach: 18 kis prelúdium, Könnyű szonatinák (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok zongorára
Dohnányi E.: A legfontosabb ujjgyakorlatok a biztos zongoratechnika elsajátítására
J. S. Bach: 18 kis prelúdium Kétszólamú invenciók (F-dúr, a-moll)
Lehotka Gábor: Gorsium orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)
Követelmény
Biztos hangszerkezelés, funkcióváltások, kiállások (fill in), hangszínváltások stb. alkalmazása a szintetizátoron - keyboardon előadott számok lejátszása közben. Biztos kíséret bal kézzel, helyes súlypontok használata az arranger nélküli játszásnál. Legyen képes a hangszerek és zenei eszközök MIDI funkcióinak kezelésére, a funkcióelmélet gyakorlati alkalmazására.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc-, illetve jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, melyből kettőt tudjon transzponálni egyszerűbb hangnemekbe;
- Az arranger kísérettel előadott darabok esetében legyen képes a szintetizátor funkcióinak önálló kezelésére (pl. fill-in, intro, ending, hangszínváltás stb.)

- Két klasszikus darab a javasolt anyagból.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor - keyboard működési elve, az összes funkció ismerete és használata, beleértve a MIDI-t is.
- A szintetizátor erősítésére alkalmazott berendezések kezelése.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyes-hangzatok ismerete és alkalmazása a könnyűzenében előforduló valamennyi hangnemben.
- Beat, rock, slow, swing, beguine, rumba, bossa-nova, samba, cha-cha stílusú számok játszása arranger kísérettel, illetve arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva harminc tánczenei szám tudása különböző stílusokban, az egyszerűbbek transzponálva is.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV.(Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó Budapest)
Kulcsár Zoltán: Dallamszerkesztés, szekvencia-szövés, rögtönzés keyboardon
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Szendy A.)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Schumann: Jugend-album
Schubert: Keringők
Csajkovszkij: Jugend-album
J. S. Bach: Kétszólamú invenció, Háromszólamú invenciók
Chopin: Keringők, Mazurkák
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT Tác)
Simon Collin: Így működik a számítógépes multimédia (Park Könyvkiadó Budapest)

Követelmény

Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra. Képes az egyszerűbb könnyű- és jazz-zenei ritmusok bontására zongorán.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei szám előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
- Két szabadon választott klasszikus előadási darab. Követelmények az alapfok elvégzése után Az „A" tagozat végén A tanuló ismerje
- a szintetizátor-keyboard múltját, fejlődési szakaszait (monofon-polifon szintetizátorok, zenei számítógépes programok),
- a tánc- és jazz-zenei stílusokat, stílusirányzatokat, a zeneszerzők és előadóművészek munkásságát, - a legelemibb érintésvédelmi szabályokat,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat. Legyen képes

- a zenei anyag kottahű előadására,
- más hangszerekkel együtt játszani, kisebb zenekarokba beilleszkedni,
- repertoárjának egyharmad részét kotta nélkül is eljátszani és ennek az anyagnak az állandó kézben tartására,
- a szintetizátor-keyboard funkcióinak kezelésére,
- az előadott művek önálló hangszín- és ritmuskezelésére,
- megfelelő technikai tudásszintet elérni, mely az improvizációs gyakorlatokhoz szükséges.

Rendelkezzék
- megfelelő előadókészséggel, ritmus- és periódusérzékkel,
- jó zenei hallással, - művészi előadókészséggel, kreativitással,
- vizuális, koncentráló- és memorizáló képességgel,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges alapvető elektrotechnikai ismeretekkel.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- szélesebb körben a különböző szintetizátorok működési elvét, programozását,
- a klasszikus zeneszerzők munkásságát.

Legyen képes
- repertoárjának nagy részét kotta nélkül is eljátszani,
- repertoárjának egy részét transzponálni,
- repertoárjának egy részét improvizálni,
- összetettebb harmóniavezetésű darabokat játszani.

Rendelkezzék önálló harmóniaszerkesztési készséggel.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szintetizátor-keybord főtárgy „A" tagozat: minimum 10 perc 41 „B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma, témái

„A" tagozat
- Harminc jazz- és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusú számot előad arranger kísérettel, nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Dream a little dream of Me), swing (All of Me), bossa-nova (Fly Me to the Moon), begin (More), cha-ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Quando Quando), slow rock (What a wonderful World), waltz (Moon River), ragtime (Alexander's Ragtime Band), charleston (Yes, Sir).
- Két jazz- és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
- Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka elérik az alábbi művekét: Bach: 18 kis zongoradarab
- megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III-IV.

„B" tagozat
- Negyven jazz- és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusú számot előad arranger kísérettel,

nehézségi foka eléri legalább az alábbiakat: Beat (She), slow (Blue Moon), swing (Somebody Loves Me), bossa-nova (Fly Me To The Moon), begin (Orfeo Negro), cha-ca (Pireus gyermekei), rhumba (Cseresznyevirág), samba (Brasil), slow rock (Moonlight Serenade), waltz (Moon River), ragtime (Alexander's Ragtime Band), charleston (Yes, Sir)
- Két jazz- és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
- Két klasszikus előadási darab zongorán, amelyek nehézségi foka elérik az alábbi művekét: Bach: 18 kis zongoradarab
- megfelelő nehézségű darabjai, könnyű szonatinák megfelelő tételei, Bartók: Mikrokozmosz III-IV.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat
7. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor-keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI-s sequencer és számítógépes alkalmazások használata. 42 - Az összes #-es és b-s dúr és moll skála ismerete.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete.
- Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt-negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.

Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.
Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc
- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel - lehetőleg improvizálva;
- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor-keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI-s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
- A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése.
- A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafűzések, moll subdomináns, nápolyi szext.
- A tánc- és jazz-zenében használatos akkordtípusok ismerete a 13-as harmóniáig.
- Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánczenében használatos stílusok (cha-cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- A zenekari játék sajátosságainak ismerete.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven-negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel
- lehetőleg improvizálva;
- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
- A MIDI-s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.
- A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
- Az összhangzatos és dallamos moll skálák modusainak ismerete.
- A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete.
- Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns.
- A tánczenében használatos stílusok (bossa-nova, swing, rock 'n roll) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt-ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két- és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV-V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;

- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor-keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.
- Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete.
- A stúdió- és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
- Az improvizációs skálák (egészhangú, fél-egész stb.) ismerete.
- A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: tonális kitérők, wamp, harmóniák oldási lehetőségei.
- A zeneművek formai sajátosságainak felismerése.
- Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása.
- A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven-hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két- és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV-V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény

Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat
7. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor-keyboard funkcióinak bővebb ismerete, MIDI-s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.
- Az összes #-es és b-s dúr és moll skála ismerete.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak ismerete. - Alterált akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánczenében használatos egyszerűbb stílusok (beat, rumba, slow rock) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva harmincöt-negyven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag
Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák

Követelmény
Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, egyszerűbb improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. A sequencer vagy MIDI editáló szoftverrel ellátott számítógép gyakorlati alkalmazására.

Számonkérés formája
A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga
- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva;
- Két szabadon választott klasszikus darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények
Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Magasabb évfolyamba lépés feltételei
Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
- A szintetizátor-keyboard funkcióinak alkalmazása, MIDI-s sequencer és számítógépes alkalmazások használata.

- A stúdiótechnikában használatos eszközök ismerete, az alapvető munkavédelmi előírások megismerése.
- A modális hangsorok, a pentaton skála és a felhangsor ismerete.
- A dúr és az összhangzatos moll skálák fokaira épített négyeshangzatok funkcióinak alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: harmóniafűzések, moll subdomináns, nápolyi szext.
- A tánc- és jazz-zenében használatos akkordtípusok ismerete a 13-as harmóniáig.
- Hiányos akkordok ismerete és alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- A tánczenében használatos stílusok (cha-cha, beguine, slow) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- A zenekari játék sajátosságainak ismerete.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva negyven-negyvenöt tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény

Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál.
Legyen képes tudatosan alkalmazni a tanult modális hangsorokat az improvizáció során.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel improvizálva, a tanult modális hangsorok alkalmazásával;
- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A MIDI-s sequencer és audio editáló számítógépes alkalmazások használata.
- A stúdiótechnikában és az előadásokon alkalmazott eszközök ismerete, a keverőpult, hangsugárzók, kábelek és mikrofonok ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.

- Az összhangzatos és dallamos moll skálák modusainak ismerete.
- A bartóki tengelyrendszer alap összefüggéseinek ismerete.
- Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: zárlattípusok, váltó dominánsok, moll domináns.
- A tánczenében használatos stílusok (bossa-nova, swing, rock 'n roll) alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva negyvenöt-ötven tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác) Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két- és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV-V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény

Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, tudja értelmezni a használt akkordok funkcióit az egyszerűbb tánczenei daraboknál. Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. Ismerje a stúdiótechnikában jellemzően alkalmazott eszközöket és azok kezelését.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- Öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
- Két szabadon választott előadási darab.

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

- A szintetizátor-keyboard hangszer múltjának, fejlődési szakaszainak, felépítési sajátosságainak ismerete.
- Az audio felvételekhez használt berendezések ismerete, az alkalmazás során gyakrabban előforduló fájlformátumok ismerete.
- A stúdió- és a színpadtechnikában alkalmazott eszközök ismerete, az alkalmazás során az alapvető munkavédelmi előírások betartása.
- A szerzői jogok ismerete.
- Az improvizációs skálák (egészhangú, fél-egész stb.) ismerete.

- A bartóki tengelyrendszer alkalmazása egyszerűbb hangnemekben.
- Az alterált és hiányos akkordok alkalmazása, azok funkcióinak ismerete.
- A tánc- és jazz-zenében összhangzattani összefüggések, jelölések ismerete és alkalmazása: tonális kitérők, wamp, harmóniák oldási lehetőségei.
- A zeneművek formai sajátosságainak felismerése.
- Egyszerűbb tánczenei darabok transzponálása és harmonizálása.
- A tánczenében használatos stílusok alkalmazása önálló bal kéz kísérettel zongorán is.
- Az előző évfolyamokhoz igazítva ötven-hatvan tánczenei szám elsajátítása különböző stílusokban.

Ajánlott tananyag

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV. (Gorsium GBT, Tác)
Fehér József: A XX. század hangszere a szintetizátor (Gorsium GBT, Tác)
Balázs Fecó: Dalai napjainkig (Solo Music Budapest)
Esze Jenő: Tanuljunk zongorázni tánczenét (ESMTKCO-Sinus Kiadó, Budapest)
Dr. Kesztler Lőrinc: Összhangzattan (Editio Musica, Budapest)
Sík Zoltán: MIDI alapozás és MIDI protokoll (Pixel Graphics)
C. Czerny: A kézügyesség iskolája I-II. (Editio Musica, Budapest)
J. S. Bach: Két- és háromszólamú invenciók (Rózsavölgyi-Urtext, Budapest)
Bartók: Mikrokozmosz IV-V. (Editio Musica, Budapest)
Csajkovszkij: Jugendalbum (Editio Musica, Budapest)
Chopin: Keringők, mazurkák
Beethoven: Szonatinák (Solymos P.)
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Lehotka Gábor: Gorsium Orgonaiskola - 2000 (Gorsium GBT, Tác)

Követelmény

Legyen képes a tanuló virtuózabb játékmódra, improvizációkra, ismerje és alkalmazza a funkcióelmélet szabályait.
Legyen képes az egyszerűbb tánczenei darabok önálló harmonizálására. Legyen képes önálló wamp szerkesztésére és alkalmazására.

Számonkérés formája

A tanulók félévi bemutatón és évvégi koncerten adnak számot tudásukról.
A félévi bemutató anyagát szaktanár állítja össze.
Az évvégi koncert anyaga az ajánlott tananyagból választott darabok művészi előadása.

Az évvégi koncert ajánlott anyaga

- öt különböző ritmusú tánc- és jazz-zenei darab előadása arranger kísérettel és arranger kíséret nélkül, önálló bal kéz kísérettel, improvizálva;
- két szabadon választott előadási darab

Az értékelés szempontjai – minimum követelmények

Az adott évfolyam tananyagának ismerete.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Minimum követelmények teljesítése.
Minősítés alapján bizonyítvánnyal.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje:
- A harmóniák alterációs lehetőségeit
- A funkcióelmélet szabályait
- Az improvizációs skálákat
- A harmóniák leütési szabályzatait a zongora- és szintetizátor-keyboard játék vonatkozásában
- A számítógépes editáló- és sequencer programok működését
- A stúdiótechnikában alkalmazott eszközök használati módját Legyen képes:
- A funkcióelmélet szabályait a gyakorlati játék során alkalmazni Mint tánc-, jazz- és zenei darabokat improvizálni az általánosan elfogadott akkordsorok alapján

- A természetes, oldott hangszerkezelésre
- Technikájának önálló továbbfejlesztésére
- Követni és elsajátítani az újonnan megjelenő digitális eszközök és editáló programok működési ismereteit A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Rendelkezzék:
- Művészi zenei kifejezőkészséggel
- Technikai előadói kreativitással
- Magas szintű kontroláló és koncentráló képességgel
–A zenekari játékhoz szükséges ismeretekkel
- A hangszerhez kapcsolódó széleskörű repertoárral, amely átöleli a tánczene különböző műfajait

A művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Szintetizátor-keybord főtárgy „A” tagozat: minimum 10 perc „B” tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma, témái
„A” tagozaton:
- Ötven jazz- és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Smoke Gets In Your Eyes, Deep Purple), swing (I Can’t Give You, Autumn Leaves), bossa-nova (The Girl From Ipanema, Wave).
- Négy jazz- és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő.
- Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III-IV, Czerny: Etüdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén.
„B” tagozaton:
- Hatvan jazz- és tánczenei szám ismerete különböző stílusokban, melyből a tanuló a vizsgabizottság választása szerint három különböző ritmusút előad arranger kísérettel, amelyek nehézségi foka megfelel az alábbiaknak: slow (Misty, Stardust, Laura, Georgia On My Mind), swing (Lullalby Of Birdland, Yesterdays, How High The Moon, Take The „A” Train), bossa-nova (Blue Bossa) stb.
- Négy jazz- és tánczenei szám, melyet a tanuló zongorán, önálló bal kéz kísérettel ad elő,
- Két klasszikus előadási darab zongorán; Bach: Kétszólamú invenciók, Bartók: Mikrokozmosz III-IV, Czerny: Etűdök op. 721., Schubert: Táncok (EMB), Chopin: Mazurkák nehézségi szintjén

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációkés díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök

Megfelelő méretű, szellőztethető, lehetőleg hangszigetelt, alacsony páratartalmú helyiség, amelyben az elektromos hangszerek használatához az érintésvédelmi feltételek adottak. Olyan szintetizátor-keyboard, amelynek dinamikus billentése van, minimum öt oktávos, és adottak rajta a főbb ritmusszekciók. A szintetizátor-keyboard rendelkezzék MIDI-rendszerrel, lehessen bővíteni RAM kártyáról vagy, floppy-lemezről (Roland G70, Yamaha Tyros 3), USB eszközről (pl. pendrive). Állítható hangszerállvány, egy állítható magasságú szék. Jó minőségű zongora vagy pianínó, esetleg súlyozott billentésű digitális zongora. Mozgatható stúdió, ahol megtalálhatók az alapfelszereltséghez tartozó berendezések erősítő-berendezés, egy keverőpult és az erősítési technikához kapcsolódó effektek, processzorok stb., amit a nyilvános előadásokon is lehet használni.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület közremüködésével készíti el. A bevezetése, valamennyi évfolyamon felmenő rendszerben valósul meg. A felülvizsgálata törvényi változás, fenntartói rendelkezés, nevelőtestületi szándék alapján történik.

A Pedagógiai Program helyitanterv részében az évfolyamok „Számonkérés" bekezdésében, az évvégi vizsga kifejezés, évvégi művészi bemutatóra illetve évvégi koncertre módosult, a törvényi előírásnak megfelelően, miszerint egy tanévben egy művészi előadás kötelező.

A Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola módosított Pedagógia Programját a nevelő testület 2025. 08. 28.-ei értekezletén tárgyalta.
Az értekezletről jegyzőkönyv készült, amely az intézmény irattárában megtalálható.

A Pedagógiai Program 2025. szeptember 1-jén lép hatályba, érvényessége 6 tanévre szól.

Nyíregyháza, 2025.08.28.

Andóné Kujbus Nóra sk
igazgató

A **Free Dance Alapfokú Művészeti Iskola** Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Nyíregyháza, 2025. 08. 29.

Andó Károly sk
fenntartó

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés 2
Pedagógiai hitvallásunk megfogalmazása 4
Az iskola helyzetmeghatározása 5
Az intézmény működését érintő jogszabályok 5
Az intézmény nevelési programja 7
Pedagógiai alapelveink: 7
Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai: 7
Oktatási módszereink, eszközeink 9
A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok 11
A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 11
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 12
A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek 12
A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerést szolgáló tananyag 14
Az iskola környezeti nevelési programja 14
A képzés rendje 17
Tanulói jogviszony 18
Felvétel és átvétel helyi szabályai 18
Tanunulmányok alatti vizsgák 19
A tanulói jogviszony megszűnése 20
Az iskola élet- és munkarendje 21
A tanév rendje 21
Az intézmény munkájának megtervezése 21
A tanulók tantárgyválasztásával, annak módosításával kapcsolatos eljárási rend 21
A pedagógusok helyi intézményi feladatai 22
Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai 23
Az iskola szervezeti egységei, kapcsolatai – tanítási órán kívüli tevékenység 24
Kapcsolattartás formái és rendje 25
A tanórán kívüli tevékenységek színterei: 26
Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai 27
Az iskola ellenőrzési- és értékelési rendszere 28
A növendékek teljesítményeinek értékelése, azok formái: 28
A tanulók jutalmazásának elvei 30
Fegyelmi intézkedések alkalmazásának elvei és formái 31
Gyermek-, és ifjúságvédelem szociális és esélyegyenlőség 32
Esélyegyenlőségi terv 32
Helyi tanterv 35
Az alapfokú mûvészetoktatás követelményei és tantervi programja 35
Általános rendelkezések 35
Az alapfokú művészetoktatás célja, feladata 38
Bevezetés: 38
A művészeti nevelés általános célja 39

A művészeti területek közös általános követelményei 39
Művészeti iskolánk siker kritériumai 39
Feltételrendszer 40
Művészeti iskolánk szerkezeti felépítése 40
A képzés struktúrája 40
Táncművészeti ág 41
Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói 41
Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 41
Néptánc tanszak 42
Az alapfokú néptáncoktatás célrendszere és funkciói 42
A képzés struktúrája 42
A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei 43
Az értékelsi rendszer szabályai 44
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 45
Népi játék 46
Néptánc 49
Folklórismeret 79
Tánctörténet 85
Népzenei alapismeretek 89
Táncjelírás–olvasás 97
Moderntánc tanszak 100
Az alapfokú moderntáncoktatás célrendszere és funkciói 100
A képzés struktúrája 100
A moderntánc általános fejlesztési követelményei 101
Az értékelési rendszer szabályai 103
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 103
Berczik–technika 104
Kreatív gyermektánc 114
Jazz–technika 121
Limón–technika 140
Tánctörténet 146
Kontakt improvizáció 150
Lábán–technika 157
Graham–technika 161
Repertoár 165
Improvizáció és kompozíció 168
Társastánc tanszak 172
Az alapfokú társastáncoktatás célrendszere és funkciói 172
A képzés struktúrája 172
A társastáncoktatás általános fejlesztési követelményei 173
Az értékelési rendszer szabályai 174
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 175
Gyermektánc 176
Társastánc 180
Viselkedéskultúra 199
Társastánctörténet 200
Társastánc gimnasztika 203
Történelmi társastánc 210
Társastánctörténet 216
Képzõ– és iparmûvészeti ág 220
Az alapfokú képzõ– és iparmûvészeti oktatás célrendszere és funkciói 220
A képzés struktúrája 221
A képzõ– és iparmûvészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 222
Az értékelési rendszer szabályai 223
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 224

Képzõmûvészeti tanszak 225
Vizuális alapozó gyakorlatok 225
Vizuális alkotó gyakorlat 226
Grafika és festészet alapjai 248
Grafika és festészet tanszak 255
Grafika és festészet mûhelygyakorlat 255
Fotó és film tanszak 272
Fotó és film mûhelygyakorlat 272
Népmûvészet mûfaj 287
A népmûvészet oktatásának célrendszere és funkciói 287
A népmûvészet mûfaj képzési szerkezete 289
A népmûvészet mûfaj tantárgyainak tartalma 290
A népmûvészet mûfaj mûvészeti alapvizsga vizsgatantárgyai 291
Népmûvészet mûfaj tantárgyai 291
Népi játék gyakorlatok tantárgy előképző évfolyamok (e/1-2. Évfolyamok) 291
Népi játék gyakorlatok tantárgy alapfok (a/1-2. Évfolyamok) 297
Népmûvészeti vizuális alapismeretek tantárgy 304
Bevezetés a mesterségek világába tantárgy 311
Fazekas tanszak 315
Fazekas alkotó gyakorlat tantárgy 315
Fazekas műhelygyakorlat tantárgy 320
Színmûvészeti–bábmûvészeti ág 326
Az alapfokú színmûvészeti–bábmûvészeti oktatás célrendszere és funkciói 326
A képzés struktúrája 326
A színmûvészeti–bábmûvészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 327
Az értékelési rendszer szabályai 328
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 329
Színjáték tanszak 330
Dráma és színjáték 330
Beszéd és vers 360
Mozgás és tánc 375
Zene és ének 388
Színházismeret 404
Zenemûvészeti ág 424
Klasszikus zene 424
Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói 424
A képzés struktúrája 424
A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei 428
Az értékelési rendszer szabályai 429
A mûvészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 430
Billentyûs tanszak 432
Zongora 432
Kamarazene 461
Szolfézs 471
Fafúvós tanszak 530
Furulya 530
Vonós tanszak 557
Hegedű 557

Népzene 580
Az alapfokú népzeneoktatás célrendszere, funkciói 580
A képzés struktúrája 580
A népzeneoktatás általános fejlesztési követelményei 582
Az értékelési rendszer szabályai 583
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 585
Pengetős tanszak 587
Citera 587
Akkordikus tanszak 616
Népi harmonika 616
Elektroakusztikus zene 641
Az alapfokú elektroakusztikus zene oktatás célrendszere és funkciói 641
A képzés struktúrája 641
A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei 643
Az értékelési rendszer szabályai 643
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 645
Billentyűs tanszak 647
Szintetizátor-keyboard 647
Záró rendelkezések 668